

7
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Ine. Venet. 632

Joe Hunt 1824

ALdus Manucius Bassianus Romanus Alberto pio Principi Car-
penfi. S. P. D:

Institutiones grāmaticas (id enim est illis inditum nomen: quoniā
usq; ad Oratoriam & poeticen instituunt Adolescentulos) iam
tot annos pressi crebrasq; pati lituras coegi: quod & tu optime nosti
Alberte Pie Princeps Inclyte: quem una cū Leonello Magnifico fra-
tre tuo sex annos: & plus eo summa fide curaq; docuimus: ut Hora-
tio Flacco non solum paruerim: qui in poetica ne prācipitetur editio
suadet: nōnumq; prematur in annum: Sed plus etiam oculi: quam sit
ab eo prāceptum: illis dederim. Dicit fortasse quispiam hoc Ae-
neidi Iliadi ue Diuinis operibus fuisset satis: sit ita sane. Sed si licet
magnis parua componere: Siquis ingeniolum nostrum Virgilii: Ho-
meri ue Ingenio conferat tantum mihi minimum quodq; opus esse:
quanta aut Virgilio Aeneis: aut Homero Ilias fuit: facile profecto co-
gnoscat. Quāq; interim & grācas institutiones: & exercitamenta
grāmatices: atq; utriusq; liguae fragmēta: & alia qdā ualde (ut spo) pla-
citura studiose composui: quæ in manus hominū breui: fauēte CRISTO
IESV: quamemendatissima uenient. Sed hisce institutio-
nibus componendis quantam curam & diligentiam adhibuerim: do-
ctorum sit iudicium: qui illas accurate perlegerint. Omni certe studio:
omni cura usi sumus: sic diligentissime scripsimus: ut laborem nostrum
speremus non inutilem multis futurum. Immo quicunq; usi eo fuerit:
plurimam etiam nobis gratiam habituros. Illud ab omnibus ue-
hementer petimus: ne nos prius damnent quam librum perlege-
rint. Iniquum est enim: & ab omni humanitate alienum: Si incertum
sit an deliquerit: hominem condēnare. Sed citra reprehensionem
esse quod scripsimus oīno existimamus. Nam aut placuero: aut mi-
nime. Si placuero: non sum reprehensione dignus: sed laudibus. Et si
id omne quodcunq; nobis est laudum Deo optimo maximo acceptū
referimus: a quo optimum quoq; bonum: & donum omne perfectū
proficiscitur. Sin minus: Quare sum accusandus: si me non mihi so-
lum: sed aliis quoq; natum cognoscēs: quod in me fuit posteritati ut
prodessem: elaborauī? Tibi uero meas lucubrationes Alberte Pri-
nceps. & Leonello fratri: qbus prodesse semper cupio: legēdas mitto cæ-
tera quoq; nostra: si placuisse ista cognoro: propediē missurus. Vale.

In nomine Domini nostri IESV crucifixi. Amen.

ALdi Manucii Bassianatis Romani Institutiones grammaticæ.

Me lege Romanæ qui uis primordia linguæ
Discere: perlecto me: cito doctus eris.
Non mihi per scopulos: aut deuia paruus Iulus
Ducitur: Aonias ebibiturus aquas.
Est uia per placidos colles: per florea rura:
Hac iter ad Musas per breue carpe Puer.

Da litteras.

A. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. x. y. z.

Da uocales.

A .e. .i. .o. .u.

Da consonantes.

B. c. d. f. g. l. m. n. p. q. r. s. t. x. z. .i. & .u. non uocales:

Præpone uocalibus singulas consonantes.

Ba. be. bi. bo. bu. Ca. ce. ci. co. cu. Da. de. di. do. du. Fa. fe. fi. fo. fu. Ga.
ge. gi. go. gu. Ha. he. hi. ho. hu. Ia. ie. ii. io. iu. La. le. li. lo. lu. Ma. me. mi.
mo. mu. Na. ne. ni. no. nu. Pa. pe. pi. po. pu. Qua. que. qui. quo. quu.
Ra. re. ri. ro. ru. Sa. se. si. so. su. Ta. te. ti. to. tu. Va. ue. ui. uo. uu. Xa. xe.
xi. xo. xu. Za. ze. zi. zo. zu.

Postpone uocalibus singulas consonantes.

Ab. eb. ib. ob. ub. Ac. ec. ic. oc. uc. Ad. ed. id. od. ud. Af. ef. if. of. uf. Ag.
eg. ig. og. ug. Ah. eh. ih. oh. uh. Al. el. il. ol. ul. Am. em. im. om. um. An.
en. in. on. un. Ap. ep. ip. op. up. Ar. er. ir. or. ur. As. es. is. os. us. At. et. it.
ot. ut. Ax. ex. ix. ox. ux.

Præpone duas consonantes singulis uocalibus.

Bda. bde. bdi. bdo. bdu. Bla. ble. bli. blo. blu. Bra. bre. bri. bro. bru
Cha. che. chi. cho. chu. Cla. cle. cli. clo. clu. Cma. cme. cmi. cmo. cmu.
Cna. cne. cni. cno. cnu. &a. &e. &i. &o. &u. Dla. dle. dli. dlo. dlu. Dma.
dme. dmi. dmo. dmu. Dna. dne. dni. dno. dnu. Dra. dre. dri. dro. dru.
Fla. fle. fli. flo. flu. Fra. fre. fri. fro. fru. Gda. gde. gdi. gdo. gdu. Gla. gle.
gli. glo. glu. gma. gme. gmi. gmo. gmu. gna. gne. gni. gno. gnu. Gra.
gre. gri. gro. gru. Mna. mne. mni. mno. mnu. Pla. ple. pli. plo. plu.

a ii

Pna.pne.pni.pno.pnu.Pra.pre.pri.pro.pru.Pta.ptē.pti.pto.ptu.
 Sba.sbe.sbi.sbo.sbu.Sca.sce.sci.sco.scu.Sma.sme.smi.smo.smu.Spa.
 spe.spi.spo.spu.Squa.sque.squi.squo.squu.Sta.ste.sti.sto.stu.Tla.tle.
 tli.tlo.tlu.Tma.tme.tmi.tmo.tmu.Tna.tne.tni.tno.tnu.Tra.tre.tri.
 tro.tru.

Postpone duas consonantes singulis uocalibus.

Alx.elx.ilx.olx.ulx.Anē.enc.inc.onc.unc.Ans.ens.ins.ons.uns.Anx
 enx.inx.onx.ūx.Ars.ers.irs.ors.urs.Arxx.erxx.irxx.orxx.urxx.Arps.erps.
 irps.orps.urps.Abs.ebs.ibs.obs.ubs.Aps.eps.ips.ops.ups.

ERunt qui hæc rideant tanq̃ perquamrudia certo scio. Sed nos
 pernecessaria instituendis pueris arbitrati sumus non ignoran-
 tes quantū adiuuent pronuntiationē: faciantq; ad orthographiā. Nā
 si bene didicerit puer: & quot syllabarū sint dictiones: easq; tū in libro
 tum ad digitos syllabatim cōnectere: nec scribet: pnūtiabitq; cælli cæl-
 lorum: & alius alia aliud. p̃ geminū. Il. ut plurimi in Gallia cisalpina
 solent: quod ipse sæpe & uidi & audiui nec ubi una esse debet conso-
 nans duas ponet: nec ubi duæ: unam. ubi eadem in Gallia perpauci sūt
 qui nō errent. Quod si sub litterarii ludi magistro cum essent paruuli
 didicissent ad digitos plurima uerba syllabicare: quod fieri in latio as-
 solet: non totiēs & scribēdo & loquēdo Barbarismū facerent. Sed ri-
 deat ille uel ille quādiu libuerit: si prosum rudibus: ego nō facio pili.

Salutatio Angeli ad beatissimam Virginem

AVe Maria gratia plena dominus tecum. Benedicta tu in mulieri-
 bus: & benedictus fructus uentris tui IESVS. Sācta Maria ma-
 ter Dei ora pro nobis peccatoribus nunc: & i hora mortis nr̃æ: Amen

Oratio a domino nostro IESV CHRISTO data discipulis suis

Pater noster qui es in cælis sanctificetur nomen tuum. Adueniat
 regnum tuum: fiat uoluntas tua sicut in cælo & in terra. Panē
 nostrum quotidianū da nobis hodie: & dimitte nobis debita nostra:
 sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. & ne nos inducas in ten-
 tationem. Sed libera nos a malo. Amen.

Symbolum Apostolorum.

QRedo in Deum patrem omnipotētem creatorem cæli & terræ.
 Et in IESVM CHRISTVM filiū eius unicū dñm nostru^m.
 Qui cōceptus ē de spiritu sancto: natus ex Maria Virgine. Passus^m sub

Quare dicuntur duplices? quia ponuntur pro duabus litteris. x. n. ponitur pro. c. & . s. z. uero pro duplici. ss.

Interrogationes in litteris.

A: In dictione as: quæ pars est? littera. quæ littera? uocalis. quæ uocalis? præpositiua. quare est littera? quia est minima pars huius uocis articulata: as. quare uocalis? quia per se uocem facit. quare est præpositiua? quia præposita subiunctiuis e & u. ae & au diphthongos facit.

L. Quæ pars est grammatices? littera. quæ littera? consonans: quæ consonans? semiuocalis. quæ semiuocalis? liquida. quare est littera? quia est minima pars dictionis ubi posita est. quare est consonans? quia simul cum uocali: cui adiungitur sonat. Quare est semiuocalis? quia non quæ uocalis sonat. Semis enim in compositione imperfectionem significat: ut semiuir: semiplenus: idest imperfectus uir: imperfecte plenus. quare est liquida? quia liquecit & fluit post mutas posita in eadem syllaba.

De syllabis.

Quid est syllaba? comprehensio litterarum ut ba: tra. sed abusive ex sola uocali fieri syllaba potest. ut eoo.

Vnde dicitur syllaba? απο του συλλαβαειν τα γραμματα hoc est a conceptione litterarum.

Syllabæ quot accidunt? quatuor. tenor: spiritus: tempus: & numerus.

Quot sunt tenores syllabarum? tres acutus: grauis: & circumflexus. ut aliquibus: coram: Bassianas.

Quot sunt spiritus syllabarum? duo asper & lenis. ut trux: lana.

Quot sunt tempora syllabarum? quinque. unum: unum semis: duo: duo semis: & tria.

Quot sunt numeri syllabarum? duo singularis ut a: pluralis ut tra.

Quare numerus accidit syllabæ? quia constare potest ex una ad sex litteras. ut a: ab: abs: mars: scobs: stirps:

Interrogationes in syllaba.

Li: in aliquibus quæ pars est? syllaba. Quare? quia est comprehensio duarum litterarum. l: & i. Cuius tenoris? acuti. Cuius spiritus? lenis. quot temporum est? unius. Cuius numeri? pluralis.

De dictione.

Quid est dictio? uox articulata cum aliqua significatio: ex qua instruitur oratio: & in qua resoluitur.
Vnde dicta est dictio: a dicendo quod dicat aliquid hoc est significet

Interrogationes in dictione.

Poeta quæ uox est? Articulata. quare? quia ab aliquo sensu mentis proficiscitur.

Quæ articulata uox est poeta? litterata. quare? quia scribi potest.

Poeta quæ pars est grammatices? Dictio. quare? quia dicit aliquid hoc est significat.

Cra. quæ uox est? inarticulata. quare? quia a nullo sensu mentis proficiscitur.

Quæ inarticulata? litterata. quare? quia litteris comprehendi potest.

De Oratione.

Quid est oratio? congrua dictionum ordinatio ad aliquid significandum.

Quotuplex est oratio? duplex perfecta & imperfecta. quæ est perfecta? quæ perfectum habet sensum. ut ueritas odium parit.

Quæ est imperfecta? quæ non habet perfectum sensum. ut me amare Deum: & cum uenissem in Cumanum.

Orationis perfectæ in angustissima diuisione quot sunt species? quinque interrogatiua: ut & quæ tanta fuit Romam tibi causa uidendi? Imperatiua. ut accipe nunc danaum insidias. Optatiua. Ut osi ebuliat patruus præclarum funus. Vocatiua ut promissi testis adesto diis iuranda Paulus. Enuntiatiua ut nauigat Aeneas.

Interrogationes in oratione

Ego amo Deum: quæ pars est? Oratio. quare? quia est congrua dictionum ordinatio ad aliquid significandum.

Quæ oratio est? perfecta. quare? quia perfectum habet sensum.

Cuius speciei orationis perfectæ? Enunciatiuæ. quare? quia amorem meum erga Deum enunciat.

De orationis partibus.

Quot sunt partes orationis? octo: Nomen: Pronomen. Verbum Aduerbium. Participium: Prepositio: Coniunctio: & Interiectio.

Quot sunt principales orationis partes? Nomen & uerbum.

Quot sunt partes orationis declinabiles? Quatuor: Nomen: Pronomen: Verbum: Participium.

Quot sunt indeclinabiles? quatuor. Aduerbium: Prepositio: Coniunctio: & interiectio.

Quot sunt casuales? tres. Nomen: Pronomen: Participium.

Denomine.

Quid est nomen? Pars orationis corpus aut rem proprie communiterue significans: proprie ut Roma: Tyberis: communiter ut urbs: flumen.

Vnde dictum est nomen? a græco quod est *ονομα αὐτο του νε* *ειν* quod est tribuere deriuatum.

In quot partes diuiditur nomen? In duas. In substantiuū & adiectiuū.

Quod est nomen substantiuum? quod habet unum articulum ut hic poeta: uel duos ad summū: ut hic & hæc aduena.

Quod est nomen adiectiuum? quod habēs tres articulos ut hic & hæc & hoc felix: uel tres uoces ut bonus bona bonum: adiicitur nominibus substantiuis ad eorum qualitatem uel quantitatem declarandam: ut altum mare: cœlum profundum: rotundū: uolubile: niger coruus.

Quot sunt articuli? tres hic hæc hoc: hic est signum masculini: hæc fœminini: hoc neutri: hic & hæc cōmunis duū generū: hic & hæc & hoc oīs: uel cōmunis trium generū: hic uel hæc incerti.

In quot partes diuiditur substantiuū nomen? in duas in proprium & appellatiuum.

Quod est nomen proprium? quod uni tantum conuenit ut Socrates Plato: Virgilius.

Quod est nomen appellatiuum? quod naturaliter est cōmune multorum ut arbor: homo: lapis.

Nomini quot accidunt? quinque quæ? Species: Genus: Numerus: Figura & casus.

Quot sunt species nominum tam substantiuis q̃ adiectiuis cōes? duæ Primitiua ut Iulus: puer: bonus. Deriuatiua uel Iulus: puerulus: bellus

Quot sunt genera nominum? septē: masculinū ut hic poeta: fœmininū ut hæc musa: Neutrum ut hoc tēplū: Cōmune duū generū ut hic et hæc aduena: Cōmune triū generū ut hic & hæc & hoc felix: Promi-

scū ut hic Passer: hæc Aquila. Incertum ut hic uel hæc dies.

Dic breuiter aliquot generales regulas de generibus.

OMnia uiroꝝ nomina ut Cato masculini sunt generis. Item quæ ad mares tantum pertinent ut nauta. & fluuiorꝝ ut Padus: Rhenus. Inuenies & Rhenum in neutro genere flumini adiunctum ut flumen Rhenum: sicut Oceanum quando mari adiungitur ut mare Oceanum. Inuenies etiam pauca fluuiorum nomina fœminina ut Albula Lethe: pauca item neutra ut Crustumium. Iader.

Omnia nomina mulierꝝ ut Pasiphae fœminini sunt generis: similiter quæ ad fœminas tantum pertinent ut pronuba: & arborꝝ ut laurus. præter hic oleaster: hoc robor: suber.

Omnia nomina fructuum: & lignorum ut malum: pirum: buxum: & literarum ut. a. b. & pluralia in a ut arma: neutra sunt. Præter pauca & arborum & fructuum nomina: quæ comprehenduntur hoc uersiculo.

Hæc nux: Castanea: & glans & ficus: oliua.

Et notandum dici hæc ficus huius fici: & huius ficus: tam pro fructu quæ pro arbore. & hic ficus fici pro fructu tantum. sunt qui uolunt etiam pro morbo propter illud Martialis epigramma.

Cum dixi ficus: rides quasi barbara uerba.

Et dici ficos Ceciliane iubes.

Dicemus ficus: quas scimus in arbore nasci.

Dicemus ficos Ceciliane tuos.

Prima quæque uox adiectiui est generis masculini: secunda fœminini: tertia neutri: ut bonus: bona: bonum.

Omnis uox cui præponitur hic est generis masculini. hæc fœminini: hoc neutri: hic & hæc cōmunis duum generum: hic & hæc & hoc cōmunis trium generum: hic uel hæc incerti.

Omnia nomina uolucrum sunt generis promiscui. ut hic accipiter: hæc coturnix. Columbus: Gallus: pulaster: quia habent fœminina: masculini sunt generis. similiter & Capus: seu Capo (utrunque. n. dicimus) quia ex gallo fit auulsis testibus.

Omnia nomina quoque significatio & ad mares pertinet: & ad fœminas cōmunia sunt duum generum. ut hic & hæc Dux: Princeps: Comes: conuiua: uirgo: incola.

Hæc per pauca de generibus satis esse duximus iis qui prima discunt

rudimenta grāmatices: Sed in fragmentis nostris de generibus quia
tunc iam profecerit puer cumulate tractabimus.

Quot sūt numeri nominū? Duo singularis ut homo. Pluralis ut ho
mines

Quot sūt figuræ nominū? tres simplex ut iustus. Composita ut iniu
stus. Decomposita ut iniustitia.

Quot sunt casus nominū? sex. Nominatiuus. Genitiuus. Datiuus. Ac
cusatiuus. Vocatiuus. Ablatiuus q̄ etiā latinus dicitur.

Ex Casibus quot sunt recti? Duo. Nominatiuus. & Vocatiuus.

Quot sunt obliqui? quatuor. Genitiuus. Datiuus. Accusatiuus. Ab
latiuus.

Quot sunt declinationes nominum? quinque. prima in a. secunda in
i. Tertia in is. Quarta in us uel in u. Quinta in ei.

Examen In nomine.

Poeta quæ pars orationis est? Nomen. Quare? quia significat
substantiam uel qualitatem propriam uel communem cū casu
sed poeta communem: Virgilius uero propriam.

Iulus cuius speciei? primitiua. quare? quia a nullo deriuatur

Iulius cuius speciei? deriuatiua. unde deriuatur ab iulo.

Hic poeta cuius generis? masculini. quare? quia præponitur ei in de
clinatione unum articulare pronomen hic.

Hæc musa cuius generis? foeminini quare? quia præponitur ei i decli
natione unum articulare pronomen hæc.

Hoc templum cuius generis? neutri. quare? quia præponitur ei i de
clinatione unum articulare pronomen hoc.

Hic & hæc aduena cuius generis? communis duum generum. quare?
ga præponūt ei in declinatōe duo articularia pronomia hic & hæc.

Hic & hæc & hoc foelix cuius generis? omnis uel cōmunis trium ge
nerum. quare? quia præponūtur ei in declinatiōe tria articularia pro
nomina hic & hæc & hoc.

Hic Accipiter cuius generis. promiscui uel epicœni. quare? quia sub
ima uoce & uno Articulo comprehendūtur animalia utriusq̄ sex⁹.

Hic uelut Accipiter: mus: falco: Alietus Ithysq̄.

Camelus: miluus: Coruus: cum passere turdus.

Hæc Aquila & merula: & Philomena & turtur hirundo.

Solis & occasum ferians de culmine summo

Nequicq̃ seros exercet noctua Cantus.

Hic uel hæc dies cuius generis? Incerti. quare? quia nulla ratione cogente sola auctoritas ueterum sub diuerso genere protulit.

Hic uelut hæc ue Dies: Cortex: bubo: Alius: Adep̃sq̃:

Atq̃ Adipes: clunis: Margo: Lynx: Damaq̃: finis:

Panthera & serpens: & grus & talpa filixq̃:

Poeta cuius numeri? singularis: quare? quia singulariter profertur.

Hi poetæ cuius numeri? pluralis: quare? quia pluraliter profertur.

Iustus cuius figuræ? simplicis. Quare? quia simpliciter profertur.

Iniustus cuius figuræ? Compositæ. quomodo componitur? & in & iustus componitur iniustus.

Iniustitia cuius figuræ? Decompositæ. quare? quia non per se componitur sed a composito nomine deriuatur quod est iniustus iniusti adiecta fit iniustitia.

Hic Poeta cuius casus? Nominatiui. quare? quia in tali casu declinādo reperitur.

Prima declinatio quot terminationes habet in nominatiuo casu? quinque: a: as: e: es: am quæ his uersiculis comprehenduntur.

Aduena: Damocetas: Pelides: Vraniēq̃

Prima dabit: sed in am barbara flecte minus:

Aut Abraha inclines Abraham magis: aut Abrahamus

Hæc tibi Romane flectere quando placet.

Hic poeta cuius declinationis? Primæ. quare? quia eius genitiuus singularis in æ diphthongum desinit.

Hæc Penelope huius penelopes cuius declinationis? Primæ. quare? quia eius genitiuus singularis in es productā desinit: quoniam est agtō græco in. ης. per. η. quod apud nos in e longam plerunq̃ conuertitur ut

ἡ Πηνελόπεια τῆς Πηνελόπειας. huius penelope huius penelopes. ἡ γραμματικὴ τῆς γραμματικῆς. hæc grammaticæ huius grammatices.

Hæc familia huius familias cuius declinationis? primæ. quare? quia eius genitiuus singularis in as longum desinit more græco ut hæc terra huius terræ & terras: hæc uia huius uiæ & uias. Ennius dux ipse uias pro uiæ. Vnde pater & mater familias adhuc dicimus.

Nomina inclinanda in prima declinatione ad quorum exemplum

plurimū cetera omnia inflecti poterunt comprehenduntur his uersibus.

Incipe per casus puer inclinare poeta:

Musaq; & anchises; Aduena: Mula & hylas.

Troiugena: aneades: Eginaq; & Iphigenia.

Grammaticeq; Dares: Bibliopola Triphon.

Hinc pius aneas: & Elisa & fidus Achates.

Ambæ & Rhetorica. Penelopeq; duæ.

Et quæ iam stabant Thebæ: claræq; Mycenæ.

Cuiq; labor Pomum: Perniciesq; fuit.

Familia & una: tibi quæ si sit flectere curæ

Egregius fies uel cito grammaticus.

Singulariter Nominatiuo hic Poeta Genitiuo huius poetæ Datiuo huic poetæ Accusatiuo hunc poetam: Vocatiuo o poeta: Ablatiuo ab hoc poeta.

Pluraliter nominatiuo hi poetæ. Genitiuo horum poetarum: Datiuo his poetis Accusatiuo hos poetas. Vocatiuo o poetæ Ablatiuo ab his poetis.

S. hæc Musa huius musæ huic musæ hanc musam o musa ab hac musa. P. hæc musæ harum musarum his musis has musas o musæ ab his musis.

S. Hic Anchises huius anchisæ huic anchisæ hunc anchisen o anchise ab hoc anchise. Pluraliter hi Anchisæ horum anchisarum his Anchisis hos anchisas o anchisæ Ab his anchisis. Hunc anchisam o anchisa ab hoc anchisa sunt a nō anchisa huius anchisæ.

S. Hic & hæc aduena huius aduenæ huic aduenæ hunc & hanc aduenam: o aduena ab hoc & ab hac aduena. P. hi & hæc aduenæ horum & hæc aduenarum his aduenis hos & has aduenas o aduenæ ab his aduenis.

S. Hæc mula huius mulæ huic mulæ hanc mulam: o mula ab hac mula. Pluraliter hæc mulæ harum mularum his mulabus has mulas o mulæ ab his mulabus.

Quæ faciunt in abus? hæc pauca quæ hoc disticho annotantur.

Abus equa & liberta dabunt ambæq; duæq;

Sic Asina & mula & filia: nata: dea.

S. hic hylas. huius hylæ huic hylæ hunc hylan & hylam o hyla ab hoc hyla. Pluraliter hi hylæ. horum hylæ his hylis hos hylas o hylæ ab his hylis.

S. hic & hæc troiugena huius troiugenæ huic troiugenæ hunc & hæc troiugenam o troiugena. ab hoc & ab hac troiugena. P. hi & hæc troiugenæ. horum & harum troiugenarum. & per syncopen troiugenum his troiugenis. hos & has troiugas. o troiugenæ. ab his troiugenis.

S. hic æneades. huius æneadæ huic æneadæ hunc æneaden & æneadā. sed anto æneada quo usi inveniuntur Antiqui. o æneade & æneada. ab hoc æneade & æneada. P. hi æneadæ. horum æneadarum & per Concisionem æneadum. his æneadis. hos æneadas. o æneadæ. ab his æneadis.

huic iphigenia
S. hæc Iphigenia. huius iphigeniæ hanc iphigeniam & iphigenian. o iphigenia. ab hac iphigenia. P. hæc iphigeniæ. harum iphigeniarum. his iphigeniis has iphigenias. o iphigeniæ ab his iphigeniis.

S. hæc grammaticæ. huius grammatices. huic grammaticæ hanc grammaticen. o grammaticæ. ab hac grammaticæ. P. hæc grammaticæ horum grammaticorum. his grammaticis. hæc grammaticæ. o grammaticæ. ab his grammaticis. sic bucolica georgica Rhetorica.

S. hic dares. huius daræ huic daræ hunc daren o dare. ab hoc dare. sed frequens usus tertiæ Declinationis facit. ut huius daretis huic daret hunc daretem & daretæ græce: o dares ab hoc daretæ.

S. hæc penelope. huius penelopes huic penelope hanc penelopen. o penelope. ab hac penelope. P. hæc penelopæ. harum penelopen. his penelopæ. has penelopas o penelopæ. ab his penelopæ. Sed in plurali melius latine declinatur ut musæ musarum: penelopæ peneloparum. a nominatiuo penelopa.

P. hæc Thebæ. harum thebæ. his thebis: has thebas: o thebæ. ab his thebis. sic Mycenæ. Pisæ. Venetiæ. Amyclæ. carræ.

S. hic Adam. huius adæ huic adæ hunc adam. o adam. ab hoc adā.

P. hi Adæ. horum adarum: his adis. hos adas. ab his adis. sed melius ē Aptotum. sic Adam huius adam. huic adam. & sic i singulis. Plu. hi Adamim. horum adamim. & deinceps. huius modi apud hebræos in im faciunt in numero multitudinis & tantum p articulos inflectuntur

S. hæc Familia. huius familiæ & familias. In reliquis declina ut mu-

sa. sic hæc terra huius terræ & terras.

In quibus nominibus hic genitiuus etiam in as inuenitur apud Antiquos: in iis solum quæ in a purum desinunt ut uia. & in ra ut terra & in da & in tha ut læda: martha Ad Imitationem græcorum.

S. Vna: unius: uni: in reliquis, flecte ut musa. quæ sic declinantur hoc uersiculo comprehendere.

Dant: ius: Vna ulla: & sola: utra: alia: altera: tota.

De secunda inflexione.

Nominatiuus secundæ declinationis quot terminationes habet? sex: quæ hoc disticho comprehenduntur.

Sex tibi finales dabit altera Virq; Caperq;

Et templum & Theseus & focus: Atq; satur.

Hic Dominus huius domini cuius declinationis? secundæ. quare? quia eius genitiuus singularis numeri in i productum desinit: & datiuus in o nam huic Orphi græcum est.

Bonus bona bonum. G. boni bonæ boni: Cuius declinationis? secundæ primæ & secundæ. quare? quia eius genitiuus singularis desinit in i in æ & in i

Nomina Declinata in secunda declinatione.

Declina hic Dominus: nec non Vir & inde magister

Et Deus & Theseus: Virgiliusq; Puer

Filius & socius: templumq; bonusq; saturq;

Et quæ olim populis fagus Arista fuit

Atq; Ambo: Atq; duo: uulguſq; & uirus Acetum

Nummusq; in terris qui fera bella gerit.

Quoq; Sinon Troiæ remeauit proditor Argos.

Et calum & Panthus & mea glycerium.

Hinc niger: & locri: Dominusq; & musa puelle

Et templum nobis quæ tria flecte simul.

Singulariter Nominatiuo hic Dominus Genitiuo huius domini Dati

uo huic domino Accusatiuo hunc dominum Vocatiuo o domine

Ablatiuo ab hoc domino. Pluraliter nominatiuo hi domini Geniti

uo horum dominorum Datiuo his dominis Accusatiuo hos domi

nos Vocatiuo o domini Ablatiuo ab his dominis.

S. hic Vir: huius uiri: huic uiro: hunc uirum. o uir: ab hoc uiro. P. hi ui

b iii

ri:horum:uirorum & uirum:per syncope, his uiris:hos uiros:o ui-
ri:ab his uiris:

S.hic Magister:huius magistri:huic magistro hunc magistrum'o ma-
gister:ab hoc magistro.P.hi magistri:hoc magistoru': his magistris
hos magistros:o magistri:ab his magistris.

S.Hic Deus huius dei huic deo hunc deum o deus ab hoc deo. P. hi
dei uel dii horum deoz uel deum his deis uel diis hos deos o dei uel
dii ab his deis uel diis.

S.Hic Theseus huius thesei & thesos huic theseo & thesei hunc The-
seum & thesea o thesen ab hoc theseo.Pluraliter hi thesei horum the-
seorum his theseis hos thesos o thesei ab his theseis.

Singulariter.Hic Virgilius huius uirgilii huic uirgilio hunc uirgili-
um o uirgili ab hoc uirgilio.Pluraliter hi Virgilii horum uirgiliorum
his uirgiliis hos uirgilios o uirgilii ab his uirgiliis.

S.Hic Puer huius pueri huic puero hunc puerum o puer ab hoc 'pue-
ro.Pluraliter hi pueri horum puerorum his & ab his pueris hos pue-
ros o pueri.

Singulariter.Hic filius huius filii huic filio hunc filium o 'fili ab hoc
filio.Pluraliter hi filii horum filiorum his filiis hos filios o filii ab
his filiis.

Singulariter.Hic socius huius socii huic socio hunc socium o socie ab
hoc socio.Pluraliter hi socii horum sociorum his & ab his sociis hos
socios o socii.

S.Hoc Templum huius templi huic templo hoc templum o templu
ab hoc templo.Pluraliter hac templa horum temploru' his templis
hac templa o templa ab his templis.

S.N.Bonus bona bonum.G.boni bonæ boni.D. bono bonæ bo-
no.A.bonum bonam bonum.V.o bone o bona'o bonum.A.a bo-
no a bona a bono.P.N.boni bonæ bona.G.bonorum bonaru' bo-
norum.D.bonis bonis bonis.A.bonos bonas bona.V.o boni o bo-
næ o bona.A.a bonis bonis bonis.

S.N.Satur satura saturu'.G.saturi satura,saturi.D. saturo satura sa-
turo.A.saturum saturâ saturu'.V.o sature o satura o saturum.A.a sa-
turo a satura a saturo.P.N.saturi satura satura.G. saturoz saturage

saturor. D. saturis quod est cōmune trium generum. A. saturos' fatu-
ras satura. V. o satura o saturæ o satura. A. a saturis.

S. Hæc fagus huius fagi huic fago hanc fagum o fagus ab hac fago.
Pluraliter hæ fagi harum fagorum his fagis has fagos o fagi ab his
fagis.

Pluraliter. N. hi ambo hæ ambæ & hæc ambo. G. amborum amba-
rum amborum. D. ambobus ambabus ambobus. A. hos ambos has
ambas & hæc ambo. V. o ambo o ambæ & o ambo. A. ab ambobus
ambabus ambobus.

Pluraliter. N. hi duo hæ duæ & hæc duo. G. horum duorum harum
duarum horum duorum. D. his duobus duabus duobus. A. hos duos
has duas & hæc duo. V. o duo o duæ & o duo. A. ab his duobus dua-
bus duobus.

S. Hoc uulgus huius uulgi huic uulgo hoc uulgus o uulgus ab hoc uul-
go: sine plurali dicimus & hic uulgus.

S. Hoc uirus huius uiri huic uiro hoc uirus o uirus ab hoc uiro: sine
plurali. sed hoc ut quibusdam placet non flectitur.

S. Hoc acetum huius aceti huic aceto hoc acetum o acetū ab hoc ace-
to. sine plurali.

S. Hic nummus huius nummi huic nummo hunc nummum o num-
me ab hoc nummo. Pluraliter hi nummi horum nummorum & nū-
mum per cōcisionem his nummis hos nummos o nummi ab his nū-
mis.

S. Hoc argos huius argi huic argo hoc argos o argos ab hoc argo.
Pluraliter hi argi horum argorum his argis hos argos o argi ab his
argis.

Singulariter. Hoc cælum huius cæli huic cælo hoc cælum o cælum ab
hoc cælo. Pluraliter hi cæli horum cælorum his cælis hos calos o cæ-
li ab his cælis.

S. Hic panthus huius panthi huic pantho hunc panthum o panthu
ab hoc pantho. Pluraliter hi panthi horum panthorum his panthis
hos panthos o panthi ab his panthis.

S. Hæc glycerium huius glycerii huic glycerio hanc glycerium: o gly-
cerium ab hac glycerio. P. hæ glyceria harum glyceriorum his glyce-

riis has glyceria o glyceria ab his glyceriis. Sic chrysium: philorcium:
Dorcium: Sophronium: Abrotonium: & similia quæ articulos ha-
bent foemininos & formam neutroꝝ. ut Priscianus docet.

S. Niger nigra nigrum. nigri nigrae nigri: nigro nigrae nigro: nigrum
nigram nigrum: o niger o nigra o nigrum a nigro a nigra a nigro.

Pluraliter nigri nigrae nigra: nigrorum nigrarum nigrorum: nigris ni-
gros nigras nigra: o nigri nigrae nigra: a nigris.

P. hilocri horum locrorum his locris hos locros o locri ab his locris
sic Puteoli: fasti: Cancelli: Carpi: & similia.

S. N. Dominus musa templū: G. domini: musa: templi. D. domino:
musa: templo. Ac. dominum: musam templum. V. o domine: o mu-
sa o templum. Ablatiuo a domino a musa a templo. P. Nominatiuo
domini musa: templa. G. dominorū: musarū: templorum. D. dominis
musis: templis. Ac. dominos: musas: templa. V. o domini: o musa: o
templa. Ablatiuo a dominis musis templis. ad horum exemplum de-
clinantur omnia adiectiua primæ & secundæ declinationis. ut bonus
bona bonum. quæ in masculino & neutro sunt secundæ declinatio-
nis in foeminino uero primæ.

De tertia declinatione.

Nominatiuus tertiæ declinationis quot terminationes habet: cir-
citer duodesexaginta. quæ hoc exasticho comprehenduntur.

Pagma: mare: & Cicero: halec: lac: dauidq; bogudq;

L. r. f. x. ns. cuncta uocalis habet.

Et. bs. & ps. atq; n. u. præter habebit

Rs: i præter connumerare potes.

His laus: æs: & Calx iungas coniunxq; phalanxq;

Arx: caput urbs & stirps puls sibi iungit hyems.

Hic Cato huius catonis cuius declinationis: tertiæ. Quare: quia ei⁹
genitiuus singularis in is correptam⁹ desinit.

Nomina declinanda in tertia declinatione.

Flecte Cato & Virgo: nec non epigramma: Cubile

Halec: Mel: Consul: cum Daniele: Pugil:

Mons & mens: Aruns: Insonsq; uigilq; deunsq;

Atq; homo: torcular: lac mare: sol: Animal.

Annibal & Titan: Delphin: simoen: simois ue

Demophoon & par: & soror inde pater.
 Martyr: & marmor tethys: & pulchrior & fur
 Maestas: & amor qui male conueniunt.
 Candidior cygnis: longa procerior alno.
 Nobilior pomis: lucidior: gelu
 Siluester: uirtus: diues: & pectus & omnis
 Oedipoda: Arpinas: bos: & sequester eques.
 Vis Amathus: melos: nec non amaryllis Achilles
 Moeris: iens: & amans & paris: ignis inops
 Plus: uetus: aeneis: chremes: & auceps: penates
 Pelias: atq; alpes: athiopas: & iners.
 Turris: puls: laus: mars: qui & mauors: Iuppiter & prax:
 Calx: Manceps: heros: occiput: arx: & arabs.
 Pan: audax: & grex: foelix: nox atq; supellex.
 Victrix: & prax: trux: caput: urbs: & hyems.
 Coniunx: & Dido: caelebs: tyrins: phalanx:
 Pax: tybur: & stirps cum scrobe iunge Calybs.
 S. Hic Cato huius catonis huic catoni. hunc catonem o caton ab hoc
 catone. Pluraliter hi catones horum catonum his catonibus hos cato
 nes o catones ab his catonibus.
 S. Hic & haec Virgo huius uirginis huic uirgini hunc & hanc uirginē
 o uirgo: ab hoc & ab hac uirgie. Pluraliter hi & haec uirgines horum
 & harum uirginum his uirginibus hos & has uirgines o uirgines ab
 his uirginibus.
 S. Hoc Epigramma huius epigrammatis huic epigrammati hoc epi/
 gramma o epigramma ab hoc epigrammate. P. haec epigrammata ho
 rum epigrammatum & grace επιγραμματων his epigrammatib⁹
 & epigrammatis: haec epigrammata o epigrammata ab his epigram/
 matibus & epigrammatis.
 S. Hoc cubile huius cubilis huic cubili hoc cubile o cubile ab hoc cu/
 bili. Pluraliter haec cubilia horum cubilium his cubilibus haec cubilia
 o cubilia ab his cubilibus.
 S. Hoc halec hui⁹ halecis huic haleci hoc halec o halec ab hoc halece
 sine plurali.
 S. hoc mel huius mellis. In plurali habet tantum mella.

Hic cōsul huius consulis. hic Daniel huius danielis: hic Pugil huius pugilis: hic mons huius montis: hęc mens huius mentis: hic Aruns huius aruntis: Declinatur per omnes casus in utroq; numero.

S. hic & hęc & hoc Insons: huius insonis: huic insoni: hunc & hęc insonem & hoc insons: ab insoni. P. hi & hęc Insones & hęc insonia: horum & harum insonium: his & ab his insonibus: hos & has insones & insonis & hęc insonia: o insones & o insonia:

S. hic & hęc Vigil huius uigilis. S. hic deus huius deuncis. S. hic & hęc homo huius hominis.

S. hoc Torcular: huius torcularis: huic torculari: hoc torcular: o torcular: ab hoc torculari. P. hęc Torcularia: horum torcularium: his & ab his torcularibus: hęc & o torcularia.

Hoc Lac huius lactis sine plurali. Hoc mare huius maris. per omnes casus pręter mariũ & maribus in usu frequenti. Hic sol huius solis. Hoc Animal huius animalis cum cęteris casibus & ablatiuo in i: hic Annibal huius anibalis hic Titan huius titanis & titanos. Et notandũ quod si genitiuus definit etiam in. os. pręcedente consonante Accusatiuus singularis de finit etiam in. a. & pluralis in. as. gręce. ut hunc titanem & titana hos titanes & titanas. hic delphin huius delphinis hic simoen & simois: huius simoentis & simoentos hic Demophon & demophon poeice. huius demophontis & demophontos.

S. hic & hęc & hoc par: huius paris: huic pari: hunc & hęc parem & hoc par: o par: a pare uel pari. P. hi & hęc pares & hęc paria: horum & harum parium: his paribus: hos & has pares & hęc paria: o pares & o paria: ab his paribus.

Hęc Soror: huius sororis: huic sorori: hęc sororem: o soror: a soror.

Hic Pater: huius patris: huic patri: hunc patrem: o pater: ab hoc patre

Hic Martyr: huius martyris: huic martyri: hęc martyrem: & martyra.

Hoc Marmor: huius marmoris. P. hęc marmora.

Hęc Tethys: huius tethyis: & tethyos: huic tethyi: hęc tethyn: o tethy: a tethye. P. hęc Tethyes: hęc tethyum his tethyibus: has tethyes & tethyas: o tethyes: a tethyibus: sic Erinyes erinyos & erinyis

Carys Caryos & Caryis & similia.

Hic et hęc pulchrior et hoc pulchrius: huius pulchrioris huic pulchriori hunc et hęc pulchriorem et hoc pulchrius: o pulchrior et o pulchrius a pulchriore et pulchriori. P. hi et hęc pulchriores: et hęc pulchriora

hoge & hage pulchriorę, his pulchriorib⁹ hos et has pulchriores et h
pulchriora o pulchriores et o pulchriora ab his pulchriorib⁹ sic oia
comparatiua.

Hic fur huius furis. P. hi fures horum furum.

Hæc maiestas huius maiestatis. P. hæc maiestates harum maiestatum
& per syncopen maiestatum.

Hic amor huius amoris. P. hi amores horum amorum.

Candidior: procerior: nobilior: lucidior declina ut pulchrior.

S. Hic siluester hæc siluestris hoc siluestre huius siluestris huic siluestri
hunc & hanc siluestrem & hoc siluestre o silvester o siluestris & o sil
uester a siluestri: P. hi & hæ siluestres & hæc siluestria horum & hage
& hoge siluestriū his siluestribus hos & has siluestres & siluestris, &
hæc siluestria o siluestres & o siluestria ab his siluestribus.

S. Hæc uirtus huius uirtutis. P. hæc uirtutes harum uirtutum.

S. Hic & hæc & hoc diues huius diuitis. P. hi & hæ diuites & hæc di
uitia a ntō hic, & hæc dis huius ditis nā diuitia non legi.

S. Hoc pectus hui⁹ pectoris huic pectori hoc pectus o pectus ab hoc
pectore. P. h pectora hoge pectore his pectorib⁹ h pectora o pectora
ab his pectoribus.]

S. Hic & hæc omnis & hoc omne hui⁹ omnis huic omni hūc & hæc
omne & hoc omne: o omnis & o omne ab hoc & ab hac & ab hoc
omni. P. hi & hæ omnes & hæc omnia hoge & hage & hoge oium
his omnib⁹ hos & has omnes et omnis & hæc omnia o omnes & o
omnia ab his omnibus. Quod habeat utm Virgilius

Diiq; deaq; oēs sicut apud græcos πᾶσσι πᾶσιν πᾶσι. Homerus.

ΧΕΚΛΥΤΕ ΜΕΥ ΠΑΝΤΕΣ ΤΕ ΘΕΟΙ ΠΑΤΕΡΑΙ ΤΕ ΘΕΑΙΝΑΙ.

Hic œdipus hui⁹ œdipodis et œdipi a gτō του οἰδιπποῦ αττικῶς
et œdipodos huic œdipodi et œdipo hūc œdipodē et œdipoda o œ
dipu ab h œdipode et œdipo P. hi œdipodes hoge œdipodū his œdi
podib⁹ hos œdipodes et œdipodas o œdipodes ab his œdipodib⁹.

S. Hic et hæc arpinas et hoc arpinate huius arpinatis huic arpinati
hunc et hanc arpinatem et hoc arpinate o arpinas et o arpiate ab hoc
et ab hac et ab hoc arpiate et arpinati. P. hi et hæ arpiates et hæc arpi
nata hoge et hage et hoge arpinatiū his et ab his arpinatibus hos &
has arpinates & hæc arpinatia o arpinates & o arpinatia.]

S. Hic & hæc bos huius bouis huic boui hunc & hanc bouem o bos
ab hoc & ab hac boue. Pluraliter hi & hæc hos & has & o boues: ho
rum & harum bouum: his & ab his bobus & bubus.

S. Hic sequester & hoc sequestre huius sequestris: foemininum est hæc
sequestra. cætera declina ut siluester.

S. Hic eques huius equitis. Pluraliter hi equites horum equitum.

S. Hæc uis huius uis huic ui hanc uim o uis ab hac ui. Pluraliter hæc ui
res harum uirium his uiribus has uires o uires ab his uiribus.

S. hæc Amathus huius amathuntis huic amathunti hanc amathuntē
& amathunta o amathu ab amathunte. Pluraliter hæc amathuntēs ha
rum amathuntum. sic pessimus opus Trapezus.

S. Hoc melos huius melus græce declinatur. το μελος του μελε
ος και μελου P. hæc mele etiam græce τα μελεα και μελη sicut
τα κητεα και κητη. Pluraliter hæc cete.

S. Hæc Amaryllis huius amaryllidis & amaryllidos huic amaryllidi
hanc amaryllidem & amaryllida o amarylli.

S. Hic Achilles huius achillis huic achilli hunc achillem o achilles &
achille.

S. Hic Mæris huius mæriis huic mærii hunc mærim & mærin o
mæri a mærie. Pluraliter hi meries. sic κανονικωσ declinabis hæc
neapolis huius neapoliis. & quæcunq; per os purum mittunt geniti
uum apud græcos. sicut hæc erinnys. huius crinnyis. hic phorcys hu
ius phorcynos phoreyis: Vt tamen sic declinat.

S. Hic mæris huius mæris huic mæri & cætera. hæc neapolis huius nea
polis huic neapoli hæc neapolim & neapolin o neapolis & neapoli.
Singulariter. Hic & hæc & hoc iens huius euntis huic eunti hunc &
hanc euntem hoc iens o iens ab hoc eunte & eunti. Pluraliter hi &
hæc euntes & hæc euntia horum & harum & hore euntiū & euntū p
syncopen his & ab his euntibus. hos & has euntes & hæc euntia: o
euntes & o euntia.

S. Hic & hæc & hoc amās huius amantis huic amāti hūc & hāc aman
tē & hoc amās o amās ab hoc & ab hac & ab hoc amāte & amanti.
P. hi & hæc amātes & hæc amātia hore & hore & hore amantiū & p
cōcisionē amātū his amātib; hos & has amātes & h amātia o amātes
& o amātia ab his amātib; sic declinabis legēs & cætera picipia i. ns.

S. Hic Paris huius paridis & paridos Accusatiuo hunc paridem &
 parida & Parin a genitiuo τοῦ παριος o pari & o paris.
S. Hic Ignis huius ignis: huic igni hūc ignē o ignis ab igne & igni.
S. Hic & hæc & hoc iners huius inertis. huic inertī.
S. Hæc turris huius turris huic turri hāc turrē & turrim a turre & turri.
S. Hæc laus. huius laudis. hæc puls: huius pultis: hic mars huius mar-
 tis & maioris maiortis.
S. Hic Iuppiter. huius Iouis: huic Ioui: hūc iouē: o Iuppiter ab ioue.
S. Hic præ huius prædis hæc Calx: huius calcis: hic maceps huius macipis
S. Hic heros huius herois. huic heroi: hūc heroē: & heroa o heros ab
 hoc heroe. P. hi heroes: hōz heroum: his heroibus hos heroes & he-
 roas o heroes ab heroibus.
S. Hoc occiput. huius occipitis. P. hæc occipita. hōz occipitum.
S. Hæc Arx huius arcis. hic Arabs huius arabis.
S. Hoc plus. huius pluris: huic pluri: hoc plus: o plus: a plure & pluri
 ut Priscianus docet. P. hi & hæc plures: & hæc plura & pluria apud
 antiquos. hōz & hæz & hōz plurium: his & ab his pluribus hos &
 has plures & hæc plura o plures & o plura. & notandum plus in ob-
 liquis esse trium generum in singulari & si hoc plus sit neutrum dunta-
 xat sicut hoc pulchrius maius: non enim dicimus hic & hæc plor si-
 cut hic & hæc maior.
S. Hic & hæc & hoc uetus huius ueteris. hi & hæc ueteres & hæc uetera
S. Hæc æneis: huius æneidis & æneidos.
S. Hic chremes huius chremetis & chremetos & chremis. huic chre-
 meti & chremi. hunc chremetem & chremeta & chremem o chremes
 a chremete & chreme.
S. Hic Auceps. huius aucupis. huic aucupi. hunc aucupem o auceps.
 P. hi hos & o penates hōz penatiū. his & ab his penatibus.
S. Hæc Pelias huius peliadis & peliados. P. hæc peliades hæz peliadū
 P. hæc Alpes. harum alpium. **S.** Hic athiops huius athiopis.
S. Hic & hæc & hoc Inops huius iopis. P. hi & hæc iopes et hæc iopia
S. Hic pan. huius panos: huic pani: hūc pana: o pan ab hoc pane.
 P. hi hos: & o panes. his & ab his panibus.
S. Hic & hæc & hoc audax. huus audacis. P. hi & hæc audaces & hæc
 audacia.

S. Hic grex. huius gregis. **P.** hi greges. horum gregum.
S. Hic & hæc & hoc felix huius felicitis: huic felici: hunc & hæc fœ-
 licem & hoc felix: o felix. a felice & felici. **P.** hi & hæc felices &
 hæc felicia horum & hæc & horum felicitum: his felicitibus: hos & has
 felices: & hæc felicia o felices & o felicia. ab his felicitibus.
S. Hæc nox huius noctis. **P.** hæc noctes: harum noctium.
S. Hæc supellex huius supellectilis. **P.** hæc supellectilia. ē. n. anomalū.
S. Hæc uictrix huius uictoris. **P.** hi & hæc uictrices & hæc uictoria.
S. Hic & hæc & hoc præcox: huius præcoxis. **P.** hi & hæc præcoces &
 hæc præcocia.
S. Hic & hæc & hoc trux. huius trucidis. **P.** hi & hæc truces & hæc trucia.
S. Hoc caput. huius capitis: huic capiti. **P.** hæc capita.
S. Hæc Vrbs. huius urbis. **P.** hæc urbes: harum urbium.
S. Hæc hyems. huius hyemis. **P.** hæc hyemes harum hyemum.
S. Hic & hæc coniunx. huius coniugis. **P.** hi & hæc coniuges.
S. Hæc dido. huius didus. & didois huic didoi hanc dido & didoem
 o dido ab hac didoe. **P.** hæc didoes. harum didoū his & ab his didoi-
 bus. has didoes: o didoes sine. n. sed inflecte iam tu cum littera. n. sic
 hæc dido huius didonis. hæc calypso huius calypsonis sicut hæc iuno
 huius iunonis. Sed de his multa dicemus in fragmentis.
S. Hic & hæc cælebs: huius cælibis. hæc tyrins huius tyrinthis & tyrin-
 thos. hæc Phalanx huius phalangis. hæc pax huius pacis.
S. Hic & hæc & hoc tyburs. huius tyburtis. **P.** hi & hæc tyburtes & hæc
 tyburtia.
S. Hæc stirps huius stirpis. hæc scrobs huius scrobis. **P.** hæc has o scro-
 bes harum scrobium. his & ab his scrobibus.
S. Hic calybs huius calybis. **P.** hi calybes horum calybum.
 Quæ nomina tertiæ declinationis mittunt ablatiuū in. i. solum: con-
 clusa his uersibus.
 I mare. Pulumareq; animalq; & cætera talia.
 Adiectiua etiam si dant per. e. neutra: december.
 Aprilisq; per er per et is tibi mensis: & imber.
 Astringo strigilis uel græco σπογ γυλός. i. dat.
 Quartus in im pariter: dices a gausape solum.

Quæ terminat ablatiuum in e & i i simul? cōprehensa his uersibus.
 I uel e cuncta trium generum. Sed ab hospite tantum.
 Sospite: degener: sic ubere: paupere dices.
 Vnguis: Auis: uectusq: ignisq: & talia cuncta.
 I uel e. dant & pene ante is con quaq: sonantes
 Binæ ceu neptis si sint in syllaba eadem.
 As quoq: gentile: atq: in trix uerbale: per emq:.
 Atq: per im quartum mittentia: pulchrior & quod
 Comparat omne: memor memori mage: cetera dant. e.
 Quæ in im tantum & in im & in em simul faciunt accusatiuum?
 Conclufa his carminibus.
 Ista per im quartum mittunt tibi nomina tantum.
 Vim: tigrim: & tussim: tybrim: Tyberimq: sitimq:
 Maguderimq: & græca per is facientia rectum.
 Siue per. os. potius patrium mittentia purum.
 Ut syrtis: tethys: atq: implacata charybdis.
 In quoq: dat tethys: & cetera talia. dant em.
 Dantq: per im quartum: restis: turrisq: bipennis.
 Peluisq: & puppis: torquis quoq: deinde securis.
 Et curuamentum quæ curui est buris aratri.
 Et quæ mortales facit impallefcere febris.
 Quæ in nominatiuo singulari desinunt in er. in is. & in e?
 conclusa hoc pentasticho.
 Siluester: uolucer: celer: & campester: & acer.
 Atq: alacer: celebrer: mediocre: saluber: equester.
 Sicq: paluster: item sic inclinato sequester.
 Hic sed & hæc alacris: celebris: mediocris & acris.
 Atq: per e neutrum dices genus. Adde salabris.
 Quæ nomina faciunt genitiuum in ium? his comprehēsa
 Carminibus.
 Dat genitiuus ium quibus. i. quibus i uel e sexto.
 Atq: suo similem patrium retinentia recto.
 Sic & in as Romana: quibus concisio saepe est.
 Sic & in es faciunt si sint pluralia semper.

Sic plus nix & nox. sed pluri & plure uidebis.
Et quacūq; duo retinebunt consona recto:
In bs: aut. ms. demas facientia: si non
A capite hæc fuerint. sed in or dabit. um. tibi nomen. ⁊
I sine ceu melior meliorum: i dant sine & ista
Artificum: uigilum: supplex: memorumq; uetusq;
Et Iuuenum iunxisse canum: panumq; licebit
Atq; parens etiam generum commune duoge.
Quod tamen & per ium magnus tibi Tullius effert:
Et ratione: potest & in is quia mittere quartum.
Nam genitiui in ium proprium est has dicere partis:
Tu calamos inflare leuis: ego dicere uersus:
Atq; omnis homines qui sese Crispus ut inquit.
Cætera quæ casum sextum tibi dant per e solam.
Cuncta per um patrium præbunt nomina casum.
Horum ceu patrum: capitumq; ducumq; Catonum
Dat strigilum strigilis licet ablatius in i sit:
Bosq; boum. u. duplex ales sed carmine tantum;
Accipit: Altisoni cecinit sic musa Maronis.
Alituū: pecudumq; genus sopor altus habebat. ⁊

De quarta declinatione.

Nominatiuus quartæ declinationis quot terminationes habet? duas
quæ continentur hoc uersiculo.

Quarta duas retinet tantum fructusq; geluq;
Hæc manus genitiuo hui⁹ manus cuius declinationis? quartæ. quare?
quia eius genitiuus singularis in us productum desinit.

Hæc anus huius anuis cuius declinationis? quartæ. quare? quia nomi
na quarti declinatus etiam in ius syllabas inueniuntur prolata in ca/
su patrio: ut dicemus in fragmentis grammaticis.

Hoc cornu hui⁹ cornu cuius declinationis? quartæ. quare? quia eius
genitiuus singularis in u productum desinit.

Nomina declinanda in quarta declinatione.

Declina & fructus nec non manus: artus: acusq;.

Quercusq; & quæstus portus & arcus: anus.

Hinc domus & quartæ quando est quandoq; secundæ.

Et cornu: & tonitru iunge uerūq; gelu'.

Ficus hic & fructus fici: estq; in corpore morbus.

Hæc ficus ei & eius fructus & arbor erit.

S. hic Fructus: huius fructus: & fructus huic fructui a genitiuo anti-
quo fructus & fructu a genitiuo fructus hunc fructum o fructus ab
hoc fructu. P. hi fructus horum fructuum: his fructibus hos fructus
o fructus ab his fructibus.

S. hæc manus huius manus huic manui hanc manum o manus ab hac
manu. P. hæc manus harum manuum: his manibus has manus o ma-
nus ab his manibus.

S. hic artus huius artus huic artui hunc artum o artus ab hoc artu. P.
hi artus horum artuum: his artibus hos artus o artus ab his artibus.

Quæ ante bus: u. seruant? hæc quæ uersibus annotantur.

Ante bus u seruant artusq; & partus & arcus

Et lacus & quercus tribubusq; acubus: specubusq;

Et specibus dant. u. portusq; & questus & hinc est

Quod cecinit Vates late loca questibus implet.

A queror. at quæstus pro lucro questibus i dat.

S. hæc acus huius acus huic acui hanc acum o acus ab hac acu. P. hæc
acus harum acuum his acubus has acus o acus ab his acubus.

S. hæc quercus huius quercus. P. hæc quercus harum quercuum.

S. hic questus huius questus. P. hi questus horum questuum.

S. Hic portus huius portus. hic arcus huius arcus.

S. Hæc anus huius. anus Terētiū dixit eius anuis opinor causa quæ
morta est.

Domus quando est secundæ sic declinatur.

S. hæc dom' huius domi sine datiuo: hanc domum sine uocatiuo: ab
hac domo. P. hæc domorum has domos cæteris casibus non utimur.

Domus quando est quartæ declinationis sic inflectitur.

S. hæc domus huius domus huic domui hanc domum o domus sine
ablatiuo. P. hæc domus hæc domuum his domibus has domus o do-
mus ab his domibus.

S. hoc cornu huius cornu huic cornu hoc cornu o cornu ab hoc cor-
nu. P. hæc cornua hęc cornuum his cornibus hæc cornua o cornua
b his cornibus.

c

S. hoc Tonitru hui⁹ tonitru huic tonitru hoc tonitru o tonitru ab hoc tonitru. P. hæc tonitrua hor⁹ tonitruū his tonitribus hæc tonitrua o tonitrua ab his tonitribus.

S. hoc Veru huius ueru .P. hæc uerua horum ueruum his ueribus

S. hoc gelu huius gelu huic gelu hoc gelu o gelu ab hoc gelu sine plurali. Quæ neutra in u admittunt numerum pluralem? per pauca hæc his comprehensa uersiculis.

Pluralem admittunt numerum cornuq³ ueruq³:

Atq³ specu: & tonitru: cum ueribus genua.

Cætera deficiunt: seru ut testuq³ geluq³:

Atq³ pecu inuenies: testaq³: & hæc pecua. /

S. hic ficus huius fici huic fico hunc ficum o fice ab hoc fico .P. hi fici horum fidorum his ficis hos ficos o fici ab his ficis.

S. hæc ficus huius fici huic fico hanc ficum o fice ab hac fico. P. hæ fici harum fidorum his ficis has ficos o fici ab his ficis.

Quæ nomina possunt esse quarti & secundi declinat⁹? quæ his uersibus annotantur.

Sunt Pinus: cornus: ficus: quartæ atq³ secundæ:

Laurusq³: & quercus: quæ neat adde colum:

Adde domum: & longe plura his quibus usa uetustas:

Ceu penus: ornatus: ceu lacus & monitus

Atq³ alia: ut gemitus quarti tantummodo flexus.

Quæ nunc sunt. teneris pauca notasse sat est.

De quinta declinatione.

Nominatiuus quintæ declinationis quot terminationes habet? unam es!

Hic uel hæc dies huius diei cuius declinationis? quintæ. Quare? quia eius genitiuus singularis in ei diuisas syllabas desinit & sic datiuus. ut hic uel hæc dies huius diei huic diei.

Dies huius dies: huius die huius dii cuius declinatus? quinti. Quare? quia quintæ inflexionis nomina etiam in es & in. e. & in. ii. inueniuntur prolata in casu patrio apud antiquos ut ostendemus abunde in fragmentis.

Nomina inclinanda in declinatu quinto.

Quinta tibi & species: resq³ inflectenda: dieq³:

*hæc ficus. hui⁹ ficus. huic fi-
ci. hanc ficu. o fice. ab hac
fico. P. hæc ficus. hanc fi-
cum. his et ab his ficibus.
hos et o ficos. et cu secu-
da e sic flexure.*

Et spes: & scabies: progeniesq; dabit.

Singulariter. nominatiuo Hac species genitiuo huius speciei: Datiuo huic speciei: accusatiuo hanc speciem: Vocatiuo o species: ablatiua ab hac specie. Pluraliter Nominatiuo hæ species: Genitiuo harum species: Datiuo his speciebus: accusatiuo has species: Vocatiuo o species: Ablatiua ab his speciebus.

Declina antiquo more: hac species huius species huius specie huius speciei huic specie.

Singulariter. nominatiua hæc res: Genitiua huius rei: Datiua huic rei: Accusatiua hanc rem: Vocatiua o res: Ablatiua ab hac re. Pluraliter nominatiua hæc res: Genitiua harum rerum: Datiua his rebus: Accusatiua has res: Vocatiua o res: ablatiua ab his rebus.

Singulariter. Nominatiua hic uel hæc dies: Genitiua huius diei: Datiua huic diei: Accusatiua hunc uel hanc diem: Vocatiua o dies: Ablatiua ab hoc uel ab hac die. Pluraliter nominatiua hi dies masculini tantum generis: Genitiua horum dierum: Datiua his diebus: Accusatiua hos dies. V. o dies. A. ab his diebus.

S. Hæc spes: huius spei: huic spei: hanc spem: o spes: ab hac spe. P. hæc has o spes: ceteris uacat.

S. Hæc scabies: huius scabiei: huic scabiei: hanc scabiem: o scabies: ab hac scabie: sine plurali.

Quæ nomina quintæ habent numerum pluralem? fere hæc.

Res speciesq; dies facies spes progeniesq;.

De nominibus compositis.

Quot modis nomina componuntur? tribus ex duobus rectis ut respublica & uterq; rectus inflectitur ex recto & obliquo ut paterfamilias & rectus tantum inclinatur ex duobus obliquis ut huiusmodi: aliusmodi & neuter declinatur.

Inclinanda composita.

Composita ex binis rectis mihi flectito: recto

Ac limo: obliquos postmodo flecte duos.

Vt leopardus: item respublica: iureperitus

Iurisconsultus: familiasq; pater.

Alteruter: Petrus paulus: plebisq; tribunus.

Adde huiusmodi: alteriusq; modi.

Familiasq; pater quia dixi forte cachinum

Tollent qui nasum Rhinocerotis habent.

Vos duxisse breuem docti concedite Vates:

Non solet in nostros hec tasis ire modos.

Singulariter. Hic leopardus huius leonis pardi huic leonipardo hunc leonempardum o leoparde ab hoc leonepardo. P. hi leonespardi horum leonumpardox: his leonibuspardis hos leonespardos o leonespardi ab his leonibuspardis.

Singulariter. Hæc respublica huius reipublicæ hanc rempublicam o respublica ab hac republica. Pluraliter hæc respublicæ harum rerū publicarum his rebuspublicis has respublicas o respublicæ ab his rebuspublicis.

S. Hic iureperitus (dicimus & iurisperitus) huius iureperiti huic iureperito hunc iureperitum o iureperite ab hoc iureperito. Pluraliter hi iureperiti horum iureperitorum his iureperitis hos iureperitos o iureperiti ab his iureperitis.

S. Hic iurisconsultus huius iurisconsulti huic iurisconsulto hunc iurisconsultum o iurisconsulte ab hoc iurisconsulto. Pluraliter hi iurisconsulti horum iurisconsultorum his iurisconsultis hos iurisconsultos o iurisconsulti ab his iurisconsultis.

S. Hic paterfamilias huius patrifamilias huic patrifamilias hunc patrefamilias o paterfamilias ab hoc patrefamilias. pluraliter hi patrefamilias horū patrefamilias his patribusfamilias hos patrefamilias o patrefamilias ab his patribusfamilias.

Singulariter. Alteruter alterutra alterutrum. G. alterutrius sed de hoc in pronomibus.

S. Hic petruspaulus huius petripauli huic petropaulo hunc petripaulum o petrepaula ab hoc petropaulo. P. hi petripauli horum petropaulox his & ab his petrispaulis hos petropaulos o petripauli.

Singulariter. Hic tribunus plebis huius tribuniplebis: sic hic magister equitum huius magistri equitum.

S. Hic & hæc & hoc huiusmodi & huiuscemodi. G. huius huiusmodi. D. huic huiusmodi. Accusa. huiusmodi. V. o huiusmodi. Ab. ab huiusmodi. P. hi & hæc & hæc huiusmodi horum & harum & horū huiusmodi his huiusmodi hos & has & hæc huiusmodi o huiusmodi

Ab his huiusmodi. Sic Istiusmodi: aliusmodi: alteriusmodi.

De nominum numeralium Inflexione.

Quatuor cuius declinationis? nullius. quare? quia omnia nomina numerorum A quatuor usque ad centum sunt omnis generis numeri pluralis: & indeclinabilia.

Nomina numerorum flectenda.

Nomina dehinc numeri flectas unumque: duoque:

Et tres: per casus quæ variare potes.

Quattuor: & quinque: & sex non variabis ad usque

Centum: ducenti sed bene flecte puer.

Sicque trecenti: sic cætera talia: mille

Quando adiectivum tu mihi flecte minus.

Mille meæ siculis errant in montibus Agnæ.

Declines tunc ut quattuor utque decem:

Mille hominum moritur: potes hoc quia dicere mille:

Est substantivum tunc tibi care puer.

Cuius plurale est hæc millia millibus. hinc est

Millia quot magnis nunquam uenere Mycenis.

Atque regit Casum Patrium: ceu millia nummum

Multafero expensum. sic Maro doctus ait.

Umbræ ibant tenues: simulacraque luce carentum

Quam multa in silvis Anium se millia condunt:

Vesper ubi aut hibernus Agit de montibus Imber.

Millia signati die minus ipse decem.

S. N. unus una unum. G. uni. D. uni Accusativo unum unam unum

V. o une o una o unum. A. ab uno ab una ab uno. P. uni unæ una. G.

unorum unarum unorum. D. unis. A. unos unas una. V. o uni o unæ o una

Ablativo ab unis.

P. N. hi duo hæc duæ & hæc duo & reliqua ut in secunda declinatione

P. N. hi & hæc tres & hæc tria horum & harum & horum trium his tribus

hos & has tres & tris & hæc tria o tres & o tria ab his tribus.

P. N. hi & hæc & hæc quattuor: horum & harum & horum quattuor:

his quattuor: hos & has & hæc quattuor: o quattuor: ab his quattuor.

P. N. hi & hæc & hæc quinque: sex: septem. octo. nouem. & usque ad centum

P. hi & hæc & hæc centum: horum & harum & horum centum: his centum

tum: hos & has & hæc centum: o centum ab his centum: sic biscentū:
tercentum: quatercentum: deciescentum & similia.

P. Ducenti ducentæ ducenta. G. ducentorum ducentarum ducento-
rum. D. ducentis. A. ducentos ducentas ducenta: o ducenti o ducentæ
o ducenta a ducentis. sic trecenti trecentæ trecenta: quadringenti qua-
dringentæ quadringenta: quingenti quingentæ quingenta: sexcenti
sexcentæ sexcenta: septingenti septingentæ septingenta: octingenti oc-
tingentæ octingenta noningenti noningentæ noningenta.

Declina mille adiectiuum.

P. Hi & hæ & hæc mille: horum & harum & horum mille: his mille
hos & has & hæc mille: o mille ab his mille: & sic dicimus mille libri
sunt mihi.

Declina mille substantiuum.

S. Hoc mille huius mille huic mille hoc mille o mille ab hoc milli.

P. hæc millia horum millium his millibus hæc millia o millia ab his
millibus. & sic dicimus mille librorum est mihi duo millia nummum
fero expensum.

Quod mille faciat ab hoc milli per. i. hæc gellius. Aperteq; ostendit
mille & uocabulum esse: & singulari numero dici & casum etiam ca-
pere ablatiuum: nec ceteros casus requiri oportere.

De gradibus comparationis.

Quot sunt gradus comparationis? tres Positiuus: Comparati-
uus superlatiuus. Da positiuum doctus pulcher prope. Da cō-
paratiuum doctior pulchrior propior. Da superlatiuum doctissimus
pulcherrimus proximus.

Dic aliquot positiua cum comparatiuo & superlatiuo. doctus docti-
or doctissimus. docta doctior doctissima. doctū doctius doctissimū.
Et in aduerbio docte doctius doctissime.

Pulcher pulchrior pulcherrimus. pulchra pulchrior pulcherrima. pul-
chrum pulchrius pulcherrimum. Et in aduerbio pulchre pulchrius
pulcherrime.

Prope propior proximus: prope propior proxima. prope propius
proximum. Et in aduerbio prope propius proxime.

Perpulcher longe pulchrior: q̄pulcherrimus | perpulchra longe pul-
chrior q̄pulcherrima perpulchrum longe pulchrius quāpulcherri-

mum. Et in adverbio perpulchre longe pulchrius: quam pulcherrime.

Magnus maior maximus magna maior maxima magnum maius: maximum. Et in adverbio esset dicendum per regulam magne: quod non dicimus sed pro eo magnopere uel ualde uel multum & similibus utimur. quis. n. diceret magne erras: magne potes: pro eo quod est magnopere erras: multum potes? Item maius potuit Cæsar quam Pompeius nemo diceret latine. sed uel plus uel magis Cæsar potuit quàm Pompeius: Dicamus igitur. Et in adverbio. magnopere: magis: maxime.

Paruus minor minimus: parua minor minima: paruum minus minimum. Et in adverbio parue minus minime.

Bonus melior optimus: bona melior optima: bonum melius optimū Et in adverbio bene melius optime: nec dicas bone per. o.

Malus peior pessimus: mala peior pessima: malum peius pessimum. Et in adverbio male peius pessime.

Multus sine comparatiuo plurimus: multa sine comparatiuo plurima: multum plus plurimum. Et in adverbio multum plus plurimum.

De heteroclitis.

Olendum est aliquid breuiter de heteroclitis: ne pueri & si prima grammatices elementa docentur: aliqua tamen esse nomina quæ uarie inclinentur omnino ignorent.

Neutra in plurali genitio datiuo & ablatiuo carentia.

Defruta mel mulsus ius tus mare uina forumque.

Ordeaque & farra æs & rura & mora notabis.

Quæ tibi tres casus tantum pluralia seruant.

Vinorum Plinius dixit: uinisque secundus.

Masculina ex usu cōmuni singularia.

Hesperus & uesper: mundus: sat pontus: & aer.

Fumusque & limus: sanguis puluerque fimusque.

Nemoque & muscus: uiscus: sol: cestus & æther.

Mascula sunt quorum raro plurale uidebis.

Carentia nominis & utō singularis numeri.

Sunt uicis: atque necis: nec non dapis & ditione.

C liii

Frugis opis lateris: cum uiscere: uerberere: cumq;
Remige: fronde: prece: rectis quæ cuncta carebunt.
Nex remex & frons: & daps aliquando uidebis.

Masculina in plurali neutra.

Hismara: Taygetus: cetusq;: locusq;: iocusque.
Supparius: Infernus: Euentus: Massicus: atq;
Balthea coniungas & tartara dindyma Auernus.
Manalus & iussus cum sibila carbasus inde
Tanara: dehinc phrygiæ numerabis gargara montem.
Mascula sunt unum signantia: pluria neutra.

Fœminina in plurali neutra.

Intybus: & topice, & zizania pascua iunge
Arbuta bucolice: cūq; altilis atq; supellex.
Ethica Rhetorice atque georgica: pergamus: & sunt
Singula fœminei generis: pluralia neutri.

Neutra in plurali masculina.

Argos & Elysiū: claustrumq; & fila capistrum
Cælumq; & porrum: rastrum: frenumque ~~forūque~~ *notabis*
Singula ~~sunt~~ *notabis* neutra: pluralia mascula dices.
Porra & rastra etiam dic claustra & frena capistra.

Neutra in plurali fœminina.

Balneum & hoc epulum cum cepe & amygdalon & cum
Delitium inuenies hæc balthea: amygdala neutra
Vnius in numero: plurali fœmina dices.

Fœminina tantum singularia.

Pax: mors: uita: fames: lux: gloria: fama: salusque
Pix: humus: & proles: sobolesque: senecta: Iuuentus:
Et sitis: atq; lues: tellus: fuga: gaza: fidesque.
Et cholera: & bilis: rabies cūque indole tussis
Stulticia: & culpa & dementia: uespera: arena:
Pernicies: scabies: Rabiesque: & cætera quintæ
Excipe res species: & quæ paulo ante notantur.
Omnia fœminea: & raro pluralia habebunt
Plura quoque inuenies: sed sint satis ista superque.
Neutra semper singularia.

Mamma: solum: letum: coenum: pus: fasque: nefasque
Mammona: pasca: crocum: non declinabile uirus.
Nil: nihil: & nihilum: baratrumque: salumque: necesse
Spicumque: & nitrum uitrumque: penumque: lutumque.
Ver: ador: & senium: uiscumque: & mane macellum
Ir: uulgus: pelagus: nec non lac iunge: gelumque
Iugiter hæc numero plurali neutra carebunt.

Masculina semper pluralia.

Cancelli: luceres tacienses: quintilique
Maiores: procures: Carpi locri: atque minores.
Et pugillares: lemures: fontesque forique.
Et cum calitibus primates: atque quirites
Fascesque & manes: superique adiunge penates.
Canique & uepres: oculique: salesque laresque,
Nec non annales: natales adice fastos
Mascula sunt dices quæ tu pluralia semper.]

Fœminina semper pluralia.]

Suppetiæ: latebræ: thermæque & nundinæ & idus
Induciæ: exuuiæ: inferiæ: exequiæ: inficiæque
Reliquiæ: nugæque & triciæ: quisquiliæque
Nuptiæ & argutiæ: diræ: & nonæ: atque calendæ
Antiæ: & insidiæ: bigæ: & trigæ: atque quadrigæ
Gratesque & nares: cunæque genæque foresque
Diuitiæ: faleræ: illecebræque: blandiciæque
Excubiæque facetiæ: opes: scalæque minæque.
Delitiæ: exgliæ: ambages: gadesque: tenebræ.
Fœminei generis sunt & pluralia semper.]

Neutra semper pluralia.

Seria cum rastris: & telca: ceraunia: tempe:
Mœniæque & pondo: mappalia: & ilia iusta
Armaque cum spoliis: cunabula: liba: cythera.
Castræque rostra: iuga & carchesia: classica: ferta.
Effatæque annumeres: præcordia: bactraque & exta.
Sæpius aut semper neutra hæc pluralia dices.
Adde & festorum: & ludorum nomina. Possunt

Multa quoque adiungi: sed non uult paruus Iulus.

De Pronomine

Quid est Pronomen? Pars Orationis declinabilis: quæ pro uni/
us cuiusque nomine Accipitur: personarumque finitas recipit.

Quare dicitur pronomen? quia pro Nomine .i. loco nominis poni/
tur. sicut pro consul. quia loco consulis: & proprætor quia prætoris lo/
co fungitur appellatus est.

Pronomini quot Accidunt? sex. Species: genus: numerus: figura: per/
sona: & casus.

Quot sunt pronomina de quibus nulla dubitatio est apud latinos? quin/
decim Ego: tu: illi: ille: ipse: iste: hic: & is: meus: tuus: suus: noster &
uester: nostras & uestras.

Quot sunt species pronominum? duæ. primitiua ut ego: deriuatiua
ut meus.

Quot sunt primitiua? octo. ego: tu: sui: ille: ipse: iste: hic: & is.

Quot ex primitiuis pronominibus sunt tantum demonstratiua? qua/
tuor ego: tu: hic & iste.

Quot sunt tantum relatiua? tria. quæ: sui: is: & ipse.

Quot modo demonstratiua modo relatiua? unum quod: ille.

Quot sunt deriuatiua pronomina? septem. meus: tuus: suus: noster
& uester: nostras & uestras.

Vnde deriuantur? A genitiuis primitiuorum ego: tu: sui: Quomodo?
a genitiuo mei meus a genitiuo tui tuus: a genitiuo sui suus a genitiuo
nostrum uel nostri noster & nostras .a genitiuo uestrum uel uestri uester
& uestras.

Quot ex deriuatiuis sunt possessiua? quinque. quæ: meus: tuus: suus: no/
ster & uester:

Quot sunt Gentilia seu patria? duo. quæ: nostras & uestras

Quot sunt genera pronominum? quinque quæ: masculinum ut meus
fœmininum: ut mea neutrum ut meum commune duum generum
ut hic & hæc nostras & uestras commune trium generum ut ego: tui sui

Quot sunt numeri pronominum? duo. quæ: singularis ut ego pluralis ut nos

Quot sunt figurae pronominum? duæ tantum quæ: simplex ut ego: is
Composita ut egomet Idem.

Quot sunt pronomina quæ per nominatiuos componuntur? duo se

tum iste & hic ut istic istæ: istoc in quibus quia non ponitur aspiratio sunt qui magis metaplasmi q̃ compositionem putent. Vnum. Is cum Aduerbio demum ut Idem quod est Is demum hoc est is iterum. Iste & hic componuntur ne per omnes Casus: minime. sed per eos tantum qui in .c. desinunt. præter datiuum huic.

Cum quot orationis partibus pronomina componuntur? cum tribus cum nominibus ut huiusmodi. Cum aduerbiis ut eccum eccam: eccos: eccas: ellum: ellā: ellos: ellas: pro ecce eum eam: eos eas: illum illam: illos illas. Cum præpositione ut mecum tecum secum nobiscum & uobiscum. sed in his potius est præpositio cum pronominis per anastrophe ut in his quicum pro cum quo: quibuscum idest cum quibus.

Quot sunt syllabica adiectiones? quatuor. quæ? met te ce & pte.

Met quibus adiungitur? omnibus casibus utriusque numeri tam primæ quæ secundæ personæ. præter tu ne uerbum putetur tui met. pro quo tute & tui met dicimus. ut egomet. i. ego & non alius tui met. i. tu ipse per te & non per alium.

Te quibus adiungitur? tu & te ut tute & tete: sicut memet sese.

Ce quibus adiungitur? hic hæc hoc apud antiquos per omnes casus ut hoc ce hiccine. Apud neotericos uero per eos tantum qui in .s. litterā desinunt ut huiusce: hiccine: hosce hasce: & his tantum istius illius ut istiusce illiusce. Antiqui etiam illicce per illic proferebant. illucce istucce: Terentius. illancce ne mulierem dixit.

Pte quibus adiungitur? quinque ablatiuis mea tua sua nostra & uestra. ut meapte tuapte suapte nostrapte & uestrapte.

Quot sunt personarum pronominum? tres. quæ? prima ut ego. secunda ut tu. tertia ut ille.

Quot sunt casus pronominum? sex qui? nominatiuus genitiuus datiuus accusatiuus uocatiuus ablatiuus.

Quot pronomia habent uocatiui casum? quatuor quæ hoc disticho connumerantur
Tu meus & noster nostras pronomina quintum

Quattuor admittunt: cætera cuncta uacant.

Quare uocatiuo caret cætera pronomina? quia sermo ad ea non dirigitur.

Quot sunt declinationes seu modi pronominum? quatuor. primus in i. uel in .is. secundus in ius. Tercius in .i. & in .æ. & in .i. quartus in is tantum.

Examen in pronomine.

Ego quæ pars orationis est? pronomen. quare? quia ponitur loco proprii nominis & certam significat personam.

Ponitur ne semper pronomen loco nominis proprii? maxime.

Quando ergo dico Ego magister: tu discipulus: non ne ponuntur loco Appellatiuorum nominum magistri. s. & discipuli quæ sunt appellatiua? non. Quoniam omne Appellatiuum nomen transit in proprium iunctum cum pronomine ut meus liber: tuus filius: ille homo.

Ego cuius speciei? primitiua. quare? quia a nullo deriuatur.

Meus cuius speciei? deriuatiua. quare? quia deriuatur a genitio mei.

Ego cuius generis? communis trium generum. Quare? quia sic est sicut cui adhæret ut.

Aldus ego Ausonius quem prima elementa docendi s.

Bassianum pueris oppidulum genuit.

Hanc ego Penelope mitto tua segnis Ulyssæ.

Hoc ego mancipium do tibi epistolum.

Meus cuius generis? masculini mea: foeminini: meum: neutri. quare? quia prima uox pronominis est generis masculini: secunda foeminini: tertia neutri.

Nostras cuius generis? communis duum generum. quare? quia præponuntur ei in declinatione duo articularia pronomina hic & hæc.

Ego cuius numeri? singularis. quare? quia singulariter profertur.

Nos cuius numeri? pluralis. quare? quia pluraliter profertur.

Ego cuius personæ? primæ. Tu: secundæ. Ille: tertiæ. quare? quia omnia nomina & pronomina sunt tertiæ personæ exceptis ego quod est primæ. & tu secundæ. & uocatiuis casibus qui sunt semper personæ secundæ.

Ego cuius casus? nominatiui. quare? quia in tali casu declinando reperitur.

Ego cuius modi pronominis? primi. quare? quia eius genitiuus singularis in i. uel in is. & datiuus in i. naturaliter desinit ut ego mei uel mihi. tu tui uel tibi. sui sibi.

Quare sui non habet in nominatiuo Si & in genitiuo sis? causa differentia si coniunctionis & sis uerbi.

Pronomina primi modi inclinanda.

Flecte ego tuque sui: tria quæ pronomina primus.

Dat modus & septem progenueretibi.

S. N. ego. G. mei uel mis. D. mihi. A. me. Ablati. a me. P. n. nos. G. nostrum uel nostri. D. nobis. A. nos. Ab. a nobis.

S. Nominatiuo tu. G. tui uel tis. D. tibi. A. te. V. o tu. Abl. a te. P. N. uos. G. uestre uel uestri. D. uobis. A. uos. V. o uos. Ab. a uobis.

S. Genitiuo sui. D. sibi. A. se. A. a se. P. Genitiuo sui. D. sibi. A. se Ablatiuo a se.

Ille cuius modi pronominis? secundi. Quare? quia eius genitiuus singularis in ius: & Datiuus in i. naturaliter desinit ut ille illi us illi ipse ipsius ipsi: Iste istius isti: Is eius ei hic huius huic.

Quare hic non facit in datiuo hui sine c? ad differentiam hui interiectionis.

Pronomina secundi modi declinanda.

Ille ipse: iste: is & hic pronomina quinque secundus

Continet: & quorum dat Genitiuus ius.

Et uelut hæc octo declines nomina quæ sunt

Vnusque atque alter solus & ullus uter:

Cumque alius totus quis uel qui compositisque:

Totus in his quintum solus & unus habet.

S. Nominatiuo ille illa illud. G. illius. D. illi. A. illum illam illud. Ab. ab illo ab illa ab illo. P. nominatiuo illi illæ illa. G. illoque illaque illoque. D. illis. A. illos illas illa. Ab. ab illis.

S. N. ipse ipsa ipsum. G. ipsius. D. ipsi. A. ipsum ipsam ipsum. Ab. ab ipso ab ipsa ab ipso. P. N. ipsi ipsæ ipsa. G. ipsorum ipsarum ipsorum. D. ipsis. A. ipsos ipsas ipsa. A. ab ipsis.

S. N. iste ista istud. G. istius. D. isti. A. istum istam istud. Ab. ab isto ab ista ab isto. P. N. isti istæ ista. G. istorum istarum istorum. D. istis. A. istos istas ista. A. ab istis.

S. N. is ea id. G. eius. D. ei. A. eum eam id. A. ab eo ab ea ab eo. P. N. ii. p. geminū. i. sine aspiratione. eæ ea. G. eorum earum eorum. D. eis uel iis. A. eos eas ea. A. ab eis uel iis.

S. N. hic hæc hoc. g. huius. D. huic. A. hunc hanc hoc. Ab. ab hoc ab hac ab hoc. P. N. hi hæc hæc. g. horum harum horum. D. his. Ac. hos has hæc. Ab. ab his.

Quare ipse non facit in neutro genere ipsud sicut iste istud & ille il-

lud? quia apud antiquos declinabatur ipſus ipſa ipſū: mutata eſt prima uox & remanſit tertia.

S.N. Idem eadem idem. G. eiſdem. D. eidem. A. eundem eandē eundem. Ab. ab eodem eadem eodem. P. n. iidem eadem eadem. g. eorū / dem earundem eorundem. D. eiſdem uel iiſdem. A. eoſdem eaſdē ea / dem. Ab. ab eiſdem uel iiſdem.

S. nominatiuo unus una unum. g. unius & reliq̃ ut ſupra in noībus.

S.N. Alter altera alterum. g. alterius. D. alteri. Ac. alterum alteram alterum. Ab. ab altero altera altero.

S. Solus ſola ſolum ſolius ſoli: ullus ullius ulli: uter utrius utri.

S. Alius alia aliud. g. alius penultima longa. D. alii totus totius toti: i reliquis declina omnia ut bonus bona bonum. & ut diximus

Totus in his quintum ſolus & unus habent.

S.N. quis uel qui quæ quod uel quid. g. cuius. D. cui. Ac. quem quam quod uel quid. A. a quo uel a qui a qua uel a qui a quo uel a qui. Pluraliter nominatiuo qui quæ quæ. g. quorum quæ quæ. D. quis uel quibus. Ac. quos quas quæ. Ab. a quis uel a quib⁹.

Singulariter. Alteruter alterutra alterutrum alterutrius alterutri alterutrum alterutram alterutrum ab alterutro alterutra alterutro. Pluraliter alterutri alterutræ alterutra alterutrorum alterutrarum alterutrorum alterutros alterutras alterutra ab alterutris & ſignificat o luno o laltro. Cicero pro marco Marcello. Quod ſi in alterutro peccandū ſit malim ego timidus q̃ parum prudēs uideri. Valerius. Quia neceſſe eſſet eoſ alterutro facto crimine temeritatis aut periurii teneri.

Quare non dixiſti altera utra alterum utrum. Gtō alterius utrius: q̃a ex parte tantum exteriorē inflectitur & ſi quæ ex duobus rectis cōponuntur ex utraq; parte inflecti debeant.

S. n. Vterq; utraq; utrunq; g. utriuſq; D. utriq; a. utrūq; utranq; utrūq; ab. ab utroq; utraq; utroq; Pluraliter utriq; utraq; utraq; g. utrorūq; utrarunq; utrorunq; D. utriſq; accu. utroſque utraſque utraq; ablatiue ab utriſque.

A quis & qui compoſita.

Quæ cum quis uel qui poſſunt componier hæc ſunt

Si: que: putas: ali: quam nam: ne: nun: enq; piamq;.

Nec non quis cum quis poteris componere. ſed dam

Vilq; & cumq; libet: qui recto adiungere debes.

S. n. si quis si qua si quod. G. si cuius. D. si cui. a. si quem si quam si quod. abla. a si quo a si qua a si quod. P. n. si qui si quæ si qua. g. si quorū si quorū si quorū. D. si quib; .accu. si quos si quas si qua. ab. a si quibus.

S. Quisq; quæq; quodque. Cuiusque cuiq; quenque quanq; quodque a quoq; a quaque a quoque. P. quique quæq; quaque: quorūq; quarū que quorūq; quibusque quosq; quasq; quæq; a quibusq;.

Singulariter. Quis putas quæ putas quod putas uel quid putas & sic p omnes casus addendo putas.

Singulariter, aliquis aliqua aliquod alicuius alicui aliquem aliquam aliquod ab aliquo ab aliqua ab aliquo. Pluraliter aliqui aliquæ aliq; aliquorū aliquarū aliquorū aliqb; aliquos aliquas aliqua ab aliqb;.

S. Quisq; quæq; quodq; uel quidq;. Cuiusq; cuiq; & sic in cæteris addendo q;. Ego tamen non oib; uterer: nam sicut dicerem non credo quenq;. M. Tullio magis eloquentem: ita hoc euitare dicendi genus aiunt non fuisse foeminā quanquam pulchriorem Thaide. similiter & quodq; & talia.

S. Quisnā quænā quodnā uel qdnā & in cæteris addendo nam.

S. nequis: neq; nequod uel neqd. P. nequi nequæ nequa.

S. nung; nūquæ nunquod uel nungd & sic in cæteris præponendo nun: sed ne his quidem omnib; utimur: sed ut se exerceāt flectant pueri p omēs casus. Utamur uero nec ne diligens postea pceptor ostēdat.

S. Engs enquæ enquod uel engd. & sic in cæteris præponendo ne.

S. Quispiā: quæpiā qdpiā uel qppiā. & deinceps addendo piā.

S. Quidam: quādā quoddam uel qddā: cuiusdā: cuīdam quendā quādam quoddam uel qddam a quodā a quadā a quodā. P. quidam quædam: quādā. Quorūdam q̄rūdā quorūdā (& mutat. m. in. n. ga. m. āte. d. esse nō potest. sicut nec ante. q. & c. & t. & f.) Dativo qbusdā. accu. quosdam q̄sdam quædam. ab. a quibusdam.

S. Quis quæuis quoduis uel qdus. & sic in reliq; addendo uis.

S. Quicūq; quæcūq; quodecūq; cuiuscūq; cuiūq; quencūq; quancūq; quodecūq; a quocūq; a q̄cūq; a quocūq;. P. quicūq; quæcūq; quæcūq; quorūcūq; q̄runcūq; quorūcūq; qbuscūq; quoscūq; quascūq; quæcūq; a quibuscūq;.

S. Quilibet qualibet quodlibet uel quidlibet & deinceps addēdo libet.

S. Nominatiuo quisquis & quicquid. A. quicquid. Ab. a quoquo a qua
qua a quoquo. ceteris uacat.

S. N. neuter neutra neutrum. g. neutri neutrae neutri & neutri⁹ apud
antiquos. D. neutro neutrae neutro & reliqua ut bonus bona bonum

S. Istic istac istoc ul' istuc. A. istuc istanc istoc ul' istuc ab istoc istac istoc

P. neutri generis. Istac. Ac. Istac. & sic infl ecte illic illac illoc uel illuc
quibus utebantur antiqui nunc exoleuerunt.

Meus mea meum cuius modi pronominum? tertii quare? quia p
omnes suos casus declinatur ad similitudinem nominu prima
& secunda declinationis. hoc est ut bonus bona bonum. praeter mi
uocatiuu a nominatiuo meus. ubi. ee. geminum breue in. i. longum co
mutatu est ut o mi pater o mi fili pro mee pater mee fili.

Pronomina Tertii modi inclinanda.

Flecte meus: tuus & noster suus adice uester.

Quae sunt pro terni nomina quinque modi:

S. n. meus mea meum. g. mei meae mei. D. meo meae meo A meum mea
meum. V. o mi o mea o meum. A. a meo a mea a meo. P. n. mei meae
mea. g. meorum mearum meorum. D. meis. A. meos meas mea. V. o mei
o meae o mea. A. a meis.

S. N. tuus tua tuum. g. tui tuae tui. D. tuo tuae tuo. A. tuum tuam tuum
A. a tuo a tua a tuo. P. n. tui tuae tua. g. tuorum tuarum tuorum. D. tu
is. A. tuos tuas tua. Ab. a tuis.

S. N. noster nostra nostrum. g. nostri nostrae nostri. D. nostro nostrae
nostro. A. nostrum nostram nostrum. V. o noster o nostra o nostrum. A.
a nostro a nostra a nostro. P. n. nostri nostrae nostra. g. nostrorum no
strarum nostrorum. D. nostris. A. nostros nostras nostra. V. o nostri o
nostrae o nostra. A. a nostris.

S. N. suus sua suum. sui suae sui. suo suae suo. suum suam suum. a suo a
sua a suo. P. sui suae sua. suorum suarum suorum suis. suos suas sua. a suis.

S. N. uester uestra uestrum. Vestri uestrae uestri. uestro uestrae uestro ue
strum uestram uestrum: a uestro a uestra a uestro. P. uestri uestrae ue
stra: uestrorum uestrarum uestrorum: uestris uestros uestras uestra: a
uestris.

Nostras cuius modi pronominum? quarti quare? quia per omnes
suos casus declinatur ad similitudinem nominum tertiae declina

tionis hoc est sicut hic & hæc bassianas & hoc bassianate hic & hæc
arpinas & hoc arpinate.

Pronomina quarti modi inflectenda.

Nostros & uestros duo sunt pronomina quarti

Omnia ter quinq; hæc & tibi certa puer.

S. Hic & hæc nras & hoc nostrate huius nostratis huic nostrati hunc
& hanc nostratem & hoc nostrate o nostras & o nostrate a nostrate
& nostrati. p. hi & hæc nostrates & hæc nostratia horum & harum &
horum nostratiu. D. his nostratibus hos & has nostrates & nostratis
& hæc nostratia o nostrates & o nostratia a nostratibus.

S. Hic & hæc uestros & hoc uestrate huius uestratis huic uestrati hunc
& hanc uestratem & hoc uestrate a uestrate & uestrati. p. hi & hæc ue
strates & hæc uestratia horum & harum & horum uestratiu. his & ab
his uestratibus hos & has uestrates & uestratis & hæc uestratia.

De uerbo.

Quid est uerbum? pars orationis declinabilis uel agendi uel pa
tiendi uel utriusq; significatiua cum modis & temporibus sine
casu.

Verbo quot accidunt? octo genus. tempus. modus. species. figura. per
sona. numerus & coniugatio.

Quot sunt genera uerborum? quinq; Actiuum ut amo. passiuum ut
amor. Neutrum ut seruius commune ut largior. Depones ut sequor.

Quot sunt tempora uerborum? quinq; indicatiuus ut amo imperati
uus ut ama. Optatiuus ut utinam amarem. Subiunctiuus ut cum amem

Infinitiuus ut amare.

Indicatiuus quot tempora habet? quinq; separata. presens imperfectum
perfectum plusquamperfectum & futurum.

Imperatiuus quot tempora habet? duo. presens ut ama. Futurum ut
amato.

Optatiuus quot tempora habet? Quinq; presens & partim imperfectum
simul ut utinam amarem. partim perfectum & plusquamperfectum simul ut uti
nam amauissem. futurum per se ut utinam amem.

Subiunctiuus quot tempora habet? quinq; separata ut indicatiuus. presens
ut cum amem. Imperfectum ut cum amarem. perfectum ut cum amauerim. plus
quamperfectum ut cum amauissem. futurum ut cum amauiero.

d

*Quot sunt tempora uerborum?
presens. partim imperfectum. partim perfectum.
plusquamperfectum. et futurum.*

1. finitiuus quot tempora habet? quinque pñs & imperfectū simul ut amare. perfectum & plusq̃ perfectū simul ut amauisse. futurū ut amātū ire uel amaturum esse.

Quot sūt spēs uerborū duæ. primitiua ut amo. deriuatiua ut amasco.

Quot sunt species deriuatiuorū uerborū? quinque. inchoatiua. Meditatiua. diminutiua. Frequentatiua. desideratiua. ut

Inchoat arcesso: uiso: meditatur amasco

Sorbillo minuit: legitoq; & curso frequentant.

Parturit est partum: desiderat: esurit esse. sed de his cumulatissime in fragmentis.

Quot sunt figuræ uerborū? tres. simplex ut taceo: curro: composita ut conticeo: decurro: decomposita ut conticesco: recurso.

Quot sunt personæ uerborū? tres. prima ut amo. secunda ut amas. tertia ut amat. Et similiter in plurali. prima ut amamus. secunda ut amatis. tertia ut amant.

Quare imperatiuus non habet primā psonā in numero singulari? quia sibi naturaliter nemo imperat si sit solus. si uero cū aliis maxie. uñ in plurali imperatiuus hēt primā psonā. ut amem⁹ nos. legamus nos oēs.

Quot sunt coniugationes uerborū? quatuor. prima in as uel in aris ut amo amas & amor amaris. secunda in es uel eris penultima longa ut doceo doces & doceor doceris. tertia in is uel eris penultima breui ut lego legis & legor legeris. quarta in is. uel iris ut audio audis & audio audiris.

Examen in uerbo.

Amo quæ pars orationis est? uerbum. Quare? quia cum modis & temporibus est significatiuum agendi.

Amor quæ pars orationis est? uerbum. quare? quia cum modis & temporibus est significatiuum patiendi.

Largior quæ pars orationis est? uerbum. quare? quia cū modis & temporibus est & agendi & patiendi significatiuum.

Amo cui⁹ generis? Actiui. quare? quia in o desinens potest facere transitionem ad aliquod rationale animal unde possit fieri conuersa locutio in primā uel in secunda persona uel saltem in secunda per assumptionē. r. ut tu amas me: ego amor a te. Plato amabat socratē. socrates amabatur a platone. Ego amo te tu amaris a me.

Amor cuius generis? passiuus. quare? quia in or desinens uenit ab actiuo per assumptionem. r. quod ē amo. sicut doceor a doceo. legor a lego.

Aro cuius generis? neutri. quare? quia i o desinens nō potest facere transitionem ad aliquod rationale animal unde possit fieri conuersa locutio in prima uel in secunda persona uel saltem in secunda per assumptionem. r. hoc est non potest habere accusatiuum significantem hominem. non enim dici potest aro Socratem. sicut amo socratem.

Amplector cuius generis? Cōmunis. quare? quia i or desinens utraq; habere potest significationem: hoc est & actiuam & passiuam. Actiuam sic ego amplector te. passiuam sic ego amplector a te.

Auxilior cuius generis? Deponentis. Quare? quia deponit alteram significationem hoc est uel actiuam: uel passiuam. Sed auxilior deponit passiuam ut ego auxilior tibi: lator uero actiuam: ut ego lator uirtute.

Amo cuius temporis? præsens. quare? quia præsens tempus designat circa actionem uel passionem. sed amo circa actionem amor uero circa passionem.

Amabam cuius temporis? präteriti imperfecti. quare? quia rem coeptam ostendit: sed nōdum pfectam.

Amaui cuius temporis? präteriti perfecti. quare? quia rem perfectam esse significat.

Amauerā cuius tēporis? pti plusquā perfecti: quare? quia ostendit aliquid iampridem esse perfectum.

Amabo cuius temporis? futuri. quare? quia rem aliquam fore hoc est futuram esse demonstrat.

Amo cuius modi? indicatiui. quare? quia indicat rem essem.

amabam: amaui: amauerā: cuius modi? indicatiui. quare? quia indicat rem fuisse.

Amobo cuius modi? indicatiui. quare? quia indicat rem fore.

Ama cuius modi? imperatiui. quare? quia imperat rem esse uel futurū esse. sed ama esse amato uero fore.

Quare non dixisti etiam fuisse? quia in imperatiuo nō est präteritū non enim quod factum ē ut sit infectum imperare quisq; potest: neq; ut factum sit quod factum non fuerit.

Vtinam Amarem cuius modi? Optatiui. quare? quia eget aduerbio

optandi ut perfectum significet sensum.

Cum amarem cuius modi? Subiunctiui: quare? quia subiungit sibi.

Aliud uerbum uel subiungitur alteri uerbo ut perfectum significet sensum.

Amare cuius modi? infinitiui: quare? quia nec numeros: nec p̄soas definit sed eget sola alterius uerbi coniunctione.

Amo cuius speciei? primitiua: quare? quia a nullo deriuatur.

Amasco cuius speciei? deriuatiua: quare? quia deriuatur ab amo.

Amo cuius figura? simplicis: quare? quia simpliciter profertur.

Deamo cuius figura? composita: quō cōponitur? ex de & amo.

Contremisco cuius figura? decomposita: quare? quia non p̄se cōponitur sed a cōposito deriuatur quod ē contremo contremis.

Amo cuius p̄sona? prima: quare? quia ē prima uox uerbi: uel quia cū loquitur de se ipsa pronuntiat.

Amas cuius p̄sona? secunda: quare? quia ē secunda uox uerbi uel quia ad eam prima loquitur directo sermone.

Amat cuius p̄sona? tertia: quare? quia ē tertia uox uerbi: uel quia de ea prima loquitur ad secundā extra se & illam positam ad quam dirigit sermonem.

Amare cuius p̄sona? nullius & numeri? nullius: quare? quia oīa īfinita īp̄sonalia. Gerundia & supina numeris & p̄sonis deficiunt.

Amo cuius numeri? singularis: quare? quia singulariter profertur.

Amamus cuius numeri? pluralis: quare? quia pluraliter profertur.

Amo cuius coniugationis? prima: quare? quia in secūda p̄sona p̄ntis indicatiui modi habet as productā ut amo amas: uoco uocas.

Amor amaris cuius coniugationis? prima: quare? quia in secūda p̄sona p̄ntis indicatiui modi habet aris penultima lōga ut amor amaris

Doceo doces cuius coniugationis? secunda: quare? quia in secūda p̄sona p̄ntis indicatiui modi habet es productā ut doceo doces & in infinitiui e longum ante re ut docere.

Doceor cuius coniugationis? secunda: quare? quia in secūda p̄sona p̄ntis indicatiui mōi habet eris penultima lōga ut doceor doceris

Lego legis cuius coniugationis? tertia: quare? quia in secūda p̄sona p̄ntis indicatiui modi habet is breuem ut lego legis & in infinitiui no habet. e. breue. ante re. ut legere.

Legor legeris Cuius coniugationis? tertiæ. quare? quia in secunda persona præsens indicatiui modi habet eris penultima breui ut legor legeris
Audio audis cuius coniugationis? quartæ. quare? quia in secunda persona præsens indicatiui modi habet is longam ut audio audis & in infinitiuo i longum ante re ut audire.

Audior audiris cuius coniugationis? quartæ. quare? quia in secunda persona præsens indicatiui modi habet iris penultima longa ut audior audiris.

Verba declinanda in omni coniugatione

Care amo declines: & amor puer: inde & amatur.

Et doceo: doceorq; docetur. post lego. postq;

Et legor: & legitur: de hinc audio: & audior: inde

Auditur: nec non sum: possum: post uolo: malo:

Nolo: feroq; ferorq; notes: & fertur: edoq;

Sicut & antiqui flexere: & tempore nostro

Flectitur: edor: editurue: estur ue hinc: itq; reditq;

Iturq; & gaudet fio: meminiq; & oportet.

Amo Verbum actiuum.

Indicatiuo modo tempore præsenti singulariter. Ego amo tu amas. ille amat. Pluraliter nos amamus uos amatis. illi amant. Præterito imperfecto. S. ego amabam tu amabas ille amabat. P. nos amabamus: uos amabatis: illi amabāt. Imperfectum p infinitū. S. ego amare pro amabam. tu amare pro amabas. ille amare pro amabat. p. nos amare pro amabamus. uos amare pro amabatis: illi amare pro amabant. Præterito perfecto. S. ego amaui. tu amauiſti. ille amauiſt. P. nos amauiſimus uos amauiſtis: illi amauiſerunt uel amauiſſerunt. ex quibus hæc per syncopen. tu amaſti pro amauiſti uos amaſtis pro amauiſtis. Illi amarunt pro amauiſerunt. præterito plusq; pfecto. S. ego amauiſſem tu amauiſſes ille amauiſſet. p. nos amauiſſemus uos amauiſſetis. illi amauiſſerant. Et p cōciſionē. S. amarā amaras amarat. P. amaramus. amaratis. amarant. Futuro. S. ego amabo. tu amabis. ille amabit. p. nos amabimus. uos amabitis. illi amabunt.

Imperatiuo modo tempore præsenti ad secundā & tertiam personam
S. ama. tu amet ille. P. amemus nos amate uos ament illi. futuro. S. amato tu. amato ille. P. amemus nos. amate uos. ament illi.

d iiii

Optatiuo modo tempore praesenti & praeterito imperfecto .S. utinā ego amarem :tu amares.ille amaret. P. utinam nos amaremus. uos amaretis. illi amarent. P. tō pfecto & plusq̃pfecto. S. utinam ego amauiſſem. tu amauiſſes. ille amauiſſet. P. utinam nos amauiſſemus uos amauiſſetis illi amauiſſent. Et p̃ syncopen. S. utinam amaſſem. amaſſes amaſſet. P. utinam nos amaſſemus :uos amaſſetis. illi amaſſent. Futuro. S. utinam ego amem tu ames. ille amet. P. utinā nos amemus. uos ametis. illi ament.

Subiunctiuo mō tēpore p̃nti. S. cum ego amem tu ames. ille amet. p. cum nos amemus. uos ametis. illi ament. Praeterito imperfecto .S. cum ego amarem. tu amares. ille amaret. P. cum nos amaremus. uos amaretis. illi amarent. P. tō pfecto. S. cum ego amauerim tu amaueris. ille amauerit. P. cum nos amauerimus. uos amaueritis. illi amauerint. Et per syncopā. S. amarim. amaris. amarit. P. amarim⁹ amaritis. amarint. praeterito plusq̃ pfecto. S. cū ego amauiſſem. tu amauiſſes. ille amauiſſet. p. cum nos amauiſſemus. uos amauiſſetis. illi amauiſſent. & per concisionem. S. ego amaſſem. tu amaſſes. ille amaſſet. P. nos amaſſemus. uos amaſſetis. illi amaſſent. Futuro. S. cum ego amauero tu amaueris ille amauerit. P. cum nos amauerimus. uos amaueritis illi amauerint. & per syncopen. S. cum amaro amaris amarit. P. cum amarimus amaritis amarint.

Infinitiuo modo tempore p̃nti: & praeterito imperfecto amare. p. tō pfecto & plusq̃pfecto amauiſſe & p̃ cōcisiōnē amaſſe. futuro amatū ire uel amaturū eſſe. Gerundia uel p̃ticipalia noīa amandi amādo amādum. Supina amatū amatu.

Quot p̃ticipia trahuntur ab hoc uerbo actiuo: duo. quā? alterū praesentis & praeteriti imperfecti tēporis in. ns. quod est amans .i. qui amat & qui amabat. alterū futuri in rus quod est amaturus idest qui amabit.

Amans unde formatur? a prima persona praeteriti imperfecti indicatiui modi mutata bam in. ns. ut amabam. bam in. ns. fit amans.

Amaturus unde formatur? ab ultimo supino. quomō? amatum amatu. addita rus fit amaturus.

Quā nō faciunt praeteritum perfectum in. aui? hāc quā his uersibus annotantur.

Cum domo cumq; amico: cubat: & neco: cum plico: cumq;
A frico perfricuit frontem posuitq; pudorē.

Et tonat: atq; sonat: secut & crepo: uexo: uetoq;

Doq; dedi & laui lauo: sto stetit: & luuo iuuui.

Declina sono sonas per primas personas singulares.

Sono: sonabam: sonui: sonuerā: sonabo. In imperatiuo non sunt. uti
nam sonarem: sonuissem. sonem. Cū sonem: sonarem: sonuerim. so-
nuissem. sonuero.

Dic ptm a lauo cū deriuatis ab eo.

Laui: laueram: lauissem: lauerim: lauissem: lauero: lauisse.

Quot tempora deriuantur a praterito perfecto indicatiui? sex: quæ
hoc disticho comprehenduntur.

Prateritū de se sex format tempora ram sem

Rim quoq; semq; itez postmodo ro: se: dabit.

Dic prateritū ado sto & deriuata ab eis.

Dedi: dederā: dedissem: dederim: dedissem: dederō: dedisse.

Steti: steterā: stetissem: steterim: stetissem: steterō: stetisse.

Amor uerbū passiuū sic inclinatur.

Indicatiuo modo tempore præsenti. S. ego amor tu amaris
uel amare ille amatur. P. nos amamur: uos amamini. illi aman-
tur. Praterito imperfecto. Singulariter ego amabar. tu amabaris
uel amabare. ille amabatur. Pluraliter nos amabamur uos amabami-
ni. illi amabantur. Et per infinitum Singulariter ego amari pro ama-
bar. tu amari pro amabaris. ille amari pro amabatur. Pluraliter nos
amari pro amabamur. uos amari pro amabamini. illi amari pro ama-
bantur.

Praterito perfecto. Singulariter ego amatus sum uel fui. tu ama-
tus es uel fuisti ille amatus est uel fuit. Pluraliter nos amati sumus
uel fuimus: uos amati estis uel fuistis. illi amati sunt fuerunt uel fuere.

Dic in fœminino genere.

S. ego amata sum uel fui tu amata es uel fuisti illa amata est uel fuit.

P. nos amatae sumus uel fuimus. uos amatae estis uel fuistis illae ama-
tae sunt fuerunt uel fuere.

Dic in neutro genere.

Sing. ego amatum sum uel fui. tu amatum es uel fuisti: illud amatum

d uii

est uel fuit. P. nos amata sumus uel fuimus uos amata estis uel fuistis illa amata sunt fuerunt uel fuere. Præterito plusquæperfecto. s. ego amatus eram uel fueram tu amatus eras uel fueras ille amatus erat uel fuerat. P. lu. nos amati eramus uel fueramus uos amati eratis uel fueratis illi amati erant uel fuerat & in fœminino ego amata eram & in neutro ego amatum eram. Futuro. S. ego amabor tu amaberis uel amabere ille amabitur. P. nos amabimur uos amabimini illi amabuntur. Imperatiuo modo tempore præsentis ad secundam & tertiam personam. S. amare tu ametur ille. P. amemur nos amamini uos amentur illi. Futuro. S. amator tu amator ille. P. amemur nos amaminor uos amantor illi.

Optatiuo modo tempore præsentis & præterito imperfecto. S. utinam ego amarer tu amareris uel amare ille amaretur. P. utinam nos amaremur uos amaremini illi amarentur. Præterito perfecto & plusquæperfecto. S. utinam ego amatus essem uel fuisssem tu amatus esses uel fuisses ille amatus esset uel fuisset. P. utinam nos amati essemus uel fuisssemus uos amati essetis uel fuissetis illi amati essent uel fuissent. & in fœminino ego amata essem uel fuisssem. & in neutro ego amatum essem. Futuro. S. utinam ego amer tu ameris uel amere ille ametur. P. utinam nos amemur uos amemini illi amentur.

Subiunctiuo modo tempore præsentis. S. cum ego amer tu ameris uel amere ille ametur. P. nos amemur uos amemini illi amentur. Præterito imperfecto. S. cum ego amarer tu amareris uel amare ille amaretur. P. nos amaremur uos amaremini illi amarentur. Præterito perfecto. S. cum ego amatus sim uel fuerim tu amatus sis uel fueris ille amatus sit uel fuerit. P. cū nos amati simus uel fuerimus uos amati sitis uel fueritis illi amati sint uel fuerint. & in fœminino ego amata sim uel fueri & in neutro ego amatum sim uel fuerim. Præterito plusquæperfecto. S. cū ego amatus essem uel fuisssem tu amatus esses uel fuisses ille amatus esset uel fuisset. P. cū nos amati essemus uel fuisssemus uos amati essetis uel fuissetis illi amati essent uel fuissent. & in fœminino genere ego amata essem uel fuisssem. & in neutro ego amatum essem uel fuisssem. Futuro. S. cū ego amatus ero uel fuero tu amat⁹eris uel fueris ille amatus erit uel fuerit. P. cū nos amati erim⁹ uel fuerimus uos amati eritis uel fueritis illi amati erūt uel fuerint. & in fœminino gñe

ego amata ero uel fuero. & in neutro ego amatū ero uel fuero.
Infinitiuo modo tēpore præsenti & præterito imperfecto amari. Pto
perfecto & plusq̃perfecto amatū esse uel fuisse. Futuro amatū iri.
Quot pticipia trahunt ab hoc uerbo passiuo? duo. quæ? alterū præ-
teriti pfecti & plusq̃perfecti in tus quod est amatus. i. q̃ amatus est uel
fuit. Alterū futuri in dus qd̃ est amāndus. i. q̃ amabitur.
Amatus unde formatur? ab ultimo supino. quomodo? amatū amatu
addita. s. fit amātus.

Amandus unde formatur? a genitiuo sui p̃sentis pticipii. quomodo?
Amans amantis tis in dus fit amandus.

Amatur ipersonale sic flectitur.

Indicatiuo modo tēpore præsenti amat. Pto imperfecto amabat.
Pto pfecto amatū est uel amatū fuit. Pto plusq̃perfecto amatum
erat uel amatū fuerat. Futuro amabitur.

Imperatiuo modo tēpore præsenti ametur. Futuro amator.

Optō mō tpe p̃nti & pto imperfecto utinā amaret. Pto pfecto & plus-
q̃perfecto utinā amatū esset uel amatū fuisset. Futuro utinā ametur.
Subiunctiuo mō tpe p̃nti cū amet. Pto imperfecto cū amaret. Pto per-
fecto cū amatū sit uel amatū fuerit. pto plusq̃perfecto cū amatū esset ul
amatū fuisset. Futuro cū amatū erit uel amatū fuerit.

Infinitiuo modo tēpore p̃nti & pto imperfecto amari. pto pfecto &
plusq̃perfecto amatū ēē uel amatū fuisse. Futuro amatū iri.

Docere uerbū actiuū sic declinatur.

Indicatiuo mō tpe p̃nti. S. ego doceo tu doces ille docet. p. nos
docemus uos docetis illi docent. pto imperfecto. S. ego docebā tu
docebas ille docebat. p. nos docebam⁹ uos docebatis illi docebāt. Et
p̃ infinitū ego docere pro docebā tu docere pro docebas ille docere p̃
docebat. P. nos docere. p̃ docebam⁹ uos docere pro docebatis illi do-
cere pro docebāt. Pto pfecto. S. ego docui tu docuisti ille docuit. p.
nos docuim⁹ uos docuistis illi docuerūt uel docuere. Pto plusq̃perfecto
S. ego docuerā tu docueras ille docuerat. p. nos docueram⁹ uos docue-
ratis illi docuerāt. Futuro. s. ego docebo tu docebis ille docebit. p. nos
docebumus uos docebitis illi docebunt.

Impatiuo modo tpe p̃nti ad secundā & tertiā p̃sonā. s. doce tu doce/
at ille. p. doceamus nos docete uos doceant illi. Futuro. S. doceto tu

doceto ille. p. doceamus nos docetote uos docento illi.
Optō modo tpe pñti & ptō iperfecto. S. utinā ego docerē tu doceres
ille doceret. p. utinā nos doceremus uos doceretis illi docerent. Ptō
pfecto & plusq̃pfecto. S. utinā ego docuissē tu docuisses ille docu-
isset. p. utinā nos docuissē⁹ uos docuissetis illi docuissent. Futuro. s.
utinā ego doceam tu doceas ille doceat. p. utinā nos doceamus uos
doceatis illi doceant.

Subiunctiuo modo tēpore pñti. S. cū ego doceā tu doceas ille doceat
P. cū nos doceamus uos doceatis illi doceant. Ptō iperfecto. s. cū ego
docerē tu doceres ille doceret. p. cū nos doceremus uos doceretis illi
docerent. Ptō pfecto. S. cū ego docuerim tu docueris ille docuerit. p.
cū nos docuerimus uos docueritis illi docuerint. Ptō plusq̃pfecto. s.
cū ego docuissē tu docuisses ille docuisset. p. cū nos docuissē⁹ uos
docuissetis illi docuisset. Futuro. s. cū ego docuero. tu docueris ille do-
cuerit. p. cū nos docuerimus uos docueritis illi docuerint.

Infinitiuo modo tpe pñti & ptō iperfecto docere. Ptō pfecto &
plusq̃pfecto docuisse. Futuro doctū ire uel docturū esse. Gerundia ul
pticipalia noīa docendi docendo docendū. Supina doctum doctū.
Quot participia trahuntur ab hoc uerbo actiuo? Duo quā? alterum
præsētis & präteriti iperfecti temporis in ns. quod est docēs. i. qui
docet uel docebat: alterū futuri in rus. quod est docturus. i. q. docebit.
Docēs unde formatur? a prima persona präteriti iperfecti indicati-
ui modi: quomodo? docebam bam in ns fit docēs.

Docturus unde formatur? ab ultimo supino: quomodo? doctum do-
ctū addita rus fit docturus.

Declina doceo per primas personas singulares.

Doceo: docebam: docui: docueram: docebo: utinā docerē: docuissē:
doceam: cum doceā: docerem: docuerim: docuissē: docuero.

Declina per secundas.

Doces: docebas: docuisti: docueras: docebis: doce tu: doceto tu: utinā
doceres: docuisses: doceas: cū doceas: doceres: docueris: docuisses: do-
cueris: & sic totum uerbum: aliquādo retrorsum sic. Cum docuero
docuissē: docuerim: docerē: doceā: utinā doceā: docuissē: docerē:
docebo: docueram: docui: docebam: doceo: sed hoc non est faciendū
nisi ei qui iam cursim uerba declinet.

Dic prateritū perfectū a mordeo & deriuata ab eo.

Momordi: momorderā: momordissem: momorderim: momordissem: momordero: momordisse.

Dic prateritum a remordeo & deriuata.

Remordi: remorderam remordissem: remorderim: remordissem: remordero: remordisse.

Quare nō dixisti remomordi? quia si componantur geminantia nō geminantur: nisi a do: sto: posco: & disco composita:

Dic prateritum a pendeo & deducta ab eo.

Pependi: pependeram: pependissem: pependerim: pependissem: pependero: pependisse.

Dic ptm a spōdeo tōdeo respōdeo: iubeo: algeo: lugeo: cū deriuatis.

Spopōdi: spopōderā: spopōdissem: spopōderim: spopōdissem: spopōdero: spopōdisse.

Totōdi: totōderā: totōdissem: totōderim: totōdissem: totōdero: totōdisse.

Respōdi: responderā: respōdissem: respōderim: respōdissem: respōdero: respondiisse.

Iussi: iusseram: iussissem: iusserim: iussissem: iussero: iussisse.

Alsi: alseram: alsissem: alserim: alsissem: alserim: alsisse.

Luxi: luxerā: luxissem: luxerim: luxissem: luxero: luxisse.

I Doceor uerbum passiuum sic uariatur.

Indicatio modo tēpore præsenti. S. ego doceor: tu doceris uel docere ille docet. p. nos docemur: uos docemini illi docentur. Ptō ipsefecto. S. ego docebar: tu docebaris uel docebare: ille docebat. plu. nos docebamur uos docebamini illi docebant. Ptō pfecto. S. ego doctus sum uel fui tu doctus es uel fuisti ille doctus est uel fuit. p. nos docti sumus uel fuim: uos docti estis uel fuistis illi docti sūt fuerūt uel fuere.

Dic in fœminino genere.

S. ego docta sum uel fui: tu docta es uel fuisti: illa docta est uel fuit. P. nos doctæ sumus uel fuimus: uos doctæ estis uel fuistis: illæ doctæ sunt fuerunt uel fuere.

Dic in neutro genere.

S. ego doctū sum uel fui: tu doctum es uel fuisti: illud doctū est uel fuit. P. nos docta sumus uel fuimus: uos docta estis uel fuistis: illa docta sūt fuerunt uel fuere.

Præterito plusq̃perfecto. S. ego doctus eram uel fuerā tu doctus eras uel fueras ille doctus erat uel fuerat. P. nos docti eramus uel fueram⁹ uos docti eratis uel fueratis illi docti erant uel fuerant.

Futuro. S. ego docebor tu doceberis uel docere ille docebit⁹. P. nos docebimur uos docebimini illi docebuntur.

Imperatiuo modo tempore præsentis ad secundam & tertiam personā. S. docere tu doceat⁹ ille. P. doceamur nos docemini uos doceat⁹ illi

Futuro. S. docetor tu docetor ille. P. doceamur nos doceminor uos docentor illi.

Optatiuo modo tempore præsentis & præterito imperfecto. S. utinā Ego Docerer tu doceris uel docere ille doceretur. P. utinā nos doceremur uos doceremini illi docerentur

Præterito perfecto & plusquamperfecto. S. utinā ego doctus essem uel fuisset tu doctus esses uel fuisset ille doctus esset uel fuisset. P. utinā nos docti essemus uel fuisset uos docti essetis uel fuissetis illi docti essent uel fuissent.

Futuro. S. utinā ego docear tu docearis uel docere ille doceat⁹. P. utinā nos doceamur uos doceamini illi doceantur.

Subiunctiuo modo tempore præsentis. S. cum ego docear tu docearis uel docere ille doceat⁹. P. cū nos doceamur uos doceamini illi doceant⁹

Præterito imperfecto. S. cum ego docerer tu doceris uel docere ille doceret⁹. P. cum nos doceremur uos doceremini illi docerentur.

Præterito perfecto. S. cum ego doctus sim uel fuerim tu doctus sis uel fueris ille doctus sit uel fuerit. P. cū nos docti simus uel fuerimus uos docti sitis uel fueritis illi docti sint uel fuerint.

Præterito plusq̃perfecto. S. cū ego doctus essem uel fuisset tu doctus esses uel fuisset ille doctus esset uel fuisset. P. cum nos docti essemus uel fuisset uos docti essetis uel fuissetis illi docti essent uel fuissent.

Futuro. S. cum ego doctus ero uel fuero tu doctus eris uel fueris ille doctus erit uel fuerit. P. cum nos docti erimus uel fuerimus uos docti eritis uel fueritis illi docti erunt uel fuerint.

Infinitiuo modo tempore præsentis & præterito imperfecto doceri. præterito perfecto & plusq̃perfecto doctū esse uel fuisset. futuro doctū iri.

Quot participia trahunt⁹ ab hoc uerbo passiuo? duo. quæ alterū præteriti pfecti & plusq̃perfecti tēporis in tus quod ē doctus. i. qui doctus ē uel fuit. alterum futuri in dus quod ē docendus. i. qui docebit⁹.

Doctus unde formatur? ab ultimo supino. quomodo? doctum do-
ctui addita. s. fit doctus. Docendus unde format. a gto sui pntis pti-
cipii. quō? docēs docētis. tis in dus fit docēdus. Docet ipsonale sic
flectit. Indicatio mo tēpore pnti docet. pto ipfecto docebat. Pto
pfecto doctū ē uel fuit: Pto plusq̃ pfecto doctū erat uel fuerat. futuro
docebit. Impatiuo modo tēpore pnti doceat. futuro docetor.
Opto mo tēpore pnti & pto ipfecto uī. doceret. Pto pscō & plusq̃
pscō uī doctū esset uel fuisset. futuro uī doceat. Subto mo tēpore
pnti cū doceat. Pto ipscō cū doceret. Pto pfecto cū doctū sit uel fue-
rit. pto plusq̃ pfecto cū doctū esset uel fuisset. Futuro cū doctū erit uel
fuerit. Infinitiuo mo tpe pnti & pto ipscō doceri. pto pscō & plusq̃
pscō doctū eē uel fuisse. futuro doctū iri. Lego actiuū Sic incliat.

Indicatio mo tēpore pnti. S. ego lego tu legis. ille legit. P. nos
legimus. uos legitis. illi legunt. Pto impscō. S. ego legebā. tu le-
gebas. ille legebat. P. nos legebamus. uos legebatis. illi legebāt. Pto p-
fecto. S. ego legi. tu legisti. ille legit. P. nos legimus. uos legistis. illi lege-
runt uel legere. Pto plusq̃ pfecto. S. ego legerā tu legeras. ille legerat.
P. nos legeramus. uos legeratis. illi legerāt. Futuro. S. ego legā. tu leges
ille leget. P. nos legemus. uos legetis. illi legent.

Impatiuo modo tempore praesenti ad secundā & tertiā personam. S.
lege. tu legat ille. P. legamus nos. legite uos legant illi. Futuro. S. legi-
to tu. legito ille. P. legamus nos legitote uos. legunto illi.

Optatiuo modo tempore pnti & praterito imperfecto. S. utinā ego
legerē. tu legeres. ille legeret. P. utinā nos legerem⁹. uos legeretis. illi le-
gerent. Praterito perfecto & plusq̃ pfecto. singulariter utinā ego le-
gissē. tu legisses. ille legisset. P. utinā nos legissemus. uos legissetis. illi
legissent. Futuro. s. utinā ego legā. tu legas. ille legat. P. utinā nos lega-
mus. uos legatis. illi legant

Subiunctiuo modo tempore praesenti. S. cum ego legam. tu legas. ille
legat. P. cū nos legamus. uos legatis. illi legant. Praterito imperfecto.
S. cum ego legerem. tu legeres. ille legeret. P. cum nos legeremus. uos le-
geretis. illi legerent. Pto perfecto. S. cū ego legerim. tu legeris. ille leger-
rit. P. cū nos legerimus. uos legeritis. illi legerint.

Praterito plusq̃ pfecto. S. cū ego legissem. tu legisses. ille legisset. P.
cū nos legissemus. uos legissetis. illi legissent.

futuro. s. cū legero. xiv. xiv. p. cū legerim. xv. xv. xvi.

Infinitiuo modo tempore praesenti & praeterito imperfecto legere.
Praeterito perfecto & plusquamperfecto legisse Futuro lectum ire uel lecturum esse.

Gerundia uel participalia nomina legendi legendo legendum. Supina lectum. lectur hinc uerbale nomen lector. a quo lectrix. Quot participia trahuntur ab hoc uerbo actiuo? duoquae? alterum praesentis & praeteriti imperfecti temporis in. ns. quod est legens. i. qui legit uel legebat. alterum futuri in rus quod est lecturus. i. qui leget.

Legens unde formatur? a prima persona praeteriti imperfecti indicati ui modi: quomodo? legebam bam in. ns. fit legens. Lecturus unde formatur? ab ultimo supino quomodo? lectu lectu addita rus fit lecturus.

Dic praeteritum a Cano Cado cado & sex a pro deducta cum participiis. Cecini cecineram cecinissem: cecinerim: cecinissem: cecinero cecinisse canens & canturus.

Cecidi: cecideram cecidissem: ceciderim cecidissem: cecidero cecidissem: cadens & casurus. Cæcidi: cæcideram cæcidissem: cæciderim: cæcidissem: cæcidero cæcidissem: cædens & cæsurus

Dic praeteritum a ludo: sterno Impigno: cum deriuatis & participiis. Lusi luseram lusissem: luserim lusissem: lusero lusisse: Ludens & lusur? Straui straueram: strauissem: strauerim: strauissem strauero: strauisse sternens & straturus.

Impegi: impegeram: impegissem: impegerim: impegissem: impegero: impegissem: Impigens & impacturus.

Legor passiuum sic inclinatur.

Indicatiuo modo tempore praesenti. S. Ego Legor tu legeris uel legere ille legitur. P. nos legimur uos legimini illi leguntur. Praeterito imperfecto. S. ego legebar tu legebaris uel legebare ille legebat. P. nos legebamur uos legebamini illi legebantur. Praeterito perfecto S. ego lectus sum uel fui tu lectus es uel fuisti ille lectus est uel fuit. P. nos lecti sumus uel fuimus uos lecti estis uel fuistis illi lecti sunt fuerunt uel fuere. Praeterito plusquamperfecto. S. ego lectus eram uel fueram tu lectus eras uel fueras ille lectus erat uel fuerat. P. nos lecti eramus uel fueramus uos lecti eratis uel fueratis illi lecti erant uel fuerant. Futuro S. ego legar tu legeris uel legere ille legetur Pluraliter nos legemur uos legemini illi legentur.

Imperatiuo modo tempore praesenti ad secundam & tertiam perso

nam. s. legere tu legatur ille. Pluraliter legamur nos. legimini uos. legantur illi. Futuro. s. legitor tu legitor ille. P. legamur nos legiminor uos leguntor illi.

Optatiuo modo tempore praesenti & praeterito imperfecto. S. utinam ego legerer tu legereris uel legerere ille legeretur. P. utinam nos legeremur uos legeremini illi legerentur. Praeterito perfecto & plusquamperfecto. S. utinam ego lectus essem uel fuisset. tu lectus esses uel fuisses ille lectus esset uel fuisset. P. utinam nos lecti essemus uel fuissetis uos lecti essetis uel fuissetis illi lecti essent uel fuissent. Futuro. S. utinam ego legar tu legaris uel legare ille legatur. P. utinam nos legamur uos legamini illi legantur.

Subiunctiuo modo tempore praesenti. S. cum ego legar tu legaris uel legare ille legatur. Pluraliter cum nos legamur uos legamini illi legantur. Praeterito imperfecto. S. cum ego legerer. tu legereris uel legerere ille legeretur. pluraliter cum nos legeremur uos legeremini illi legerentur. Praeterito perfecto. S. cum ego lectus sim uel fuerim tu lectus sis uel fueris ille lectus sit uel fuerit. pluraliter cum nos lecti simus uel fuerimus uos lecti sitis uel fueritis illi lecti sint uel fuerint. Praeterito plusquamperfecto. Singulariter cum ego lectus essem uel fuisset tu lectus esses uel fuisses ille lectus esset uel fuisset. Pluraliter cum nos lecti essemus uel fuissetis uos lecti essetis uel fuissetis illi lecti essent uel fuissent. Futuro. Singulariter cum ego lectus ero uel fuero tu lectus eris uel fueris ille lectus erit uel fuerit. Pluraliter cum nos lecti erimus uel fuerimus uos lecti eritis uel fueritis illi lecti erunt uel fuerint.

Infinitiuo modo tempore praesenti & praeterito imperfecto legi. Praeterito perfecto & plusquamperfecto lectum esse uel fuisse. Futuro lectum iri.

Quot participia trahuntur ab hoc uerbo passiuo? duo. quia? alterum praeteriti perfecti & plusquamperfecti temporis quod est lectus. i. q. lectus est uel fuit uel q. lectus erat uel fuerat alterum futuri in d. quod est legendus. i. qui legetur.

Lectus unde formatur? ab ultimo supino. quomodo? lectum. lectus addita. s. sit lectus.

Legendus unde formatur? a genitiuo sui praesentis participii. quomodo? legens legentis tuis in dūs sit legendus.

Legitur impersonale.

Indicatiuo modo tempore praesenti legitur. Praeterito imperfecto legebatur. Praeterito perfecto lectum est uel fuit. Praeterito plusquamperfecto lectum erat uel fuerat. Futuro legetur.

Impatiuo modo tempore praesenti legatur. Futuro legitor.

Optatiuo modo tempore praesenti cum legatur. Praeterito imperfecto utinam legeretur. praeterito perfecto & plusquamperfecto utinam lectum esset uel fuisset. Futuro utinam legatur.

Subiunctiuo modo tempore praesenti cum legatur. Praeterito imperfecto cum legeretur. Praeterito perfecto cum lectum sit uel fuerit. Praeterito plusquamperfecto cum lectum esset uel fuisset. Futuro cum lectum erit uel fuerit.

Infinitiuo modo tempore praesenti. & praeterito imperfecto legi. praeterito perfecto & plusquamperfecto lectum esse uel fuisse. Futuro lectum iri.

Audio uerbum actiuū sic declinatur.

Indicatiuo modo tempore praesenti. S. ego audio tu audis ille audit. p. nos audimus uos auditis illi audiunt. Praeterito imperfecto. s. ego audiebam tu audiebas ille audiebat. p. nos audiebamus: uos audiebatis illi audiebant. Praeterito perfecto. s. ego audiui tu audiuiisti ille audiuit. p. nos audiuiimus uos audiuiistis illi audiuerunt uel audiuerunt. & per syncopen. S. ego audii tu audiuiisti ille audiuit. p. nos audiuiimus uos audiuiistis illi audiuerunt uel audiuerunt. praeterito plusquamperfecto. s. ego audiueram tu audiueras ille audiuerat. pluraliter nos audiueramus uos audiueratis illi audiuerant. & per syncopen. S. ego audieram tu audieras ille audierat. p. nos audieramus uos audieratis illi audierant. Futuro. S. ego audiam tu audies ille audiet. p. nos audiemus uos audietis illi audient.

Imperatiuo modo tempore praesenti ad secundam & tertiam personam. S. audi tu audiat ille. pluraliter audiamus nos audite uos audiant illi. Futuro. S. audito tu audito ille. p. audiam? nos auditote uos audiunto illi.

Optatiuo modo tempore praesenti & pto imperfecto. S. utinam ego audirem tu audires ille audiret. P. utinam nos audiremus uos audiretis illi audiret. Praeterito perfecto & plusquamperfecto. s. utinam ego audiuissem tu audiuiesses ille audiuiisset. P. utinam nos audiuissemus uos audiuiissetis illi audiuiissent. & per concisionem. s. utinam ego audiuissem tu audiuiesses ille audiuiisset. P. utinam nos audiuissemus uos audiuiissetis illi audiuiissent. & per synaresin. s. utinam ego audissem tu audisesses ille audisset. P. utinam nos audissemus uos audissetis illi audisissent. Futuro. S. utinam ego audiam tu audias ille audiat. p. utinam nos audiamus uos audiat is illi audiant.

Subiunctiuo mo tpe praesenti. S. cu ego audiam tu audias ille audiat. P. cum nos audiamus uos audiat is illi audiant. Praeterito imperfecto. s. cum ego audirem tu audires ille audiret. P. cu nos audiremus uos audiretis illi audirent. Praeterito pfecto. s. cum ego audiuerim tu audiueris ille audiuerit. p. cum nos audiuerimus uos audiueritis illi audiuerint. & per syncopen. s. cum audierim. ris. rit. p. audierim? ritis rint. Pto plusquamperfecto. s. cum ego audiuissem tu audiuiesses ille audiuiisset. P. cum nos audiuissemus uos audiuiissetis illi audiuiissent. & per syncopen. S. cum audiuissem. & per synaresin audissem. Futuro. s. cum ego audiuerō tu audiueris ille audiuerit. p. cum nos audiuerimus uos audiueritis illi audiuerint. & per concisionem. s. cum audiero audieris audierit. P. cum audierimus audieritis audierint.

Infinitiuo modo tempore praesenti & praeterito imperfecto audire. Praeterito perfecto & plusquamperfecto audiuisse & per concisionē audiuisse. & per synaresin audisse. Futuro auditū ire uel auditurum eē. Gerundia uel participalia nomina audiendi audiendo audiendum. Supina auditum auditu.

Quot participia trahuntur ab hoc uerbo actiuo? duo quae? Alterū praesentis & praeteriti imperfecti temporis in ens quod est audiens. i. qui audit uel audiebat alterum futuri in rus quod est auditorus idest qui audiet.

Audiens unde formatur? a primā persona praeteriti perfecti indicatiui modi quomodo? audiebam bama in ns fit audiens.

Auditorus unde formatur? ab ultimo supino. quomodo? auditū auditu addita rus fit auditorus.

Da ptm a præsagio cū deriuatis & participiis.
Præsagii ueram præsagiuissem præsagiuerim præsagiuissem præsagi-
giuero præsagiuisse præsagens præsagiturus. & per concisionem. præs-
agii præsagieram præsagiissem præsagierim præsagiissem præsagiero
præsagiisse.

Dic præteritum a salio tam pro sale quam pro saltatione cū de-
riuatis & participiis.

Salii & salii salueram saluiissem: uerim. issem: uero. uisse saliens sa-
liturus p simplex. l. pro sale: pro saltatōe uero salui salueram saluiissem
saluerim saluiissem saluero saluisse saliens & salturus.

Dic præteritum a raucio uenio & ueneo cum deriuatis & par-
ticipiis.

Rausi rauseram rausissem rauserim rausissem rausero rausisse rauci-
ens & rausurus.

Veni: ueneram: uenissim: uenerim: uenissim: uenero uenisse ueniens et
uenturus.

Veniui & uenii ueniueram: ueniuissem ueniuerim ueniuissem ueniue-
ro ueniuisse ueniens uenientis & uenurus regulariter faceret: sed non
legi a ueneo participia.

Audior passiuum sic declinatur.

Indicatio modo tempore præsenti. Singulariter ego audior tu
audiris uel audire ille auditur. pluraliter nos audimur uos audi-
mini illi audiunt. Præterito imperfecto. s. ego audiebar tu audieba-
ris uel audiebare ille audiebatur. pluraliter nos audiebamur uos au-
diebamini illi audiebantur. Præterito perfecto. S. in masculino
genere ego auditus sum uel fui tu auditus es uel fuisti ille auditus est
uel fuit. P. nos auditi sumus uel fuimus uos auditi estis uel fuistis illi
auditi sunt fuerunt uel fuere. In foeminino genere ego audita sum uel
fui tu audita es uel fuisti illa audita est uel fuit nos audita sumus uel fu-
imus uos audita estis uel fuistis illa audita sunt fuerunt uel fuere. In
neutro genere ego auditum sum uel fui tu auditum es uel fuisti: illud
auditum est uel fuit nos audita sumus uel fuimus uos audita estis uel
fuistis illa audita sunt fuerunt uel fuere. Præterito plusquamper-
fecto. Singularit in masculino ego audituseram uel fueram tu audi-
tuseras uel fueras ille audituserat uel fuerat. p. nos auditi eramus uel fu-

eramus uos audieratis uel fueratis illi auditi erant uel fuerant. In foemini-
nino ego auditaeram uel fueram. in neutro ego auditum eram uel
fueram. Futuro. s. ego audiar tu audieris uel audiere ille audietur.
p. nos audiemur uos audiemini illi audientur.

Imperatiuo modo tempore praesenti ad secundam & tertiam perso-
nam. S. audire tu audiat ille. p. audiamur nos audimini uos audian-
tur illi. Futuro. s. auditor tu auditor ille. p. audiamur nos audiminor
uos audiuntor illi.

Optatiuo modo tempore praesenti & praeterito imperfecto. s. in ma-
sculino utinam ego audirer tu audireris uel audirere ille audiretur. p.
utinam nos audiremur uos audiremini illi audirentur. Praeteri-

to perfecto & plusquamperfecto. S. in masculino ego auditus essem
uel fuisset tu auditus esses uel fuisses ille auditus esset uel fuisset. plurali-
ter utinam nos auditi essemus uel fuisset uos auditi essetis uel fuissetis
illi auditi essent uel fuissent. In foeminino utinam ego audita essem
uel fuisset. In neutro utinam ego auditum essem uel fuisset. Futu-
ro. s. utinam ego audiar tu audiaris uel audiare ille audiat. p. utina
nos audiamur uos audiamini illi audiantur.

Subiunctiuo modo tempore praesenti. cum ego audiar tu audiaris uel
audiare ille audiat. p. cum nos audiamur uos audiamini illi audian-
tur. Praeterito imperfecto. Singulariter cum ego audirer tu audi-
reris uel audirere ille audiretur. pluraliter cum nos audiremur uos au-
diremini illi audirentur.

Praeterito perfecto. Singulariter in masculino cum ego auditus sim uel
fuerim tu auditus sis uel fueris ille auditus sit uel fuerit. pluraliter cum
nos auditus simus uel fuerimus uos auditus sitis uel fueritis illi auditus sint
uel fuerint. In foeminino cum ego audita sim uel fuerim. In neutro
cum ego auditum sim uel fuerim.

Praeterito plusquamperfecto. singulariter in masculino cum ego au-
ditus essem uel fuisset tu auditus esses uel fuisses ille auditus esset uel
fuisset. pluraliter cum nos auditi essemus uel fuisset uos auditi esse-
tis uel fuissetis illi auditi essent uel fuissent. In foeminino cu ego au-
dita esse uel fuisset. In neutro cu ego auditus essem uel fuisset: tu au-
ditus esses uel fuisses illud auditum esset uel fuisset. p. nos audita essemus
uel fuisset uos audita essetis uel fuissetis illa audita essent uel fuissent.

e ii

Futuro. s. in masculino cum ego auditus ero uel fuero tu auditis eris uel fueris; ille auditus erit uel fuerit. p. cum nos auditi erimus uel fuerimus uos auditi eritis uel fueritis illi auditi erunt uel fuerint. In foemino cum ego audita ero uel fuero. In neutro cum ego auditum ero uel fuero.

Infinitiuo modo tempore praesenti & praeterito imperfecto audiri. praeterito perfecto & plusquamperfecto auditum esse uel fuisse. Futuro auditum iri.

Quot participia trahuntur ab hoc uerbo passiuo? duo. alterum pti perfecti & plusquamperfecti temporis in tus. quod est auditus. i. qui auditus est uel fuit uel qui auditus erat uel fuerat. alterum futuri in dus. qd est audiendus. i. qui audietur.

Auditus unde formatur? ab ultimo supino. quomodo? auditum audiui addita. s. fit auditus.

Audiendus unde formatur? a genitiuo sui praesentis participii. quomodo? audiens audientis tis in dus fit audiendus.

Auditur impersonale sic flectitur.

Indicatiuo modo tempore praesenti auditur. Praeterito imperfecto audiebatur. Praeterito perfecto auditum est uel fuit. Pto plusquamperfecto auditum erat uel fuerat. Futuro audietur.

Imperatiuo modo tempore praesenti audiat. Futuro auditor.

Optatiuo modo tempore praesenti utinam audiretur. Praeterito perfecto & plusquamperfecto utinam auditum esset uel fuisset. Futuro utinam audiatur.

Subiunctiuo modo tempore praesenti cum audiatur. Praeterito imperfecto cum audiretur. Praeterito perfecto cum auditum sit uel fuerit.

Pto plusquamperfecto cum auditum esset uel fuisset. Futuro cum auditum erit uel fuerit.

Infinitiuo modo tempore praesenti & praeterito imperfecto audiri. Praeterito perfecto & plusquamperfecto auditum esse uel fuisse. Futuro auditum iri.

De imperatiuis omnium uerborum breuissime.

Imperatiua uerborum in o prima coniugationis tempore pnti. s. a: et. p. emus: ate: ent. Futuro. S. ato ato. P. emus atote anto.

Eiusdem in or tempore praesenti. S. are etur. P. emur amini entur.

futuro. s. ator. ator. p. emur. amini. entur.

Secunda coniugationis in o tempore pñti. s. e eat. p. eamus ete eant. Futuro
S. eto eto. p. eamus etote ento. Eiusdem in or tempore pñti. S. ere
eatur. p. eamur emini eantur. Futuro etor: etor. p. eamur emenor entor
Tertia coniugationis in o tempore pñti. s. e: at. pluraliter amus: ite
ant. Interdū e: iat eamus: ite: iant. Futuro. s. ito: ito. p. amus itote unto
Interdū pluraliter iamus itote iunto. Eiusdem in or tempore pñ
ti. s. ere: atur. p. amur imini antur. Interdum. s. ere iatur. p. iamur imi
ni iantur. Futuro. s. itor: itor. p. amur iminor untor.

Quarta coniugationis in o tempore pñti. s. i. iat. p. iamus: ite: iant
Futuro. s. ito: ito. p. iamus: itote iunto. Eiusdem in or tempore pñ
ti singulariter ire: iatur. pluraliter iamur imini: iatur. Futuro. s. itor:
itor. p. iamur iminor iuntor. Sum es est sic inclinatur.

Indicatio modo tempore pñti. s. ego sum tu es ille est. plu.
nos sumus. uos estis. illi sunt. Praterito imperfecto. s. ego erā
tu eras ille erat. p. nos eramus uos eratis illi erant. Pñto perfecto. S.
ego fui tu fuisti ille fuit. p. nos fuimus uos fuistis illi fuerunt uel fuere.
Pñto plusq̃perfecto. s. ego fueram tu fueras ille fuerat. p. nos fueram⁹
uos fueratis illi fuerant. Futuro. s. ego ero tu eris ille erit. pluraliter
nos erimus uos eritis illi erunt.

Imperatio modo tempore pñti ad secundam & tertiam personā.
S. sis uel es tu sit ille. P. simus nos este uos sint illi. futuro. S. esto tu esto
ille. p. simus nos estote uos sunt illi.

Optatio modo tempore pñti & praterito imperfecto. S. utinā ego
essem tu esses ille esset. P. utinā nos essemus uos essetis illi essent.

Pñto perfecto & plusq̃perfecto. s. utinā ego fuisset tu fuisset ille fuisset
p. utinā nos fuissetis illi fuisset. Futuro. s. utinā ego
sim tu sis ille sit. p. utinā nos simus uos sitis illi sint.

Subiunctio modo tempore pñti. s. cum ego sim tu sis ille sit. p.
cum nos simus uos sitis illi sint. Praterito imperfecto. s. cum ego
essem tu esses ille esset. p. cum nos essemus uos essetis illi essent.

Praterito perfecto. singulariter cum ego fuerim tu fueris ille fuerit.
P. cum nos fuerimus uos fueritis illi fuerint.

Praterito plusquamperfecto singulariter cum ego fuisset tu fuisset il
le fuisset. pluraliter cum nos fuissetis illi fuisset. Futu
ro. s. cum ego fuero tu fueris ille fuerit. p. cum nos fuerimus uos fueri
e iii

tis illi fuerint.

Infiniuo modo tempore praesenti & praeterito imperfecto esse. praeterito perfecto & plusquamperfecto fuisse. futuro caret sed pro eo utimur fore & futurum esse gerundiis & supinis caret.

Quot participia assignantur huic uerbo? duo alterum praesentis. & praeteriti imperfecti temporis. in. ns. quod est ens. i. qui est uel qui erat. alterum futuri in rus quod est futurus. i. qui erit.

Ens unde formatur? a prima persona praeteriti imperfecti: indicatiui modi. quomodo? eram. ram. in. ns. fit ens. Futurum unde formatur? a futuro antiquo supino adiectione rus. & ut sum declinabis. prosum praesum adsum abssum obsum. intersum: deum. & cetera quae a sum componuntur praeter possum quod facit praeteritum potui. A praesum praeseus & ab abssum absens sunt participia. cetera instantis participia non habent.

Adsum sic declinatur.

Indicatiuo modo tempore praesenti. S. adsum ades adest. P. adsumus adestis adsunt. Praeterito imperfecto. S. aderam ras: rat. P. aderamus aderatis aderat.

Praeterito plusquamperfecto. S. affui affuisti affuit. P. affuimus affuistis affuerint uel affuere. Praeterito plusquamperfecto. S. affueram. affueras. affuerat. P. affueramus affueratis affuerant. Futuro. S. adero aderis aderit. P. aderimus. aderitis aderunt.

Imperatiuo modo tempore praeteriti ad secundam & tertiam personam. S. adsis uel ades adsit. P. adsimus adeste adsint. Futuro. S. adesto. adesto. P. adsimus adestote adsunto.

Optatiuo modo tempore praesenti & praeterito imperfecto. S. utinam adessem adesses: adesset. P. utinam adessemus: adessetis: adessent.

Praeterito perfecto & plusquamperfecto. S. utinam affuissem: affuisses: affuisset. P. utinam affuissemus: affuissetis: affuissent. Futuro. S. utinam adsim adsis adsit. P. utinam adsimus aditis adsint.

Subiunctiuo modo tempore praeteriti. S. cum adsim: adsis adsit. P. cum adsimus adsitis: adsint. Praeterito imperfecto. S. cum adessem. adesses: adesset. P. cum adessemus adessetis adessent.

Praeterito perfecto. S. cum affuerim affueris affuerit. P. cum affuerimus affueritis: affuerit. Praeterito plusquamperfecto. S. cum affuissem: affuisses. affuisset. P. cum affuissemus: affuissetis: affuissent. Futuro. S. cum affuero affueris affuerit. P. cum affuerimus affueritis: affuerint.

In finitiuo modo tempore pñti & praterito imperfecto adesse. pñto pfecto & plusq̃ pfecto affuisse. futuro caret sed pro eo utimur affore: & affuturū esse gerundiis & supinis caret. habet unū participium affuturus.

Possū sic declinatur.

Indicatiuo modo tempore pñti .S. possū .potes. potest. P. possūmus. potestis: possunt. Imperfecto .s. poterā poteras poterat. P. poteramus poteratis poterant. pfecto .S. potui potuisti potuit. P. potuimus potuistis: potuerunt uel potuere: plusq̃ pfecto .S. potueram potueras potuerat. P. potueramus potueratis potuerant: futuro .S. potero: poteris poterit. P. poterimus: poteritis: poterunt. Imperatiuo pñti .S. possis possit. P. possimus poteste possint. Futuro .S. potesto: potesto. P. possimus potestote possunto.

Optatiuo modo tēpore pñti & impfecto .S. utina possem. posses: posset. p. utinam possemus possetis possent. pfecto & plusq̃ pfecto .S. utinam potuissem potuisses potuisset. p. utinā potuissemus potuissetis potuissent. Futuro .S. utinam possim possis possit. p. utinam possimus possitis. possint.

Subiunctiuo. pñti .S. cum possim: possis possit. p. cum possimus possitis possint. imperfecto .S. cum possem. posses posset. p. cum possemus possetis possent. Perfecto .S. cū potuerim potueris potuerit. p. cum potuerimus potueritis potuerint. plusq̃ pfecto .S. cum potuissem potuisses potuisset. p. cum potuissemus potuissetis potuissent. Futuro .S. cum potuero potueris potuerit. p. cum potuerimus potueritis potuerint.

In finitiuo tempore pñti & imperfecto posse. pfecto & plusquam pfecto potuisse. sine futuro. & ceteris. potens melius est nomen.

Volo sic inflectitur.

Indicatiuo modo tempore pñti: Singulariter ego uolo tu uis. ille uult. p. nos uolumus. uos uultis: illi uolunt. Praterito imperfecto. singulariter ego uolebam: tu uolebas. ille uolebat. pluraliter nos uolebamus: uos uolebatis. illi uolebant. Praterito pfecto Singulariter ego uolui. tu uoluisti. ille uoluit. p. nos uoluimus uos uolulistis illi uoluerūt uel uoluere. Pñto plusq̃ pfecto .S. ego uoluerā: tu uolueras ille uoluerat. p. nos uolueramus: uos uolueratis: illi uoluerant.

e iiii

Futuro .S. ego uolam tu uoles ille uolet .P. nos uolemus uos uoletis illi uolent :

Imperatiuo modo tempore praesenti ad secundam & tertiam personam
S. uelis tu uelit ille .P. uelimus nos uelit uos uelint illi. Futuro

S. uelito tu uelito ille .P. uelimus nos uelitote uos uelint illi.

Optatiuo modo tempore praesenti & praeterito imperfecto .S. utinam ego uellem tu uelles ille uellet .P. utinam nos uellemus uos uelletis illi uellent.

Praeterito perfecto & plusquamperfecto .S. utinam ego uoluisssem tu uoluisses ille uoluisset .P. utinam nos uoluisssemus uos uoluissetis illi uoluissent.

Futuro .S. utinam ego uelim tu uelis ille uelit .P. utinam nos uelimus uos uelit illi uelint.

Subiunctiuo modo tempore praesenti .S. cum ego uelim tu uelis ille uelit .P. cum nos uelimus uos uelit illi uelint.

Praeterito imperfecto .S. cum ego uellem tu uelles ille uellet .P. cum nos uellemus uos uelletis illi uellent.

Praeterito perfecto .S. cum ego uoluerim tu uolueris ille uoluerit .P. cum nos uoluerimus uos uolueritis illi uoluerint.

Praeterito plusquamperfecto .S. cum ego uoluisssem tu uoluisses ille uoluisset .P. cum nos uoluisssemus uos uoluissetis illi uoluissent.

Futuro .S. cum ego uoluerero tu uolueris ille uoluerit .P. cum nos uoluerimus uos uolueritis illi uoluerint.

Infinitiuo modo tempore praesenti & praeterito imperfecto uelle .praeterito perfecto & plusquamperfecto uoluisse .sine futuro.

Quot participia trahuntur ab hoc uerbo neutro? unum uolens.

Volens unde formatur? a prima persona praeteriti imperfecti indicatiui modi . quomodo? uolebam bam in ns fit uolens.

Malo sic inclinatur.

Indicatiuo modo tempore praesenti .s. Malo mauis mauult . pluraliter malumus mauultis malut . Imperfecto .s. malebam malebas malebat .P. malebamus malebatis malebant . Perfecto .s. malui maluisti maluit .p. maluimus maluistis maluerunt uel maluere . Plusquamperfecto .s. malueram malueras maluerat .p. malueramus malueratis maluerant . Futuro .s. magis uolam uoles uolet .p. magis uolemus uoletis uolent .

Imperatiuo modo tempore praesenti ad secundam & tertiam personam .s. malis tu malit ille .p. malimus malitis malint . Futuro .s. malito

tu malito ille. p. malimus nos malitote uos malint illi.

Optatiuo modo tempore praesenti & praeterito imperfecto. s. utinam mallem malles mallet. p. utinam mallemus malletis mallent. Praeterito perfecto & plusquamperfecto. s. utinam maluissem maluisses maluisset. p. utinam maluissemus maluissetis maluissent. Futuro. s. utinam malim malis malit. p. utinam malimus malitis malint.

Subiunctiuo modo tempore praesenti. S. cum ego malim malis malit. P. cum malimus malitis malint. Praeterito imperfecto. S. cum mallem malles mallet. P. cum mallemus malletis mallent. Praeterito perfecto. S. cum maluerim malueris maluerit. P. cum maluerimus malueritis maluerint. Praeterito plusquamperfecto. S. cum maluissem maluisses maluisset. p. cum maluissemus maluissetis maluissent. Futuro. S. cum maluero malueris maluerit. pluraliter cum maluerimus malueritis maluerint.

Infinitiuo modo tempore praesenti & imperfecto malle. perfecto & plusquamperfecto maluisse. ceteris caret.

Nolo sic declinatur.

Indicatiuo modo tempore praesenti. s. nolo non uis non uult. p. nolumus non uultis nolunt. Imperfecto nolebam. perfecto nolui. plusquamperfecto nolueram. Fusuro nolo.

Imperatiuo. s. noli nolit. p. nolimus nolite nolint. Futuro nolito tu nolito ille. P. nolimus nolitote nolint.

Optatiuo modo tempore praesenti. & imperfecto. s. utinam nollem. perfecto & plusquamperfecto utinam noluissem. Futuro utinam nolim.

Subiunctiuo modo tempore praesenti. S. cum nolim. Imperfecto cum nollem. perfecto cum noluerim. plusquamperfecto cum noluissem. Futuro cum noluerim. *Subiunctiuo modo tempore praesenti & imperfecto nolere. perfecto & plusquamperfecto noluisse sine futuro cum uno participio nolens*

Fero sic declinatur.

Indicatiuo modo tempore praesenti. S. ego fero tu fers ille fert. P. nos ferimus uos fertis illi ferunt. Praeterito imperfecto. S. ego ferebam tu ferebas ille ferebat. P. nos ferebamus uos ferebatis illi ferebant. Praeterito perfecto. S. ego tuli tu tulisti ille tulit. P. nos tulimus uos tulistis illi tulerunt uel tulere. Praeterito plusquamperfecto

Infinitiuo

S. ego tulerā tu tuleras ille tulerat .P. nos tuleram⁹ uos tuleratis illi tulerant .Futuro .S. ego feram. tu feres. ille feret .p. nos feremus. uos feretis: illi ferent.

Imperatiuo modo tempore pñti ad secundam & tertiam personam. S. fer tu: ferat ille. p. feramus nos: ferte uos: ferant illi. Futuro .S. ferto tu: ferto ille. p. feramus nos: fertote uos: ferunto illi.

Optatiuo modo tempore pñti & ptō imperfecto .s. utinam ego ferrem tu ferres ille ferret .p. utinam nos ferremus: uos ferretis. illi ferrent. Præterito pñto & plusq̃ perfecto .s. utinam ego tulissem: tu tulisses: ille tulisset: p. utinam nos tulissemus. uos tulissetis. illi tulissent. Futuro .s. utinam ego feram. tu feras. ille ferat. p. utinam nos feramus uos feratis illi ferant.

Subiunctiuo modo tempore pñti .S. cum ego feram: tu feras. ille ferat. p. cum nos feramus: uos feratis illi ferant. Ptō imperfecto .S. cum ego ferrem: tu ferres: ille ferret. p. cum nos ferremus. uos ferretis. illi ferrent. Ptō perfecto .S. cum ego tulerim. tu tuleris. ille tulerit. p. cum nos tulerimus. uos tuleritis. illi tulerint. Ptō plusq̃ perfecto .S. cum ego tulissem. tu tulisses. ille tulisset. p. cum nos tulissemus: uos tulissetis. illi tulissent. Futuro .S. cum ego tulero. tu tuleris. ille tulerit. p. cum nos tulerimus uos tuleritis. illi tulerint.

Infinitiuo modo tempore pñti & præterito imperfecto ferre. p. præterito perfecto & plusquam perfecto tulisse. futuro latum ire uel latum esse. Gerundia uel participalia nomina . ferendi. ferendo: ferendum. Supina latum latu.

Quorū participia trahuntur ab hoc uerbo actiuo? duo: quæ: ferens & laturus. Ferens unde formatur? a prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi. quomodo? ferebam. bam in. ns. fit ferens. Laturus unde formatur? ab ultimo supino. quomodo? latum latu. addita rus fit laturus.

Feror sic declinatur.

Indicatiuo modo tempore pñti. S. ego feror. tu ferris uel ferre. ille fertur. p. nos ferimur. uos ferimini. illi feruntur. præterito imperfecto .s. ego ferebar: tu ferebaris uel ferebare. ille ferebatur. p. noi ferebamur. uos ferebamini. illi ferebant. ptō pñto in masculino genere. S. ego latus sum uel fui. tu latus es uel fuisti. ille latus est uel fuit. p. nos lati sumus uel fuimus. uos lati estis uel fuistis. illi lati sūt fuerūt

uel fuere: in foeminino .s. ego lata sū uel fui in neutro .s. ego latū sū uel fui. praterito plusq̃ perfectō .s. ego latus erā uel fuerā: tu latus eras uel fueras. ille latus erat uel fuerat. p. nos lati eramus uel fueramus: uos lati eratis uel fueratis illi lati erant uel fuerant. Futuro .s. ego ferar .tu fereris uel ferere. ille feretur. p. nos feremur. uos feremini. illi ferentur.

Imperatiuo modo tempore presenti ad secundā & tertiam personam Singulariter ferre tu. ferat ille. p. feramur nos ferimini uos ferant illi. Futuro .s. fertor tu fertor ille. p. feramur nos ferimior uos ferutor illi. Optatiuo modo tempore praesenti et praterito imperfecto .s. utinā ego ferrer: tu ferreris uel ferrere ille ferret. p. utinam nos ferremur. uos feremini illi ferrentur. praterito pfecto & plusq̃ perfectō .s. utinam ego latus essem uel fuissē tu latus esses uel fuisses. ille latus esset uel fuisset. p. utinā nos lati essemus uel fuissēmus. uos lati essetis uel fuissetis illi lati essent uel fuissent. Futuro .s. utinam ego ferar .tu feraris uel ferare ille ferat. p. utinā nos feramur. uos feramini. illi ferantur.

Subiunctiuo modo tempore praesenti .s. cū ego ferar .tu feraris uel ferare. ille feratur. p. cū nos feramur: uos feramini illi ferantur. praterito imperfecto .s. cum ego ferrer: tu ferreris uel ferret ille ferretur. p. cū nos ferremur: uos feremini illi ferrentur. praterito perfectō .s. cū ego latus sim uel fuerim: tu lat⁹ sis uel fueris ille lat⁹ sit uel fuerit. p. cū nos lati simus uel fuerim⁹ uos lati sitis uel fueritis: illi lati sint uel fuerint. praterito plusq̃ perfectō .s. cum ego latus essem uel fuissē: tu latus esses uel fuisses. ille latus esset uel fuisset. p. cū nos lati essemus uel fuissēmus. uos lati essetis uel fuissetis. illi lati essent uel fuissent. Futuro .s. cum ego latus ero uel fuero. tu latus eris uel fueris ille latus erit uel fuerit. p. cum nos lati erimus uel fuerimus: uos lati eritis uel fueritis. illi lati erunt uel fuerint.

Infinitiuo modo tempore praesenti & praterito imperfecto ferri. praterito perfectō & plusquā perfectō latum esse uel fuisse futuro latum iri.

Quot participia trahuntur ab hoc uerbo passiuo? duo. quā? alterum prateriti perfecti & plusquamperfecti in tus quod est latus .i. qui latus est uel fuit. & qui latus erat uel fuerat. alterum futuri in dus quod est ferendus .i. qui feretur.

Latus unde formatur? ab ultimo supio quomodo? latum latu addita
fit latus.

Ferendus unde formatur? a genitio sui praesentis participii quomo-
do? ferens ferentis tis in dus fit ferendus.

Fertur impersonale sic declinatur.

Indicatio modo tempore praesenti fertur. Praeterito imperfecto fere-
batur. Praeterito perfecto latum est uel fuit. Praeterito plusquamperfecto
latum erat uel fuerat. Futuro feretur.

Imperatio modo tempore praesenti feratur. Futuro fertor.

Optatio modo tempore praesenti & praeterito imperfecto utinam
ferretur. Praeterito perfecto & plusquamperfecto utinam latum esset uel
fuisset. Futuro utinam feratur.

Subiunctio modo tempore praesenti cum feratur. Praeterito imperfe-
cto cum ferretur. Praeterito perfecto cum latum sit uel fuerit. Praeteri-
to perfecto cum latum esset uel fuisset. Futuro cum latum erit uel fuerit.

Infinitio modo tempore praesenti & praeterito imperfecto ferri. Prae-
terito perfecto & plusquamperfecto latum esse fuisse. Futuro latum iri.

Edo secundum anomalam ac nostram declinationem sic fluctuat.

Indicatio modo tempore praesenti. s. ego edo tu es ille est. p. nos edi-
mus uos editis. illi edunt. Praeterito imperfecto. s. ego edebam. tu edebas.
ille edebat. P. nos edebamus. uos edebatis. illi edebant. praeterito per-
fecto. s. ego edi tu edisti ille edit. p. nos edimus uos edistis illi ederunt uel
edere. Praeterito plusquamperfecto. s. ego ederam. tu ederas. ille ederat. p.
nos ederamus uos ederatis illi ederant. Futuro. s. ego edam. tu edes. il-
le edet. p. nos edemus. uos edetis. illi edent.

Imperatio modo tempore praesenti ad secundam & tertiam personam
s. es tu edat ille. p. edamus nos este uos. edant illi. Futuro. s. esto tu esto
ille. P. edamus nos estote uos edunto illi.

Optatio modo tempore praesenti & praeterito imperfecto. s. utinam
ego essem tu esses ille esset. p. utinam nos essemus uos essetis illi essent.
Praeterito perfecto & plusquamperfecto. s. utinam ego edissem tu edisses
ille edisset. p. utinam nos edissemus uos edissetis illi edissent. Futuro. s.
utinam ego edam tu edas ille edat. p. utinam nos edam uos edatis illi edant.

Subiunctio modo tempore praesenti. singulariter cum ego edam tu
edas ille edat. pluraliter cum nos edamus uos edatis illi edant.

Præterito imperfecto. S. cū ego essem. tu esses. ille esset. P. cum nos essemus. uos essetis. illi essent. Præterito perfecto. Sing. cum ego ederim. tu ederis. ille ederit. P. cū nos ederimus. uos ederitis. illi ederint. Præterito plusq̃ perfecto. S. cū ego edissem. tu edisses. ille edisset. pluraliter. cū nos edissemus. uos edissetis. illi edissent. Futuro. S. cum ego edero. tu ederis. ille ederit. P. cū nos ederimus. uos ederitis. illi ederint.

Infinitiuo modo tempore præsentis & præterito imperfecto esse. præterito pfecto & plusq̃ perfecto edisse. futuro esum ire uel esurum esse Gerundia uel participalia nomina edendi edēdo edendum. Vir.

Exiguā in cererem penuria adegit edendi. Supina esum esu.

Quot participia nascuntur ab hoc uerbo actiuo? duo. alterū presentis & præteriti imperfecti temporis in .ns. quod est edens idest qui est uel edebat. Alterum futuri in rus quod est esurus idest qui edet.

Edens unde formatur? a prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi? quomodo? edebam. bam in .ns. fit edens. Esurus unde formatur? ab ultimo supino. quomodo? Esum esu adita. rus. fit esurus.

Auctoritates quod edo es est possumus nunc dicere relicta uetustate Virgilius est mollis flamma medullas Valerius de diogene. idem Syracusis cum holera ei lauanti Aristippus dixisset si Dionysio adulari uelles ista nō esses. immo inquit si tu ista esse uelles Dionysio nō adulareris. Itē quod a doctis dicit. Esse decet uiuas: uiuere nō ut edas.

Edo recte et antique sic declinatur.

Indicatiuo modo tempore pñti. S. edo edis. edit. P. edimus editis. edūt. Imperfecto edebam. Perfecto edi. plusq̃ perfecto ederā. futuro edā. Imperatiuo ede edat. edamus. edite. edant. futuro. edito. Optatiuo modo tempore pñti & imperfecto. S. utinam ederem perfecto & plusq̃ perfecto edissem. futuro edam.

Subiunctiuo modo tempore presenti cum edam. imperfecto cū ederem: perfecto cū ederim. plusq̃ perfecto cū edissem: futuro cū edero.

Infinitiuo modo tempore pñti edere. præterito pfecto & plusq̃ perfecto edisse. futuro esum ire uel esurum esse.

Gerundia edendi edendo edendum. Supina esum esu participia edēs & esurus.

Auctoritates quod edo edis dixerint antiquissimi.

Neuius apud Priscianum. Ipse astat quando edit. Plautus qui peredit cibum. Lucilius qui edit se hic comedit me.

Edo habet ne passiuū? maxime. nā uoro deuoro: edo. Comedo passiuum habere reperiuntur apud doctos Diomedes sic inquit. passiuū in perfecto edebar. Ouidius.

Deuorer ante praeor subito telluris hiatur. & hoc quia possunt facere transitionem ad aliquod rationale animal. ut lupo deuorabit te. Vermes edent nos omnis. Virgilius. Nec te tantus edat tacitam dolor.

Ennius.

Vulturis in siluis miserum mandebat hominem

Henq; crudeli condebat membra sepulcro.

*edar amique in
pateris inflecter*

EDor sic declinatur. etsi in tertiis tantum personis nunc inflectamus ut estur uel editur & eduntur. sicut arat & arantur. bibitur & bibuntur.

Indicatio modo tempore praesenti. S. Ego edor tu ederis uel edere ille editur. P. nos edimur uos edimini illi eduntur Praeterito imperfecto S. ego edebar tu edebaris uel edebare ille edebatur. P. nos edebamur uos edebamini illi edebantur Praeterito perfecto. S. ego esusum

uel fui tu esuses uel fuisti ille esusest uel fuit. P. nos esusumus uel fuimus uos esiestis uel fuistis illi esisunt fuerunt uel fuere. Praeterito plusq;

perfecto. S. ego esuseram uel fueram tu esuseras uel fueras ille esuserat uel fuerat. P. nos esieramus uel fueramus uos esieratis uel fueratis illi esi erant uel fuerant. Futuro. S. ego edar tu ederis uel edere ille e

detur. P. nos edemur uos edemini illi edentur.

Imperatio modo tempore praesenti ad secundam & tertiam personam edere tu: edatur ille. P. edamur nos edimini uos edantur illi

Futuro. s. editor tu editor ille. P. edamur nos. edimior uos edutor illi

Optatio modo tempore praesenti & praeterito imperfecto. S. utinā ego ederet tu edereris uel ederere ille ederetur. P. utinam nos ederemur uos ederemini illi ederent. P. utinā

ego esusesset uel fuisset tu esusesset uel fuisset ille esusesset uel fuisset P. utinam nos esiessemus uel fuiessemus uos esiessetis uel fuissetis illi esissent uel fuissent. Futuro. Singulariter utinam ego edar tu edar

is uel edare ille edatur. Pluraliter utinam nos edamur uos edamini illi edantur.

Subiunctiuo modo tempore praesenti. Singulariter cum ego edar tu edaris uel edare ille edatur. pluraliter cum nos edamur uos edamini illi edantur.

Praterito imperfecto singulariter cum ego ederer tu edereris uel ederer ille ederetur. pluraliter cum nos ederemur uos ederemini illi ederentur.

Praterito perfecto singulariter cum ego esus sim uel fuerim tu esus sis uel fueris ille esus sit uel fuerit. pluraliter cum nos esi simus uel fuerimus uos esi sitis uel fueritis illi esi sint uel fuerint.

Praterito plusquam perfecto singulariter cum ego esus essem uel fuisset tu esus esses uel fuisset ille esus esset uel fuisset. pluraliter cum nos esi essemus uel fuissetis uos esi essetis uel fuissetis illi esi essent uel fuissent.

Futuro singulariter cum ego esus ero uel fuero tu esus eris uel fueris ille esus erit uel fuerit. pluraliter cum nos esi erimus uel fuerimus uos esi eritis uel fueritis illi esi erunt uel fuerint.

Infinitiuo modo tempore praesenti & praterito imperfecto edi.

Praterito perfecto & plusquamperfecto esum esse uel fuisse. Futuro esum iri.

Participia esus & edendus. unde Comesus & ambesus megisque comesus licet usi quidam fuerint.

Estur uel editur impersonale sic declinatur.

Indicatiuo modo tempore praesenti estur uel editur imperfecto edebatur. perfecto esum est uel fuit. plusquamperfecto esum erat uel fuerat. Futuro edetur.

Imperatiuo modo tempore praesenti edatur. Futuro editor.

Optatiuo modo tempore praesenti & praterito imperfecto utinam ederetur pro perfecto & plusquamperfecto utinam esum esset uel fuisset. Futuro utinam edatur.

Subiunctiuo modo tempore praesenti cum edatur. imperfecto cum ederetur. Perfecto cum esum sit uel fuerit. Plusquamperfecto cum esum esset uel fuisset. Futuro cum esum erit uel fuerit.

Infinitiuo modo tempore praesenti edi. Perfecto & plusquamperfecto esum esse uel fuisse. Futuro esum iri.

Passiuum ab aro per tertias personas utriusque numeri.

Indicatio modo tempore presenti. S. aratur. P. arantur. imperfecto. S. arabatur. P. arabantur. Perfecto. S. aratus est uel fuit. P. arati sunt fuerunt uel fuere. Plusquamperfecto. S. aratus erat uel fuerat. P. arati erant uel fuerant. Futuro. S. arabitur. P. arabuntur. Imperatio modo tempore presenti. S. aretur. P. arentur. Futuro. S. arator. P. arantor.

Optatio modo tempore presenti. Et preterito imperfecto. S. utinam araretur. P. utinam ararentur. praterito perfecto & plusquamperfecto. S. utinam aratus esset uel fuisset. P. utinam arati essent uel fuissent. Futuro. S. utinam aretur. P. utinam arentur.

Subiunctiuo modo tempore presenti. S. cum aretur. P. cum arentur. Imperfecto. Singulariter cum araretur. pluraliter cum ararentur. perfecto. S. cum aratus sit uel fuerit. P. cum arati sint uel fuerint. plusquamperfecto. S. cum aratus esset uel fuisset. P. cum arati essent uel fuissent. Futuro. S. cum aratus erit uel fuerit. P. cum arati erunt uel fuerint. Infinitiuo modo tempore presenti & preterito imperfecto arari perfecto & plusquamperfecto aratum esse uel fuisse. futuro aratum iri. Participia aratus. & arandus.

Eo sic declinatur

Indicatio modo tempore presenti. S. eo. is. it. P. imus itis eunt. praterito imperfecto. S. ibam. ibas. ibat. P. ibamus ibatis. ibant. perfecto. S. iui. iuisti iuit. P. iuimus. iuistis. iuerunt. uel iuere. uel per concisionem. S. Ii iisti iit. P. iuimus. iuistis. ierunt uel iere. plusquamperfecto. S. iueram iueras iuerat. P. iueramus iueratis iuerant. & per syncopen. S. ieram ieras ierat. P. ieramus ieratis ierant. futuro. S. Ibo ibis. ibit. P. ibimus ibitis ibunt.

Imperatio modo tempore presenti ad secundam & tertiam personam. S. i. eat. P. eamus. ite eant. futuro. Singulariter ito ito. P. eamus. ito te eunto.

Optatio modo tempore presenti & praterito imperfecto. S. utinam irem ires iret. P. utinam iremus iretis irent. Praterito perfecto & plusquamperfecto. S. utinam iuissem iuisses iuisset. plu. utinam iuissemus iuissetis iuissent. futuro. S. utinam eam. eas. eat. plu. utinam eamus. eatis eant.

Subiunctiuo modo tempore presenti. S. cum eam eas eat. P. cum ea-

mus eatis, eant: Imperfecto, s. cū item ires iret, p. cū iremus iretis irent.
perfecto, s. cum iuerim iueris iuerit, p. cū iuerimus iueritis iuerint
plusq̃perfecto, s. cum iuissē iuisses iuisset, p. cū iuissēmus iuissetis iuissē-
sent, uel p. cōcisionem iuissē. Futuro, s. cum iuero iueris iuerit, p.
cum iuerimus iueritis iuerint, uel per cōcisionem, iero.

Infinitiuo modo tempore præsenti & præterito imperfecto ire, per-
fecto & plusq̃perfecto iuisse uel iisse per concisionem, futuro itum ire
uel iturum esse.

Gerundia eundi eundo, eundum. Supina itum itu, participia hic &
hæc & hoc lens huius euntis, & iturus itura iturum. Sic declinantur quæ-
cunq̃ ab eo is componuntur præter ueneo quod facit in supino uenū.
& sunt fere hæc.

Exeo & introeo cū ueneo prætereoq̃
Sic & aues coeunt ineunt: obeunt, pereuntq̃
Atq̃ adit & prodit: nescit uox missa redite:
Mox rediturus abi: intereunt orta omnia: certe
Omnia transibunt: nos ibimus: ibitis: ibunt:
Et præt: multoq̃ ratem qui temperat anteit
Remigis officium longo tibi leua petantur
æquora circuitu: dextrum fuge littus & undas

Itur impersonale sic flectitur.

Ndicatiuo modo tempore præsenti Itur! Præterito imperfecto
ibatur, præterito, perfecto itum est uel fuit, præterito plusq̃ per-
fecto itumerat uel fuerat, futuro ibitur. Imperatiuo modo tem-
pore præsenti eatur, futuro itor. Optatiuo modo tempore præ-
senti & præterito imperfecto utinam iretur, præterito pfecto & plus-
quamperfecto utinam itūesset, uel fuisset futuro eatur.
Subiunctiuo modo tempore præsenti cū eatur, præterito imperfecto
cum iretur, præterito perfecto cum itumisset uel fuerit, præterito plusq̃
perfecto cum itumesset uel fuisset, futuro cū ituerit uel fuerit
Infinitiuo modo tempore præsenti & præterito imperfecto iri, præt-
erito perfecto & plusq̃perfecto itumesse uel fuisse, futuro itumiri.

Redeo redis sic flectitur.

Ndicatiuo: Redeo redis redit. Redimus reditis redeunt.
Redibā redibas redibat. Redibamus redibatis redibant.

f

Rediui rediuiſti rediuit. Rediuiimus rediuiſtiſ rediuerunt uel rediuere
& per ſyncopen .redii. Rediueram rediueras rediuerat. Rediueram⁹
rediueratiſ rediuerant: & redieram per concifione. Redibo redibis
redibit. Redibimus redibitiſ redibunt.

Imperatiuo redi redeat. redeamus redite redeant. Redito. redito rede
am⁹ reditote redeſito. Optatiuo utinam redirem. Rediuiſſem & re
diſſem per concifionem. r. deam.

Subiunctiuo cum redeam. redirem rediuerim rediuiſſem rediuero. &
per ſyncopen redierim rediſſem rediero. Infinitiuo. Redire re/
diuiſſe & rediſſe futuro reditum ire uel rediturum eſſe.

Gerundia redeundi redeundo redeundum. ſupina reditum reditu.

Participia rediens. & rediturus.

Veneo uenis ſic fleſtitur.

Indicatiuo ueneo uenis uenit. Venimus uenitiſ ueneunt. Veni/
bam. nam ueniebam eſt a uenio. Veniui & ueni ueniucram &
uenieram. uenibo.

Impatiuo ueni: ueneat ueneam⁹ uenite ueneant. uenito: uenito uenea
mus uenitote. ueneunto.

Optatiuo utinam uenirem. ueniuiſſem & ueniſſem ueneam.

Subiunctiuo cum ueneam. uenirem uenierim ueniuiſſem ueniuerim.

Infinitiuo uenire. ueniuiſſe. & ueniſſe. uenum ire. participium Veni
ens ueneuntis eſſet per regulam quod nuſquam legi. nam a uenu par/
ticipium ne pronuntiare quidem audeo

Venio uenis ſic declinatur.

Indicatiuo modo tempore præſenti. S. uenio uenis uenit. P. uenim⁹
penultima longa. uenitiſ ueniunt. Imperfecto. S. ueniebam uenie/
bas ueniebat. P. ueniebamus ueniebatiſ ueniebant. Pto per/
fecto. S. ueni ueniſti uenit. P. uenimus penultima correpta. ueniſtiſ
uenerunt uel uenere. Pto pluſq; perfecto ueneram. futuro Veniã

Imperatiuo modo tempore præſenti ad ſecundam & tertiam perſo/
nam. S. ueni ueniat. p. ueniamus uenite ueniant. Futuro. S. uenito tu
uenito ille. p. ueniamus uenitote ueniunto.

Optatiuo modo tempore præſenti & præterito imperfecto utinam
uenirem. Præterito perfecto & pluſquam perfecto utinam ueniſſem
futuro utinam ueniam.

Subiunctiuo modo tempore præſenti

cū ueniām. Imperfecto cū uenirem . perfectō cū uenerim . plusquamperfecto cum uenissem . futuro cum uenero .

Infinitiuo modo tempore præsenti uenire . præterito perfectō & plusquam perfectō uenisse . futuro uentū ire uel uenturum esse .

Gerundia ueniendi : ueniendo ueniendum . Supina uentum uentu .

Participia ueniens & uenturus .

Notandum inuenio & conuenio producere penultimam primæ personæ pluralis indicatiui præsentis temporis . inuenimus . Conuenim⁹ præteriti uero corripere . inueuimus . Conuenimus .

Venitur sic flectitur .

Venitur . Veniebatur . uentū est uel fuit . uentum erat uel fuerat^a Venietur . Imperatiuo ueniatur tantū . Optatiuo utinam ueniatur uentum esset uel fuisset Veniatur . Subiunctiuo cum ueniatur . Veniret .

uentum sit uel fuerit . uentum esset uel fuisset . Ventum erit uel fuerit . Infinitiuo ueniri uentū esse uel fuisse . uentum iri .

Gaudeo sic inclinatur .

Indicatiuo modo tempore præsenti . S . gaudeo gaudet . s . gaudet . p . gaudemus gaudetis gaudent . Ptō imperfecto . S . gaudebam gaudebas gaudebat . p . gaudebamus gaudebatis gaudebant .

Ptō perfectō . S . gauisus sum uel fui . es uel fuisti . est uel fuit . P . gauisi sumus uel fuimus : estis uel fuistis : sunt fuerunt uel fuere . Præterito plusquam perfectō . S . gauisus eram uel fueram . eras uel fueras erat uel fuerat . P . gauisi eramus uel fueramus . eratis uel fueratis . erant uel fuerant . futuro Si . gaudebo . gaudebis : gaudebit . Pluraliter gaudebimus . gaudebitis gaudebunt .

Imperatiuo modo tempore præsenti ad secundam & tertiam personā S . gaude . gaudeat . P . gaudeamus gaudete gaudeant . Futuro . S . gaudento . gaudento . Plu . gaudeamus . gaudentote . gaudento .

Optatiuo modo tempore præsenti & ptō imperfecto . S . utinam gauderem gauderes gauderet : Pluraliter utinam gauderemus gauderetis gauderent . Præterito perfectō & plusquam perfectō . Singulariter utinam gauisus essem uel fuissem . esses uel fuisses : esset uel fuisset . Pluraliter utinam gauisi essemus uel fuissemus essetis uel fuissetis . essent uel fuissent .

Futuro singulariter utinam gaudeam . gaudeas gaudeat . Pluraliter utinam gaudeamus gaudeatis gaudeant .

fii

Subiunctiuo modo tempore praesenti. s. cum gaudeam : gaudeas. gaudeat. P. cum gaudeamus : gaudeatis gaudeant. Praterito imperfecto. S. cum gauderem : gauderes : gauderet. p. cum gauderemus. gauderetis gauderent. Pto perfecto. S. cum gauisus sim uel fuerim. sis uel fueris : sit uel fuerit. p. cum gauisi simus uel fuerimus : sitis uel fueritis. sint uel fuerint. Pto plusquam perfecto. S. cum gauisus essem uel fuisset. P. cum gauisi essemus uel fuissetis. essent uel fuissent. Futuro. S. cum gauisus ero uel fuero eris uel fueris erit uel fuerit. P. cum gauisi erimus uel fuerimus. eritis uel fueritis. erunt uel fuerint.

Infinitiuo modo tempore praesenti gaudere. pto perfecto, & plusquam perfecto gauisum esse uel fuisse. futuro gauisum ire uel gauisurum ee. Gerundia uel participalia nomina gaudendi gaudendo gaudendum Supina gauisum gauisu. Participia nascuntur ab hoc uerbo neutro passiuo. tria gaudens gauisus gauisurus.

Fio sic flectitur.

Indicatiuo modo tempore praesenti. S. fio fis fit. P. fimus fitis. fiunt. Pto imperfecto. S. fiebam fiebas fiebat. p. fiebamus fiebatis : fiebant. Pto perfecto. S. factus sum uel fui es uel fuisti e uel fuit. P. facti sumus uel fuimus estis uel fuistis sunt fuerunt uel fuere.

Praterito plusquam perfecto. S. factus eram uel fueram. eras uel fueras. erat uel fuerat. p. facti eramus uel fueramus. eratis uel fueratis erant uel fuerant. Futuro. S. fiam : fies fiet. p. fiamus fietis fient.

Imperatiuo modo tempore praesenti ad secundam & tertiam personam. s. fi fiat. p. fiamus fite fiant. futuro. S. fito tu fito ille. P. fiamus fitote fiunto.

Optatiuo modo tempore pnti & praterito imperfecto. S. utinam fierem fieres fieret. P. utinam fieremus. fieretis fierent. Pto perfecto & plusquam perfecto. S. utinam factus essem uel fuisset. P. utinam facti essemus uel fuissetis. essent uel fuissent. Futuro singulariter utinam fiam fias fiat. Pluraliter utinam fiamus fiatis fiant.

Subiunctiuo modo tempore praesenti. S. cum fiam fias fiat. p. cum fiamus fiatis fiant. Praterito imperfecto. singulariter cum fierem fieres fieret. plu. cum fieremus fieretis fierent. praterito perfecto

S. cum factus sim uel fuerim sis uel fueris. sit uel fuerit. **P.** cum facti si-
mus uel fuerimus: sitis uel fueritis sint uel fuerint. **P.** praterito plu-
squam perfecto **S.** cum factus essem uel fuisset. esses uel fuisset. esset
uel fuisset. **P.** cum facti essemus uel fuisset. essetis uel fuissetis. essent
uel fuissent. **Futuro.** **S.** cum factus ero uel fuero: eris uel fueris.
erit uel fuerit.

Infinitiuo modo tempore praesenti & praterito imperfecto fieri pra-
terito perfecto & plusquam perfecto factum esse uel fuisse. futuro factum
iri. **Caret** gerundiis non enim legi apud doctos fiendi fiendo fi-
endum. pro quibus faciendi faciendo faciendum dicimus.

Supina habet factum factu a facio unde factus participium. facien-
dus item est a faciens facientis. fiens & fiendus nunc non dicimus.

Memini sic flectitur.

Indicatio modo tempore praesenti & praterito perfecto. sin-
gulariter memini meministi meminit: pluraliter meminimus. me-
ministis meminerunt uel meminere. **P.** praterito imperfecto & plusquam
perfecto singulariter memineram memineras meminerat. **P.** memi-
neramus memineratis meminerant. **Futuro** caret sed eius loco dici-
mos. singulariter meminero memineris meminerit. **P.** meminerimus
memineritis meminerint.

Imperandi modo tempore instanti & futuro ad secundas tantum
personas in utroque numero. singulariter memento tu. Pluraliter me-
mentote uos.

Modo optandi tempore instanti & praterito imperfecto perfecto &
plusquam perfecto. singu. utinam meminissem. meminisses meminisset
P. ut meminissemus meminissetis meminissent. **Futuro** caret.

Subiunctiuo modo tempore instanti & praterito perfecto. singu. a-
riter cum uel si uel quamuis uel licet uel quod uel ut. meminerim me-
mineris meminerit. **P.** meminerimus memineritis meminerint.

Praterito imperfecto & plusquam perfecto. singulariter cum uel si
meminissem minisses meminisset. **P.** cum uel si meminissemus memi-
nissetis meminissent. **Futuro.** s. cum uel si meminero memineris memi-
nerit. **P.** cum uel si meminerimus memineritis meminerint.

Infinitiuo modo tempore praesenti imperfecto perfecto & plusquam
perfecto meminisse. **Ceteris** caret. sic inclinatur. Odi. noui Capi. per

fiii

æ diphthongum. nam cepi sine diphthongo est prateritū a capio ca-
pis. Oportet sic flectitur.

Indicatio modo tempore pñti. oportet. imperfecto oportebat
perfecto oportuit. plusquamperfecto oportuerat. futuro oport-
tebit. Imperatio modo tempore pñti oportebat tantum.

Optatio modo tempore pñti & pñto imperfecto utinā oporteret. p-
terito pñto & plusquamperfecto utinā oportuisset. futuro utinā opor-
teat. Subiunctio modo tempore pñti cū oporteat. Pñto im-

perfecto cū oporteret. pñto perfecto cū oportuerit. Pñto plusquam-
perfecto cū oportuisset. Futuro cum oportuerit.

Infinitiuo modo tempore pñti & pñto imperfecto oportere prateri-
to perfecto & plusquamperfecto oportuisse. Ceteris caret

Contingit impersonale sic flectitur

Indicatio contingit: Contingebat. contingit: contigerat: contiget.

Imperatio contingat tantū. Optatio utinā contingeret: conti-
gisset contingat. Subiunctio cū contingat. contingeret: conti-

gerit. contigisset. contigerit. Infinitiuo contingere: contigisse. cate-
ris deficit.

Tædet sic inclinatur.

Indicatio tædet: tædebat: tædui & pertesum est uel fuit: tæduerat &
pertesum erat uel fuerat tædebit. Imperatio tædeat tantū.

Optatio utinā tæderet: tæduisset & pertesum esset uel fuisset: tædeat.

Subiunctio cū tædeat: tæduerit & pertesum sit uel fuerit: tæduisset et
pertesum esset uel fuisset: tæduerit & pertesum erit uel fuerit. In-

finitiuo tædere: tæduisse & pertesum esse. uel fuisse. participium pte-
sus sed de hoc in participiis abunde dicemus.

Verba declinanda in prima coniugatione.

Hæc tibi prima puer flectenda iugatio præbet.

Verbero: clamo: uoco: commendo & lego & honoro

Accubat: accumbit: triplico: applico: multiplicoq;

Dimico: pessundo: uenundoq;: reddoq; & addo.

Verbero as aui atum per battere

Clamo as aui atum p cridare. Voco as aui atum p chiamare

Commendo as aui atum p recōmandare.

Lego as aui atum p mādare ambaſciaria.

Honoro as aui atum p honorare

æ tæderet

Accubo	as	ai	atum	Accumbo	is	bui	itum	p sedere a mangiare
Triplico	as					ai	atum	p triplicare
Applico	as			cui & ai	interdū:	citū		p arriuare
Multiplico	as			ai			atum	p multiplicare.
Dimico	as			ai			atum	pgiocare alle spadazate
Pessundo	as			dedi			datum	p mettere sotto li pedi
Venundo	as			dedi			datum	p uendere
Reddo	is			didi			ditum	p rendere
Addo	is			didi			ditum	p agiongere

Verba inclinanda in secunda coniugatione

Lexio uerborum uaries iubet ista secunda

Admoneo: Careo: iubeoq; & sorbeo: sorbo.

Mulceo: bella cient: Laudesq; & facta manebunt

Net: quiet: & lucet: peluceo: torquet: & haret.

Nam conuiui oculos: Admorunt ubera tigres

Ardet athos: rident stulti: stridentq; rudentes

Vt uidi ut'perii cum spondeo pendeo tondet

Ausus: gausus: despondi: urtica remordit

Mulxitq; & rursit: luxit sedet arduus arce.

Multa tulit: fecitq; puer sudauit & alfit.

Abstiniuit uenere & baccho qui pythia cantat

Exolet: implet: olet: flammis adolere penates.

A soleo & solui & solitus sum Care memento.

Admoneo	es	nui	itum	p amonire
Careo	es	rui	ritum	p nō hauere & mancare
Iubeo	es	ssi	ssum	per cōmandare
Sorbeo	es	pfi & bui &	Sorbo	is sine supino p sorbire
Mulceo	ces	si	sum	p fare mollecino
Cieo	es	ciui	citum	p prouocare & cōmouer
Maneo	es	si	sum	per aspectare
Neo	es	eui	tum	per filare
Quieo	es	eui	etum	per reposarse
Luceo	ces	xi	sine supino	per lucere
Pelluceo	ces	xi	sine supino	per lucere molto
Torqueo	es	si	tum	per torcere

fiiii

Hareo	tes	fi	sum per accostare
Conniueo	es	niui & xi tū &	etū eēt supinū p mouere le palpebr
Admoueo	es	moui	tum per approximare
Ardeo	es	arsi	sum per brusciarse
Rideo	es	rifi	sum p ridere
Srideo	es	di	supinū eēt strisū sed nō legi p.igare
Video	es	di	sum per uedere
Spondeo	es	sponendi	sum per promettere
Pendeo	es	pendendi	sum ppendere
Tondeo	es	tonendi	sum p tondare & radere
Audeo	es	sus	sum p hauere animo.
Gaudeo	es	sus	sum p alegrarse.
Despondeo	es	desponendi	sum p promettere
Remordeo	es	remordendi	sum per reniorsecare
Mulgeo	es	xi	etum per mongere
Turgeo	es	si	sum per sgonfiare
Lugeo	es	xi	etū p piangere
Sedeo	es	di	ssum per sedere
Algeo	es	si	sum per refredarse
Abstineo	es	nui	tentum p abstinere
Exoleo	es	eui	etum p crescere & desufare
Impleo	es	eui	etum p impire
Oleo	es	lui uel oleui.	etū per sapere de bono & de reo
Adoleo	es	leui	etum per crescere & brusciare
Soleo	es	lui	uel tus sum per solere

Verba flectenda in cōiugatione correpta

Indin a nda dat hac correpta inflexio nobis.
 Scribo: bibo: incumbo: consueſcere: uincere: paut.
 Compesco: disco: conquexi posco: poposci.
 Dixerat astrologus: ici: & parsi atq; peperci.
 Et lusi & cessi dat cedo: & cado cecidi
 Hinc uenit occidit: cecidit cado gignit: & hinc est.
 Occidit una domus. cudi & iueſtica pepedit.
 Inde fidit suditq; scidit. latus abscidit: atq;
 Abscidit tenerum lubrica testa caput

Accendo & tundo contundo: uirosq; ualentes
 Contudit crudelis hyems. & contudit herbas.
 Et pando & scando tendoq; obtundo retendo
 Impendo: attingo: pendoq; & concino: nec non
 Abscondo. & fidi quondam nunc fisis in usu
 Et diuisit agros: praelaram condidit urbem
 Hinc trado: atq; ango mergoq; et tango regoq;
 Impingo impegi. nostris impegit harenis.
 Et pegi & pepigi & panxi & punxi pupugiq;
 Repupugit is qui punctus reddit talionem
 Egerat & fregit lego: negligo: diligo: sic &
 Intellexerunt: traxi uexiq; per aquor
 Vulnus alit uenis: excelloq; uelloq; fallo
 Perculit & psallo: pelloq; & fallo sefelli
 Sustulit a tollo tetuli dixere priores
 Dempserat: & tremuit: emit: pressit: posuitq;
 Mantua me genuit. sterno sino sperno lino dat
 Et lini & liui. nam doli a cuncta releui
 Et leui potius leo dat quod cessit ab usu.
 Contempsi: reciniq;: tuum iam Carpe uiator
 Tutus iter: strepui: rumpo rupiq; capillos
 Contero: quaro: seroq; & desero curro cucurri
 Vro: gero: & uerro: accersui accerso: laceffi
 Pinsuit a pinso uisi de uiso faceffit
 Quasi & quasiui. matris praecepta capeffit
 Pexuit & pexit uel pectuit: adde petiuit
 Nexuit & nexit: flexit: plectoq; metoq;
 Et mitto & sisto: nexoq; & texuit: atq;
 Afficit elicuit: facio iacit: aspicit istis
 Adde fugit fodio: pario: rapio: capioq;
 Concussi exacui quassi: tum linquere portus
 Hinc struo: meio: pluo: soluo coquo concoquo uiuo.
 Scribo bis psi ptum per scriuere
 Bibo is bi itum per benere.
 Incumbo is bui itum per dare opera

Consuesco	cis	eni	tum per assuefarle
Vinco	cis	ci	tum per uincere
Pasco	scis	ui	stum per pascere
Compesco	scis	cui	sine supino per refrenare
Disco	is	didici	sine supino per imparare
Conquinisco	cis	conquexi	sine supino per inclinare il capo
Posco	is	poposci	sine supino per domandare
Dico	cis	dixi	tum per dire
Ico quod & icio dicit		is ici	tum per percolare
Parco	cis	peperci &	parsi sum per perdonare
Ludo	is	lusi	sum per giocare
Cedo	is	cessi	ssum per dare loco
Cado	is	cecid	casum p tagliare
Occido	is	occidi	cisum per ammazzare
Cado	is	cecid	casum p cascare
Occido	is	occidi	occisum p morire
Cudo	is	cudi & cusi	sum p percolare
Pedo	is	pepedi	sine supino per petezare
Findo	is	fidi	fissum p sfendere
Fundo	is	fudi	fusum p spargere
Scindo	is	scidi scissum	p stracciare
Abscindo	is	scidi	ssim per spartire
Accedo	is	di	sum p apprendere & impiare
Tundo	is	tutudi	tunsu & tusum p pistare
Contundo	is	contudi	contusum p pistare
Pando	is	pandi	passum p extendere & dechiarar
Scando	is	di	scasum p scad ere & fallire
Tendo	is	tetendi tensu & tetu	p andare & tirare & accroccare
Obtundo	is	obtudi	obtusum p assordire
Retendo	is	retendi su & tu	p descargare & descroccare
Impendo	is	di	sum per spendere
Attingo	is	attigi	attactu per toccare
Pendo	is	pependi	pensum per pesare
Concino	is	concinui	concentu p catar isemi
Abscondo	is	di sum & ditu	p abscondere Fido is fisisum fidarse

Diuido	is	si	sum p spartire.
Condo	is	didi	ditum .p cōponere & edificare
Trado	is	didi	ditum p tradire & dare
Ango	is	xi	anctum p fare, dolere
Mergo	is	si	mersum p annegare
Tango	is	tetigi	ctū per toccare
Rego	is	xi	rectum per regere
Pango	is	pegi	p coniongere & ficcare. Pepigi p
fare pacto. panxi: per cātare. Impingo is impegi impactum per			
spengere & ficcare. Pungo is pupugi. & punxi. ctum per pōgere			
Repungo is repupugi. per rendere cambio. rep unxi. de ratōe & ca			
lendaro ait priscianus.			
Ago	is	gi	ctum peg far & cacciare i anti
Frango	gis	gi	ctum per rompere
Lego	is	gi	ctum per legere
Negligo	is	xi	ctum per non curare
Diligo	is	xi	ctum per amare
Intelligo	is	xi	ctum per intendere
Alo	is	lui	altū uel alitū per nutrire
Excello	is	lui	excessum p excellere & sopchiare
Vello	is	li uel uulsi	sum per scarpire
Sallo	is	falli.	falsum per salare
Percello	is	perculi	perculsum .per ferire in animo
Psallo	is	psalli	sine supino per cantare
Pello	is	pepuli	sum per descacciare
Fallo	is	sefelli	falsum per ingannare.
Suffero	ers	subtuli	latū per togliere suso & dela uita
Demo	is	psi	ptū p togliere uia.
Tremo	is	mui	sine supino per tremare
Emo	is	emi.	emptum per comprare
Præmo	is	pressi	pressum per premere
Pono	ponis	posui	positū per ponere
Gigno	is	genui.	itum per generare
Sterno	is	stravi	stratum per spianare.
Sino	is	siui	situm per permettere

perno	is	spreni	etum per despr eciare
Lino	is	lini & liui litu	per ongere
Releo	es	Releui etu	per spinare le botte de uino
Contemno	is	psi	ptum per despreciare
Cano	is	cecini	tum per cantare
Carpo	is	psi	ptum per pndere & cogliere
Strepo	is	pui	itum per fare strepito
Rumpo	is	pi	ptum per rompere
Contero	is	trui	tum per tridare infemi
Quaro	is	siui	situm per cercare
Sero	is	seui & serui	satu & sertu p semiare & inserta
Desero	is	rui	tum per abandonare
Curro	is	cucurri	sum per correre
Vro	is	ussi	ustum per brusciare
Gero	is	gessi	stum per portare
Verro	is	uerri uersu p	spazare & menare uia strascinado
Accerso	is	siui	situ per chiamare
Lacesso	is	siui	situ p strazare forte & fare dispiciere
Pinso	is	fui	stum per impastare unde pistor
Viso	is	uifi sine	supino per andare a uedere
Facecco	is	faceffi	situ per andare a fare
Quaso	is	fi & siui	situ per pregare
Capesso	is	siui	situ per andare a pigliare & fare
Pecto	is	xui etui xi	xu per pectenare
Peto	is	tiui	titum per domandare
Necto	is	xui xi	xum per ligare
flecto	is	xi	xum per piegare
Plecto	is	xi	xum per castigare battendo
Meto	is	ssui	ssum per metere
Mitto	is	si	ssum per mandare
Sisto	is	sine pto	& supino per far star fermo
Nexo	is	xui	xu per ligare
Texo	is	xui	xtum per texere
Afficio	is	eci	etu accipit significatõe ab abltõ suo
Facio	is	eci etum	per fare

Iacio	'cis	ieci	ctum	per butare
Aspicio	cis	xi	ctum	per uedere
Fugio	gis	gi	tum	per fugere
Fodio	is	fodi	ssum	per zappare
Pario	is	pepi	tum	per paritorire e guadagnare
Rapio	is	rapui	ptū	per togliere, per forza
Capio	is	cepi	captū	per pigliare
Concutio	is	ssi	ssum	per squassare
Exacuo	is	cui	cutū	per aguzare
Quatio	is	quassi	ssum	per squassare
Linquo	is	liqui	sine supino. sed relinquo	hēt p abādoare
Struo	is	xi	ctū	per ordenare
Meio	is	sine	ptō & supino.	per pisciare
Pluo	'is	plui	plutū	per piovare
Soluo	'is	solui	'solutū	per desligare & sciollere
Coquo	is	coxi	coctū	per cocere
Concoquo	is	cōcoxi	ctum	per padire
Viuo	'is	uixi	ctum	per uiuere

Verba inclinanda in quarta coniugatione

Are' tibi in quarta puer hęc flectenda paramus

Audiit Eurotas: unctos saliere per utres

Vel saluere magis salui saliq; salui

De sale. de saltu salui magis. indicat illud.

Disiluisse ferunt ut doctus Seruius inquit.

Operui & assilui: reperi; & repperit atq;

Comperit exultum unde est exultat amazon.

Excitus a cieo: quatit ungula concita cursu.

At genus e siluis cyclosum & montibus altis

Excitum ruit, ad portus et littora complet

Acio declines: stratisc; excita iuuentus.

Iussit & ambita; circundare littora terrae.

Ambitus est nomen. latalisc; ambitus urbis

Annua uenali referens certamina campo

Hinc usura uorax: rapidumq; in tempore scenus.

Et concussa fides & multis utile bellum.

Sanxi & sancui tardi uenire subulci			
Vincio compedibus dat uinxerat ennosigatum			
Rausi ici & farsi sensitq; & sepsit & hausit			
Anostris campfor coly bista uocabere graiis			
Audio	is	iuu	itum per odire
Salio	is	salui saltu	per saltare
Salio	is	salui uel salii salitum	per salare
Diffilio	is	diffilui diffultum	per saltare in diuerse pti
Operio	is	operui pertum	per coperire
Affilio	is	fui affultum	per saltare appresso
Reperio	is	reperi	repertum per trouare
Comperio	is	coperi	compertum per trouare
Exilio	is	exilui	exu'tu per saltare fora
Excio	cis	ciui excitum	per chiamare fora
Ambio	bis	biui bitum	per circuire
Sancio	cis	ciui citu	uel cum per confermare
Venio	is	ueni	uentum per uenire
Vincio	cis	xi uinctu	per ligare
Raucio	cis	rausi rausum	per esser rauco & arragaito
Farcio	cis	farsi	fartum per infaccare
Sentio	tis	fensi	fensum per accorgese & sentire
Sepio	is	sepsi	ptum per circundare
Haurio	is	hausi haustu	per trare fora ad si ut uinu: aqua
Cambio	is	campsi	camptu per cambiare

Verba in or flectenda.

N Aec & in or iubeo declines uerba puelle
 Demoror auxiliior ueritusq; ratusq; misertus
 Fessus: confessus: tutus: tuitusq; profectus
 Iratus: natus: fessus: defessus: adeptus
 Oblitus: pastus: nec non commentus & ultus
 Orsus: & assensus: mensusq; amplexus & usus
 Mentitus: potior sortitus partior adde
 Et loquor & labor: questusq; & mortuus: ortus
 Largior: & classen molimur montibus ida.

In or communia & deponentia.

Demoror	aris	atus sum	per tener in tempo
Auxilior	aris	atus sum	per aiutare
Vereor	eris	ritus	sum per temere
Reor	reris	ratus	sum per existimare
Misereor	eris	tus	sum per hauere misericordia
Fateor	eris	fassus	sum per confessare
Confiteor	eris	fessus	sum per confessare
Tueor	eris	tutus	sum per defendere
Proficiscor	sceris	profectus	sum per andare
Irascor	sceris	iratus	sum per seorreciarle
Nascor	sceris	natus	sum per nascere
Fatiscor	fatisceris	fessus	sum per straccarse
Defatiscor	sceris	defessus	sum per straccarse
Adipiscor	sceris	adeptus	sum p acquistare
Obluiscor	sceris	litus	sum per dementicarse
Pascor	sceris	stus	sum per pascere
Cominiscor	eris	tus	sum per fingere.
Vleiscor	eris	tus	sum per far uendetta
Ordior	iris	sus	sum per ordire tela & començar
Assentior	tiris	sensus	sum per assentire
Mentior	iris	mensus	sum per mesurare
Amplector	eris	plexus	sum per ambracciare
Vtor	eris	usus	sum per usare
Mentior	iris	titus	sum per mentire
Potior	iris	titus	sum per ottenere cose desiderate
Sortior	iris	titus	sum per hauere per sorte
Loquor	eris	cutus	sum per parlare
Labor	beris	plus	sum per cascare & sibiliscicare
Queror	reris	stus	sum per lamentarse
Morior	eris	& iris	mortuus sum per morire
Orior	eris	& iris	ortus sum per nascere
Largior	iris	itus	sum per donare & per esser doato
Molior iris itus sum per mouerse a far accipit significatū ab appositis ut molimur classe pam ^o : molimur iter p agim ^o : molimur hēnas guber nam ^o molimur isidias. meditamur. molimur arcem adificam ^o tū de molior diruo: amolior submoueo & discedo.			

De adverbio.

Quid est Adverbium? pars orationis indeclinabilis quæ adiecta verbo significationem eius explanat: & implet: nam sine adverbio sensus perfectus non uidetur. Cum dico lego scribo, incertum est bene ne an perperam.

Quare dictum est adverbium? quia necesse habet ut semper uerbum sequatur: nam cū dicitur cras perendie non est integra elocutio nisi ad datur uerbum uelut dicam faciam & huiusmodi.

Quot accidunt adverbio? tria. Species: significatio & figura.

Quot sunt species adverbiorum? duæ primitiua ut sæpe: clam deriuatiua ut sapius: clanculū.

Quot sunt significationes Adverbiorum? multæ. quæ hoc exasticho comprehenduntur.

Temporis: atq; loci: quali: quanti: atq; negandi.

Da confirmandi: Iurandi: da prohibendi.

Optandi: Euentus: hortandi: da q; remissim.

Congregat: intenti: numeri: simili: dubitandi.

Et super atq; uoca: monstra: eli: dim: per: & inter.

Ordinis & discre debes coniungere Compar.

Hoc est da temporis: loci: qualitatis: quantitatis: negandi: confirmandi: iurandi: prohibendi: Optandi: Euentus: hortandi: remissiu: congregandi: Intentiui: numeri: similitudinis: dubitandi: superlatiu: uocandi: monstrandi eligendi: diminutiui: personalis: Interrogandi: ordinis: discretiui: comparandi.

Quot sunt figura adverbiorum? tres simplex ut diu: composita ut interdum: quandiu: Decomposita ut indocte: imprudenter

Examen in adverbio.

Vne qua pars orationis est? adverbium. quare? quia stat iuxta uerbum: & semper nititur uerbo. Nunc cuius speciei? primitiua. quare? quia a nullo deriuatur. Clanculum cuius speciei? deriuatiua. unde deriuatur? a clam. Nunc cuius significationis? temporis Da temporis: hodie: heri: nunc: nuper: cras: perendie: pridie: postridie: nudius tertius: nudius quartus: aliquando: olim: tunc: quondam: iam: semper: mane: uelpe: diu: noctu: modo: & dum. Hinc cuius significationis? loci. Da loci. hic: istic: illic. huc: istuc: illuc: hac: istac: illac: hinc: istinc: illinc: ibi: unde. intro: foras: intus: foris. Bene cuius significationis? qualitatis. Da qualitatis: bene: male: docte: pulchre: fortiter: sapienter. Multum cuius significationis? quantitatis. Da quan-

libro 2. adu. ege. qui nuncupat ioh. maria. p. u. flor. 187.

titatis. multum: parum: modicum: minimū: maxime: magnopere: sa-
 tis. Non cuius significationis? negandi. Da negandi: non: nihil
 nec: neq: haud: minime: nequaq̃. Profecto cuius significationis?
 Confirmandi. Da confirmandi. profecto: quippe: nempe: uidelicet:
 scilicet. quidni certe. Aedepol cuius significationis? Iurandi. Da iuran-
 di. aedepol: Castor: hercle: mediūsfidius. Ne cuius significationis?
 prohibendi. Da prohibendi. ne.
 Utinam cuius significationis? Optandi. Da optandi. utinam: oſi. o.
 utinam. Forte cuius significationis? Euentus. Da euentus. forte:
 casu: forte fortuna. Eia cuius significationis? hortandi. Da hor-
 tandi. eia: age: agite. Vix cuius significationis? Remissiui. Da re-
 missiui. uix: paulatim: senſim: pedetentim. Simul cuius signifi-
 cationis? Congregandi. Da congregandi simul: una pariter.
 Valde cuius significationis? Intentiua. Da intentiui. Valde nimium.
 prorsus: penitus: omnino. Semel cuius significationis? numeri.
 Da numeri. semel bis ter: quater: quinquies: sexies: septies: decies: quin-
 quagies. octuagies. centies: milies: totiens: quotiens. Quasi cu-
 ius significationis? Similitudinis. da similitudinis quasi: ceu: sic sicut
 sicuti: uelut: ueluti: ut uti: & ita. Forsan cuius significationis?
 Dubitandi. Da dubitandi: forſan: forſitan: forſit: fortassis: fortasse:
 fors: forte. Maxime cuius significationis? Superlatiua. Da ſup-
 latiui maxime: minime: doctissime: ocyſſime. Heus cuius ſi-
 gnificationis? Vocandi. Da uocandi. heus. o. En cuius ſigni-
 ficationis? Demonstrandi. Da demonstrandi. en. ecce.
 Potius cuius significationis? Eligendi. Da eligendi. potius. Immo.
 Clanculum cuius significationis? Diminutiua. Da diminutiui clancu-
 lum: belle. Meatim cuius significationis? Perſonalis¹. Da perſo-
 nalis. meatim. tuatim: ſuatim: noſtratim: ueſtratim. Cur cuius
 ſignificationis? Interrogandi. Da interrogandi. cur quare: nunquid:
 quin: quamobrem. Deinde cuius significationis? Ordinā-
 di. Da ordinandi. deinde deinceps: dehinc: poſtea: obiter: interim: in-
 terea: protinus & præterea. Seorſum cuius significationis?
 Discretiua. Da discretiui deorſum. ſeorſum: ſecreto: ſeparatim: ſingil-
 latim: bifariam: omnifariam: & plurifariam.
 Magis cuius significationis? Comparatiua. Da comparatiui. magis

minus: plus: ualidius: ocyus: celerius & tardius:

De Participio:

Quid est participium? Pars orationis dicta quod partem capiat nominis partemque uerbi: dicitur igitur participium quasi participium. Participio quot accidunt? sex. genus: casus: tempus significatio: numerus & figura. Quot sunt genera participiorum? quatuor. masculinum: ut amatus foemininum ut amata: neutrum ut amatum: Commune duum generum ut amantem. Commune trium generum ut amans. Quot sunt Casus participiorum? sex. quot & nominum. nominatiuus: genitiuus: datiuus: Accusatiuus Vocatiuus: & Ablatiuus. Quot sunt tempora participiorum? quinque praesens & praeteritum imperfectum simul. ut amans. legens. Praeteritum perfectum & plusquamperfectum simul ut amatus. lectus. Futurum per se ut amaturus amandus. Quot sunt significationes participiorum? quinque. actiua ut amans. ab amo. Passiua ut amatus ab amor. Neutralis ut aras ab aro. Communis ut largiens a largior. deponens ut sequens. a sequor. Quot numeros habet participium? duos singularem ut amas pluralem ut amantes. Quot sunt figurae participiorum? duae. simplex ut amans decomposita ut deamans.

Examen In Participio.

Amans quae pars orationis est? participium quare? quia partem capit nominis partemque uerbi. recipit .n. a nomine genera & casus: a uerbo autem tempora & significationes: ab utroque numerum & figuram. Amatus cuius generis? masculini. quare? quia est prima uox participii. Amata? foemenini. quare? quia est secunda uox participii. Amatū? neutri. quare? quia est tertia uox participii. Amas cuius generis? omnis uel communis trium generum. quare? quia omnia participia in .ns. sunt communia trium generum ut hic & haec & hoc amans. Amantem cuius generis? communis duum generum. quare? quia praeponuntur ei indeclinatione duo articularia pronomina hic & haec. Amantem cuius casus? accusatiui. quare? quia in eo casu declinando reperitur. Amans cuius temporis? Praesentis & praeteriti imperfecti: quare? quia omne participium desinens in .ns. praesentis & praeteriti imperfecti temporis est. ut amans qui amat uel amabat. Amatus cuius temporis? praeteriti perfecti & plusquamperfecti. quare? quia

omne participium desinens in tus. uel in sus uel i xus. uel in uis quod unum est tantum ut mortuus. præteriti perfecti & plusq̃ perfecti temporis est ut amatus. i. qui amatus est uel fuit: uel qui amatus erat uel fuerat. Amaturus cuius temporis? futuri: quare? quia omne participium in rus futuri temporis est ut amaturus qui amabit.

Amandus cuius temporis? futuri. quare? quia omne participium in dus futuri temporis est ut amandus idest qui amabitur.

Amans cuius significationis. actiua. Quare? quia ab actiuo uerbo uenit quod est amo.

Amatus cuius significationis? Passiua. quare? quia a passiuo uerbo uenit: quod est amor.

Seruiens cuius significationis? neutralis. quare? quia a uerbo neutro deriuatur qđ est seruius.

Largiens cuius significationis? Communis. Quare? quia a communi uerbo deducitur quod est largior.

Sequens cuius significationis? deponentis? quare? quia a deponenti uerbo trahitur quod est sequor.

Amans cuius numeri singularis. Quare? quia singulariter profertur.

Amantes cuius numeri? pluralis. quare? quia pluraliter profertur.

Amans cuius figure? simplicis. quare? quia simpliciter profertur.

Deamans cuius figura? decomposita. quare? quia a composito deriuatur quod est deamo. Omne enim quod deriuatur a composito dicitur decompositum.

Singulariter nominatiuo hic & hæc & hoc amans. Genitiuo huius amantis. Datiuo huic amanti. A. hunc & hanc amantem & hoc amans. Vocatiuo o amans. A. ab hoc & ab hac & ab hoc amante uel amanti. Pluraliter nominatiuo hi & hæc amantes & hæc amantia.

G. horum & harum & horum amantium & per concisionem amantū. Datiuo his amantibus. A. hos & has amantes. & hæc amantia. Vocatiuo o amantes & o amantia. ablatō ab his amantibus.

Nominatiuo amaturus amatura amaturum. Genitiuo amaturi amaturæ: amaturi. Datiuo amaturō amaturæ amaturō. accusatiuo amaturum amaturam amaturum. Vocatiuo o amature amatura amaturum. ablatiuo ab amaturō ab amatura. ab amaturō. Pluraliter nominatiuo amaturi amaturæ amatura. Genitiuo amaturorum amaturarum amaturorum. Datiuo amaturis. accusatiuo amatuos amaturas amatura. V. o amaturi amaturæ amatura. A. ab amaturis.

gii

Singu. nominatiuo Amatus amata amatum. G. amati amata amati
Dtō amato amata amato. A. amatum amatam amatum. Vocatiuo
o amate. o amata. o amatum. A. ab amato ab amata ab amato. Plu.
nominatiuo amati amata amata. G. amatorum amatarum amato-
rum. Dtō Amatis. A. amatos amatas amata. V. o amati. o amata o
amata. Ablatiuo ab amatis.

S. nominatiuo Amandus amanda amandum. G. amandi amanda
amandi. Dtō amando amanda amando. A. amandum amandam
amandum. V. o amande amanda amandum. A. ab amando aman-
da amando. P. Nominatiuo amandi amanda amanda. Gtō aman-
dorum amandarum amandorum. dtō amandis. A. amados amadas
amanda. Vocatiuo o amandi o amanda o amanda. A. ab amandis.

De prapositione.

Quid est prapositio? Pars orationis indeclinabilis quæ prapo-
sita aliis partibus orationis significationem earum aut mutat
ut æquus : iniquus : aut complet ut facio fero perficio pefero aut mi-
nuit ut rideo subrideo : tristis subtristis.

Quare dicitur prapositio? quia prapponitur tam per appositionem
ut eo ad philosophos q̄ per compositionem ut adeo. est quādo post-
ponitur gratia ornatus. ut tecum quicum romam uersus Italiam usq̄
crurum tenus.

Prapositioni quot accidunt? unum. quid? ca-
sus: Quot casus? duo. qui? Accusatiuus & ablatiuus.

Quæ sunt prapositiones accusatiuæ. i. quæ seruiunt accusatiuo casui?
Ad: apud : ante: Aduersus uel aduersum: cis: citra: circum : circa : con-
tra erga: extra: inter: intra : infra: iuxta: ob: pone : per: prope: propter
secundum: post: trans: ultra: præter: supra: circiter: usq̄: secus: penes: uer-
sus. procul: pridie: postridie. dicimus enim. Ad templum: Apud
ignem : Ante focum si frigus erit. Aduersus uel aduersum inimicos: cis
alpes : citra amnem Rubiconem: circum muros: circa forum: Contra
dalmatas. Erga necessarios: extra urbem : Inter amicos : intra oppi-
dum: Infra tectum : iuxta fanum : ob hanc rem: Pone tribunal per
medios hostes: prope mortem: propter timorem: & propter aqua ri-
uum: secundum scripturas & plena secundum flumina. post tergum.

trans ripam. Ultra fauromatas: præter officium. supra tectum: Circiter calendas Ianuarias. Vsq; oceanum. secus te: penes arbitros. Sed secus te sedi non dici sed secundum te ait Caper Aretiuuersus procul urbem ut inquit Curtius. pridie parilia & pridie illius diei postridie calendas & postridie nonarum decembrium.

Quæ sunt Ablatiuæ præpositiones idest quæ seruiunt ablatiuo casui? a: ab: abs: cum: coram: clam: de: e: ex: pro: præ: palam: sine: absq;: tenus. dicimus enim a templo: a mari. ab andria: abs quouis homine: cum exercitu: coram testibus: clam custodibus. de foro: e iure: ex abundantia cordis lingua loquitur. pro clientibus: & pro tribunali. Palam omnibus: sine labore absq; iniuria: pubetenus: & crurumtenus.

Quæ sunt præpositiones ambiguae idest tam ablatiuo quam accusatiuo casui seruientes? In sub super & subter.

Dicimus enim sum in templo: eo in templum. iaceo sub antro Curro sub antrum: sedeo super aquis. Cado super aquas. dormio subter lodi ce: Ingredior subter lodicem.

Quando seruiunt accusatiuo? quando motum significant ut itur in antiquam siluam: curro sub tegmen fagi.

Quando seruiunt ablatiuo? quando significant in loco: ut sum in templo: sub porticu. Recubo sub tegmine fagi.

Quæ sunt præpositiones quæ non inueniuntur nisi in compositione? hæ. di dis re se am: con. ut diduco: disicio: repono: seduco: amplector: congedior.

Examen in præpositione.

De quæ pars orationis? est præpositio. quare? quia præponitur aliis partibus orationis per appositionem: uel per Compositionem. quando per appositionem? quando regit casum ut eo ad templum: In hostem. Quando per compositionem? quando componitur ut adduco ex ad & duco. Alludo ex ad & ludo. Iniustus ex in & iustus subtristis ex sub & tristis.

Ad cui casui seruit? accusatiuo. quare? quia est accusatiua præpositio. Ad in hac oratione. itur ad urbem quomodo præponitur? per appositionem. quare? quia regit casum.

Ad in hac oratione. adducam tibi tuum pamphilum quomodo præponitur? per compositionem. Quare? quia ex ad & duco componi-

giii

tur adduco.

latiua præpositio

accusatiua q̄ ablatiua præpositio.

A cui casui seruit? Ablatiuo. quare? quia. a. est ab

In Cui casui seruit? Vtriq̄. quare? quia est tā

De Coniunctione.

Quid est Coniunctio? pars orationis indeclinabilis adnectens
ordinansq̄ sententiam Coniunctioni quot Accidūt?
tria. species figura & ordo.

Quot sūt species siue potestates Cōiunctionis? hæc fere quæ his uersu
bus annotantur.

Co: Con: sub. disiun: subdisiunq̄ Adiuq̄ Causa.

Approbat: aduersa: distri: diserq̄: du: diq̄.

Abnegat: effecti: collecti: his adiice complet.

Hoc est Copulati

ua: continuatiua: subcontinuatiua: disiunctiua: subdisiunctiua: adiunctiua:
causalis: approbatiua: aduersatiua: distributiua: dubitatiua: diminuti

ua: abnegatiua effectiua: collectiua:
Quot sunt figuræ coniunctionis? duæ simplex ut nam: ita at et com/

posita ut nanq̄: itaq̄: attamen: etenim.

Quot sunt ordines cōiū

ctionis? tres præpositiui subiunctiui: & communis.

Quæ sunt coniunctiones præpositiui ordinis? ac: at: ast: atq̄: aut: &
uel: nec: neq̄: si: quin quatenus: sin: seu: siue: ni nisi: sed. nisi poetice
postponitur.

Quæ sunt coniunctiones subiunctiui ordinis? que: ue: ne. quidem: quo
q̄: autem: uero.

Quæ ex his sunt? ἐγκλιτικά idest enclitica hoc est inclinatiua?
que: ue: ne:

Quare dicuntur? ὑκλ τικα? quia inclinant accentum præceden/
tis syllabæ ad se. ut quæ apud Virgilium.

Alcandrumq̄: aliumq̄: Nemonaq̄: Pritaniumq̄. sicut apud græcos.
τε. quod est que pro et: ut apud Hesiodum.

Κλειώ. ὑπερίπτη. ἑρατώ. πολυμνία. ὠρανίη.

Τερψιχόρη. ἔρατω. πολυμνία. ὠρανίη.

Καλλιπὴ. ἡδὲ προφῆρες. ἄθη. ἑσιν. ἄπαντων.

Hoc est

Clioq̄: Euterpeq̄: Thaliaq̄: Melpomeneq̄

Terpsichoreq̄: Eratoq̄: Polymniaq̄: Vranieq̄:

Calliope multo ante alias præstantior omnes.

Et ue apud Horatiū.

Ludere qui nescit campestribus abstinet armis.

Indoctusq; pilæ:disciue:trochiue quiescit.

Ne spissæ riliū tollant impune Coronæ. & ne apud Iuuenalem

Semper ego auditor tantum? nunq; ne reponam? ubiq; ante que: ue:
ne: est accentus acutus.

Quæ sunt coniunctiones quæ indifferenter & præponi & postpo-
ni possunt? Ceteræ fere omnes præter supradictas. ut equidem: Igi-
tur. tamen ergo: quanq; & huiusmodi.

Examen in coniunctione.

ET quæ pars orationis est? Coniunctio. Quare? quia Coniun-
git ceteras partes orationis.

Et cuius speciei siue potestatis? Copulatiuæ. Quare? quia copulat tā
sensum q̄ uerba ut. M. Tullius fuit & disertus & sapiens.

Da copulatiuas et: que. atq; ac: quidem: quoq; etiam: item at: ast: sed:
autem: uero. Copulant enim cum confirmatione intellectum.

Si quando ei græcā significat cuius potestatis? Continuatiuæ. Qua-
re? quia demonstrat ordinem cum consequentia & continuatione re-
rum ut si stertit dormit: & si ambulat mouetur.

Da continuatiuas. si: sin: significant enim ordinem præcedentis rei ad
sequentem. ut si febris uexatur calet. Sed non conuertitur.

Quia cuius potestatis? Subcontinuatiuæ. Quare? quia causam con-
tinationis ostendit consequentem cum rerum essentia ut quoniam
ambulat mouetur. & quando sol est super terram dies est.

Da subcontinuatiuas. quando: quoniam: quandoquidem: quia: qua-
tinus: & quatenus pro quoniā.

Aut cuius potestatis? disiunctiuæ. quare? quia. quamuis uoces coniun-
gat sensum tamen disiungit: & alteram quidem rem esse: alteram ue-
ro non esse significat. ut aut est dies aut est nox: uel est sanus uel est æ-
ger: & hoc est bene disiunctum quia si unum uerum est: alterum falsū
nam aliter uitiose quid disiungitur.

Da disiunctiuas. ue: uel: aut. siue: seu.

Vel pro etiam cuius potestatis? subdisiunctiuæ. quare? quia quamuis
g iiii

uoces disiunctiuarum habeat utrunq; tamen esse significat uel simul:
uel discrete: simul ut uel rex semper mihi maximas gratias agebat idest
etiam rex. Item Alexander siue paris rapuit Helenam idest Alexan
der: qui et paris dicitur. & Mars siue Maiors. gradu⁹ uel mars piter p
sul est bellorum. Discrete ut tu tota die uel legis uel scribis. significat e/
nim te & legere & scribere: sed non simul utruq; agere: sed aliis horis
legere: aliis scribere. similiter Remex uel impellit remum uel atrahit
cum simul pene utruq; fieri intelligo: sed disticte. aliud est enim pellen
tis aliud attrahentis motus.

Da subdisiunctiuas ue: uel: aut: siue: seu: quando utrunq; significant.
Cum quando iuxta græcam significat cuius speciei? Ad iunctiuas: Qua
re? quia adiungitur uerbis subiunctiuis ut cum essem Venetiis non p/
peram me facturum existimaui si meas lucubrationes imprimendas
curarem.

Da adiunctiuas. si. ut: cum: dum: quatenus quando iuxta græcam si/
gnificat ut si uenias ad ludum litterarium nostrum: faciam te egregiū
grammaticum: & ut profit tibi facio. Item dum conderet urbem idest
ut. Nam cuius speciei? Causalis propria. Quare? quia adiuncta
Indicatio uerbo significat causam antecedentem: hoc est rem ex cau
sa antecedente euenientem. ut doctus sum nam legi: & mouetur am
bulat enim.

Da causales proprie: nam: namq;: enim.

Quid interest inter adiunctiuas & proprie causales? Causales cum af
firmatione. adiunctiuas cum dubitatione proferuntur. Sed & conti
nuatiuæ & subcontinuatiuæ & adiunctiuæ & effectiuæ inter causa
les ponunt quia per has causæ ostenduntur & cōtinationis ut si am
bulat mouetur: & adiunctionis ut ambulat ut moueatur. & effectio
nis ut mouetur ambulat enim.

Equidem cuius speciei? approbatiuæ. Quare? quia approbat rem. i.
affirmat ut equidem merui nec deprecor: & siquid usq; iustitiæ est. &
si qua est cœlo pietas.

Da approbatiuas. si equidem: quidem.

Tamen cuius speciei? Aduersatiuæ: Quare? quia aduersum conueniē
ti significat ut etsi te benefacturum dicis tamen a malitia non discedis

Da aduersatiuas tamen: quanquam quamuis: & si: licet: licebit saltem

sed hac etiam diminutiva est.

Vero cuius potestatis? distributiva: Quare? quia diuersis diuersa distribuit ut ego lego tu uero dormis.

Da distributivas at ast. uero: autem: sed.

Quam cuius potestatis? discretiva uel electiva. quare? quia de duobus propositis unum eligere & alterum refutare ostendit. ut diues uolo esse quam pauper id est diues uolo esse et non pauper.

An cuius potestatis? dubitativa. quare? quia dubitationem significat ut eloquat an fileam?

Da dubitativas: An: ne correpta: nec ne Horatius in poetica.

Intererit multum dauus ne loquatur: an heros:

Maturus ne senex: an adhuc florente iuuenta

Feruidus: an matrona potens: an sedula nutrix:

Mercator ne uagus: cultor ne uirentis agelli:

Colchis an assyrius: thebis nutritus an argis.

Terentius in seipso cruciante. Filiū unicū adolescentulum habeo aliquid dixi habere me. Inimmo habui chreme nūc habēā necne incertus sum. Saltem cuius potestatis. Diminutiva. Quare. quia diminutionem significat ut si non uis donare saltem mutua.

Da diminutivas: saltem: at: uel: aut. pro saltem. ut si nō reat uerbis adiua. Virg. in sexto.

Si te nulla manet tantæ pietatis imago

At Ramum hunc (aperit ramum quæste latebat)

Agnoscas. at pro saltem. Lucanus.

O foelix si te uel sic tua Roma uideret. pro saltem sic.

Et si non uis referre gratiam aut agas: aut pro saltem.

αυ & κεν cuius potestatis (necesse est enim græcis utamur ubi nostra deficiunt): Abnegativa. quare? quia uerbis adiuncta aliquid posse fieri ostendunt: sed propter aliquam causam ne fiat impediri ut εποιησαν ει δυνησειν hoc ē fecisse si potuissent & γηενσε κεν πριαμος

πριαμοιοτε πιαδεσ hoc est gauderet priamus & priami filii.

Da abnegativas non habemus: sed illarum loco subiunctiuis utimur uerbis. ut comessē si haberem. fecissē si potuissē. tu doceres si scires. Nam cuius potestatis? effectiva. quare? quia significat effectū procedentem ex causa. ut legi nam doctus sum. sed effectiuam candē

esse existimo quam proprie causalem diximus.

Igitur cuius potestatis? Collectiuæ uel P. ationalis uel Illatiuæ. quare? quia per Illationem colligit quod supradictum est hoc est ratione confirmat ut .M. Tullius pro ligario. habes igitur quod est accusatori maxime oprandum confitentem reum. uel infertur aliis præpositis ut Catilinā solus Cicero domuit: solus igitur Cicero patriam seruauit.

Da collectiuas. Ergo igitur Itaq; cum accentu in antepenultima.

Vero in hac Oraciōe. æneas uero & pius & fortis fuit cui? potestatis?

Copulatiuæ. quare? quia ornatus causa nulla significationis necessitate ponitur: Da Completiuas. autem uero quidem: equidem quo

que nā nanq; & quæcūq; coniunctiones ornatus causa uel metri. nulla significationis necessitat: ponuntur:

Et cuius figuræ? simplicis quare? quia simpliciter profertur. Et. n. cui? figuræ compositæ. quomodo componitur? ex et. et enim Et cuius

ordinis? præpositiui. quare? qā semper præponit i ordine orationis.

Que sine diphthongo cuius ordinis? subiunctiui. quare? quia semper subiungitur in ordine orationis.

Ergo cuius ordinis? Cōmunis. quare? qā potest præponi & supponi i ordine orationis:

De interiectione.

Quid est Interiectio: pars orationis indeclinabilis interiecta aliis partibus orationis ad exprimendos animi effectus:

Interiectioni quot accidunt? unum quid. significatio tantum.

Quot sunt significationes Interiectionum? hæc fere quæ hoc uersiculo comprehenduntur.

Gaudentis: risus mirantis: dolq; pauorq;. hoc est gaudentis: ridētis: mirantis: dolentis: expauescentis.

Examen in interiectione.

Heu quæ pars orationis est? Interiectio. quare? qā interiacet aliis partibus orationis. Euge cuius significationis? gaudentis. Da

gaudētis euge euax Ha ha ha: cuius significationis? ridētis. Da ridētis ha ha ha. Papæ cuius significationis? Admirantis. Da admirantis

papæ. hem Ter papæ exuperat ipsam Thaidem. Idem. hem. qd est? papæ accepimus a græcis. dicunt. n. illi βαβαι.

Heu cuius significationis. dolētis Da dolētis. heu: hei: a. o: uæ. & heu

accusatio iungitur .ut heu me miserum dicimus etiam heu pietas heu
prisca fides .hei uero & uæ datio coniunguntur .Virgilius .hei mihi
qualis erat: quantum mutatus ab illo Hectore. Martialis. si sciero .uæ
tibi Caufidice.

Atat cuius significationis? timentis .Da timentis atat.

Sunt ne aliqua dubia inter aduerbia seu præpositiones & interiectiones? maxime ut o interiectione indignantis: dolentis admirantis. & ad
uerbium uocandi & optandi.

A quoq; præpositio est. & interiectione ut a Corydon Corydon: pro
similiter præpositio ut pro tribunali & interiectione ut pro Iuppiter .p
dolor.

Quæ alia orationis partes solent pro interiectione pro
ferri? Infandum .ut nauibus infandum amissis unius ob iram & ma
lum ut apud Terentium .Quid hoc malum infelicitatis est? & est di
ctum anxii animi & turbati nimis.

De constructione.

Quid est constructio .? debita dispositio partium orationis in
ipsa oratione.

Constructionum quæ e cōgrua sensu : & uoce? phyllis amat corylos.

Quæ sensu & non uoce? Turba ruunt .populus currūt gens armati.

Quæ uoce & nō sensu? Venetia in sinu adriat co sita abūdāt diuitiis

Constructioni quot accidunt? Duo concordantia & regimen.

Quotuplex est concordantia? triplex. Ntūs cū uerbo .Adiectiuū cū
Sustantiuo. Relatiuū cum antecedente.

Nominatiuus cū uerbo in Quot debet concordare? In duobus in nu
mero & in psona .ut ego amo: tu amas. ille amat: nos amamus uos a
matis illi amant.

Adiectiuū cū sustantiuo in quot debet cōcordare? in tribus. In nume
ro. casu: & genere. ut Vlysses astutus: Penelope pudica: arma crudelia

Relatiuū cum antecedente in quot debet concordare? in duobus: in
numero & in genere. ut Aeneas qui Dido quæ: Ilium quod.

Ego amo quæ cōcordantia est? Nominatiu? cū uerbo .Ostēde
nominatiuum . Ego . ostende uerbum. Amo. Concordat ne?
concordat. ostende. ego ē numeri singularis & amo singularis .Ego
est personæ primæ & amo primæ. ergo congrue dicitur ego amo quia
concordat nominatiuus cum uerbo in numero & in persona.

Nego quod ego sit numeri singularis. Probo singulariter profertur quomodo? Singulariter Nō ego. Nego amo esse numeri singularis. Probo Singulariter profertur. Quomodo? singulariter ego amo. Nego quod ego sit personæ primæ. Ego probo. Omnia nomina & pronomina sunt tertiæ personæ exceptis ego quod est personæ primæ & tu secundæ: & uocatiuis casibus qui sunt personæ secundæ. Nego quod amo sit personæ primæ. Ego probo: prima quæq; uox uerbi habentis tres personas est personæ primæ. Amo est prima uox uerbi. Ergo est personæ primæ. Nego quod amo sit prima uox uerbi. ostendo. Singulariter ego amo tu amas. ille amat. Amo est prima. amas secunda. amat tertia.

Quot modis potest discordare nominatiuus a uerbo? tribus: in numero solum. in persona solum. In numero & in persona simul.

Caue dicas concordat & discordatur ut indocti solent est. n. concordo neutrum. nam non dicimus concordo te cum illo: sed tu concordas per me. Quid. Per me concordant carmina neruis. Item dicendū discordat nominatiuus a uerbo non cum uerbo. Quintilianus confirmanda uox est ne ab oratione discordet: sicut dissideo: dissentio a te. Cicero in Lælio. cum is tribunus plebis capitali odio a. Q. Pompeio qui tum erat consul dissideret. Idem in eodem. ab his qui pecudum ritu ad uoluptatem omnia referunt longe dissentimus. Quāq; legi apud Valerium. armis cum Cinna collega suo dissidens.

Diceretur ne congrue ego amamus? non. Quare? quia ego est numeri singularis: & amamus pluralis & sic discordaret nominatiuus a uerbo in numero. Quare non etiam in persona? quia ego est personæ primæ: & amamus primæ. Ego igitur amamus discordat in numero & concordat in persona.

Dic incongrue in persona & non in numero. Ego amas. Quare dicitur incongrue in persona solum? quia ego est personæ primæ: & amas secunda. & sic discordat nominatiuus a uerbo in persona solum. Quare non discordat etiam in numero? quia ego est numeri singularis & amas singularis. Ego igitur amas discordat in persona & concordat in numero.

Dic incongrue in numero & in persona. Ego amatis. Quare dicitur incongrue? quia ego est numeri singularis & amatis

pluralis ego est personæ primæ & amatis secundæ. et sic discordat nominatiuus a uerbo in numero & in persona.

Vlysses astutus quæ concordantia est? Adiectiuum cum substantiuo. Ostende substantiuum Vlysses. Ostende adiectiuum astutus. Congruit ne? Quidni. nam Vlysses est numeri singularis: casus nominatiui: & generis masculini & astutus est numeri singularis. casus nominatiui & generis masculini. ergo congrue dicitur Vlysses astutus.

Quot modis potest discordare adiectiuum a substantiuo? Septem In numero solum: in casu solum: In genere solum: in numero & in casu & non in genere. in numero & in genere & non in casu. In casu & in genere & non in numero. in numero casu & genere.

Diceretur ne congrue Vlysses astuti? non. quare? quia Vlysses est numeri singularis: & astuti pluralis: & sic discordaret adiectiuum a substantiuo in numero. Quare non discordaret etiam in casu & in genere. quia Vlysses est casus nominatiui & generis masculini: & astuti similiter.

Dic incongrue in casu solum. Vlysses astutum. Quare discordat.

Quia Vlysses est casus nominatiui & astutum accusatiui: & sic discordat adiectiuum a substantiuo in casu. Quare non etiam in numero & in genere? quia Vlysses est numeri singularis & generis masculini & astutum est numeri singularis & generis masculini. Ergo Vlysses astutum discordat solum in casu.

Dic incongrue in genere duntaxat. Vlysses astuta. Quare dicitur incongrue? quia Vlysses est generis masculini & astuta fœminini. & sic discordat adiectiuum a substantiuo in genere. Quare non discordat etiam in numero & in casu? Quia Vlysses est numeri singularis & casus nominatiui & astuta similiter. Ergo Vlysses astuta discordat in genere duntaxat.

Dic incongrue in numero & in casu & non in genere. Vlysses astutos. Quare discordat? quia Vlysses est numeri singularis & astutos est numeri pluralis. Vlysses est casus nominatiui: & astutos est casus accusatiui & sic discordat Adiectiuum a substantiuo in numero & in casu & non in genere. Quare non in genere? quia Vlysses est generis masculini: & astutos similiter.

Dic incongrue in numero & in genere & non in casu Vlysses astuta.

Quare dicitur incongrue? quia Vlysses est numeri singularis & generis masculini & astuta est numeri pluralis & generis foeminini. Et sic discordat adiectivum a substantivo in numero & in genere & non in casu. Quare non in casu? quia Vlysses est casus nominativi & astuta nominativi. ergo non discordat in casu.

Dic incongrue in casu & in genere & non in numero. Vlysses astuta

Quare dicitur incongrue? quia Vlysses est casus nominativi & generis masculini: & astuta est casus accusativi & generis foeminini. Ergo Vlysses astuta discordat in casu & in genere & non in numero

Quare non in numero? quia Vlysses est numeri singularis & astuta similiter. Ergo non discordat in numero.

Dic incongrue in numero casu & genere. Vlysses astutas. Quare dicitur incongrue? quia Vlysses est numeri singularis casus nominativi & generis masculini & astutas est numeri pluralis casus accusativi & generis foeminini. discordat igitur in numero casu & genere.

De Relativo cum Antecedente.

Eneas qui quæ concordantia est? Relativi cum antecedente.!

Ostende antecedens aeneas. ostende relativum qui. Congruit ne? maxime. nam aeneas est numeri singularis & generis masculini & qui similiter. ergo congrue dicitur aeneas qui.

Diceretur ne congrue aeneas quæ? Non. Quare? quia discordaret Relativum ab antecedente. In quo? in genere. Quare? quia aeneas est generis masculini & quæ foeminini.

Quot modis post esse discordia inter relativum & antecedens? tribus. In numero tantum in genere tantum: in numero & in genere simul.

Fac discordet aeneas qui in numero tantum. Aeneas quos quare dicitur incongrue? quia aeneas est numeri singularis & quos pluralis. Quare non discordat etiam in genere? quia aeneas est generis masculini & quos masculini. Discordat igitur aeneas quos in numero solum.

Dic incongrue in genere duntaxat. Aeneas quam. quare dicitur incongrue? quia aeneas est generis masculini & quam foeminini. Quare non discordat etiam in numero? quia aeneas est numeri singularis & quam similiter. Discordat igitur aeneas quam in genere tantum.

Fac discordet in numero & in genere. Aeneas quarum. Quare incon

cinne dicitur? quia aeneas est numeri singularis & quārum pluralis.
Aeneas est generis masculini: & quarum fœminini. Ergo aeneas
quarum discordat in numero & in genere.

Debet ne relatiuum cum antecedente conuenire in casu? minime.

Quare? quia cum non regantur ab uno eodemq; uerbo: & uarie uer-
ba construuntur non debet conuenire in casu.

Quare relatiuum cum Antecedente non debet conuenire in perso-
na? quia relatiua omnia sicuti adiectiua deficiunt persona. Sed statim
cum antecedenti adhaerint: illius sunt personæ cuius est antecedens:
nam si dico tantum qui uel quæ uel quod nullius sunt personæ si ue-
ro dico ego qui tunc quia qui est coniunctum antecedenti ego: quod
est personæ primæ. qui quoq; primæ est personæ: & propterea uerbū
quod sequitur ut studeo uel lego uel aliud debet esse illius personæ cu-
ius est antecedens relatiui ut ego qui studeo: tu qui studes: magister q
studet. nos qui studemus: uos qui studetis: magistri qui studēt: eodem
modo adiectiua sequuntur substantiua: ut ego Virgilius doctus fui
amicus Cæsaris. Tu Aristoteles egregius docuisti magnum Alexan-
dram. Homerus ille diuinus & Achillis iram cecinit & errores Vlyf-
sis.

De constructione earum orationis partium quæ regunt
Quibus orationis partibus est Regimē? Verbo tam personali quam
impersōali. Nomini: Participio: Præpositioni: aduerbio: Interiectio
ni.

De constructione uerbi actiui.

Quid ē uerbum actiuū? quod in o finitum format passiuum in
or. ut amo amor: Doceo doceor. & potest habere accusatiuum signi-
ficantem hominem ut Pylades amauit Orestem.

Dicimus etiam Amaryllis amabat Castaneas: ego uidi Elephātum &
tigridem qui Accusatiui non significant animal rationale. quod non
fit in neutris nō enim dicimus Aro socratem sicut Aro terram Igitur
facio cum compositis magis est actiuum q̃ neutrum, ut Deus fecit ho-
minem. Et Ignis calefacit Socratem. quorum passiuia fuerunt facior
& calefacior apud Antiquos loco quorum utimur fio & calefio:

Quot sunt genera uerborum? Duo Personale & impersonale.

Quot sunt genera uerborum personalium. Quinq; Actiuum: passiu-
uum: Neutrum: commune: & deponens.

Quot sunt species uerborum actiuorum? octo.

De prima specie actiuorum.

Quæ sunt actiua primæ speciei? quæ construuntur duntaxat cū nominatiuo agente & accusatiuo patiente: ut ego amo deum. tu uendis libros: ille scribit litteras. Plato docuit Aristotelem: & sic cæteris. Omnia. n. actiua sunt primæ speciei si tantum nominatiuum & accusatiuum habent ut ego doceo multos adolescentulos. Quod si ultra principales casus idest post nominatiuum agentem & accusatiuum patientem genitiuum admiserint: erunt secundæ. ut ego moneo te huius rei. Si datiuum: erunt tertiæ. ut ego commendo me tibi. Si accusatiuum: erunt quartæ. ut Socrates docuit Platonem philosophiā. Si ablatiuum sine præpositione. erunt quintæ ut ego spoliaui te ignorantia. Si ablatiuum cum præpositione: erunt sextæ. ut ego accepi a te binas litteras. Si nominatiuum & datiuum tantum. erunt septimæ. ut iubeo tibi. Si nominatiuum & infinitum erunt octauæ. ut tu credis esse doctus.

Notandum idem uerbum posse esse diuersarum specierum. nam ego emo libros est primæ speciei. ego emo libros tanti est secundæ. ego emo libros tibi est tertiæ. Ego emo libros arte & ingenio est quintæ. ego emo libros a Triphone bibliopola est sextæ. Item ego doceo filiū est primæ speciei. ego doceo filium tuum non minoris talento est secundæ. Ego doceo filiū tibi est tertiæ. ego doceo filium & litteras & mores est quartæ. Ego doceo filium magno studio & labore est quintæ. & sic alia multa.

Dic aliquot uerba actiua primæ speciei.

Verberat & uideo facio fastidio honoro

Fert: occidit: amo: colit: & formido: timetq;

Polluoq; & cerno: damnat: docet: audio: narro

Cum quarto tantum species sunt omnia primæ.

Verbero as aui atum p battere

Video es di sum. per uedere

Facio cis ci cum per fare

Fastidio dis iui itum per hauere in fastidio

Honoro as aui atū per honorare

Fero fers tuli latum per portare

Occido is di sum per ammazare

Amo	as	auī	atum per amare
Colo	lis	lūi	cultū per amare cum honore
Formido	das	auī	atum per haurere paura
Timeo	es	ui	sine supino per temere
Polluo	lui	lūi	utum per imbrattare
Cerno	nis	creui	cretum per uedere
Damno	as	auī	atum per damnare
Doceo	ces	cui	atum per insegnare.
Audio	is	iui	itum per odire
Narro	as	auī	atum per dire

De secunda specie uerborum actiuorum

Quæ sunt actiua secundæ speciei? quæ post nominatiuum agentem: & accusatiuum patientem cum genitiuo construuntur. ut græci impleuerunt equum armatorum militum dici potest & armatis militibus. sed sic erit quintæ speciei.

Pretium in quo casu esse debet? In ablatiōe semper ut ego emi librum uili uel aureo. sic & instrumentum quo quid fit poni in ablatiōe debet. ut scribo libentius Calamo quā penna & tempus ut studui uiginti annis dicimus & uiginti annos si tempus continuū significamus.

Excipiuntur tanti quanti pluris & minoris cum suis compositis tantidem quantilibet: quanticumque: quantiuis quæ sine substantiuo in genitiuo ponuntur ut quanti emisti ancillam: cum substantiuo uero in ablatiuo: ut quanto pretio emisti homerum? Item quantiuis emi dicimus & quantiuis pretio emi seu quantauis pecunia. & quantilibet: seu quantolibet pretio emeris non est mihi cura. Dices tamen hæc res non ualeat aureum & aureo. Varro denarii dicti quod denos aris ualebant: quinarium quod quinos. Plinius in naturali historia: Ita ut scrupulum ualeret sestertiis uicenis. Sed tanti ualeat res sicut tanti emi rem dicendum. ut apud Iurisconsultos Res tanti ualeat quanti uendi potest. Item pluris hæreditas ualeret: & quanto pluris hæreditas ualeret. Et quanto pretio ualeat: sicut quanto emi pretio dicimus. Donatus in adelphis: Vbi dicitur quanti est sumito. pro quanto pretio ualeat exponit. Eodem modo dicimus multo: & minimo: & paruo & uili. uel emi uel uendidi: ut apud eosdem Iurisconsultos. quasi minimo ualeret hæreditas. nec dicas tantum: quantum. multum: parum & minimum ualeat.

b

set nisi intellexeris pro potest. ut scio te multum ualere. i. posse :
Hanc constructionē sequuntur cætera uerba quibus uti cū pretio pos-
sumus. ut doceo: Ago: facio: consto: & similia. Plinius secundus de Pā-
philo pictore. Neminem minoris docuit talento. Iuuenalis. Chryso-
stomus quāti doceat: uel Pollio quanti Idem. atq; Ideo pluris q̄ Co-
sus agebat Et quanti una uenefica constat. inuenies etiam apud Terē-
tium uidetur esse quantiuis pretii. & apud Salustii pluris pretii. Plau-
tus. Mortuus pluris pretii est q̄ ego Dicimus etiam non aestimo te u-
nius assis: & non facio te pili.

Dic aliquot Actiua secundæ speciei.

Vendit: emit: redimit: locat: & conduco: reuendo:

Aestimo: uenundo: castigoq; & reprehendo

Arguit: incusat: condemno: atq; impleo: mulcto:

His uerbis casum post quartum iunge secundum.

Sit tamen in sexto pretium: quanti atq; minoris

Plurisq; & tanti socio sine da genitiuo.

Cum substantiuo cures ea tradere sexto:

Vendo	dis	didi	itum per uendere
Emo	is	emi	emptum. p comparare
Redimo	is	emi	eptum p rescotere
Loco	as	auī	atum. p dare apesone
Conduco	cis	xi	ctum. p toglerē apesone
Reuendo	is	didī	ditum. p reuendere.
Aestimo	as	auī	atum. p aestimare
Venundo	as	dedi	datum. p uendere
Castigo	as	gauī	gatum. p castigare
Reprehendo	is	di	sum. p reprehendere
Arguo	is	gui	gutum. per reprehendere
Incuso	as	auī	atum. per accusare
Condemno	as	auī	atum. per condemnare
Impleo	es	eui	etum. per implire
Mulcto	as	auī	atum. per punire in denari

De uerbis actiuis tertiæ speciei.

Quæ sunt Actiua tertiæ speciei? quæ post nominatiuum agentem
& accusatiuum patientem cum datiuo construuntur. ut homo

Pius dat Elemosynas pauperibus.

Dic aliquot actiua tertiæ speciei.

Scribo: lego: ascribo: commendo: nuntio: mitto

Lego: & restituo: do: commodo: mutuo: dono:

Addico: indico: Edicoq; atq; indico: prodo

Et dico & refero: declaro: impendo: Vetoq;

Suadeoq; & subigo: ptomitto: accōmodo: reddo:

Post quartum dandi gaudent hæc omnia casu.

Quæ possunt esse & tertiæ & quintæ speciei?

Augeo: conduplico: accumulo: atq; impertio dono

Et ternæ & quintæ species puer optime dices.

Scribo	is	psi	ptum per scriuere
Lego	is	legi	ctum per leger
Ascribo	is	psi	ptum per attribuire & imputare
Cōmendo	as	aii	atum per recōmandare
Nuntio	as	aii	atum per auisare
Mitto	is	si	ssum per mandare
Lego	as	aii atum p	mandare & lassare i testamento
Restituo	is	ui	tutum per restituere
Do	das	dedi	datum per dare
Commodo	as	aii datum	per prestare quod reddit idem
Mutuo	as	aii atum	per p̄stare quod nō reddit idem
Sed de mutuo abunde dicemus in exercitamentis grammaticis.			
Dono	nas	aii	atum per donare
Addico	cis	xi	ctum per destinare ut addictus morti
Indico	cis	xi	ctum per fare a sapere denuntiando
Edico	cis	xi	ctum per commādare unde edictum
Indico	cas	aii	atum per monstrare unde index.
Prodo	dis	didi	ditum per tradire
Dico	cis	xi	ctum per dire
Refero	fers	tuli	latum per referire
Declaro	ras	raui	atum per declarare
Impendo	dis	di	sum p̄ spēder unde ipēdiū. i. ipēsa hū

Veto	as	tui	titum per uetare
Suadeo	des	asi	asum p exhortare a fare
Persuadeo	des	asi	asum p indure a fare
Subigo	gis	egi	actum p sottomettere
Promitto	tis	si	ssum p promettere
Accommodo	das	auī	atum p acconzare & adaptare.
Reddo	dis	didi	ditum p rendere.

De quarta specie actiuorum uerborum.

Quæ sūt actiua quartæ speciei? quæ post nominatiuum agentē & accusatiuum patientem cum altero accusatiuo cōstruuntur ut ego doceo te grammaticam.

Dic aliquot actiua quartæ speciei.

Flagito: posco: peto: doceo: rogo: calceo: celo:

Exoro: admoneo: moneo: atq; interrogo: cingo.

Induit & uestit: cumq; exuo: postulat: oro:

Omnibus his quartos poteris coniungere binos.

Quæ possunt esse & quartæ & quintæ speciei?

Exuo & accingo: cum uestio: calceo: cingo:

Induoq; & quartæ potes hæc & dicere quintæ.

Flagito	tas	auī	atum
Posco	scis	poposci	sine supino per domandare
Peto	tis	tiui	titum
Doceo	ces	cui	ctum per insignare
Rogo	gas	gaui	gatum p domandare & p̄gare
Calceo	ceas	ceauī	ceatum p calzare.
Celo	las	lauī	latum p calare & ascondere
Exoro	ras	raui	ratum p obtinere pregando
Admoneo	nes	nui	nitum p ammonire
Moneo	nes	nui	nitum pro eodem
Interrogo	gas	gaui	gatum p domandare
Cingo	gis	xi	ctum per cingere
Induo	duis	duī	dutum
Vestio	stis	stiui	stitum per uestire
Exuo	xuis	xui	xutum per spogliare
Postulo	las	lauī	latum per domandare

Oro as rauī ratū per pregare
 Inueniuntur ne aliqua uerba ex supradictis aliter construi q̄ dictum
 est: maxime: ut flagito: posco: peto & postulo hoc abs te & postulo
 te furti: & doceo & admoneo te de hac re: & frequentius admoneo te
 huius rei. Item induo tibi & multa huiusmodi. Sed tu ab iis quæ non
 sunt in frequenti usu abstineas. Peto tamen & postulo abste hanc re
 magis utimur: q̄ te hanc rem.

De quinta specie actiuorum.

Quæ sunt actiua quintæ speciei? Quæ post nominatiuum agen
 tem & accusatiuum patientem cum ablatiuo sine præpositio
 ne construuntur: ut strauī equum sella: & scribo librum calamo: & pe
 to te hasta. caue dicas cum hasta nam quando instrumentum signifi
 camus: tacemus præpositionem ut uideo te oculis.

Dic aliquot actiua quintæ speciei.

Inficit: & munit: tegit: atq; irrito: leuoque

Educat: atq; cibāt: uacuoq; & farcio: lacto:

Pascit: alit: spoliāt: sternit: petit: afficit: ornat. |

Impleoq; & satio: saturo: lanio: lacerōq;

Cado: onero: ex onero: uexoq; & spargo: coronō.

Possunt post quartum putum sibi iungere sextum.

Quæ possunt esse et quintæ & sextæ speciei?

Spargo: onero: fundo: figoq; & sterno: leuoq;

Et si sunt quintæ: ternæ: quoq; sæpe uidebis.

Inficio cis feci etum per tingere

Munio nis niui nitum per fortificare

Tego gis xi etum per coprire

Irrito tas tauī tatū per irritare

Leuo as uauī uatū per allegerire

Educo cas caui catū per alleuare

Cibo bas bauī batū p dare damangiare

Vacuo cuas auī atū per uotare & uacuare

Farcio farcis farfi fartū per infaccare

Lacto ctas ctauī tatū per allactare

Pasco scis pauī pastū per pascere

Alo lis lui altū uel alitū per nutrire

hiii

Spolio	as	auī	atum p spogliare
Sterno	nis	strauī	stratum per destēdere & spianā
Peto	tis	tiui	titum per andare adosso
Afficio	cis	feci	ctum per idure & disponere ut sic
ego afficio discipulos ut libenter studeant & afficior p disponerē.			
Cicero in lēlio. sic afficior interdū ut Catonem non me loqui existi-			
mem & sic sine abltō: Cū ablatiuo uero accipit significatiōem ab eo.			
ut afficio te honore: pudore: damno: dedecore: gaudio: mōerore: uo-			
luptate .i. dispono te ad hęc omnia.			
Orno	nas	naui	natum per ornare
Impleo	ples	pleui	pletum per impire
Satio	as	auī	tū per satiare unde satias p satietas
Saturo	ras	raui	ratum per satollare unde satur.
Lanio	as	auī	atū per strazare uñlanius & lāistra
Lacero	ras	raui	ratum p strazare uñ laceffo sis iui
itū. & laceffitus .ut feci laceffitus iniuria .i. prouocatus.			
Cædo	dis	cacidi	cæsum per .æ: diphthōgū cæ per
occidere unde homicidia q hoiem patricida q patrē & paricida q co			
gnatum aliūue occidit hinc etiam homicidiū: patricidiū: & picidium			
Oncro	ras	raui	ratum per cargare.
Exonero.	ras	raui	ratum per descargare
Vexo	xas	xauī	xatum per dare impazo.
Spargo	gis	si	sum per spargere unde aspergo
Corono	nas	naui	atum per coronare
Fundo	dis	di	sum per spandere & reuersare
Figo	gis	xi	fixum .per ficcare unde crucifixus

De sexta specie actiuorum.

Væ sunt actiua sextæ speciei? quæ post nominatiuū agētem et accusatiuū patiētem cum ablatiuo cum a uel ab uel e: uel ex uel simili præpositione construuntur .ut ego audiui & didici multa a præceptoribus meis Gaspare Veronēsi: grammatico egregio & Baptista Guarini uiro utriusq; linguæ quamdoctissimo:

Dic aliquot actiua quintæ speciei.

Audit: & edificat: uellit: mouet: amouet: arcet.

Accipio retraho cum q; exigo separo soluo

Haurit: habet remouet: capit: atq; intelligit aufert
 Atq; abigo: extirpo: eripio: & diuello: uetop
 Sumoq; praprios post casus sumere sextum
 Debent prapropis tamen a uel ab: irrita: ut olim
 Iapetionides accepit ab hospite dona.

Audio	dis	diui	ditum per odire
Edisco	scis	didici.	sine supino per imparare amente
Vello	lis	uelli uel uulsi sum	per scarpire
Moueo	ues	moui	tum per mouere.
Amoueo	ues	ui	tum per togliere uia
Arceo	ces	cui	ctum per fare stare discosto
Accipio	pis	pi	ptu per togliere & intendere
Retraho	his	xi	ctum per tirare indietro
Exigo	gis	egi	actum per rescotere il debito
Separo	ras	raui	ratum per spartire
Soluo	uis	solui	lutum per sciollere & desligare.
Haurio	ris	hausi	stum per trare fora ut uinum e

dol' io aquam e puteo. ut.

Haurit aquam cribro qui discere uult sine libro

Habeo bes bui bitum per hauere & scribitur per
 aspirationem in principio. nam abeo sine aspiratione facit in secunda
 persona abis & est neutrum & sta per partire ut abi hinc actutum.

Remoueo ues ui tu p remouere. Capió pis cepi ptu p pigliare

Intelligo	gis	xi	ctum per intendere
Aufero	fers	tuli	latum per leuare uia
Abigo	gis	egi	actum per scacciare unde abactor
Extirpo	pas	pau	patum per extirpare
Eripio	pis	pui	ptum per togliere & liberare
Diuello	lis	li uel si	sum per scarpire
Veto	tas	tui	titum per uetare & prohibere
Sumo	mis	psi	ptum per togliere

De septima specie actiuorum.

Va sunt uerba actiua septimae speciei? q costruunt ante se cu ntó
 agente. & post se cu dtó patiēte. ut boni pueri libenter audiūt magi/
 stris & parentibus suis. Dic aliquot actiua septimae speciei.

hiii

Audio & ausculto: recipit: benedico: timetq.

Impero: & inuideo: metuo: interdico: iubetq.

Hæc quandoq; solent solo gaudere datiuo.

Audio	dis	diui	ditum.
-------	-----	------	--------

Auscullo	tas	taui	tatum'. per obedire
----------	-----	------	---------------------

Recipio	pis	cepi	ceptum. per promettere
---------	-----	------	------------------------

Benedico	cis	xi	ctum: per benedicere
----------	-----	----	----------------------

Timeo	es	mui. sine supino p temere nō accada q̄lche male
-------	----	---

Impero	ras	raui	ratum. per commādare
--------	-----	------	----------------------

Inuideo	des	di	sum. per hauere inuidia
---------	-----	----	-------------------------

Metuo	tuis	tui. sine supino p temere ne' qd' mali accadat
-------	------	--

Interdico	cis	xi	ctum. per interdire & priuare & uetare
-----------	-----	----	--

Iubeo	bes	ssi	ssum. per commandare
-------	-----	-----	----------------------

Sed audio: ausculto: timeo: metuo: recipio: benedico magis neutra q̄ actiua mihi uidentur quia passiue his uti non possumus. sed impersonaliter sic audio tibi a me auditur tibi: Sic benedicitur tibi timeſ uitæ Pamphili: quod etiam Diomedii placet. & hoc quando tantum cum datiuo construuntur: nam timeo tibi suspendiū uel mortem iubeo tibi hoc uel illud. Inuideo tibi doctrinā non sunt septimæ speciei.

De octaua specie actiuorum

Quæ sunt actiua octauæ speciei? quæ construuntur a fronte cum nominatiuo agente. a tergo uero cum infinito. aut cum obliquo aut si ne. ut ego credo esse doctus: & ego credo me esse doctum. Sed notandum quod cum sermo non reflectitur ad eum qui est agens sed ad alium facit transitionem Ineſſe est uti obliquo. ut ego spero discipulos meos fore & doctos & benemoratos. Cum uero reciprocus est hoc est eadem res & agit & patitur obliquo & uti & nō uti possumus pro arbitrio nostro. ut ego puto esse bonus & ego puto me esse bonum. tu credis esse doctus: & tu credis te esse doctū. Cæsar semper optauit euadere rex romanorum: & Cæsar semper optauit se euadere Regem romæ. Catullus scripsit ad. M. Tulliū esse pessimus poeta. & Catullus scripsit ad. M. Tullium se esse pessimum poteam.

Dic aliquot actiua optauæ speciei.

Spero: & dispero: cupio: scio: nescio: duco:

Autumat: atq; putat: credit: desiderat: optat:

Hæc infinitum cum obliquo: aut absq; requirunt.

Spero	ras	raui	ratum per sperare
Despero	ras	raui	ratū per desperare
Cupio	pis	piui	pitum per desiderare
Scio	scis	sciui	scitum per sapere
Nescio	scis	sciui	scitum per non sapere
Duco	cis	xi	ctum
Autumo	mas	maui	matum per pensare
Puto	tas	taui	putatum
Credo	dis	didi	ditum per credere
Desidero	ras	raui	ratum
Opto	tas	taui	tatum per desiderare

De constructione uerborum passiuorum

Quid est uerbum passiuum? quod ab actiuo formatur adiectio
ne. r. litteræ ut amor ab amo. doceor a doceo.

Quot sunt species uerborum passiuorum? octo sicut actiuorum.

Omnia uerba passiuia quomodo construuntur? a fronte cum nomi/
natiuo patiente. a tergo uero cum ablatiuo agente cum præpositione
a uel ab uel simili: uel cum datiuo loco ablatiui ut tu amaris a me: uel
tu amaris mihi pro a me. Virg. in bucolicis.

His tibi grynei nemoris dicatur origo. tibi pro a te.

Quomodo cuius speciei sunt passiuia cognoscuntur? Si tantum no/
minatiuum patientē & ablatiuum cum præpositione agentem admi/
serint erunt primæ speciei. Verum si post rem agentem & patientem
aliquem habuerint casum illius erunt speciei cuius actiua unde for/
mantur. Nam sicut ego amo deum est primæ speciei actiuorum.

Ita deus amatur a me est primæ speciei passiuorum & sicut ego non
æstimo te unius assis est secundæ speciei actiuorum. Ita tu non æsti/
maris a me unius assis est secundæ speciei passiuorum & sic in singu/
lis. Casus enim qui neq; agens est neq; patiens in actiuis non muta/
tur in passiuis. Sed tantum mutatur res agens & patiens: ut ego scri/
psi litteras tibi litteræ scriptæ fuerunt a me tibi. Ego doceo te gramma/
ticam tu doceris a me grammaticam. Ego spolio te ueste tu spolia/
ris a me ueste. ego audio multa abs te. multa audiuntur a me abs te.

Sunt quæ datiuum in nominatiuum conuertunt. ut ego iubeo tibi tu

Iuberis a me. ego inideo tibi tu inuideris a me. Inuenies etiā huiusmo-
di orōnes. Capræ pascunt herbas & herbis. Sed passiuā cū actō fi-
gurate cōstruūt ut lædor manū: fract⁹ sū pedē. pascūt syluas et sūma
lycæi: Quæ octauæ sūt spaciei quomodo cōstruūt? sic ego cre-
do eē bon⁹. ego credor a me eē bonus. ego puto te eē doctissimū. tu pu-
taris a me eē doctissim⁹. & similiter i cæteris.

Dic aliquot uerba passiuā.

Verberor: & uendor: donor: doceor: spoliatorq;

Audior: & iubeor: nec non credor: uideorq;

Mutuo: & debent patientem admittere rectum

A uel ab & sextum mediis admittere agentem

Post tamen hos casus sua quos actiua requirunt.

Verberor aris atus sum. per essere battuto

Vendor eris ditus sum. per essere uenduto

Donor aris atus sum. per essere donato

Spolior aris atus sum. per essere spogliato

Audior iris itus sum. per essere, odito

Credor eris itus sum. per essere creduto

Iubeor eris sūus sum. per essere cōmandato

Videor eris sus sum. per parere

Mutuo aris atus sum. per togliere imprestito.

Sed ē potius deponens & mutuo neutrum de qbus ut dixi dicem⁹ iexer
citamētis. Et notādū oīa uerba in or carere pteritis pfectis & sex

iis q a pteritis pfectis inclinant. sed eorū loco pōimus picipiū pti tē
poris & substantiuū uerbū ut amatus sū uel fui: erā uel fuerā: essem uel
fuissem: sim uel fuerim: esse uel fuisset: ero uel fuero: amatus eē uel fuisse.

Quæ sunt quæ dicuntur Vocatiua?

Nuncupor appellor iungas dicorq; uocorq;

Nominor: & deturiposunt sibi rectus utrinq;

Vt te leucotheam quod sis dea Candida graii

Romani albuneam te matutamq; uocabunt

Leucothea græcis matuta uocabere nostris.

Et quæ reflecti possunt sic plurima dicas

Vt feror Insignis doctus dum scribor & hares.

Nuncupor aris atus sum.

Appellor aris atus sum.

Dicor	ceris	ctus sum
Vocor	aris	atus sum. per chiamare
Nominor	aris	atus sum.

Simul De uerborum neutrorum & deponentium cōstructione
 Vid est uerbum neutrum: quod in o desinit & passiuum in or
 proprie habere non potest. Sum igitur cum compositis simili-
 ter odi noui coepi & memini abusiue neutra esse dicuntur. Item si di-
 xeris aror erit per prosopopoeiam ubi terra loquatur fictione poetica
 Et notandum deponentia in cōstructione esse ut neutra. hoc est neu-
 tra primæ speciei & deponentia primæ speciei eandem habere cōstru-
 ctionem. & neutra secundæ speciei & deponentia secundæ speciei etiā
 eandē et sic in cæteris atq; ideo simul de utriq; tractabimus.

Quid est uerbum deponens? quod in or naturaliter desinēs depo-
 nit alteram significationem. i. uel actiuam uel passiuam
 Quæ deponētia deponūt significationem passiuam? quæ sunt primæ
 secundæ: tertiæ: quartæ: & septimæ speiei.

Quæ deponūt actiuam? quæ sunt quintæ & sextæ.

Quot sunt species uerborum neutrorum? septem.

Quot sunt species uerborum deponentium? similiter septem.

De prima specie uerborum neutrorum.

Væ sunt neutra primæ speciei? quæ & a fronte & a tergo nomi-
 natium postulant. ut ego sum indoctus. tu euasisti uir magnus.

Dic aliquot neutra primæ speciei.

Sum: fio: incedo: euadoq; & uiuo: uoloq;

Primæ sunt species regitur cum rectus utrinq;

Vt quandoq; dies mater: quandoq; nouerca est.

Sum: es: est: fui sine supino. per essere

Fio fis ctus sum uel fui. per essere facto & deuentare.

Incedo dis ssi sum. per andare

Euado dis si sum. per deuentare

Viuo uis xi ctum. per uiuere

Volo las aui atum. per uolare

De prima speie uerborum deponentium.

Væ sunt deponentia primæ speciei? quæ cum nominatiuo utrin-
 q; cōstruuntur ut tu luctaris unctus.

Dic aliquot deponentia primæ speciei

Prælior: & luctor: proficiscor: digladiatorq;
 Et iocor: & gradior: ratiocinor: atq; recorder *uocor*
 Primæ sunt species regitur cum rectus utrinq;
 Grassor ut armatus semper: sed luctor inermis:
 Digladiator nudus: cautus ratiocinor: impar
 Troilus infelix puer est congressus Achilli.
 Prælior aris atus sum. per combattere
 Luctor aris atus sum per giocare alle braza
 Proficiscor sceris cius sum per andare
 Digladiator aris atus sum per fare alle spadazate
 Gradior eris ssus sum per andare
 Ratiocinor aris atus sum per fare conto e ragione
 Reuertor eris sus sum p retornare. Inuenit & reuerto

De uerbis neutris secundæ speciei

Væ sunt uerba neutra secundæ speciei? quæ cum nominatiuo patiente & ablatiue agente construuntur. ut ego careo pecunia nec dicas pecuniæ. Egeo tamen & indigeo etiam genitiuo iunguntur. Memini genitiuo & accusatiuo. Satago genitiuo tantum abstineo genitiuo accusatiuo & ablatiue. sed abstineo est actiuum fm Priscianum

Dic aliquot neutra secundæ speciei.

Deficit: indigeo: careo: memini: satagoq;
 Affluit: atq; egeo: uacat: atq; exubero abundo
 His ablatiuum tantum coniungito casum.
 Indiget atq; egeo sextoq; & da genitiuo
 At memini & quarto casu & coniunge secundo
 Sed satago patrium tribuas tantummodo casum.

Quæ possunt esse & secundæ & tertiæ speciei?

Affluo: deficio: nec non his adice abundo
 Neutorum ternæ species sunt: atq; secundæ
 Deficio cis eci etum p mancare & nō hauere
 Indigeo ges gui sine supino. per bisognare & hauer bisogno
 Careo res rui ritum uel cassum p macare & nō hauere
 Memini defectiuum p ricordarse ut memini huius rei & hanc re
 Satago gis egi actum per essere diligente

Affluo	uís	xi	zum per a bondare
Egeo	ges	gui	sine supino est quod indigeo.
Vaco	cas	aii	atum ē quod careo & deficio.
Exubero	ras	aii	atum.
Abundo	das	aii	tum. significat quod affluo.
Abstineo	nes	nui	tentum p abstenerse.

De secunda specie Deponentium.

Qua sunt deponētia secundae speciei? quae nominatiuum agētem & ablatiuū patientem postulant ut utere uirtute. Sed potior iungitur genitiuo. & accusatiuo. & ablatiuo: obliuiscor uero & reminiscor & recordor genitiuo & accusatiuo: fungor uero & uescor: & utor & abutor apud ueteres etiam accusatiuo iungebantur nunc autem tantū ablatiuo. abutor tamen etiam accusatiuo. Misereor melius gto.

Dic aliquot deponentia secundae speciei.

Fungorq; & potior uescor fruor utor abutor
Nec non defungor casu coniunge latino.
Iunge tribus potior quarto & sexto atq; secundo
Et debet patrium miseretur sumere tantum
Et patrium et quartum reminiscitur obliuiscor.
Attamen & uescor utorq; & fungor abutor
Quarto etiam docti ueteres iunxisse leguntur.
Fungor geris ctusum p usare officio & dignitate
Potior tiris titussum. per obtinere cosa desiderata.
Uescor sceris sine pro & supino p usare cibi & mangiare.
Fruor eris fretus uel fructus uel fructus sūp p pigliare piacere & dilecto usando Cicero in hortensio. Amoenitate summa per fructus fretus est confusus. Quintilianus tua fret⁹ humanitate id egerā
Vtor eris usus sum p usar & hōi adiūctū p cōuersare
Abutor eris usus sum ē pperā & male uti & nimis licēter
Defungor eris ctus sum p usare cōpitamēte ut defūctus est uita. i. finiuit officium uitae. Virgilius. Pelagi defuncte piclis.
Obliuiscor sceris litus sum p dementicarse.
Reminiscor sceris sine supino per recordarse.
Misereor sereris misertus sum p hauere misericordia
Recordor aris atus sum per recordare.

De tertia specie uerborum neutrorum.

Væ sunt neutra tertiæ speciei: quæ cum nominatiuo agente & datiuo patiente construuntur: ut scalæ herent parietibus & tu seruis Deo.

Dic aliquot neutra tertiæ speciei.

Seruit: obest: noceo: placet atq; incumbo licetq;

Officio caueo studeoq; & consulit haret

Obuiio & occurro: atq; obtempero obedio paret

Et faueo: & lateo: atq; ignosco: indulgeo: parco

Inter sum soluo desumq; & debeo cedo

Assentit. species cum casu hæc tertia dandi est.

Serui	is	uiui	uitum per seruire
Obsum	es	offui	sine supino per nocere
Noceo	ces	cui	citum per nocere
Placeo	ces	cui	citum per piacere
Incumbo	bis	bui bitum	p dare opa & attēdere cū diligētia
Liceo	ces	cui	citum p essere licito
Officio	cis	feci	ctum per nocere
Caueo	ues	caui	cautum p guardarse
Studeo	des	dui	sine supino per studiare
Consulo	lis	lui	tum p dare consēgio
Hæreo	res	hæsi	sum p accostarse
Obuiio	as	ai	atum per scontrare
Occurro	ris	ri	sum est id quod eo obuiam
Obtempero	ras	ai	atum per obedire
Obedio	dis	dūi	itum idem significat
Pareo	res	ru	sine supino est id quod obedio
Fauo	ues	fai	fautum p fauorezare
Lateo	tes	tui	latitum per ascondere
Ignosco	scis	gnoui	otum per perdonare.
Indulgeo	ges	si	tum per cōcedere
Parco	cis	peperi uel	si sum per perdonare
Inter sum	es	fui	sine supino per essere presente]
Soluo	uis	ui	lutum per pagare
Desum	es	fui	sine supino per mancare

Debeo bes bui bitum per essere obligato
 Cedo dis ssi sum per dare loco
 Assentio tis si sum p consentire
 Assentior tamen omnes fere dicunt ut Gellius refert.

De tertia specie deponentium.

Væ sunt deponentia tertiæ speciei? quæ nominatiuum agentem
 & datiuum patientem postulant ut ego suffragor tibi: tu uero i
 gratus refragaris mihi .

Da aliquot deponentia tertiæ speciei.

Suffragor: dominorq; & fœneror atq; refragor

Blandior & medeor nec non assentor adulator.

Gratulor: irascor: famulor: minitorq; minorq;

Obsequor: auxiliorq; aduersor: polliceorq;

Insidior .dandi gaudebunt omnia casu.

Suffragor aris atus sū p dare fauore & lauoce o la ballotta

Dominor aris atus sum per signoregiare

Fœneror aris atus sum per dare ad usura

Refragor aris atus sum p dare la uoce o la ballotta cōtra

Blandior iris ditus sum p accarezare & losengare

Medeor eris caret ptō & supino per medicare.

Assentor aris tatus sum p andare auerso e dapiacenza

Adulor aris atus sum per losengare & accarezare

Gratulor aris atus sum p alegrarse ad altri

Irascor sceris atus sum p scorrecciarle

Famulor aris atus sum per seruire

Minitor aris atus sum p menazare fortemente

Minor aris atus sum p menacciare

Obsequor eris cutus sum p andare a uerso

Auxilior aris atus sum per aiutare

Aduersor aris satus sum p essere contrario

Polliceor eris citus sum p promettere sponte

Insidior aris atus sum per agguaitare & fare insidie

Iniurior autem & contrarior ego non memini legisse apud idoneos.

sed fui tibi iniurius: affeci te iniuria. Contrarius ero illi: Aduersabor

& refragabor illi.

De quarta specie uerborum neutrorum

Væ sunt uerba neutra quartæ speciei? quæ cum nominatiuo a gente & accusatiuo patiente construuntur: ut ego aro terram. Et habent passiuum in tertiis personis in utroq; numero ut terra aratur & terræ arantur.

Quare non habent passiuum in primis & secundis personis uerba neutra quartæ speciei? quia semper habent accusatiuum tertiæ personæ: quapropter cum fit conuersa locutio accusatiuus tertiæ personæ in nominatiuum tertiæ trāsmutatur & debet concordare cum uerbo quod erit item tertiæ personæ. ut ego aro terram. terra aratur a me. tu seminas agros agri seminantur a te. Si liceret dicere ego aro te uel tu aras me liceret facere conuersam locutionem. tu araris a me. ego aror a te quod quia non licet ergo nec per passiuum licebit. Qui autem dicit aror seminator facit (ut dixi) prosopopeiam qua poeta utuntur

Dic aliquot neutra quartæ speciei.

Semino: tundo: & aro: colit: & fero: consero: planto:
Ventiloq; & pulso pinso & trituro pitisso
Condio: uello: meto: texo: suo: dissuo: filo:
Sarcio: meio: puto: uanno: uolo: digero: potio
Prandet: edit: comedit: sorbet: coquo: concoquo: coeno:
Exceruo: sitio: sapio: neo: spumo: biboq;
Decoquo: merendo: euadoq;: moloq;: uoroq;

His hominem quartum nunq; coniunge notantem.

Semino	as	ai	atum p seminare
Tundo	is	tutudi	sum p pistare
Aro	as	ai	atum per arare
Colo	is	lui	cultum per cultuare
Sero	is	leui	satum per seminare
Consero	is	ui	situ per seminare & piantare
Planto	as	ai	atum per piantare
Ventilo	as	ai	atum per uentilare
Pulso	as	ai	atum per battere molto & sonare
Pinso	is	sui	stum per pistare & macinare
Trituro	as	ai	atum p battere allara
Pitisso	as	ai	atum per gustare tentandigratia

Condio	is	iui	ditum per fare saporito
Vello	is	li uel si	sum per scarpire
Metio	is	ssui	sum per metere
Texo	is	xui	xtum per texere
Suo	is	sui	sutum per cosire
Disso	is	sui	sutum discosire
Filo	as	auī	atum per filare
Sarcio	cis	si	artum per cosire
Meio	is	sine	præterito & supino per urinare
Puto	as	auī	atum per podare
Vanno	as	auī	atum per criuellare
Volo	uis	uolui	sine supino per uolere
Digero	is	ssi	stum per padire
Poto	as	auī	atum per beuere
Prandeo	es	di & sus	sum per pransare & decenare
Edo	es	edi	sum per mangiare
Comedo	es	edi	sum uel stum per mangiare
Sorbeo	es	psi & bui	bitum per sorbire unde sorbillo
Terentius Cyathos sorbillans paulatim hunc producam diem			
Coquo	quis	xi	ctum per cocere
Concoquo	quis	xi	ctum per padire
Coeno	as	auī & atus	sum per coenare
Excerno	nis	creui	cretum per andare del corpo
Sitio	tis	iui	titum per hauere sete
Sapio	pis	pui	pitum per sapere
Neo	nes	neui	etum per filare
Spumo	as	auī	atum per schiumare
Bibo	is	bibi	itum per beuere
Decoquo	qs	xi	ctum per consumare & fallire unde
de decoctor q̄ absumptis bonis nō est soluendo dicitur uulgo e fallito.			
Catullus. decoctoris amica Formiani.			
Merendo	as	auī	atū per merēdare unde merēda post meridiū cib⁹
Euado	is	si	sum per scampare
Molo	is	lui	itum per macinare
Voro	as	auī	atum deuorare

De uerbis exceptæ Actionis.

Quæ sunt uerba exceptæ actionis? ea in quibus nō ponitur nominatiuus expressus sed subauditur Deus: propterea nō inueniuntur nisi in tertiis personis & construuntur cū accusatiuo patiente ut pluit magnos Imbres. inuenies apud historiographos pluuisse lapidibus & carnibus & pluūt glādes & saxa apud poetas: sicut ego pluo: fulmino: cū Deus loquens introducitur.

Da uerba exceptæ actionis:

Grandinat atq; pluit nīgit: tonat: atq; coruscat:

Fulgurat adiungas & fulminat atq; serenat,

Lucescit: noctes: aduerspera iunge diescit

Hoc est & fit lux & uespera noxq; diesq;

Et quarto sextoq; pluit seruire uidebis.

Saxa pluit: Carnes: saxisq; & carnibus olim.

Saxa pluunt: sed ait cecinit qui mutua fratrum

Vulnera: qui diro impuls: cacoq; furore

Oedipodionios foedarunt sanguine muros

At qui Anchisiaden: nec densior aere grando

Nec de concussa tantum pluit Illice glandis:

Grandinat auit atum. per tempestare

Pluit pluuit & pluit per syncopen utum p piovare

Nīgit xit atum. per fioccare & neuigare

Tonat tonuit itum. per tronizare

Coruscat auit atum. per lampezare & splendere

Fulgurat auit atum. Idem est quod coruscat

Fulminat auit atum. per dare delaſaetta & il trono

Serenat auit atum. per asserenare & fare sereno

Lucescit sine praterito & supino. per fare di: dicitur & Illuceſcit unde Illuxit prateritum: quare luxit sit etiam a luceſcit.

Noctescit sine praterito & supino. per fare nocte

Aduersperascit sine praterito & supino. per farſe ſera

Diescit sine praterito & supino. per farſe di.

De quarta Specie deponētium.

Quæ sunt deponentia quartæ speciei? quæ nominatiuum agētē: & accusatiuum patientem postulant ut ego sequor Virtutem.

Dic aliquot deponentia quarta speciei.

Arbitror: ulciscor: fateor: sequor aggrediorq;
 Solor consolor prador: percontor opinor
 Deprecor & populo: liceor: meditor: miserorq;
 Metior & metor: dignorq; precorq; loquorq;
 Aucupor & uenor: furor reor atq; recordor
 Alloquor aspernor: scrutor: nanciscitur: atq;
 Opperior lucror prastolor sciscitor: istis
 Accusatiuum patientem iungito uerbis.

Arbitror	aris	atus sum	per iudicare
Ulciscor	sceris	ultus sum	per fare uendetta
Fateor	teris	fassus sum	per confessare
Sequor	eris	cutus sum	per sequitare
Aggredior	eris	ssus sum	per assaltare.
Solor	aris	atus sum	per consolare
Consolor	aris	atus sum	idem est
Prador	aris	atus sum	per robare
Percontor	aris	atus sum	per domandare
Opinor	aris	atus sum	per hauere opinione
Deprecor	aris	atus sum	per remouere pregando
Populo	aris	atus sum	per guastare
Liceor	eris	& licitor aris	per accrescere il pretio alincato
Meditor	aris	atus sum	per pensare exercitare: cantare
Misoror	aris	atus sum	per hauere compassione
Miseratur qui conqueritur aliena incommoda			
Miseretur qui miserum subleuat. inquit festus.			
Metior	iris	mensus sum	per mensurare
Metor	aris	atus sum	per disponere & locare cu ordine
Dignor	aris	atus sum	per fare degno
Precor	aris	catus sum	per pregare
Loquor	eris	cutus sum	per parlare
Aucupor	aris	atus sum	per ocellare.
Venor	aris	atus sum	per caciare
Furor	aris	atus sum	per robare
Reor	reris	ratus sum	per credere & pensare

Recordor	aris	atus sum	p recordarse
Alloquor	eris	cutus sum	p parlare
Aspernor	aris	atus sum	per despretiare
Scrutor	aris	atus sum	per cercare cum diligentia
Nanciscor	eris	ctus sum	per trouare per uentura
Opperior	iris	tus sum	per aspectare
Lucror	aris	atus sum	per guadagnare
Præstolor	aris	atus sum	per aspectare
Sciscitor	aris	atus sum	per spiare

De quinta specie uerborum neutrorum

Quæ sunt neutra quintæ speciei? quæ nominatiuum patientem & ablatiuum agentem postulant sine præpositione uel accusatiuum cum ob uel propter ut ego gaudeo uirtute uel ob uirtutem uel propter uirtutem sed frequentior usus est cum ablatiuo ut ego doleo tuo incommodo. Doleo sic quoq; construitur. doleo caput: mihi dolet caput: Cicero. Dolent tibi oculi. Ouidius: tu uero tua damna dole.

Dic aliquot neutra quintæ speciei.

Gaudeo	es	sus sum	p alegrarse
Caleo	es	lui sine supino	p scaldarse
Rubeo	es	bui sine supino	p arrosarse
Nigreo	es	grui sine supino	per annegrarse
Vireo	es	rui sine supino	per inuerdarse
Tepeo	es	pui sine supino	p intepedarse & esser tepido
Frigeo	es	gui sine supino	p refredarse & hauere freddo
Stupco	es	pui sine supino	per stupirse
Turgeo	es	si sum	per sgonfiarse
Floreo	es	rui sine supino	per fiorire
Albeo	es	bui sine supino	p imbianchirse & eẽre biaco
Liqueo	es	cui sine supino	per manifestarse

Moereo	es	sine praeterito & supino. per attristarse
Splédeo	es	dui sine supino. per resplendere
Polleo	es	lui sine supino. Idem significat
Aegroto	as	auī atum per ammalarse
Palleo	es	lui sine supino. p. ipaldirse & essere pallido
Madeo	es	dui sine supino. p. bagnarse
Tumeo	es	mui sine supino. p. sgonfiarse
Doleo	es	lui sine supino. per dolerse
Pingueo	es	gui sine supino. p. ingrassarse
Macreo	es	cruī sine supino. p. smagrarse
Horreo	es	rui sine supino. per hauere tremore
Ardeo	es	arsi arsum. per bruscarse
Areo	es	rui sine supino. per seccarse:

De quinta Specie deponentium.

Quæ sunt deponentia quintæ speciei? quæ cum nominatiuo patiente & ablatiui agente sine præpositione construuntur uel cū accusatiui cū ob uel propter ut ego lator litteris uel propter litteras

Da aliquot deponentia quintæ speciei.

Lator: q̃ & stomachor: tristor: bacchor: queror:

Atq; uerecundor: delector: glorior: atq;.

Crapulor: indignor: morior: irascor habebunt

Sextum uel aut quartum: quarto ob propter uel præbunt.

Lator	aris	atus sum. per alegrarse
Stomachor	aris	atus sum. per scorrecciarse
Tristor	aris	atus sum. per attristarse
Bacchor	aris	atus sum. per infuriarse & proprie per celebrare lefeste de baccho:
Queror	eris	stus sum. per lamentarse
Verecundor	aris	atus sum. per uergognarse
Delector	aris	atus sum. per delectarse
Glorior	aris	atus sum. per gloriarse
Crapulor	aris	atus sum. per imbriacarse de cibi
Indignor	aris	atus sum. per desdignarse
Morior	eris &	riris tuus sum. per morire
Irascor,	sceris	atus sum. per adirarse:

i iiii

De sexta specie uerborum neutrorum.

Quæ sunt neutra sextæ speciei? quæ cum nominatiuo patiente & ablatiui agente construuntur cum præpositione a uel ab. ut factus sum a Deo. Discipulus uapulatur a magistro. Quintilianus Testis in reum interrogatus an ab reo fustibus uapulasset: & innocens inquit. Cætera ego cum ablatiui apud approbatos non memini legisse sed sic semper. exulo Romæ Venetiis. Virgilius longeque ignotis exulat oris. Terentius: Domo exulo. & aliquando magno licebit uirtus tua. Horatius. Potuit licuisse minoris. Item paruo nostra tempestate ueniunt libri. Valerius. Fecit ne hostilium locus castrorum minoris ueniret. Item Nupsit Glycerium Pamphilo. Ouidius. Nube pari Martialis. Vxori nubere nolo mea. Da neutra sextæ speciei.

Vapulatur & uenit nec non licet exulo nubo.
Et cum compositis fit: & passiuæ sequuntur
A Xerxe ut medo qui uinxerat Ennosigæum
Diris compedibus caurisque & uapulatur Eurys.

Vapulo	as	aut	atum per essere battuto.
Veneo	nis	niui	uenum per essere uenduto
Liceo	ces	cui	citum per essere appretiato
Exulo	as	aut	atum per essere bandezato
Nubo	is	psi	& ptus sum. p. esse maritato sed proprie mulierum est quæ quia apud antiquos cum uiris tradebantur nubere capita hoc est operire & uelare pudoris gratia solebant nubere dictæ sunt hoc est maritari flameis obnupta facie. Vnde Claudianus Flamea sollicitum præuelatura pudorem. uel ut ait festus boni omnis causa quia flameo assidue ueretur uxor flaminis: cui non licebat facere diuortium. Abusiue enim dictum est Nupsit amicus.

De sexta specie deponentium.

Quæ sunt deponentia sextæ speciei? quæ nominatiuum patientem & ablatiui cum præpositione agentem postulant ut Horatius natus fuit a patre libertino. Da sextæ speciei deponentia.

Nascitur atque oritur: patiorque adiunge renascor
Et gaudent sexto patre ut sum natus ab illo
At patior poterit casum quoque sumere quartum
A saxo ut pateris non paruum Sisyphæ poenam.

Nascor	scris	natus sum per nascere
Orior	riris uel oreris	ortus sum idem est.
Patior	teris	passus sum per patere
Renascor	scris	natus sum per renascere

De Neutris septimæ speciei.

Væ sunt neutra septimæ speciei? quæ nominatiuum agentē postulant: & post se non regunt casum sine præpositione ut eo ad Arēam diui Marci. Vnde is? a delubro Virginis. Nisi iungantur nominibus aduerbialiter positus ut eo domum & domo. sunt etiam quæ absolute ponuntur. ut dormio: uiuo. Dic aliquot neutra septimæ speciei.

It meat incedit tendit petit ambulo pergo
 Transeoq; & curro: discedo: accedo: remigro
 Sto iaceo sedeo surgo ruo salto quiesco
 Dormioq; & uigilo: uiuo: labo: ludit: hioq;
 Intereo: accumbo: sudo: pereoque: cadoq;
 Et ualeo: atq; oleo. nato: no: sonat: occido: consto:
 Si admittunt casum non solum admittere debent

Eo	is	iui	itum.	
Meo	as	auī	atum	
Incedo	is	ssi	ssum	
Tendo	is	retendi	sum	
Peto	is	tiui	itum	
Ambulo	as	auī	atum	
Pergo	is	perrexi	atum omnia per andare.	
Transeo	is	siui	situm per passare	
Curro	is	cucurri	sum per correre	
Discedo	is	ssi ssum	per partire	
Accedo	is	ssi	ssum per approximarē	
Remigro	as	auī	atum per retornare	
Sto	stas	steti	statum per stare	
Iaceo	ces	cui	sine supino per iacere	
Sedeo	es	fedi	sessum per sedere.	
Surgo	gis	surrexi	atum per leuarse suso	
Ruo	is	rui	rutum per ruinare	
Salto	as	auī	atum per saltare	

*Peto in semp legi cum
 accusatiuo. ut a sin
 petens milid & oppidū in
 ui.*

t.iiii

Quiesco	seis	eui	etiam per reposarse
Dormio	is	iui	itum per dormire
Vigilo	as	aii	atum per uigliare
Viuo	is	xi	atum per uiuere
Labo	as	aii	atum per uaccillare
Ludo	is	si	sum per giocare
Hio	as	aii	atum per sbadacchiare & apire
Intereo	is	iui	itum per morire
Accumbo	is	bui	bitum per sedere a mangiare
Sudo	as	aii	atum per sudare.
Pereo	is	iui	itum per morire
Cado	is	ceceidi	casum per calcare.
Valeo	es	lui	itum p stare sano ouero amalato
Oleo	es	lui	litum uel oletum p olere ouero puzare.
Nato	as	aii	atum
No	nas	aii	atum per natate.
Sono	as	sonui	itum per sonare
Oecido	is	di	sum per morire
Consto	as	stiti	stitum uel statum p costare & eere manifeste

Dic neutra passiuu.

Fit solet & gaudet confido atq audeo fido.

Fio	is	factus sum	per essere facto
Soleo	es	litus sum	per solere
Gaudeo	es	gausus sum	per alegrarse
Confido	is	fusus sum	per fidarse
Audeo	es	fusus sum	per ardere & hauere animo.
Fido	is	fusus sum	per fidarse

Quomodo construuntur? Varie nam fio construitur ut uapulo So-
leo infinito semper iungitur ut soleo legere. Gaudeo dictum est iungi
ablatiuo agente ut tu me alegri ego gaudeo te. Confido & fido dati-
uum postulant. ut non confido tibi. Audeo uel accusatiuo uel infini-
to iungitur. ut audeo magnum nefas. & audeo conuiciari tibi. ut au-
detq uiris concurrere Virgo.

De septima specie Deponentium.

Va sunt deponentia septima speciei: quae nominatiuum agen-

tem postulant: & post se non regunt casum sine prapositione: ut ego non nisi doctus reuertar in patriam. Nisi iungantur nominibus aduerbialiter positus. tunc enim tacemus prapositionem ut reuertar Romam: proficiscar domo (ut diximus) Sunt q̄ absolute poni possunt. ut iocaris ne an serio loqueris?

Dic aliquot deponentia septimæ speciei.

Laborq; & gradior: uenor: piscorq; iocorq;
Altercor: Luctor: proficiscitur: atq; cachinor
Prælior: & grassor: lachrymorq; adiungito scortor
Nugor conuersor: spatiorq; & rusticor adde
Digredior: conor: Ratiocinor: auguror: istis
Si dederis casum non solum iungito uerbis.

Labor	eris	plus sum per tracorrere & cascare
Gradior	eris	plus sum per andare
Venor	aris	atus sum per cacciare
Piscor	aris	atus sum per pescare;
Iocor	aris	atus sum per schirzare & treppare
Altercor	aris	atus sum per contendere,
Luctor	aris	atus sum per giocare allebraza
Proficiscor	eris	atus sum p andare
Cachinor	aris	atus sum per ridere molto
Prælior	aris	atus sum per combattere
Grassor	aris	atus sum per assaltare.
Lachrymor	aris	atus sum diciť et lachrymo p lachrymare
Scortor	aris	atus sum per mer etricare
Nugor	aris	atus sum per cianzare
Conuersor	aris	atus sum per conuersare
Spatior	aris	atus sum per andare a passo.
Rusticor	aris	atus sum per stare in uilla
Digredior	eris	plus sum per partirse
Conor	aris	atus sum per sforzarse in uano:
Ratiocinor	aris	atus sum p fare conto uñ ratiocinator diciť
lo Abbachista.	Auguror	aris atus sum per indiuinare.

Et qm̄ tā neutra q̄ deponentia septimæ speciei iungunt tū casibus cū ppositione tū aduerbiis localibus: tū noibus positus aduerbialiter ut eo

uenio transeo gradior proficiscor & huiusmodi operepretium uide-
tur hic de Aduerbiis localibus studiose conscribere. Quomodo .n. po-
terit quis horum uerborum septimæ speciei scire constructionē ipsiq;
uti latine loquens si nesciat quo nā modo iungantur Aduerbiis ac no-
minibus quæ ponuntur Aduerbialiter? Quare de Aduerbiis localib;
hoc loco tractabimus.

De Aduerbiis localibus.

Quot sunt Aduerbia localia? sex. Vbi: quo: qua: unde quorsum
& quousq; Vbi significat statum in loco quo motum ad locū
Qua motum per locum. Vnde motum de loco. Quorsum locum uer-
sus quousq; usq; ad locum uel usq; ad tempus.

Dic Aduerbia significantia in loco

Hic istic illic intus foris usq; nusq; Ibi ibidem ubiq; alibi alicubi sicubi
necubi: ubiuis: ubilibet: ubiubi: ubicunq; utrobiq;: superius: inferius
& ubi. Quæ differentia est inter hic istic illic? hic significat locū apud
primā psonā q loquit: istic locū apud secūdā q audit: illic ab utraq; re
motū. & sic huc istuc illuc & cætera. Sic hic hæc hoc: iste ista istud: ille
illa illud: hic refertur ad primā personā: iste ad secundam: ille ad tertiā.

Dic aduerbia significantia ad locum.

Huc istuc illuc intro foras usq; nusq;: Siquo nequo: alio aliquo: utroq;
quocunq;: quoquo: quouis: quolibet: eo eodem supra infra et quo.

Dic aduerbia significantia motū per locū.

Hac istac illac intus foris siquā nequa alia aliqua utraq; quacunq; ea
eadem et qua

Dic aduerbia significantia motum de loco

Hinc istinc illinc intus foris sicunde necunde aliunde alicūde undiq;
undecūq; utrinq; undeuis undelibet Inde superne: inferne calitus: fū-
ditus: & unde.

Dic aduerbia significantia locum uersus

Horsum: istorsum: illorsū: siquorsū: nequorsū: aliorsū aliquorsū: sursū
deorsū: dextrorsū: sinistrorsū uel leuorsū utroq; uersū & quorsum

Dic aduerbia significantia usq; ad locum

Haætenus: hucusq;: istucusq;: illucusq;: eousq;: & quousq;.

De Nominibus quæ ponuntur aduerbialiter.

Nomina urbium oppidorum & uillarum in loco in quo casu ponun-
tur? in genitiuo si sint primæ uel secundæ declinationis ut sum patauī
fui Romæ. si uero tertiæ uel tantū plī declinata in abltō: ut tu fuisti

Carthagine ego erā Venetiis: Pisis: Senis: Iocris: puteolis: carris. De loco & per locū in quo casu ponunt? similiter in ablatō ut solui Venetiis: transiui Roma: Brundisio. Tu uenis Florentia: Carthagine: Ad locū in quo casu ponunt? in accusatiuo ut eo Romā: Tybur Venetias: Bassianū. Carpum. Ad interrogationē per quorsum in quo casu ponunt? in accusatiuo cū uersus quod postpositū inclinatur sibi preposita noīa ut cū appropinquare aduentus tuus putaret & Romam uersus profectū te esse constaret scripsi ad te has litteras. Ad interrogationem per quorsum in quo casu ponunt? In accusatiuo cū usque ut usque Romā Bassianū. Possum? ne huiusmodi nominibus propriis addere prepositionem? Maxime ut uado ad Albā: Venio ab Roma: quod et usu approbatorū facile ostēdi potest Cicero in uerrinis Ea die Verres ad Messanā uenit. Salustius in Catilinario iā tū Brutus ab Roma aberat: Recte ergo dicitur. Venio a Roma & a domo sū in Roma & in domo. Fabius In domo furtū factū ab eo qui domi fuit. Plurima sibi exempla facile quod uolet inueniet. sed frequens usus gaudet breuitate & demit prepositionem. Quæ appellatiua ponunt? ut propria? Domus humus: rus & militia. Sed humus ego non nisi in loco & de loco legisse me mini & militia in loco tantum. ut stratus humi Surgit humo pigre. fui militiae. Item Rus in loco magis in datiuo quam in ablatiuo ponitur. Terentius ruri se continebat poeta tamen propter metrum et rure dicunt inuenies et belli in loco aduerbialiter.

Adiiciuntur ne adiectiua huiusmodi nominibus quando ponuntur aduerbialiter? non: nisi meus: tuus: suus: noster: & uester & alienus. nam sum domi meae & tu es domi alienae dicimus sum domi magnae tu es domi pulchrae & regalis non dicimus. sed in domo magna: & in domo pulchra & regali. Item eo uenetias ditiores patauio uel patauium maius Venetiis ego quia id genus orationes non memini legisse non dicerem. sed ad Venetias ditiores: ad Patauium maius Legi tamen apud Ouidium in heroidibus.

Atque alius doctas iam nunc eat inquit Athenas. sed potest tacuisse prepositionem. Vt Virgilius.

Italiam fato profugus lauiinaque uenit:

Noīa prouinciarū: fluminū: Regionū: Insularū motiū: Appellatiua & propria hominū: & beluagē. Item appellatiua regū omnium in quo casu po-

nuntur in loco? in ablatiuo cum præpositione in uel simili ut sum in templo: sub tecto: super lapide: Ad locum in quo casu ponunt? in accusatiuo cū præpositione ad uel simili .ut eo ad templum in Cyprum Versus Italiam quod melius postponitur ut Italiam uersus. Vsq; pōitur cū alia præpositōe ut eo usq; ad tēplū :usq; in cretam. Ad locū utimur etiam supinis in um sine præpositōe : & gerundiis in dum cū præpositione ut eo lectum & ad legēdum. De loco in quo casu ponunt? in ablatiuo cum ex uel e uel ab uel simili præpositōe ut uenio ex agro Reuertor a templo uel e templo redeo. Per locū i quo casu ponunt? In accusatiuo cum per ut transeo per forum per areā diui Marci.

De uerborum communium constructione.

Quid est uerbum cōmune? quod in or naturaliter desinens utrāq; retinet significationē : actiuam .s. & passiuam . Quomodo construunt uerba cōmunia qñ actiuam habent significationē? cū nominatiuo agente & actō patiente . sicut uerba actiua ut ego criminor te sicut ego accuso te: tu largiris mihi libros. sicut tu dōas mihi libros.

Quomodo construuntur uerba communia in significatione passiuā? cum nominatiuo patiente & ablatiuo agente cum præpositione a uel ab uel simili: sicut uerba passiuā ut ego criminor a te sicut ego accusor a te : libri largiuntur a me tibi sicut libri donantur a me tibi.

Da uerba communia.

Largior: experior: Veneror: moror: osculor: hortor

Criminor: amplector: nec non interpretor: atq;

Hospitor. hæc nunc sunt communia uerba. sed olim

Multa alia antiquis communia uerba fuerunt.

Vt meditor. solor frustror reor aggrediorq;

Fare obliuiscor: dignor stipulor dominorq;

Metor & affector testor detestor abutor.

Quæ actiue quarto passiuæ iungito sexto.

Largior	iris	largitus sum per donare e per essere donato
Experior	iris	ertus sum per prouare & essere prouato
Veneror	aris	atus sum p honorare et per essere honorato:
Moror	aris	atus sum p retardare & essere retardato
Osculor	aris	atus sum per basare & essere basato
Hortor	aris	atus sum p confortare & essere confortato:

Criminor	aris	atus sum per incolpare & essere incolpato
Amplector	eris	xus sum per abrazare & essere abrazato.
Interpretor	aris	tatus sum per exponere & essere exposto.
Hospitor	aris	atus sum per albergare & essere albergato.
Meditor	aris	atus sum per exercitare pensando
Solor	aris	atus sum per consolare
Frustror	aris	atus sum per ingannare
Reor	reris	ratus sum per pensare & credere
Aggredior	eris	ssus sum per assaltare
For non est in	usu faris	fatus sum per parlare.
Dignor	aris	atus sum per dignarse
Obliviscor	ceris	litus sum per dementicarse
Stipulor	aris	atus sum per domandare
Dominor	aris	atus sum per signorezare
Metor	aris	atus sum per disponere & locare cū ordine
Affector	aris	atus sum per imitare
Testor	aris	atus sum per testificare & iurare
Detestor	aris	atus sum per improuare et pregare male
Abutor	eris	usus sum per male usare

De constructione impersonalium.

Quid est uerbū ipersonale? quod nec numeros distinctos nec pso-
nas hēt. Quot sūt genera uerborū ipersonaliū? duo actiua uo-
cis & passiua. Actiua uocis ipersonalia quō desinūt? in .t. ut poeni-
tet: placet interest. Passiua uocis ipersonalia quō desinūt? in .tur ut a-
matur.

De impersonalibus passiua uocis

Huius uerbis deriuantur passiua uocis impersonalia: a uerbis
in o quæ nominatiuū agentē postulāt. i. a uerbis actiuis. a neutris
tertiæ quartæ & septimæ speciei. Ab iis aut quæ hūt nominatiuū patiē-
tē ut egeo gaudeo uapulo nō inuenies nec ab iis neutris quæ præ se in-
finitum admittunt nisi a paucis Virgilius. Sic placitum.

Quō cōstruunt ipersonalia uocis passiua? cum ablatiua agente cum p-
positione a uel ab. ut a me studeat. i. ego studeo a te dormiat. i. tu dor-
mis. Post se uero regūt casū uerborū suorum: si a neutris tertie & septi-
mæ speciei deducta fuerint ut seruiō tibi a me seruiat tibi: eo ad tēplum
a me itur ad tēplū. Nā quæ ab actiuis ueniūt ego nō memini legisse cū

casu patiente. nō. n. legi unq̃ apud doctos q̃le est amat Socratē arat
terrā. sed passiue semp. amat Socrates aratur terra. quod ne apud græ
cos qdē fieri deprehēdi nec quiui adhuc inuenire q̃ legerit. illud. n. apd
Priscianū λεγεται διογενην τον κυν κον hoc ē dicit Diogenē
Cynicū si nō subaudit ποιησαι η' τυψαι uel aliud īfinitū græci nō
approbāt. negāt. n. dici apud eos στεργεται τον σωκρατην hoc ē
amatur Socratem. Docetur uero grāmaticā. & petitur gratiam ita di
citur ut donat tibi: turbat agris: a me accipitur a te: nō. n. ī his pati ali
quid significamus. Ponunt frequentius absolute. ut amatur: statur.

Sed quare non liceat dicere amatur socratem ostendemus in fragmē
tis nostris. Ante se an habere possint ablatiuū possumus ne aucto
ritate confirmare? maxime. Cicero in epistolis sed nihil ē a me inserui
tū tēpori. Idem in officiis. Occurrit aut nobis & qdem a doctis &
eruditis. Caesar in cōmentariis cū ab hostibus constanter & non timi
de pugnaret. Liuius & Romā inde frequenter migratū ē a parentib⁹
ac propinquis nuptarū. Sed hæc omnia sunt a neutris tertiæ & sextæ
speciei. An etiam quæ ab actiuis & neutris quartæ deriuantur hīc pos
sint ablatiuū nullum occurrit exemplum nisi quod apud Plautū ostē
dit mihi Georgius Valla Placentin⁹ Vir & græce & latine apprime
doctus. Si opulēto petitur pauperioris gratiam paup timet. Vbi opu
lento datiuus ē pro ablatiuo. sed dici posse & Dōatus & Diomedes
& Priscianus docent: quibus ego facile accedo. Quam significa
tionem hnt hæc uocis passiuæ impersonalia? actiuā semp. nā quid ali
ud est a me amatur q̃ ego amo? a te curritur q̃ tu curris? & notādum
nihil in id genus impersonalibus esse posse quod patiat. :

Dic aliquot impersonalia passiuæ uocis.

Scribitur & legitur ferturq̃ auditur amatur
Prandetur bibitur statur seruitur aratur
Præ se quæ sextum dandi ue admittere casum
Debent post casus uerborum cuncta suorum.
Itur ut ad generum Cereris sine uulnere paucis
Regibus: & sicca & crudeli morte tyrannis
Actacite ad gelidum petiunt mortalibus orcum *miseris descenditur **
Atq̃ ibi iunoni stygiæ seruitur ab illis
Si qua fides uanis. sed tu ne crede poetis

Non tamen inuenies pulchrum certamen Orestis

Cum Pylade a nobis legitur certamen ut hic sit

Quartus: nec terras mihi bobus aratur & agros

Atq; his confimiles apud egregios auctores

Scribitur scribebatur

Legitur legebatur

Fertur batur

Auditur batur

Amatur batur

Prandetur batur

Bibitur batur

Statur batur

Seruitur batur

Aratur batur

scriptum est uel fuit se scriue.

lectum est uel fuit se lege

latum est uel fuit se porta

ditum est uel fuit se alde

tum est uel fuit se ama

sum est uel fuit se decena

itum est uel fuit se beue

statum est uel fuit se sta

tum est uel fuit se serue

tum est uel fuit se ara

*sz plerumq; solent nouellu ad mitti casu
ut probatur agris. igitur
qd? Amare. amatur.*

De impersonalibus actiua uocis.

Impersonalia actiua uocis quot species habent? sex

De prima specie impersonalium.

Quæ sunt impersonalia actiua uocis primæ speciei? quæ ablatiui a gentem cū propositione a uel ab & datiuum postulant. ut io facio bene alli mei scholari liquali satisfanno a mi. per neutrum dicimus ego bene facio discipulis meis qui satisfaciunt mihi. per impersonale uero a me benefit discipulis meis a quibus satisfit mihi. hoc est bonum. i. bona res fit a me discipulis meis.

Et aduerte huius speciei uerba esse se per impersonalia non. n. licet dicere beneficio malefio: satisfio: qm in his bene male & satis uim hñe uidentur nomiatui tertiæ psonæ: & dñs neq; agēs eē neq; patiens.

Dic impersonalia actiua uocis primæ speciei Cum bene fit uerbo nec nō male iunge satisq;

Et benefit facies: nec nō malefitq; satisfit

Quæ debent sextum: casumq; admittere dandi.

Benefit bat Etū est uel fuit el se fa bene

Malefit bat Etū est uel fuit el se fa male

Satisfit bat Etū est uel fuit el se satisfit

De secunda specie impersonalium actiua uocis.

Quæ sunt impersonalia scdæ speciei? q an se infiniti loco noiatui postulant & post se gñm ut leger bonos libros iterest scholasticorum:

*Serpit huius
tutus nimm
simi dusq; pro
telle - ioh. ioh.*

*e nunc m. i. florid
no. q. e. gregarius
ludi*

Excipiuntur mea tua sua nostra & uestra pro mei tui sui nostri & ue/
stri ut docere meos scholasticos interest mea. Dicimus etiam Cuius In/
terest sicut cuius. ut hæc quoq; Inter sunt tua cuius uel cuius studere ma/
xime interest. Sed quando nominatiuum habent sunt personalia: ut
hoc mea primū non parui refert: & tu etiam etiam cogita quid cuiusq;
inter sit. Et notandum horum uerborum nominatiuum semper neutri
generis esse oportere: quemadmodum Laurētius Valla præstanti uir
Ingenio docet: cui ego facile assentior quia nusq; aliter legisse memini
q̃ cum nominatiuo neutri generis.

Sed an uerbum aliquod sit impersonale ostendemus multis uerbis in
fragmentis grammaticis:

Interest quando est personale quot modis construitur? quatuor. &
quatuor habet significationes. Iungitur. n. genitiuo & significat quod
uulgo dicim⁹ appertenerē ut quæstā cosa se appertene a ti solo. hoc tu
a solius interest id est ad te solum pertinet. Item iungit^r datiuo & signi/
ficat esset præsentē ut Io so stato præsentē alla tua disputatione. ego in/
terfui disceptationi tuæ. Quando uero sic dicimus da Roma a Na/
poli sono cento miglia & de qui o uero dalla piazza allo palazzo sono
docento passi. Roma Neapolim intersunt centum millia passuum. i.
centū milliaria & hinc uel e foro ad prætorium intersunt ducenti pas/
sus significat distantia: & quanto e da uno loco ad uno altro quod fit
melius per distat. ut Roma Neapoli distat centum millibus passuum
& hic locus uel area a prætorio distat ducentis passibus.

Et notandum q̃ per interest milliaria & cætera id genus ponuntur in
nominatiuo cætera uero ibi collocare debemus ubi ea quæ & de loco
& ad locum sunt collocam⁹. Per distat uero ponunt^r milliaria uel pas/
sus & huiusmodi tam in accusatiuo q̃ in ablatiuo. Res autem q̃ distat
id est ea unde sermo incipitur in nominatiuo collocanda est. Ea uero
unde distat sic ponitur ut ea quæ de loco sunt. Ouidius.

Sulmō mihi patria est clavis uberrimus undis Millia qui nouies
distat ab urbe decem. Valerius maximus Euestigioq; epidauri Ro/
manorum legatos in templum æsculapii quod ab eorum urbe quin/
q; millibus passuum distat per ductos ut quicquid inde salubrē patriæ
laturos se existimassent pro suo iure sumerēt benignissime inuitarūt.
Aliquando autem significat differentiā & construitur sic. Inter homi

nem & belluam multum interest. i. magna differentia est. & inter te
 & me uel nihil uel parum interest. i. uel nulla uel parua differentia est.
 Item sic sapiens interest a stulto & stulto utrunq. n. dicimus. Terenti⁹
 homini hō: qd praeſtat: ſtulto intelligens qd interest. i. quæ dīa ē. Itē
 ſic apud eundem hoc pater hoc dominus interest. Dicimus etiam nō
 refert & non interest utrū domi ſis an foris .i. non monta & non im
 porta. Valerius maximus nihil interest an humi an ſublime putreſcā.
 Iuuenalis. Quid refert dictis ignoſcat Mutius an non? Di
 cimus etiam cum genitiuo ſic magni parui tanti & quanti interest &
 refert. Cicero magni. n. intereſſe uidebatur ad eam neceſſitudinē. Idē
 per magni interest quo tempore hæc epiſtola tibi reddita ſit: & cū nō
 nullis aduerbiis ut magis minus plus maxime minime & ſimilia.
 Notandum ēt dici latine tua diſcipuli interest libros legere & ſi ſunt
 qui negant: ſed de his in fragmentis.

Dic impersonalia actiuæ uocis primæ ſpeciei.

Intererat refert ſpeciei uerba ſecundæ

Ante infinitum uoluerunt poſt genitiuum

Quinq. tamen ſexto ſed erunt pronomina caſu

Interest erat fuit

Refert bat tulit. per appertenerſe.

De tertia ſpecie impersonalium actiuæ uocis.

Quæ ſunt impersonalia actiuæ uocis tertiæ ſpeciei? quæ infinitū
 præ ſe loco nominatiui poſtulant poſt ſe uero datiuum: ut lu
 dere placet pueris: Cum nominatiuo uero ſunt perſonalia .ut litteræ
 non placent ſtultis.

Et notandum quod dicimus mihi placet eſſe bono & mihi placet eſſe
 bonum ſed cum accuſatiuo ſubauditur me ut ſit mihi placet me eē bo
 num. Ouidius in heroidibus. Quo mihi commiſſo non licet eſſe piā?
 ideſt me eſſe piā & in primo metamorphoſeon. Sed nocet eſſe deū
 ideſt me eſſe deum nocet mihi.

Martialis.

Dicunt Earinos tamen poetæ:

Sed græci: quibus eſt nihil negatum

Nobis non licet eſſe tam diſertis.

Qui muſas colimus ſeueriores.

k

Dic Impersonalia Actiua uocis tertiæ speciei.

Accidit: atq; uacat: præstatq; placetq; libetq;
 Euenit: & restat: conducit: sufficit: atq;
 Contigit: constat cū suppetit expedit & cum
 Conuenit: atq; licet: nec non liquet: ante requirunt
 Hæc infinitum: sed post uoluere datium.

Accidit	bat	accidit	per accadere & interuenire
Vacat	bat	auit	per hauere ocio & tempo
Præstat	bat	stitit	per essere meglio
Placet	bat: cuit	per piacere	Libet bat buit idem significat
Euenit	bat	euenit	per: accadere & interuenire
Restat	bat	stitit	per restare
Conducit	bat	conduxit	per essere utile
Sufficit	bat	fecit	per bastare
Contingit	bat	cōtigīt	per accadere & interuenire
Constat	bat	constitit	per essere manifesto
Suppetit	bat	tiuit	per uenire in mente,
Expediit	bat	diuit	per essere utile.
Conuenit	ebat	conuenit	per conuenire
Licet	bat	licuit & licitum est	per essere licito
Liquet	bat	licuit	per essere manifesto

De Impersonalibus Actiua uocis quartæ speciei.

Væ sunt impersonalia Actiua uocis quartæ speciei: quæ infinitū præ se loco nominatiui postulāt post se uero accusatiuum patientem ut incubuisse litteris lūuat me. Cum nominatiuo autem sūt actiua ut litteræ iuuant me: & te delectant diuitiæ. Oportet: rarissime legitur personale Terentius. Quæq; solent quæq; oportent.

Dic impersonalia actiua uocis quartæ speciei

Dedecet: atq; decet: iuuat: & delectat oportet
 Atq; etiam offendit lædit q uoq; cōnumera his
 Hinc infinitum quartum inde his adice sicut
 Non dormire diu populos cui cura regendi
 Consultumq; uirum decet & cui plurima curæ
 Et quod ait mulier' uarium & mutabile semper
 In uento & rapida scribere oportet aqua

Dedecet	bat	dedecuit	per stare male
Decet	bat	decuit	per stare bene & conuenire
Iuuat	bat	iuuit	pergiouare
Oportet	bat	tuit	Delectat bat auit per delectare
Offēdit	bat	dit	per nocere
Lædit	bat	læsit ē idē qd offēdit.	

Quare addidisti huic speciei lædit atq; offendit? quia possunt habere præ se infinitum loco nominatiui post uero accusatiuum ut iuuat delectat & cætera. ut scribere lædit stomachū & bibere merū sape offendit cerebrum. Quare quacunq; uerba infinitum ante se loco nominatiui habere possunt: inter impersonalia cōnumerāda sunt ut legere fecit me multa scire: scribere plurimos iterem. Item multis obest amittere tempus. & studere profuit mihi Virgilius. Sape etiam steriles incendere profuit Agros. Item uirtuti incumbere est q̄ optimū. Horatius. scribendi recte sapere est & principium & fons. Item te imposuisse mihi non latet: non fallit me. Virgilius.

Nec me adeo fallit ueritam te moenia nostra

Suspectas habuisse domos carthaginiis altæ

Sic pertinet attinet & spectat cum Infinitiuo Impersonalia sūt: & post se accusatiuum cum ad præpositione requirunt ut studere pertinet ad me. Inueniunt etiam uerba in or cum Infinitiuo loco nominatiui ut datur permittit. Virgilius.

Si datur Italiam sociisq; & rege recepto

Tendere ut Italiam lati latiumq; petamus.

Valerius Maximus. Si tamen acta excellentissimorū uiroꝝ humiliter æstimare sine insolentiæ reprehensione permittitur

De Impersonalibus Actiuæ uocis quintæ speciei.

Quæ sūt impersonalia actiuæ uocis quintæ speciei? q̄ gtm̄ uel infinitū ante se postulāt: post uero actm̄ ut peccatorū uel peccasse poenitet me. apud antiquos erāt et impersonalia. Terentiū heu mihi nō te hæc pudent. Lucanus quæ scæua pudebūt. atq; Idco dixit qdā bonorū moꝝ doctus magister: quē nō legere solū sed ediscere quoq; pueros uelim.

Quod pudeat socios prudens calare memento.

Et notent hic pueri cum qui pudore: tadio: miseratione mœrore afficitur poni in accusatiuo: rem uero a qua pudore & cæteris

k ii

afficitur idest de laquale ha uergogna: misericordia: tristitia: recresce-
mento in genituo & sic uno construuntur modo ut me pudet: tædet
miseret: piget: tui. si uero sic dixeris. tu me recresci tu nō hai misericor-
dia di me uariatur constructio me pudet tui te nō miseret mei. & hoc
quia me tædet tui non est tu me recresci sed io ho recrescimento di te:
sic me pudet tui non est tu me uergogni o' uero fai uergogna sed io ho
uergogna di te. tu me recresci tu me fai uergogna dicendum tu afficis
me tadio tu afficis me pudore.

Dic impersonalia actiua uocis quintæ speciei.

Depudet & tædet miseretq; pigetq; pudetq;

Distædet: nec non & pœnitet & miserescit

Hæc infinitum poscunt casum ue secundum

Ante: sed a tergo quartum sibi uerba dederunt.

Depudet bat duit per non hauere uergogna.

Tædet bat pertasum est uel tæduit. per recrescere.

Miseret bat ertum est per hauere misericordia

Piget bat guit & pigitū est ut Gellius tradit p attristar

Pudet bat duit per hauere uergogna

Distædet bat duit sicut ptædet ptæduit p attristar se, molto

Pœnitet bat tuit per pentirse.

Miserescit bat sine ptō p hauere misericordia dicimus & miseresco

De impersonalibus actiua uocis sextæ speciei.

Quæ sūt impersonalia actiua uocis sextæ speciei? quæ & ante se
& post se infinitum postulant ut discere bonas litteras debet
teresse tua sicut dicimus discere interest tua. Discere incipit placere mi
hi sicut dicimus discere placet mihi Er scribere solet nocere lipposis si
cut dicimus scribere nocet lipposis. Auferre hinc inderes alienas desi
net aliquando iuuare fures. sicut dicim⁹ furari non iuuabit alqñ fures
Verum quando iunguntur infinitis uerborum impersonalium acti-
ua uocis primæ & quintæ speciei: Item infinitis impersonalium uo-
cis passiuæ præ se admittunt casum infinitiuorum quibus adharēt. ut
a te satisfit mihi: a te potest satisfieri mihi. Lectionis uel legere solet tæ-
dere stultos pueros. a me legitur. a me incipit legi a te seruitur mihi. a
te solet serui mihi. i. ego incipio legere. tu soles serui mihi. hñt. n. ipso
nalia uocis passiuæ significationē actiua Prisciano auctore ut supra

est dictum: sed caue dicas a me uult legi. a te uult serui mihi: me uult
 tædere tui. quia uult non est unq̃ impersonale. quare autem non sit in
 fragmentis nostris disputabimus. Quamobrem dicendum sic est ut
 etiã Priscianus affirmat. ego uolo a me legi. tu uis a te curri idest ego
 uolo legere tu uis currere. Item ego uolo me tædere tui. tu uis te pœni-
 tere peccatorum pro eo quod est ego uolo q̃ tui me tædeat: tu uis qđ
 peccatorum te pœniteat. Nam persona uolens semper esse in ntō de-
 bet ut ego uolo a me benefici tibi tu uis a te serui mihi & ita in cæ-
 teris generis eiusdem. Dic impersonalia actiua uocis sextæ speciei.

Incipit atq; potest & desinit & solet & uult
 Et debet: quæ sunt ueluti quibus ipsa cohærent
 Sed uolo non unq̃ tu impersonale uocabis.

Incipit	ebat	cepit	per comenzare
Potest	poterat	tuit	per possere
Desinit	bat	siuit	per lassare stare & cessare
Solet	bat	solitum est	per solere
Volo	uis	uolui	per uolere
Debet	bat	buit	per deuere.

De constructione infinitorum.

INfinita uerborum p̃sonalium quomō construuntur? præ se cum
 accusatiuo. post uero cum casu uerborum suorum ut quia ego a/
 mo uirtutem placet mihi: me amare uirtutem placet mihi: quoniã ego
 amor a te est mihi gratissimum: me amari abste est mihi gratissimum.
 Et aduerte ut semper nominatiuum uerbi finiti in accusatiuum ante i
 finitum conuertas: ut ego amo. me amare. ego amor me amari. nos a/
 mauimus nos amauisse. nos amati sumus. nos amatum fuisse uel nos
 amatos fuisse sed sic per participiũ. Nos amabimus nos amatumire
 uel nos amaturum esse. uel per participium nos amatueros esse. & idẽ
 significant ut ostendemus in fragmētis? nos amabimur nos amatum
 iri. In quibus omnibus addendum ẽ aliud uerbum ut sit perfectus sen-
 sus. nã me amari uel nos amari abste nisi addideris placet mihi & hu-
 iusmodi imperfectũ ẽ. Et sciendũ infinita eorũ uerborũ q̃ & a frō
 te & a tergo similes casus hñt: similes pariter utrinq; casus admittere
 ut quia tu euasisti superbus doleo: doleo te euasisse superbũ ecce Eua-
 sisse nō hñt casũ uerbi sui euado. i. ntñ. sed accusatiũ potius: quoniã

k iiii

& præ se habet similem casum idest accusatiuum. Item tibi placet quia euasisti doctus: tibi placet euasisse docto: si autem dixeris doctum subaudies te: ut tibi placet te euasisse doctum: discipuli interest quod sit bonus: discipuli interest esse boni. & bonum & subaudies ipsum.

De infinitis uerborum impersonalium.

In finita impersonalium quomodo construuntur? & ante & post cum casu uerborum suorum. ut gaudeo eodem plurimum quod mihi accidit studere bonis litteris. Mihi accidisse studere bonis litteris gaudeo plurimum. Lator quod te iuuat ire identidem ad theologos. Lator te iuuare ad theologos ire. Volo quod a te scribatur: uolo a te scribi. credo quod a te ibitur Romam & seruietur pontifici maximo. Credo a te itum iri Romam & seruitumiri pontifici maximo.

Quid interest inter infinita impersonalium & passiuorum? In infinitis impersonalium pati nihil significamus ut amari a me uolo idest ego uolo amare. a te incipit legi idest tu incipis legere: hic. n. nulla est res patiens. In infinitis uero passiuorum aliquid pati ostendimus. ut uolo te amari a me idest uolo quod tu ameris a me.

Spero tibi hanc rem praesidio futurum dicitur ne congrue? maxime. enim futurum indefinitum liberum undique & impromiscuum neque numeris praeseruens neque generibus quod graeci appellant $\alpha\pi\alpha\rho\epsilon\mu\phi\alpha\tau\omicron\nu$. simile est spero inimicos meos hoc dicturum.

Regunt ne infinita ante se suppositum uerborum suorum? regunt per imperfecto indicatiui posita ut ego amare te pro amabam tu legere Virgilium pro legebas. nos amare uirtutem pro amabamus. Virgilius.

Nos procul inde fugam trepidi calare recepto Supplice sic merito: tacitiq; incidere fune. i. nos calabamus: incidebamus. Terentius.

Inuidere omnes mihi: mordere clanculum: ego floccipendere pro inuidebant omnes mihi: mordebant ego floccipendebam.

Illud non praetermittendum duxi sic finitum uerbum in infinitum conuere re ego credo quod tu es aut eras indoctus credo te esse indoctum. ego scio quod tu iuisti aut iueras Romam scio te iuisse Romam. Credo quod nemo imponet mihi credo neminem impositurum esse mihi: & eodem modo per passiuum & cetera uerba: minus. n. culte per uerbum finitum dicimus.

De Gerundiis.

Maudi. amando amandum quae pars orationis sunt? libet respon-

dere quod dixit Horatius in poetica de uersibus elegis. Grammatici certant & adhuc sub iudice lis est. aliqui .n. neque nomina esse uolunt quia regunt transitiue: neque uerba per casus quos habent .neque participia quia sunt sine tempore neque aliquam ex octo orationis partibus sed partem potius per se aliqui affirmant esse uerba participalia: aliqui uero nomina participalia: sed & de gerundiis & de supinis abunde dicemus in fragmentis. Gerundi quot casus habent? tris. genitiuum. accusatiuum & ablatiuium. si modo sunt nomina.

Quam significationem habent? tam actiuam quam passiuam ab actiuis: communibus: & neutris ut aro. a ceteris uero quam eorum uerba. non me latet quod Laurentius & alii senserint: quod nunc ne confundamus pueros pratermittimus. in fragmentis .n. mihi cum illis hac de re erit certamen. satis sit nunc unum exemplum ex Iustino. Athenas quoque missus erudiendi gratia. i. ut erudiretur.

Quomodo construuntur? ante non regunt. sed post uolunt casus uerborum suorum quae actiuam habent significationem nam in passiuam absolute ponuntur. non enim legi quale est uir foemina uidendo a maribus. sicut uruntur equi uidendo foeminas. Nec eo ad uidendum a puellis sicut eo ad uidendum puellas: quod etiam per supinum dicimus eo uisum puellas. dici potest & ad uidendas puellas sed quando iunguntur substantiuis passiuam habent significationem & non sunt gerundia sed nomina quae participia esse destiterunt temporis amissione. Dices etiam per gerundium mihi eundum est Roma tibi scribendum est litteras: Nobis legendum est hodie homerum pro ego iturus sum Roma tu scripturus es litteras. nos lecturi sumus hodie homerum. Virg. pacemque ab rege petendum. Lucretius. Aeternas quam poenas in morte timendum. Columella in epistola ad Siluinum. Ut poeticis numeris explere georgii carminis omittas partis quas ut ipse Virgilius significauerat post se memorandum reliquit. Quando uero sic dicimus. scribenda sunt mihi litterae legendus est mihi hodie Homerus. Item eo ad uidendos amicos uaco scribendis litteris non loquimur per gerundium. Hec ire: habeo legere scilicet & uix latinum: quamquam apud graecos dicitur admodum quam eleganter. ουκ εχω λεγειν ουκ εχω σπουδαζειν ουκ εχω πορευεσθαι ουκ εχω ελθειν. sed significat possum: hoc est possum legere: non possum studere: non possum ire non possum uenire.

k iiii

Notandum gerundium in .i. cum genitio plurali sine uicio copulari
sic. Composui ego hunc librum Istituenti puerorum gratia. Plautus.
Nominandi tibi istos magis q̄ edundi Copia. Cicero. Dolebas etiā
stoicos nostros epicureis irridendi sui facultatem dedisse. Iulius Non
n. uereor neq; hoc me uestri adhortādi cā magnifice loq̄ existimet:

De supinis & eorum constructione.

Amatum amatu quæ pars orationis sunt? Quintilian⁹ Supina in
u. Verba esse participalia dicit. Diomedes etiam in. um.
Supina quam significationem habent? In um Actiuam semper in u ue
ro tātū passiua. ut eo amatu. i. ut amē. tu es dign⁹ amatu idē ut ameris
Quomodo construunt? cum casibus uerborum suorum quæ in. um.
desinunt & semper adiungunt uerbo significati aut clā Indicanti mo
tum ut eo petitu Ius postliminii & seruitum tibi. Virgilius. Aut gra
tis seruitum matribus ibo.

In u uero supinum non regit casum Immo ipsum regitur sed a nomi
nibus adiectiuis nulla interposita prepositione ut hoc ē turpe dictu
id est ut dicatur. miserabile uisu. i. cum uidetur sic optimum factu. i. ut
fiat tu es dignus amatu. i. ut ameris. Multa a doctis cōscripta sūt locū
da cognitu. i. ut cognoscantur. & hæc res est obscœna aspectu. i. cum
aspicitur. Inuenitur etiam ultimum supinū regi a uerbo sed rarissime
quod ego uix semel atq; iterum legi. M. Cato in libro de re rustica. Pri
mus cubitu surgat: postremus cubitum eat Statius in primo Achillei
dos Quem tunc uenatu rediturum in limine primo opperiens. In
fragmentis grammaticis ostendam supinum in um accipi etiam passi
ue ut contumelia factum itur. i. datur opera ut fiat contumelia & in u
Actiue ut surgo Cubitu. i. a cubatione.

De Comparatiuis & eorum constructione.

Quid est Comparatiuū? quod cum intellectu positui magis ad
uerbum significat ut albior magis albus: sapientius magis. pl⁹
sapienter & debet exarari comparatiuū p a sicut uerbū comparo.
Quot sūt gradus comparationis? tres. Positiuus: Comparatiu⁹ Su
perlatiuus. Dicitur autem Positiuus id omne unde Comparatiua &
superlatiua formantur.

A quot orationis partibus deriuantur comparatiua & superlatiua?
a quatuor. A nomine adiectiuo quod possit incrementa & diminu

tiones accipere: ut doctus doctior doctissimus: magnus maior maximus ab uno uerbo detero deterior deterrimus a præpositionibus ut post posterior postremus. Citra citerior citimus. intra interior intimus ultra ulterior ultimus: infra inferior infimus: supra superior supremus: extra exterior extremus. ante anterior sine superlatiuo: prope propior proximus. Ab aduerbiis ut pridem prior primus. sæpe sapius sapissime. diu diutius diutissime.

A quo casu formantur comparatiua? a primo desinente in .i. addita or ut docti doctior. forti fortior.

Nonne formantur etiam a participiis. ut amans amantior? nõ. nam si amantior deriuaretur ab eo quod est amans deũ. dici posset sum amantior deum q̃ tu. quia potest comparatiuum habere omnem casũ positiui sui. quod quia nõ dicimus sed potius sum amantior dei q̃ tu. constat deriuatum ab eo quod est amans Dei: Ouidius.

Non illo melior quisq̃ nec amantior æqui

Vir fuit: aut illa Reuerentior ulla deorum.

Quæ non formant in usu frequenti comparatiua? quæ ante uel .i. uocalem hñt. ut pius tenuis: & hoc aiunt quidam pp̃ duas regulas q̃rum altera alteri est contraria Regula autem hæ sunt.

I positum inter duas uocales efficitur consonans p̃ter q̃ in paucis quibusdam ut aneius Rhodopeius troius.

Itẽ cõparatiuũ sup̃are debet positiuũ suum una syllaba. Si igit̃ piior egregior & huiusmõdi dices cõtra alterã harũ necesse est facias. Nã si uoles piior esse dyssyllabũ ubi .i. sit cõsonans erit contra eam regulam quæ uult positiuum a comparatiuo superari quod nõ fiet si piior erit dyssyllabũ ut positiuũ pius. Rursus si uoles piior esse trisyllabũ ubi .i. inter duas uocales .i. & o sit uocalis. non seruabitur regula quæ uult .i. inter duas uocales eẽ cõsonantẽ. atq̃ nõ erit si piior trisyllabũ fuerit. ob has igit̃ cõtrarias regulas non formare aiunt grãmaticos ab huiusmodi nominibus comparatiua sed assumere magis aduerbium & complere usum comparatiui ut magis pius: magis tenuis.

Sed ego id fieri existimo Euphonia idest boni soni grãnam inueniuntur aliquando apud auctores ab huiusmodi adiectiuis comparatiua. Plinius Secundus. Vinum omne dulce quo tenuius eo odoratius. Iuuenalis Egregius cocnat meliusq̃ miserimus horum. egregius pro

magis egregie detracta. i. ut sit tetrasyllabū pp metrum.

Quæ sunt Anomala: bonus melior optimus malus peior pessimus magnus maior maximus parvus minor minimus multum plus plurimum neque nequior nequissimus: sinister sinisterior sinistissimus: dexter dexterior dextimus & quæ a facio dico loquor componuntur ut magnificus magnificentior magnificentissimus maledicus maledicentior maledicentissimus: magniloquus magniloquentior magniloquentissimus. quæ tamen magis a magnificēs maledicens magniloquens deriuari uidentur ocyor non habet positium latinum sed græcum οκυσ

Quomodo construuntur comparatiua? cū ablatiuo utriusque numeri ut Candidior cygnis edera formosior alba. Potest etiam alium habere ablatiuum significantem excessum ut Polyphemus erat maior Vlyxe centum ulnis. nec non omnem casum positiui sui ut Ptolemæi Philadelphæ bibliotheca fuit longe plenior librorum aliis illius ætatis bibliothecis. quia plena fuit librorum dicimus. Virgilius Iouis omnia plena. Terentius plenus Rimarū sum Iuuenalis Plus aloes quæ mellis hæt. quia multum aloes. dicimus Ouidius Reuerentior ulla deorum quia reuerens deorum dicimus: Cicero propius urbem mouentur: quia prope urbem dicimus: Similiter sum ulterior potius quam tu & citerior alpes quia ultra pontem & citra alpes dicimus.

Comparatiuum regit ne etiam nominatiuum cum quæ? minime. nam cum dicimus sum doctior quā tu subauditur sis. Sic etiam in aliis casibus subintelligitur uerbum quod præcedit ut apud Ouidium. Mitius inueni quæ te genus omne ferarum subauditur inuenerim. Et apud M. Tullium ad Luceium. Itaque etiam hoc fortiolem me puto quæ te ipsum præceptorem fortitudinis. subintelligitur putē. Similiter iudico te doctiorem quæ illū serui tibi libentius quæ illi indigeo tui magisque illius subauditur iudicē: seruam: indigeam. Illud autem Virgilii. aut grauiora timet quæ morte Sichei cōcisū ē. i. quæ ea quæ in morte Sichei acciderūt. uel quæ abundat ut ait Seruius. q. s. n. diceret amo Catonē meliorem quæ Cæsare? Ad bonā cōparationē quot requirunt? quæ res cōpata: ut Homerus. res cui cōpetur ut Hesiodo accidēs ut doctior. & quæ uterque terminus sit accidētis particeps unde mala cōparatio cygnus ē albior Coruo. Itē quæ alter altero sit magis particeps accidentis: quia omnis cōparatio Id agit ut alterum præferat. quæ æquat similitudo est potius quæ comparatio. Auctore.

Seruius & Diomedes.

Quot modis fit Abusio in Comparatiuis? tribus constructione equi
partitiue ponuntur nec construunt more comparatiuorum ut maior
horum est charitas. formatione quando substantiua & pronomina com-
parantur ut Neronior senior iunior ipsior unde etiam ipsissimus est
inuenire apud antiquos ad Imitationem graecorum. Aristophanes
ΕΚΕΙΝΟΣ ΟΝΤΩΣ ΕΙΣΥ? ΝΑΙ. ΕΚΕΙΝΟΣ ΑΥΤΟΣ? ΑΥΤΟΤΑΤΟΣ.

Significatioe quoniam trans significant quod positiuum suum ut senior pro senex.
uel minus ut tristior parum tristis. uel contrarium ut dulcior. i. minus ama-
rus. ut mare ponticum dulcius est quam cetera maria id est minus amarum.

Quando non solet Comparatiuum longi ablatiuo? quando fit com-
paratio inter duo. quia tunc longitur genitiuo ut Aiacum fortior Te-
lamonius Horatius in poetica. o maior Iuueni dixit ad duos scribens
Quando post comparatiuum non solet sequi nominatiuus cum qua?
Cum inter duo fit Comparatio. ut manuum aptior dextra. & non quam
manus. Item quoniam qui quae quod uel negatiua dictio regitur a Compa-
ratiuo. ut Pompeius quo caesar fuit foelicior uicit multos reges. & non
quam qui & nullo homine sis peior & non quam nullus. Nisi cum sic dicimus
Longe equidem maiora sunt animalia quae in aquis degunt quam quae in
terris. & hoc quia ante quae subauditur ea uel Illa. M. Tullius in epi-
stolis Sed quum leuiora non multo essent quae audirent quam quae uide-
rentur. i. quam ea quae uiderentur.

De Superlatiuis & eorum Constructione.

Quid est Superlatiuum? quod ad plures sui generis comparatur
& superponitur omnibus ut. M. Varro doctissimus Romanorum.
A quo Casu formantur? a primo desinente in i addita s & simus. ut
docti doctissimus. forti fortissimus. a pulcher matur & similibus in er
desinentibus formantur a nominatiuo addita rimus ut pulcher pul-
cherrimus. matur maturrimus. Vetus Item ueterrimus facit.
Quae sunt Anomala? bonus melior optimus & cetera quae diximus in
Comparatiuis. Senex Iuuenis adolescens licet habeant comparatiuum non
tamen etiam superlatiuum habet. Item quae a nominatiuo in bris ueniunt ut
celebris celeberrimus. & pauca quae in linus desinunt cum compositis
facillimus: agillimus gracillimus humillimus: simillimus quoque positi-
ua designant litterae quae sunt in nomine sagus.

*Melius quam pontus pon-
tius. Na petrus o
fortior Iohanne uero & o
ita duo comparatio.*

Quæ sunt terminationes superlatiuorū? octo finis. rimus. quæ sunt frequentissimæ. Limus: ximus: timus: remus: finis: nimus.

Quomodo construitur superlatiuū? cum gō plurali uel singulari nominis collectiui ut maxime graiugenum: & o danaum fortissime gentis Tytide: & cum casu positiui sui ut tu es moribus omnium ornatissimus. Esset ne bona comparatio Socrates est fortissimus asinorum & tigris est luporū uelocissima? non quia cum superlatiuū redoleat naturam partitionis in qua semper pars trahitur a toto quod esse debet cum parte eiusdem speciei: sequeretur Socratem esse eiusdem speciei cum asino & per consequens asinū: & Tigrin lupum qd ē falsum. Perdoctus quomodo facit comparatiuū & superlatiuū? lōge uel multo doctior quam doctissimus.

Quare non dicimus perdoctus perdoctior perdoctissimus? quia per non iungitur comparatiuo neq; superlatiuo. sicut q̄ pro ualde nunq̄ positiuo nisi post per ut perq̄ doctus post oppido: sane: admodum: ualde: nimis: ut uppido q̄ eruditus. saneq̄ pulcher Admodum q̄ elegans scortum. Item habeo ualde q̄ paucos nummos.

Quando utendum est comparatiuo? cū aliquem uel suo uel alieno generi comparamus & ad unum & ad plures tam sui generis q̄ alieni ut fortior hō homine & fortior homo hominibus & uelocior homine Leo: & idem tigribus est non immanior ut docent Donatus: Seruius Priscianus & usus ē auctorum cōprabat. Ouidius in secundo metamorphoseon.

Tanto uirginib⁹ ^{prestantior} splendor omnibus Herse. quæ & ipsa erat Virgo Virgilius in primo æneidos.

Pigmalion scelere ante alios immanior omnes. ad omnes sceleratos conferens Pigmalionem comparatiuo est usus: Statius in octauo. Et melior sis quæso deis. Amphiarus dicit ad Plutonem. Non placet Deis esse datium. sibi. n. orabat amphiarus ut parceret pluto & esset melior q̄ ceteri dei q̄ ipsum absorbi a terra passi fuerant. nam quæ cura illi de deis: sibi timebat magis q̄ diis quod sequētia indicāt. Si qñ nefanda huc aderit coniūx: illi funesta reserua supplicia: illa tua rector bone dignior ira. Sis igitur melior mihi q̄ ceteri dii: & sume supplicia de Heriphyle uxore scelerata. Lactati⁹. Oēs si hyllæ unū deū p̄dicāt & maxie Erythrea q̄ celebrior & nobilior iter ceteras habetur

et p̄ime hispaniam
maurici sunt.

1. gms ut

pl. d marmarib.
etiosissimi q̄to gms lacedæ
monu nixide, cunctisq; bita
rius.

Vallæ tamen ad plura sui generis comparatiuum referri non placet cū nec apud græcos id fiat. Illi enim sic dñt ο αχιλλευς ην ανδριότερος του αιαντος και ο αυτος ισχυροτερος των τρων ελληνων! Δε ισχυρωτατος. ñ diceret græci Achilles fuit fortior græcis sed græcorū fortissimus. sicut ομηρος εγενετο σοφωτατος παντων των ποιητων. non ετοσοφοτερος.

Sed ego in hoc refragor in geniosissimo Vallæ tum quia Romani inueniuntur ad plura eiusdem generis usi comparatiuis: tum quia solent in multis initium capientes a græcis ab angusto in effusum dilatare: sicut fecerunt etiam in sexto casu. secundum uetustissimos græcorum grāmaticos. Sextum. n. casu illi εμεσεν σεσεν σεεν. i. a me a te a se dicebant. quem latini in omnib⁹ fere casualibus seruauere. Similiter impersonalia in paucis græcis accepta apud nos frequentissima sunt. illi spondeum uel dactylum in secundo uel quarto loco iambici uersus raro posuerunt. latini uero sapissime. S: qu oq; apud græcos rarissime uim consonantis amittit carmīs necessitate nostri uero sed uetustissimi subtrahebant eam frequentissime ut opust pro opus est apud Plautum. quanq; nunc exoleuit. hoc idem fecisse arbitror in comparatiuis ut cum græci ad plura sui generis non nisi superlatiuo usi inueniantur nostri & comparatiuo & superlatiuo utantur.

Tanto & quanto & multo & longe pro ualde & facile pro nō dubie quibus comparationis gradibus adiunguntur? tā cōparatiuo q̃ suplatiuo. Cicero. Quāto es maior: tāto te geras sūmissi⁹ Catullus ad M. Tullium: Ciceronem.

Disertissime Romuli nepotum

Quot sunt: quotq; fuere Marce Tulli

Quotq; post aliis erunt in annis

Gratias tibi maximas Catullus.

Agit: pessimus omnium poeta.

Tanto pessimus omnium poeta.

Quanto tu optimus oīum patronus.

Quintilianus. Declamandi ratio ut est ex oībus nouissime inuenta ita multo est utilissima. M. Tullius. Sed ego neq; eis assentiebar: neq; disputationum inuentori & principi longe oīum in dicendo grauiissimo & eloquentissimo Platoni. Item totius græciæ facile doctissimū Platonem. Amant etiam iungi cum aliis: aliter: secus: ante: post. & cate-

ris quæ superlacionem quādam significānt: quæq; diuersitatem: ut p
cipuus: dissimilis: alienus ut Docet Laurentius Valla. Ouidius: Quā
toq; ratem qui temperat anteit remigis officiū. Quintilianus. Quāto
alius fuit ille infelicissimi iuuenis affectus. Terentius uerum multo ali
ter euenire intelligit. Salustius multo præstat beneficii q̃ malefici inuē
torem esse.

Inuenitur etiam tantum post quāto & tāto post quā
tum. Ouidius. Quāto dux milite maior tm ego te supero. Virgilius. O
Præstans animi Iuuenis quātum ipse feroci Virtute exuperas tāto me
impensius æquum est Consulere. quod fit quia alterum positiuo seu
uerbo: comparatiuo alterum debet coherere.

Quo & eo pro tanto & quanto ostende exemplis an ponantur. Fa
bius. Quo quisq; ingenio minus ualet hoc se magis attollere ac dila
tare conatur. Idem erit eo obscurior quo quisq; deterior.

De relatiuis.

Quid est relatiuū? quod rē antedictam dicit iterū. In quot
partes diuiditur relatiuum? In duas. in relatiuum substantiæ &
accidentis. Quid est relatiuum substantiæ? quod refert antece
dens substantiuum. Quid est relatiuum accidentis? quod refert an
tecedens adiectiuum.

Quotuplex est Relatiuum substantiæ? duplex. substantiæ similitudi
nis & diuersitatis. Quid est Relatiuum substantiæ similitudinis?
quod idem cum suo refert antecedente:

Quæ sunt Relatiua substantiæ similitudinis? qui quæ quod: Is: suus:
ipse: sui: Ille idem. Vt Plato qui fuit doctissimus suæ ipsius ætatis phi
losophorum docuit Aristotelem & is idem Socratis discipulus fuit.
Quid est relatiuum diuersitatis? quod refert antecedēs diuersum a cō
sequente cum quo cōcordat: sed sub eodem genere uel specie. Quam
uis. n. discordet ab antecedente tamen eiusdem esse uel generis uel spe
ciei cum consequente refert. Nam si dico amo laurum & ceteras ar
bores significo laurum esse arborem. Item placet mihi accipenser &
alii pisces ostēdo accipenserem esse piscem. Nec dicas igitur iudæi cru
cifixerunt Christum inter duos alios latrones quia sic loquens dice
res Christum fuisse latronem. Caue igitur ne decipiaris in huiusmo
di relatiuis substantiæ diuersitatis: nec unquam eis utaris nisi ante
cedens eiusdē eē uel generis uel speciei cū eo qđ consequē uelis ostēdere

Quæ sunt relatiua substantiæ diuersitatis? alius: alter: reliquus: & cætera cæterum nam cæter uel cæterus ego non legi.

Relatiuum substantiæ & accidentis in quot debet cum antecedente congruere? In nullo quidem si accidentis fuerit illud enim cum consequente concordat in numero casu & genere .ut Polyphemus erat altus quanta est turris diui Marci. Si uero fuerit substantiæ in duobus in numero & in genere .præter suus & relatiua substantiæ diuersitatis quæ cum consequente concordant quemadmodum ea quæ sunt accidentis .ut cliens rogat patronum ut defendat causam suam antecedens huius relatiui suam est cliens: & tamen congruit cum substantiuo sequente quod est causam in numero casu & genere. Salustius Leones & alias feras antecedens huius Relatiui alias est leones & congruit cum feras .ex quo inferitur leonem esse feram sic apud Virgilium .

Tum casia atq; aliis intexens suauibus herbis. Inferitur casiam esse herbam.

Qui quæ quod concordat ne semper cum antecedente: non quotiens enim inter duo substantiua ponitur quorum sequens sit proprium nomen sequenti (ut Seruius docet) accommodatur ut apud Salustium. Est locus in carcere quod Tullianum appellatur . & in sacra pagina Semini tuo qui est Christus. Si uero sequens fuerit appellatiuum nomen potest tam cum consequente q̃ cum antecedente congruere ut Rosa quæ uel qui est flos candidissimus mihi admodum placet . Marcus Tullius .homines enim sunt hac lege generati qui tuerentur illum globum quem in hoc templo medium uides quæ terra dicitur: iisq; animus datus ē ex illis sempiternis ignibus quæ sidera & stellas uocatis.

Sed inuenitur etiam antecedenti respondere relatiuum quando sequens substantiuum sit proprium nomen . Valerius Maximus Ante senatus assiduam stationem eo loci peragebat qui hodie Senaculum appellatur.

De Relatiuis accidentis.

Relatiua accidentis quæ sunt? Qualis : quātus : quot : quotus quotennis : quotenus : quotuplus : quotuplex : cuius : Cuias . Sed quotuplus & quotuplex non memini legisse apud auctores tamen quotuplex ego utor interdum quia legi aliquando apud grammaticos.

Qualis quæ habet antecedentia? bonus: malus: sapiens: demens: stultus: intelligens: doctus: indoctus: pulcher: turpis: albus: niger & cætera significantia qualitatē. ut Virtutē: uitiū: colorē & similia. ut tui Crines sunt nigri. qualia æthiopum corpora: & facies æthiopū est nigra quales sunt pennæ coruorū. eius reddituum ē talis. Quantus quæ habet antecedentia? magnus: paruus: longus: breuis: latus: angustus: altus: profundus & id genus cætera ut formica est parua quantus est culex eius reddituus ē tātus. Quæ sunt antecedentia huius relatiui quot? unus: duo: tres: quatuor: quinque: sex: septem: octo: nouem: decem: Viginti: Centum: mille & reliqua numeralia. eius reddituum est tot: Quotus quæ antecedentia habet? primus: secundus: tertius: quartus: quintus: decimus: quinquagesimus: centesimus: millesimus: ut tu es primus in hac urbe: quotus ego domi meæ. Ponitur etiam quotus pro quot. Martialis dic quotus es quanti cupias coenare? pro quot estis. sed proprie ordinem refert quod indicat nomina ordinem significantia per quæ respondemus interrogati ut quota hora est? Prima aut secunda aut tertia. Si sic respondeamus. necesse est quare si hæc nomina præcesserint non licet ea referre per quotus: ut eo cubitum hora tertia quota uel ut tu. hoc & si nusquam memini legisse apud doctos: tamen quemadmodum ei qui dixerit quotū annū ætatis agebat Cato quā græcas discerebat litteras: licet respondere sexagesimum & per huiusmodi nomina: sic etiam licere arbitror ex contrario hæc eadem nomina per quotus referre: sic: incipio hyeme lucubrare ab hora octaua: quota Plinius secundus cum tardissime surgeret cubitu incipiebat. non tamen etiam a sexta: quota ille sæpe. Solebat enim lucubrare a uulcanalibus. Quotennis (de quo meminit Priscianus nam apud auctores non legi sed sic ubique quot annos natus es: quotū annum ætatis agis: quot annorum es?) quæ habere antecedentia potest? anniculus: biennis: uel bimus: triennis uel trimus: quadriennis uel quadrimus. quinquennis decennis ulterius non legi: ut hoc uinum est bimum aut decenne: quotennis est filius tuus uel melius quot annos natus est filius tuus. Quotenus (quo usus est. M. Tullius ad Atticum dicens in ripa nescio quotenorum iugerum) quæ habere antecedentia debet? singuli: bini: terni: uel trini: quaterni uel quatrini: quini: seni: septeni: octoni: noueni: deni: uiceni: quinquageni: centeni: milleni. est autem quotenus relatiuū

diuisiui in pares numeros ut boues bini & quaterni trahunt aratum
quoteni equi Carrucam.

Vtimur etiam his nominibus sic Iulius
Cæsar legauit uiritim trecentos sestertios ait tranquillus. hoc est tre-
centos singulis uiris. Augustus uero Cohortibus urbanis quingenos le-
gionariis trecentos nummos. hoc est singulis quingentos & trecentos.
nam si dixisset legauit populo trecentos sestertios tantum trecentos to-
ti populo esse legatos intelligeremus. sed quia trecentos dixit singulis
trecentos significauit legatos. Sic dato discipulis tuis omnibus binos co-
laphos hoc est duos singulis. Item uiri sobrii ac modesti cum discum-
bunt: bibunt ad summum trinos cyathos uini. hoc est tres singuli. Præ-
terea nomina quæ tantum in numero multitudinis inflectuntur his no-
minibus coniunguntur ut dedi ad te binas aut ternas aut quaternas lit-
teras cum tu unam tantum miseris pro duas aut tris aut quatuor episto-
las cum tu unam epistolam miseris. nec dicas duas litteras aut binas epi-
stolas. Sic binas ædes: ternas nuptias pro duas domos tria connubia
dicendum

Quotuplus quæ habet antecedentia? simplius: duplus
triplus: quadruplus centuplus. ut si dedisti obolum mendico propter
deum accipies centuplum: quotuplum non accipies si pro te impendi-
sti: sed hunc postremum loquendi modum ego non memini legisse: nec
puto inueniri apud Illustris auctores.

Quotuplex quæ habet an-
tecedentia? duplex triplex quadruplex ut habeo triplicem uestem id est
trium generum quotuplex non est tibi sed neque hoc legi apud Illustris.

Cuius cuius quæ habet antecedentia? nomina uel pronomina pos-
sessiua uel genitiuos substantiuorum ut dic mihi Damata cuius pecus?
æneium uel meum uel ægonis. Cuius est hæc domus? tua uel Rei. p. uel
herculeæ. Cuius fuisse putas hunc ensẽ? hectoreum uel hectoris uel tuum.

Hic & hæc Cuias & hoc cuiate quæ habet antecedentia? nomina patriæ
ut Romanus: Bassianus. uel gentis ut Italus latinus. ut ego sum Ro-
manus cuiates erant Catones: & latinus cuias fuit M. Tullius.

Quæ sunt relatiua accidentis similitudinis? omnia prædicta ut. si bo-
nus qualis tu similitudo est & æqualitas.

Quæ sunt relatiua accidentis diuersitatis? Aliusmodi: & alteriusmo-
di ut sum albus & coruus est aliusmodi dissimilitudo est.

Quot modis ponuntur supradicta nomina in oratione? multis sed fre-
quenter tribus. Interrogatiue. ut sed uos qui tandem? quibus aut ueni

53 sic non sunt relatiua. 53
interrogatiua. essent relatiua
sic. hic quæ est causa
ris, cum est uerbis.

stis ab horis? & quod genus hoc hominum? Relatiue. ut sum pius. æneas raptos qui ex hoste penates classe ueho mecum fama super æthera notus. Infinite ut qui sint ueri amici plane ignoro. & sic qualis & cetera relatiua accidentis.

Animal quid & Virgilius quis quare non dicimus? quia quis & quid nunq̃ relatiue. sed uel infinite uel interrogatiue ponuntur.

De Interrogatiuis.

Quid est Interrogatiuum nomen? quod ē rei dubiæ uel tanq̃ dubiæ postulatiuū. In quot partes diuiditur? in duas. i. interrogatiuum substantiæ & accidentis. Quæ sunt interrogatiua substantiæ? quis quæ quod & quid & uter. Quæ sunt accidentis? qualis: quantus: quot: quotus: & cetera relatiua Accidentis. Quid interest inter quis & uter? si duo fuerit dices quis & uter pro arbitrio tuo. ut quis uel uter oculorum tuorum est lynceus? Si uero plures. quis tantum. ut quis ex tuis digitis est longior: non etiam uter.

Debemus ne semper respondere p̃ eundem casum per quē interrogatio facta fuerit? maxime. ut Quam puellam amauit Achilles in troia prouincia? Polyxenam. Quis tibi uideor? æque miser atq; ego sum. Cui iudebat Thraso miles? Phedriæ Riuali. a quo amata fuit Galathea? ab Aci & cyclope. Quarum rerum non est unq̃ satietas? diuitiarum. Interdum tamen non licet respondere per eundem casum. ut si rogeris quotennises? respondeas potius centum annorum quam cetennis quod nusq̃ legitur. Item quanti emptæ? Paruo. & Cuium pecus? ægonis aut Philondæ. & quid agitur? statur. cuius dicis esse hos libros? meos.

De distributiuis

Quid est nomen distributiuum? quod est distributionis nota seu signum. In quot diuiditur partes distributiuum nomen? in duas in affirmatiuum & negatiuum. & sunt hæc.

Quisq; ambo affirmant: quicunq; atq; omnis: uterq; Nullus: nemo negant etiam coniungito neuter.

Quē casum uolūt? genitiuū pluralem uel ablatiuum accusatiuū. ue cū prapositione ut nullus discipulorum uel ex discipulis uel inter discipulos legit. dicimus etiam nullus discipulus. sic uterq; parentū & uterq; pareus. Terentius Apud Antiphonem uterq; mater & pater quasi dedita opera domi erant ut nullo modo introire possem qn uiderēt me.

De Partitiuis.

Quid est nomen partitiuum? quod partem trahit a toto cū quo partitur: & cum eo debet in genere concordare. ut hominū alius alieni appetens: aliquis sui profusus. & sunt hæc

Quilibet & quidam atq; aliquis: quicumq; Alius: quis:

Alter: uter simul alteruter: numeralia ut unus.

Sed ego distributiuum partitiuum diuiduū synonyma esse existimo.

Quot in partitione esse oportet? tria. pars: totum: & quod pars regat totum. ut litterarum tuarum unæ sunt eloquentiæ: alteræ humanitatis & amoris plenæ. fit etiam partitio per prolepsin de qua dicemus cum de figuris tractabimus.

Quilibet non ne significat id quod omnis seu cunctus? non sed unum quemuis de multis ut accipe quemlibet horū librorū. i. unum quemuis & non quenq; seu omnem. Poetæ tñ pro omnis ponere uident. Ouidius. Pollicitis diues quilibet esse pōt. quilibet. i. unusq; sed proprie particularis ē dictio. Quilibet igitur & nullus non sunt contraria ut putant dialectici ætatis nostræ: sed omnis & nullus.

De constructione cæterorum nominum.

Nominatiuus & cæteri casus iunguntur genitiuo possessiue. ut. M. Tullius Romanæ eloquentiæ princeps. atq; is idem patriæ uerus pater. & T. Liuiū lactæ eloquentiæ patauinitatem quandam redolere dixit Asinius Pollio. Item adiectiua non nulla genitiuū admittunt ut plenus rimarū diues opum: diues pictarū uestis & auri. Peritus doctus iuris. Ignarus inscius imperitus rerum. Cupidus honoris appetens alieni: sui profusus. Nō est aduersus impudentis & improbos uelutandum quia tantisper similis & compar eorū fies dū paria & cōsimilia dicas. Datiuo iunguntur substantiua sic. est mihi nanq; domi pater: ego sum pceptor multis discipulis. adiectiua uero sic facilis: Vtilis amicis: grauis damnosus hostibus. Carus: gratus amicus oibus Inimicus nemini: & multa huiusmodi.

Accusatiuo iunguntur adiectiua sic populabundus agros osus exosus perosus inimicos. expectem qui me nunq; uisurus abisti & cætera in rus quæ participia esse desuerunt amissione temporis & accusatiuo iungebantur.

Abtō iungunt substantiua sic doctria nō seria florenti uir facundia:

egregia indole puer. præstanti corpore nympha. uirgo egregia forma
atq; ætate integra. Hercules fuit magna ui atq; cōfiliō. nihil illac opus
est arte. dicimus etiā dux nobis opus est. Adiectiua sic plenus fide cla
rus insignis fama. Ennius ingenio nobilis arte rudis: secundus ab re/
ge & nulli pietate secundus: alienus a uitiiis: dignus honore: Indignus
laude. magnus doctrina lassus labore assiduo: & lassus cura & confe
ctus: & id genus abunde multa. De participiis.

Quid est participium? pars orationis declinabilis partem nomi
nis capiens partemq; uerbi.

Quare inuentum ē participium? ut loco uerbi obliquis casibus intrā
sitiue adiungatur. quia cum non possint obliqui casus adiungi uerbis
intransitiue loco uerbi subit participium ut Priscianus ait: ut bonus
homo loquebatur boni hominis loquentis orationē audiui. bono ho
mini loquenti dedi bonum hominem loquentem audiui: a bono ho
mine loquente accepi. quia non licet dicere boni hominis loquebatur
loco uerbi loquebat subit loquentis participium. Item ut Oratio bre
uior sit & dilucidior omissis relatiuis: aduerbiis aut conjunctionibus.
ut hō pauca loquens inter sapiētes cōnumeratur. i. hō q pauca loquit
Item cœnatus eo cubitū. i. postq; cœnatus sum & legens disce pro le
ge & disce. Item ueniens uidi. i. cum uenirem.

Quod autē in hac oratiōe mulieres ornant se ne uidētes homines eas
derideāt necessario participio sit utendum ut Valla docet: & Sypon
tinus qui a Valla accepit: mihi non uidetur. non. n. sic ea resoluēda est
oratio. Mulieres ornant se ne homines eas uideant & derideant quia
sic necesse esset uti participio qm uidēt eas oīo homines. sed sic mulie
res ornāt se ne qui uident homines uel ne cū uideāt homines eas deri
deant. uel per passiuum ne a quibus uidentur hominibus derideantur
uel ne cum ab hominibus uidentur sint illis ludibrio: nam ne homines
uidentes non est ne homines uideant sed ne qui uidēt homines uel ne
cum uident homines.

Quot sunt terminationes participiorum? septem. ns. ut amans legens
rus ut amaturus. tus sus xus uus & dus ut amatus: uisus: impexus: mor
tuus amandus. In ns. participia unde formantur? a prima pso
na p̄teriti ip̄fecti indicatiui mōi mutādo bā uel bar in. ns. ut amabā a/
mans: legebā legēs: osculabar. osculans. sequebar sequēs eo. is. cū com/

positis mutat bam in ens. ut ibam iens qbam gens. In rus unde for-
mantur? ab ultimo supino addendo rus ut amatu amaturus: uisu uisu-
rus: pexu: pexurus. orior tamen & si habet supinum ortu unde ortus
participium tñ facit oriturus. Horatius in epistolis. Nil oriturū alias
nil ortum tale fatentes. In tus: sus: xus: unde formatur? ab extremo su-
pino addendo. S. ut amatu amatus: uisu uisus: impexu impexus: amo-
rior tamen debuit esse moritus quod proportio magis exigebat Pri-
sciano teste quia supinū ē mortū quod etiā indicat Moriturus: sed fa-
cit mortuus geminata. u. quod in nullo alio participio inuenitur.
In dus unde formatur? a genitiuo sui pñtis participii mutando tis in
dus. ut amans amantis legens legentis osculans osculantis tis i dus fit
amandus legendus osculandus.

A Verbo actiuo quot participia deriuantur? duo. alterum pñtis et
præteriti imperfecti temporis in. ns. ut amās .i. qui amat uel ama-
bat alterum futuri in rus ut amaturus. i. qui amabit.

Quæ actiua non habent participium in rus? quæ deficiunt supinis &
sunt hæc.

Compesco: cerno: renuoq; & respuo: lingo:

Sugo: refello: timet: urget: lambo: ambigo: caluo:

Visoq; cum metuo: posco: linquo: arceo: disco:

Et cum compositis sunt hæc sine cuncta supinis:

Compesco scis scui. per refrenare & constrengere

Dispesco per spartire. Plinius. Africam ab æthiopia dispenscens

Renuo. is nui per renūzare

Respuo is spui per refutare

Lingo is xi per leccare

Sugo if xi per sugare

Refello is elli per negare & reprehendere il falso.

Linquo quis qui supinū esset fm analogiā lictum.

unde derelictum per abandonare. sed lictum nusq; legi.

Lambo bil bi per leccare

Urgeo ges urfi per constrengere

Ambigo gif sine præterito & supino per dubitare.

Caluo. uis ui per ingannare. Viso sis: si

p andare a uedere. Terentis. nisi si domi ē Cætera dicta sunt i actiuis.

I III

H Verbo passiuo quot participia descendunt? duo: alterum prae-
teriti perfecti & pluri perfecti temporis in tus uel sus uel xus: ut ama-
tus uisus pexus. i. qui amatus uisus pexus fuit uel fuerat uel p actiuum
quem amari uel amaueram uidi uel uideram pexui uel pexueram.

Alterum futuri in dus ut amandus. i. q amabitur uel quem amabo

Quae habent unum tantum participium. i. futuri in dus? quae deficiunt
supinis: quare? quia participium futuri temporis inclinatur a supino:
Ergo cum supinū nō fuerit nec participia erunt quae a supino nascun-
tur & sunt ea quae paulo ante carminibus cōplexi sumus.

Verbo neutro quot participia descendunt? duo unum prae-
teriti imperfecti temporis in ns. ut seruiens. i. qui seruit
nel seruiebat alterum futuri in rus. ut seruitur. i. q seruiet uel a quo seruiet.

Quae neutra hnt quatuor participia: quae habet passiuū in tertiis per-
sonis: ut semino tundo & laro & cetera: ut seminans & seminaturus
in actiua significatione & seminatus & seminandus: in passiuā.

Quae neutra habent tria participia: haec.

Prandeo: coeno: meret: nuboq; & iuro quiesco

Et placeo & pateo tituboq; & gaudeo: fido

Fioq; cum soleo assuesco atq; audeo iunge.

habent. n. participium prae-teriti. & futuri in rus: ut prādeo prā-
dens pransus & pransurus: coeno coenans coenatus & coenaturus: &
sic reliqua.

Fio tamen uel nullum habet propriū participiū uel unū tantum fies
quod non inueniri inquit Laurentius Valla. & si Priscianus ponit: et
Diomedes rarissimum dicit. Factus. n. est a supino factu quod a facio
est cuius passiuum erat facior apud ueteres: futurus a sum est potius ut
ait Diomedes q̄uis a suo antiquo uerbo esse uideatur. Quod uero nō
sit futurus a fio profuturus ostendit a prosum & defuturus a desum. fi-
endus uero non nisi indocti dicunt pro eo docti faciendus utuntur.

A sum etiam ens quo usus est Caesar & graeci cōn dicunt non est i usu
frequenti nisi apud dialecticos & philosophos aetatis nostrae. A sum
uero composita carent participiis praeter absūm absens: praesūm praes-
ens possūm potens quod tamen nomen esse uult Diomedes

Quae participia praeteriti temporis tam actionem quam passionem si-
gnificant: pransus: coenatus: potus: iuratus. dicimus enim ego pran-

di & coenauit & pransus & coenatus sum ficos: & fici pransi & coenati sunt a me. potavi et Potus sum aquam: & aqua pota est a me ego iuravi & iuratus sum numina & numina iurata fuerunt a me.

Mereo es rui & ritus. sum p meritare & militare.

Iuro as aui & iuratus sum per iurare

Pateo es tui & passus per essere manifesto.

sed passus est etiam a patior & a pandor.

Titubo bas aui & batus sum per uaccillare

Quæ neutra non nisi unum habent participium? quæ carent supinis & sunt hæc.

Strideo sterto rudo stridit micat æstuo psallo

Et conquinisco: & quando dat parco pepercæ

Scandoq; cum mando scabit & pauet horreo scalpo

Et luo: glisco: tremo: satagoq; & obedio dego.

Mitturio horrescoq; & cetera talia: præter

Parturio esurio & per ui quæcunq; secūda

Vt caleo fuerint: sed habent tamen ista supinū.

Cum placeo: noceo: libeo: careo: pateoq;

Torret olet ualeo paretoq; doletq; latetq;

Osus ab odi esse uidetur. Sed osus: exosus: perosus: nomina sunt secundum Seruium & accusatiuo figurate coniunguntur. Plautus in Amphitryone osa sum inimicos meos. Virgilius: lucemq; perosi. Ouidius. Teda oxosa iugales Valerius Maximus de Scæuola. Perosus enim credo dexteram suam quod eius ministerio in cedere regis uti nequiuisset iniectam foculo exuri passus est.

Vsurpantur a neutris quandoq; in dus participia Ouidius. Quæ uenit indigne poena dolenda uenit.

Idem. Virq; mihi dempto sine carendus abest.

Strideo. es di p cigare & cridare.

Sterto is tui per rumfare o roccare quando

uero facit in præterito sternui significat quod uulgo dicimus sternutare Plinius. oscitatio in nixu latalis est sicut sternuisse accitur abortiuum.

Rudo. is di per gragliare sed rudunt etiam funes unde rudentes dicti. ut stridorq; rudentum.

Strido. if di idē quod strideo:
Mico cal cui per giocare alla morra. i. ad digitos ut baiuli so-
lent. Marcus Tullius officiorum tertio dignum esse dicunt qui cum in
tenebris micet.

Aestuo af aui atum per hauere grā caldā.
Psallo lif lli per Cantare
Conquinisco. scis. conqueffi per inchinare. & quassare il capo
Scando dis di per montare
Dego gis gi per uiuere
Mando dis di per schizare cum li denti.
Scabo bis bi per grattare
Scalpo pis psi idē est quod scabo.
Pauo es pau per hauere paura.
Luo is. lui .p patire la pena & purgare la colpa
Glisco. scis sine pto & supino per crescere.

Lucilius apud Gellium. Luna alit ostrea implet & echinos: muribus
fibras & pecu addit eadē autem ipsa quæ crescente luna gliscunt: defi-
ciente contra luna defunt.

Tremo is mui per tremare.
Furo is insaniui. per deuentare matto.
Luceo ces luxi per lucere.
Pelluceo: ces pelluxi per lucere multo
Torreo res rui tostum per arrore.

Verbo cōmuni quot participia deriuant? duo in actiua signi-
ficatione tantum in ns. & in rus. ut largiens qui donat uel qui
donabat. & largiturus qui donabit. Vnum prateriti perfecti tā in a-
ctiua q̄ in passiuā ut largitus qui donauit & qui donatus est. Vnum i
passiua tantum in rus ut largiendus qui donabitur.

Verbo deponenti quot participia deriuantur? tria p̄ntis prate-
riti perfecti & futuri in rus. ut sequens sequutus & sequuturus.

Quæ deponentia hnt quatuor participia? quæ cōmunia olim fuerūt
significantq̄ actionē. ut loquendus: sequendus: utendus. Ouidius mul-
ta rogant utenda dari. Valerius. Maximus. etiam tribunus militū a-
dulandus erat.

Et sciendum inueniri aliquā participia prateriti tē-
poris a deponentibus uerbis actionē significantib? passiuā. hñc significa-

tionē. Virgilius. Vno graditur comitatus Achate. Idē. Nūc oblita mi
 hi tot carmina Terentius. Meditata sunt mihi omnia mea incommoda
 B impersonalibus sunt ne participia? minime nisi a tædet ptesus
 Suetonius. Quasi pertesus ignauiam suā. leges etiam pœnitens
 & pœnitendus: pudens & pudendus: pigendus: libens decens: quæ ta
 men magis nomina. Quin & pertesus ignauiam suam ausim dicere
 nomen cum actō figurate ut lucēq; posui. quia non habet pertesus ca
 sum uerbi tædet qñ dicitur pertesus ignauia suā. nō enim dicimus ille
 tædet ignauia suam si tædet inuenitur unq; cū ntō sed potius illum tæ
 det ignauia suā uel (si licet cū ntō ego. n. n. meminisse legisse) ignauia tæ
 det illum ut ne plus minusue faxit quod postea nos pigeat. apud Terē
 tium & hei mihi non te hæc pudet. et quē neq; pudet qe q; & an nō
 pœnitebat te auctore flagitii quod feci sset adolescens apud eundem.
 & quem scia pudebunt apud Lucanum. quare cum accusatiū? igna
 uia non regatur a pertesus rōne uerbi tædet quoniam nec per imperfo
 nale licet dicere illū tædet ignauiam nec p psoale ille tædet ignauia q
 poti? eēt dicēdū ignauia tædet illū sicut quod postea nos pigeat. & nō
 quod nos pigeam? & sic in cæteris ut ostēdim? ergo ptesus nō ē pti
 piū. sed nomē poti? actō figurate adiūctū ut osus exosus posus.
 Quot modis ptiicipia trāseunt in uim nois? trib? cōstructione qñ nō ha
 bēt casū sui uerbi ut abūdās lactis nomē ē. abūdās lacte ptiicipiū. acce
 ptus illi nomen ē. acceptus ab illo ptiicipiū. Vir. q; diues pecoris niuei
 q; lactis abūdās? Quare et cōpationē asciscūt ut abūdātor acceptior
 Compositione quando componuntur cum dictionibus quibus cum
 eorum uerbum componi non potest ut indoctus innocens non. n. di
 cimus indocto innoco. Tēporis uel amissione qñ non significant tē
 pus ut amandus est optimus quisq; .i. amari dignus. uel mutatione ut
 in participiis in rus qñ resoluit p ptiū imperfectū Subiunctiui. Qui
 dius. expectē qui me nunq; uisurus abisti. .i. eo aīo discessisti ut me non
 amplius uideres. Valerius Maximus. Experiri. n. uolui si tibi proposi
 tum ex sententia parū cessisset q; æquo aīo me ferro essem interemptu
 ra. .i. q; æquo aīo me ferro interimere auderem. Seneca de naturalibus
 quæstionibus. Nullā autē mentionem fecit cometarū non p rtermis
 surus si qd explorati apud illos comperisset. nō p rtermis surus. .i. ita
 affectus ut non p rtermitteret.

Participium quem casum postulat ante se: nullum quoniam nulla orationis pars regit ante se prater Verbum. Post se quomodo constructur? cum casu uerbi sui. ut tu qui euadis doctus gaudebis tu euades doctus gaudebis. ego qui indigeo doctrinae incumbo litteris. Indiges ego doctrinae incumbo litteris. Ego adamo te qui mihi inseruis. adamo te inseruentem mihi: Non uidi quenquam qui sit studio nihil consecutus. Neminem uidi studio nihil consecutum. O puer qui praestas condiscipulos omnis ingenio tene memoria illud Isocratis. *Εὐν ὁ φιλομαθεὶς ἐστὶ πολυμαθεὶς* O puer praestans ingenio condiscipulos omnis & reliqua. Nobis qui gaudemus uirtute multi inuident. Nobis uirtute gaudentibus multi inuident. Servire deo prater cetera interest omnium qui uiuunt. Viuentium omnium interest deo prater cetera seruire.

In quid resoluitur participium? in relatiuum & uerbum ut Amans. i. qui amat uel amabat. nonnunquam resoluitur in uerbum & dum uel postquam uel & uel quoniam uel cum & similia ut praeceptore legente discipuli discunt. i. dum docet praeceptor. & hoc dicto interiit. i. postquam hoc dixit uel elegantius cum hoc dixisset excessit e uita. Item legens. i. disco. i. lego & disco. & ueniens uidi. i. cum uenirem.

Quando participio uti non licet? cum in nominatiuo esse relatiuum non potest ut Io allegante te so piu pouero de Codro ego quo tu gaudes sum pauperior Codro. et la grammatica insignata da mi ad uui ui farra honore & utile. grammaticae quam nos docti fuistis a me erit uobis honori & commodo. Item la Camisa spogliata a ti dal tuo famiglio andare allauare al po la tua nutricia. induum quo tu spoliatus fuisti a tuo ministro ibit lotum ad Eridanum nutrix tua. Et li libri mei da efere cargati adui muli dal tuo mulaftero madaro alla citate da Venetia o a Roma al piu presto. Libros meos quibus duo muli onerabuntur a mulione tuo mittam breui uel ad urbem Venetias uel Romam. Dic per oneror quando est tertiae speciei ut scribor dicor. libros quoniam onerabuntur a mulione tuo duobus mulis mittam breui ad urbem Venetias aut Romam. & sic licet dicere per participium libros meos onerandos multis mulis a mulione tuo mittam in hispaniam. Praterea non licet uti participio quando non est. ut Io ho hauuto multe uolte compassione ad Ouidio sbandezato in ponto. Sape sum miseratus. Ouidium qui exiit.

laui in ponto. Item tu impari certamente uolentera lagramatica studiata da mi. discis tu quidem non inuitus gramaticam cui ego studui. In his non uisi sumus participiis quia exilio non habet exultatus & studio non habet studitus atque ideo diximus per relatiuum & uerbum. Dic uulgaria participiorum omnium. Amans amate. i. chi ama o chi amaua. Amaturus. de amare. i. chi amara & perducere amare essendo per amare & hauendo ad amare. Amatus. amato. i. chi estato amato o chi era stato. essendo stato amato. Amadus da essere amato. i. chi sera amato. & per essere amato hauendose ad amare o hauendo ad essere amato. essendo per essere amato & sic in ceteris.

Participium absolute in quo casu ponitur? in septimo si reperitur ut studiando io græco & in hebraico tu adau assollazo. Studete me græcis ac iudaicis litteris tu deambulare. i. dum uel donec ego studebam. Si uero non reperitur dicimus per uerbum cum. dum uel donec uel postquam uenuta la estate multi se amalano postquam uenit æstas plurimi agrotant & partita la inuernata uel la prima uera Vbi discessit hyems uel aduenit. hic non licet dicere per septimum casum quia uenio & discedo non habent participia presentis temporis quamquam apud uetustissimos inuenitur discessus & alia quæ nunc penitus exoleuerunt ut interitus obit? Quare etiam hic septimus casus appellatus est a nonnullis ablatiuus in consequentia? quia necessario huiusmodi ablatiuos consequi aliquid debet ut sole oriente fit dies. i. soli ortum sequitur dies. & græcis ilion obsidentibus uicti sunt ilienfes. i. propter obsidionem græcorum secuta est uictoria de iliensibus Quando autem sic dicimus te sedente ego sto non est necesse me stare dum tu sedes non erit igitur ablatiuus in consequentia nisi in consequentia dicitur quia consequi omnino aliquid debet ex quo perficiatur oratio. Sed dicas tu potius uel septimum casum uel ablatiuum absolute positum. Quæ participia poni possunt absolute in ablatiuo? presentis & præteriti imperfecti. i. in presentis præteriti perfecti et plusquam perfecti. i. in tus sus xus. quæ frequentissime inueniuntur in septimo casu. exempla ultro se offerunt si quis igitur ut te ueniēte die te decedēte cæbat & sublata beuolētia amicitia nomē tollit: & huiusmodi infinita. Item futuri in rus sed rarissime. ego bis tantum memini legisse Lucanus in primo. facilem uenturo Casare prædam Ignaua liquere manus id est cum esset uenturus casar. Valerius Maximus libro primo.

Id luce proxima consulibus sacrificio uel expiaturis si posset auerti: uel si certū deorum etiam monitu uisum foret executuris, hostiarum iuxta somnio congruerunt. De Patronymicis.

Vid est Patronymicum: quod proprie a patre deriuatur secundū formam grācam: & significat filium uel nepotem filiam uel neptem primitiui sui ut hic priamides priami uel filius uel nepos. Hæc priamis filia neptis uel priami.

Quare dicēdū poti⁹ patronymicū per ypsilon ny q̄, patronomicum per o paruum: quia quæ componuntur ab ονομα mutant primum ο μικρον in ω αε γ α secundum uero in ypsilon. sic ab ιερος & ονομα Hieronymus, quod sacrum nomen interpreta-
tur α σ υ ν & ονομα Synonymum.

Non ne etiam ab aliis q̄ a patribus patronymica deriuantur? quidni sed raro et abusiue ut a matrib⁹ sicuti ē iliades idest Romulus Iliæ fili-
us. ab auis maternis ut atlantides mercurius filius Maiæ atlantis. A fra-
tribus ut phaethontides sorores phaethontis uel melius filia quia pha-
ethon sol quoq; dicitur ab urbibus ut heliades ab heli ciuitate arcadiæ
a gentibus ut troas. a regionibus ut Cholchis. a montib⁹ ut pelias a pe-
lio monte: a regibus ut romulidæ idest Romani.

Deriuari ne possunt patronymica a propriis patrum latinis ut Satur-
nus. Iuppiter. Mars. Mercurius. Sol? minime nam in his & similibus
dicendum est filius uel nepos Saturni Iouis Martis uel per possessi-
uum saturnius: Ioui⁹ Martins. nam pro patronymicis possessiua inue-
niuntur apud latinos usurpata. ut amilianus Scipio .i. amilii filius.
Octauianus Cæsar. I. Augustus octauii filius. dicitur & octauius. Virg.
Lusinus octau. a nominibus tamen patrum latinis doctissimū aliquē
romanum poetam posse existimo si cōtigerit patronymica iclinare. si
nō aliter apud græcos q̄ apud latinos nomina illa appellentur. nam a
Saturnus Iuppiter Mars Mercurius Sol Neptunus ideo patronymica
deriuare non licet quia nō sic sed κρονος ζευς αρης ερμης η-
λιος ποσειδων græce dicuntur.

Item si græcā habere potuerint inflexionem: quia græce patronymica formari debent si eis. uti latine
uolumus in latinum conuertere ut Antonius αντωνιος αντωνια-
δης Antoniades. Cicero κικερων κικερωνιδης Ciceronides.
Petrus πετρος πετριδης. Petrides & huiusmodi plurima.

Vtuntur ne Romani patronymicis in prosa oratione? nequaquam. sed in Carmine duntaxat.

Quot sunt terminationes patronymicorum masculini generis? tres. ἰδης. ut Πηλείδης ὦν ut Πηλείων. αἰδῖος ut Ὑρραῖδῖος quarum prima qua sola poetae latini utuntur communis est. Altera ionica. aolica tertia. habent enim graeci quinque linguas. Communem Ioniam: doricam: Atticam: aolicam.

Quomodo formantur graece? sic. si genitiuus graecus desinit in ὦσ uel in. ὠσ. uel in. οὐσ uel in. οὐ. si nec ante οὐ est iota nec quæ in οὐ genitiuum faciunt primæ sunt declinationis. in ἰδης communi ter formatur patronymicum ut Ὀπηλεύς τοῦ Πηλέως ὦσ in ἰδης Πηλείδης et per synaresin Πηλείδης Item Ὀπηλεύς τοῦ Πηληϊόσσοι in ἰδης Πηληϊδης a genitiuo ionico. homerus. μῆνιν αἰδέεσθαι Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος Πηληϊάδεω προ Πηληϊάδου a Πηληϊόσσοι genitiuo Ionico Ὀδυσσεύς τοῦ Διόδοιου οὐσ in ἰδης Διόδοιδης Ὀδυσσεύς τοῦ Ἀγαμέμνονος Ἀγαμέμνονιδης Ὀπριάμους τοῦ Πριάμου οὐ in ἰδης Πριάμιδης Ὀδυσσεύς τοῦ Πανθοῦ οὐ in ἰδης Πανθοιδης & per synaresin Πανθοιδης

Si autem ante οὐ est iota uel in οὐ mittentia genitiuum primæ sunt declinationis. οὐ. in αἰδῖος commutant ut Ὀδυσσεύς τοῦ Μενoitίου οὐ in αἰδῖος Μενoitιάδης. Ὀδυσσεύς τοῦ Αἰνείου Αἰνείαδης Ὀδυσσεύς τοῦ Αἰχίσιου Αἰχισιάδης & Πάριος τοῦ Παριίου Πάριδης Ὀδυσσεύς τοῦ Ἰπποτοῦ Ἰπποτόαδης.

Cuius declinationis sunt patronymica masculina in. δης primæ æquisyllaborum ut Ὀπηλείδης τοῦ Πηλείδου Ὀδυσσεύς τοῦ Πριάμου.

Patronymica foemina quot terminationes habent? tres. αἰδῖος. quibus omnibus nostri poetae utuntur ut Ilias Tyndaris. Nerine.

Quomodo formantur patronymica foemina? In. αἰδῖος & in. ἰδῖος formantur a suis masculinis remota. δης. ut Ἥλιαδης Ἥλιας Πριάμιδης Πριάμης Πηλείδης Πηλείς Πηλείσ uel ἰονice Πηληϊσ ἀ Πηληϊάδου

In $\eta\eta$ pauca admodum sunt ut $\eta\eta\rho\iota\eta\eta$ $\alpha\Delta\rho\alpha\varsigma\iota\eta\eta$ $\acute{\alpha}\kappa\rho\iota\sigma\iota\omega\eta\eta$
 $\alpha\pi\omicron$ του $\eta\eta\rho\epsilon\omega\varsigma$ $\alpha\Delta\rho\alpha\varsigma\omicron\upsilon$ $\acute{\alpha}\kappa\rho\iota\sigma\iota\omega\eta\omicron\varsigma$
 Cuius declinationis sunt patronymica foemina? In $\alpha\varsigma$ & in $\iota\varsigma$ qui
 taut η $\pi\eta\lambda\iota\alpha\varsigma$ της $\pi\eta\lambda\iota\alpha\delta\omicron\varsigma$ filia peliae
 uel neptis η $\pi\rho\iota\alpha\mu\iota\varsigma$ της $\pi\rho\iota\alpha\mu\eta\delta\omicron\varsigma$ in $\eta\eta$ uero
 sunt secundae aquisyllaborum ut η $\eta\eta\rho\iota\eta\eta$ της $\eta\eta\rho\iota\eta\eta\varsigma$
 Qui nescit græcas litteras non ne a nominibus græcis latino more in
 flexis formare patronymica poterit? nō profecto. quāq; posse docent
 oēs fere grāmatici ætatis nostræ. nam quomō theseis: æneis: penulti-
 ma longa: & huiusmodi patronymica a masculinis thesides ænides
 deriuabit ignarus litterarum græcarum: quod si a thesides ænides fa-
 cta diarefi theseis æneis deducet. penultima corripietur quia est ϵ $\pi\lambda\iota$
 lon uocalis semper breuis apud græcos. Quare sciat necesse est a ma-
 sculinis $\theta\eta\sigma\eta\iota\delta\eta\varsigma$ $\alpha\iota\eta\eta\iota\delta\eta\varsigma$ quæ a genitiuo Ionico $\theta\eta\sigma\eta$
 $\omicron\varsigma$ $\alpha\iota\eta\eta\omicron\varsigma$ (ut supra est dictū) formantur: deriuari $\theta\eta\sigma\eta\iota\varsigma$
 $\alpha\iota\eta\eta\iota\varsigma$ $\Delta\eta$ abiectiōe unde nos theseis æneis accepimus penul-
 tima longa. Nec me præterit $\alpha\iota\eta\eta\iota\delta\eta\varsigma$ melius ab $\alpha\iota\eta\eta\iota\alpha\delta\eta\varsigma$
 esse $\alpha\pi\omicron\beta\omicron\lambda\eta$ του α quod a^o genitiuo $\alpha\iota\eta\eta\iota\omicron\upsilon$ for-
 matur q̄ ab $\alpha\iota\eta\eta\omicron\varsigma$ genitiuo ionico. nusq; n. legitur ut doctissi-
 mi quoq; dicūt $\alpha\iota\eta\eta\epsilon\upsilon\varsigma$. Vnde apud Virgiliū. æneadasq; meo no-
 men de nomine fingo: Et quis genus æneadum ab $\alpha\iota\eta\eta\iota\alpha\delta\eta\varsigma$ est
 a diphthongo. $\epsilon\iota$ i Exclusa ut dores faciunt. Quare loco. æneis a-
 liud pro exemplo ponatur patronymicum ut Achilleis orpheis & si-
 milia a græcis in $\epsilon\upsilon\varsigma$ quæ si quis fuerit penitus expers litterarum græ-
 carum nesciet formare.

Addē quod achillides a dtō Achilli latine formaret ignarus litterarū
 græcarū penultima correpta sicut Antenorides: Atlantides a datuiis
 Antenori: Atlanti: cum tetrasyllabum propter complexionem penul-
 timam producat. Præterea a latona latonades faceret patrony-
 micū q̄ nesciret Latonam græce η $\lambda\eta\tau\omega$ της $\lambda\eta\tau\omicron\omicron\varsigma$ $\lambda\eta\tau\omicron\upsilon\varsigma$
 dici Vñ latoides patrōymicū formari ait Prif. Stati^o prio thebaidos.
 Dum morior depelle globum: fors æqua merentes

Respicit: ardentem tenuit reuerentia cordis

Latoiden. Eodem modo si a Dido Manto Sappho Calypso & simi-
 libus patronymica formaret: deciperetur. Nam Didonides:

*Ομι. 8. met.
 πατρὶας ἐστῆσε φωνή
 Λατοίδος ἀνδρός.*

Ἀργία.

*Ζηνός. Λητοῖδαο. Παλαίμορος. Ἀρχεμόροιο.
 Λητοῖδαο γρ Λητοῖδου. 1. ἢ Λατοῖδα.*

Mantonides: Sapphonides Calypsonides diceret: cum sit dicendum
Didoides Mantoides Sapphoides Calypsoides a græcis, Διδοί-
δης μαντοίδης σαπφοίδης καλυψοίδης quæ a ge-
nitivis Διδόου, μαντοόου σαπφόου καλυψόου for-
mantur mutatione του ου in ιδης.

Præterea huiusmodi nomina uix ausim ego decliare ut luno sed græ-
ce. Neque enim ait Quintilianus Iam Calypsonem dixerim ut luno-
nem. Quæque secutus antiquos. C. Cæsar utitur hac ratione declinandi
Quæ obrem discenda sunt a Pueris nostris necessario græcæ declinatōes
Qui latine hæc patronymica declinare ipsis quæ uti uoluerit quomodo
poterit: Vertenda sunt græcæ litteræ in latinas: nec nō diphthōgi uel
in nostras diphthōgos uel in uocales longas: & quod græci πριαμί-
δης αινειάδης ηλιάδης μενοιτιάδης ωηλείδης θησεΐ-
δης: Item πριαμίσ' ηρηνη ηλιάς μενοιτιάς ωηληΐς
θησηΐς dicunt. Nos priamides æneades heliades menetiades

pelides thesides: priamis Nerine helias menoetias peleis theseis dica-
mus. Sed duo nouissima: & cætera id genus penultimam semper pro-
ducunt. Posset etiam corripī si a πηλείδης θησεΐδης facta
diæresi ωηλείς θησεΐς deducerentur quæ nos in latinum
uertentes peleides thesides sine synæresi & peleis theseis penul-
tima correpta diceremus. sed penultima breui raro legi apud Roma-
nos huiusmodi patronymica. Penultima uero longa sapissime. Statius thebaidos ultimo.

Viue precor nec tu diuinam æneida tenta. Ouidius secundo de tristib⁹
Et tamen ille tue fœlix æneidos auctor

Transiit in tyrios arma uirumque thoros.

Idem in eodem

Sumpserit æneidem genitrix ubi prima: requiret

æneadum genitrix unde sit alma parens. Ven.

Idem tertio de ponto.

Res quoque tanta fuit quantæ subsistere summo

æneidos Vati grande fuisset onus.

Idem in heroidibus.

Vtque celer uenias uirides nereidas oro.

Idem decimo tertio metamorphoseon

Nerei te iureor tua fulmine sauior ira est.

Martialis primo επιγραμμάτων.

Lusit Nereidum facilis chorus aequore toto

Stattius primo Achilleidos

Tum uisa procul de littore mater. Nereis

In his aneis nereis penultima & producta & correpta deprehendunt

Sed de aneis ut supra dixi alia ratio est nam cum corripitur est per ab-

iectionem του i. cum uero producit fit quia est apud graecos et q

apud nos modo in e longam ut αχιλλεῖος Achilles. modo in i.

longam conuertitur ut νεῖδος Nilus. αλαια Thalia. Cetera semp

legi penultima producta. Iuuenalis.

Semper ego auditor tantum? nunq̃ ne reponam

Vexatus totiens rauci theseide Codri. Martialis.

Briseis uultum quous aversa iaceret.

Præterea quæ apud illos primæ sunt declinationis apud nos itidē pri-

mæ sint ut ο θησεΐδης του θησεΐδου hic thesides huius thesi-

da. Quæ item apud illos secundæ declinationis sunt: apud nos

græcæ declinentur commutatis tantum litteris græcis in nostras ut

η νερίνη της νερίνης hæc nerine huius nerines. Et

quæ apud graecos quintæ sunt declinationis nos in nostram tertiā trā-

feramus ut η προΐτις της προΐτιδος hæc proetis

huius proetidis. Quare hinc etiam colligimus necessariam esse littera-

rum græcarum cognitionem hominibus nostris.

Inueniuntur ne poetæ & addere et detrachere syllabas patronymicis?

maxime. Virgilius. Tum phaethontidas musco circumdat amare cor-

ticeis. pro phaethontidas. Ouidius. | Sedit atlantiades pro atlantides

Virgilius Scipiadas duos bello pro scipionidas. Idem sit satis ænide

telis impune Numanum oppetiisse tuis pro æneade. nā æneus a quo

deriuari uidetur non puto inueniri.

Quare id poetæ faciunt ut modo detrahant modo addant patrony-

micis syllabas? propter metrum: & maxime quando breuis syllaba in

ter duas longas comperitur quæ esse in heroico uersu non potest. ut in

atlantides. phaethontides quod etiam græci faciunt. Homerus.

ατλαντιδης θεαπηληϊδεω αχιλλεος pro ατλαντιδου

Si quisquam est qui ubi non nisi latine instituimus pueros græce for-

ga & diphthong' dmi
ditur p diphthong' dmi
ne p diphthong' dmi
in n rompetit i cor
xōs, sic. dū eis.
dū nīs. un nos
nīs penultima lon
ga.

masse patronymica nos accuset: ne sit nescius uelle nos & græce & lati
ne simul institui adolescentulos. Ita tamen ut a sermone latino ætate
nostra incipiant: nec multo post una cum Romanis litteris græcis in
cumbant. sed tunc potissimum ubi eas orationis partes: quæ inflectun
tur declinare didicerint. quod si asseruarint diligenter: cū ad patrony
mica nostra uentum fuerit: quæcūq; ibi conscripta a nobis sunt: facile
intelligent. Vtrum autem sic institui pueros sit necessarium nec ne: ui
derint docti. Nos certe per necessarium non arbitramur solum: sed et
contendimus.

De Figuris.

Facturus opere pretium mihi uideor si de Figuris quæ a græcis
σχηματα appellant breuiter scripsero: atq; id tantū attigero
quod ad pueroꝝ institutionem facere uideatur. Te modo quicūq; no
stra legens uis admodum proficere: istas quoq; figuras: quæ tibi orna
mento erūt nō mediocri: studiose nō solū legere sed ediscere et uelim.
Quid est Figura? Quintilianus inquit figura est: sicut noīe ipso pa
tet: cōformatio quædam orationis remota a communi idem. Sit ergo
figura aliqua arte nouata forma dicendi. Possumus etiam sic definire.
Figura ē uitium cum ratione necessitatis ornatus ue gratia permissum.
In quot partes diuiduntur figuræ? in duas. nam aut τοῦ λόγου sunt
i. uerborū uel dictionis uel elocutionis uel sermonis uel orationis aut
τῆς διανοίας i. Cogitationis & sensus. τῆς διανοίας figuras
quorū esse aiunt? Oratorū τῆς τοῦ λόγου? grāmaticorū & diui
dūt τοῦ λόγου i tris ptes i figuras d. etōis: elocutōis & cōstructōis
Illud non esse silentio prætereūdum censeo. figuras omnis penes quin
que græcorum linguas attendi. ἰαδὰ Δωριδὰ
ατθιδὰ αιολιδὰ κοινὴν Ias relictis
propriis uersatur in tropis. Doris in singulis partibus orationis nunc
adiectiōi nunc breuitati studens facit barbarismos. Atthis breuitate
gaudens admittit solæcismos. Aeolis supra modū copiosa ē amatq; p
circuitū uerba pferre Cui? uitium σχηματισμὸς appellāt. Cō
munis ē i qua oēs idē sentiūt. Quid in primis ē aduertēdum?
ut barbarismus & solæcismus euitent. Quid ē barbarism? pars
orōnis uitiosa i cōmuni sermōe. In poemate uero metaplasms dicit.
Ante Augusti Cæsaris ætatē an barbarismū dixerint q pure atq; itegre
locuti sūt se nō iuenisse Gellius scribit. Apud antiquos nō barbare sed

rustice loq dicebat quos nūc loq barbare dicim⁹ & rustice fmo q nūc barbarismus appellat.

Quid ē solœcism⁹? impar & incōueniens cōpositura partiū orōnis
σχημα λόγου si eum docti fecerint appellatur. ab Asinio Capito
ne & eiusdem atatis aliis imparilitas: a uetustioribus latinis stribiligo
dictus est. nam Σπερλον deprauiare est & στρεβλος prauus.

Gellius uero neq; solœcismū: neq; barbarismum. sed sicut βαρβα
ρον ita σολοικον legisse se apud graecos in noctibus refert. Idem
antiquiores nostros solœcum facile dixisse meminit. solœcismū uero
haud seire an unq; dixerint. Quod si ita est neq; in græco neq; i
latino probe dici solœcismum putat: sed aut imparilitatē aut solœcū.
Sed nunc & barbarismum & solœcismum dicim⁹. Iuuenalis. Solœcis
mū liceat fecisse. Martialis. Sape solœcismum.

Vnde Solœcus dictus est: a solis urbe Ciliciæ quod eius incolæ athe
nienſibus uitiose loqui uisunt & σολοικῶν qui ita loqrent⁹ dicti
Quomodo rustice & barbare q; loquet⁹: si barbaris uocabulis usus
fuerit. Ut si dixerit treguā & guerrā pro induciis & bello. Itē si dictio
nes inuertat. ut si pro disciplina displicinā dixerit: & στεῖρα pro
stellā fixā: & aliquibus penultima longa cū debeat corripī. Aut ano
na & idolum penultima breui cum sit producenda.

Vitia oris & linguæ in quibus esse litteris possunt. In singulis. nam si
crasse iota pronuntiauerit quis ioracismum faciet. Si uero. L. labdacis
mū Item si. M. plus æquo pronuntiarit faciet metacismū. præterea a uo
cis gracilitate. Ichnoreſia est: a nimio uero hiatu uocis platiſmos.

Chilostomia autē fit cū in sūmis labiis uox scinditur. Omnia igit⁹ q
plus æquo: minusue sonantia ab eruditis auribus respuunt⁹ canēda sūt
Quomodo Solœcū aut ut nunc dicimus solœcismum q; faciet? Si lo
quet⁹ incongrue: ut si dixerit quale ē pater mea: mater⁹ eius. Virgilius
scripserunt: ego doceo tibi grammaticam.

In quo a solœcismo differt barbarismus? hoc quod barbarism⁹ i dicti
one tantū fit: in oratione uero Solœcismus. De Figuris dictionis.

Synecopa de medio tollit: quod Epenthesis auge
Extincti ut me teq; soror magna Induperatrix

Troiugenumq; dolos nosti Mauortis in antro
Aufert Apocope finem quem dat Paragoge

Ut fat erit magicas me inuitam accingier artes.
 Troius heu do mea miseram me occiderit hospes.
 Prothesis apponit caput: hoc Aphoerensis aufert.
 Gnate renarro tuam mittas iam linquere matrem.
 Discite iustitiam moniti & non temnere Diuos.
 Corripit ut steterunt ducendam! Siftola uocem
 Ecstasis Italiam producit corripiendam
 Dicit & insanis uitam dederitis in undis.
 Dederitis at dices latialiter & dederitis.
 Aulai i medio libare Diarefis: atq; Virgili⁹ cecinit ius filuasq; duces.
 Et qui magna fuit peligna gloria gentis
 Nunc quoq; te saluo persoluenda mihi.
 Estq; Synareseos deiectus fulmine Phathon:
 Fixerit aripedem ceruam Tyrinthius heros.
 Gramma tibi Antithesis pro grammate ponit: ut olli
 Inquit subridens hominū sator atq; deorum.
 Echthipsis necat. m. perimit Synaloepha uocalem.
 Littora: multum ille & terris iactatus & alto:
 Atq; ea diuersa penitus dum parte geruntur
 Metathesisq; est transformatio litterularum.
 Ut tibi Timbre caput Euandrius abstulit ensis.
 De figuris constructionis:
Prolepsis q̄ latine dicit^r p̄sumptio p̄mittit totū: partesq; postpo
 nit ut apud Ouidiū. Atq; ita semineces p̄tim seruētib⁹ art⁹
 Mollit ags: partim subiecto torruit igni. i. coqt artus p̄tim mollit ags
 p̄tim torruit igni: nā mollire ags seruētib⁹ & torrere igni coq̄re ē. sed
 euidentior ē apud Virgiliū.
 Interea reges ingenti mole Latinus
 Quadriugo uehitur curru: cui tempora cūcum
 Aurati bis sex radii fulgentia cingunt
 Solis aut specimen: bigis it Turnus in albis
 Bina manu lato crispans hastilia ferro
 Hinc pater Aeneas Romana stirpis origo
 Sydereo flagrans clypeo: & caelestibus armis
 Et iuxta Ascanius magnae Spes altera Romae. **Procedūt Castris.**
 m. ii

In prolepfi quinque esse oportet. totum ut Reges. Partes eius ut latinus
Turnus: Aeneas: Ascanius: Determinationes partium ut latinus uehit
curru quadriiugo. Turnus it in albis bigis: Aeneas flagrans sydereo cly
peo & caelestibus armis: & iuxta eum Ascanius magnae spes altera Ro
mae. Proprietas. procedunt Castris. Ordo ut precedat totum ut Re
ges: Sequantur partes ut latinus: Turnus Aeneas. Ascanius.
Est autem prolepsis duplex. Explicita in qua omnia inueniuntur quae
esse in prolepfi oportet ut equi concurrunt. hic a dextra ille a sinistra p
te hippodromi. implicita est in qua aliquid conticeat ut uos inuidentis alter
alteri: deest & alter alteri. Item alter alteri onera portate. deest & alter
alterius. ut portate onera alter alterius & alter alteri: et apud Ouidium.
Alter in alterius iactantel lumina uultum
Quaerebant taciti noster ubi esset amor

De Syllepsi.

Syllepsis quae latine dicitur conceptio: & comprehensio est diuersa
rum clausularum uel per unum uerbum: uel per adiectiuum pluralis nume
ri coagulata conclusio. ut sunt nobis mitia poma castaneae molles &
pressi copia lactis. i. poma mitia: Castaneae molles & copia lactis p
si sunt nobis ut pluralis numerus concipiat singularem ita tamen ut
pluralis precedat. nam aliter esset zeugma ut Amaryllidi & lac & ca
staneae placuerunt: & nihil ne te nocturnum praesidium Palatii nihil
horum ora: uultusque mouerunt quod exemplum in zeugmate ponit Dio
medes & hypozeugma appellat. Dices etiam per Syllepsin
Ferdinandus Rex & Elisabeth Regina Hispaniae homines quatuor optimi
Bethycae quae Granata nunc dicitur urbem & maximam & munitissimam
& bellicosissimam opulentissimamque decem ab ipsis annis obsessam: &
nunc antea a Christianis debellatam: atque ideo summis laudibus sum
moque honore dignissimi Anno a natiuitate Domini nostri IESV
CHRISTI millesimo quadragentesimo nonagesimo secundo quar
to nonas Ianuarias expugnauerunt.
In Syllepfi quinque esse oportet. Dictionem concipientem: dictionem conce
ptam: Copulam: Verbum: uel adiectiuum pluralis numeri quia iniiores proprie
tatem appellat. & quod respondeat dictioni concipienti ut Rex & Regina
Hispaniae principes optimi: Dictionem concipientem Rex. conceptam Regi
na. Proprietatem optimi: Copula & responso proprietatis ad Regem.

Quot sunt species Syllepseos? septem. Est enim prima syllepsis in ge-
 nere quæ fit cum masculinum genus concipit foemininum & neutrum
 ut Rex & Regina iustissimi. Dominus & mæcipia pugnaces. Aut cum
 foemininum concipit neutrum. Vt hinc leges & plebiscita coactæ.
 Secunda syllepsis est in numero cum pluralis numerus concipit singula-
 rem ut milites & Imperator fortissime pugnauerunt.
 Tertia syllepsis est in persona quæ fit cum prima persona concipit se-
 cundam & tertiam ut ego & tu & praeceptor erauimus secunda con-
 cipit tertiam ut tu & praeceptor magnopere errauistis.
 Quarta syllepsis est in casu. quæ fit cum nomen comprehendit ablatum cum præ-
 positione cum. ut Remo cum fratre quirinus iura dabunt idest Quiri-
 nus & frater Remus.
 Quinta syllepsis est indirecta quæ fit quando uerbum concordat cum
 ablatum cum præpositione cum: & ablatiuus concipit nominatiuum ut
 Hanc tecum Genitor cunctis celebrabitis annis. et
 Iphitus & Pelias mecum diuellimur inde.
 Sexta syllepsis est implicita quæ fit quando demonstratis mare & foe-
 mina per distributiuum & partitiuum nomen masculini generis compre-
 henditur etiam foemina ut Vterque horum est Iustus. & apud Virgilium.
 Est mihi namque domi pater est iniusta nouerca
 Bisque die numerant ambo pecus alter & edos. alter. i. nouerca. eodem
 modo nullus homo currit est syllepsis implicita ubi nullus compre-
 hendit etiam feminam. quare nesciunt grammatici qui dicunt ois homo cur-
 rit & nullus homo currit non esse contraria: quoniam nullus comprehenditur etiam
 foeminam in hac oratione nullus homo currit: quemadmodum omnis
 in ea quæ dicit omnis homo currit.
 Septima syllepsis est in male coherentibus seu in improprie compre-
 hendis quæ fit quoniam plura concipit uerbum ita tamen ut uni tantum conueniat. cætera
 uero improprie complectatur ut apud Virgilium.
 Sacra manu uictosque deos paruūque nepotem
 Ipse trahit. trahit enim licet nepotis tantum sit: tamen & superiora con-
 cludit sed κατὰ χρισικωσ Sunt fortasse & aliae syllepseos
 species sed ego non plures septem inueni et ne has quidem quæsiuissē
 nisi legissem apud Seruium. Sacra manu: uictosque deos: paruūque nepotē
 Ipse trahit: Septimam esse syllepsin: & apud Fabium multas præsumi
 m.iii

ptiones: Primam Itē secūdā & tertianā reticentiā apud Donatū & us
q; ad sextum Parelcon apud eundem. An autē aliter atq; ego scripsi
accipiantur Syllepseos species: nescio. sic equidem tādū sentiam: do
nec aut ipse melius inuenero: aut ab alio didicero.

De zeugmate

Zeugma est unius uerbi uel adiectiui uiciniori tam singularis q; plura
lis numeri respondentis conclusio: ita cōiūcta diuersis ut necesse sit p
supplementum singulis respondeatur ut celi & terra mouēda est uel
celi mouendi sunt & terra idest celi mouendi sunt & terra mouenda
est Itē hebræi sunt & ego: idest ipsi hebræi sūt & ego sum hebræus. Itē
errauī ego & uos. i. & ego errauī & uos errastis. Et nihil ne te noctur
num præsidiū palatii: nihil urbis uigiliæ: nihil timor populi: nihil con
cursus bonorum omnium: nihil hic munitissimus senatus habendi lo
cus: nihil horū ora: uultusq; mouerūt. i. præsidiū mouit uigiliæ moue
runt: timor populi mouit: bonorū concursus mouit: munitissimus ha
bēdi senatus locus mouit: ora & uultus mouerunt. Fabius *συνεχεν
γυῖνον* Appellat quod fieri dicit cum unum ad uerbū plures sen
tentia referuntur quarum unaquaq; desideraret illud si sola ponere
tur. Volunt etiam esse Zeugma cum remotiori proprietas respondet
si sit id quod remotum est numeri tantum singularis ut ego & tu et p
ceptor errauī. i. ego errauī & tu errasti & pceptor errauit: quem lo
quendi modum apud approbatos legisse ego non memini.

Quot modis sit Zeugma? tribus in persona. ut non ego solum sed eti
am tu errasti Pceptor. in Genere ut celi & terra mouenda est. in nu
mero ut nihil ne te hic munitissimus senatus habendi locus nihil hore
ora: uultusq; mouerunt?

Quot esse oportet in Zeugmate? quinq; diuersa substantiua ut celi &
terra. Copulam ut et. Proprietas tam singularis q; pluralis numeri ut
mouenda est. & quod proprietas uiciniori respondeat ut celi & terra
mouenda est. uel celi mouēdi sunt & terra.

In quo differt Zeugma a syllepsi? hoc qd in Zeugmate proprietas ita
uiciniori respōdet ut singulis postea reddēda sit & tā singularis q; plu
ralis nūi eē proprietas potest. Per syllepsin uero nō ita nā nec uicinori
respōdet nec nūi esse singularis pōt nec ut singulis ut in Zeugmate red
dat oportet & oīa ab uno uerbo uel adiectiuo cōcipiūt atq; ideo *συν*

ΛΗΨΙΟ Agracis: a nostris Conceptio appellat. Dices. n. per Zeugma. Sociisq; & rege recepto: & rege recepto & sociis: & recepto rege sociis: & rege sociisq; receptis. i. rege recepto & sociis receptis. Item hic illius arma: hic currus fuit: & hic currus fuit & arma: & hic fuit currus & arma: & hic currus & arma fuerunt. i. hic curus fuit: & arma fuerunt
Synthesis fit in uicio uocali cum uerbum uel adiectiuum discordat in uoce ab eo cui redditur & cōcordat i significato ut pars in frustra secāt: & gens armati
Tria esse oportet in synthesis unum subiectum: p prietatem: & quod proprietas ita respondeat subiecto ut ab eo discor/ det in uoce & concordet in significato ut Anser foeta

Fit synthesis in genere tantum in numero tantum in genere & i nume ro simul. In genere tantū ut Preneste sub ipsa: In Eunuchū suam: centa uro uehitur magna. In numero tantum ut turba ruunt: pars in frustra secant. in numero & in genere simul ut gens armati turba proterui.

Antiptosis fit cum casus pro casu ponitur ut sermonem quem audiui stis non est meus sermoem pro sermo. Item populo ut placerent quas fecisset fabulas. fabulas pro fabulā. Et urbem quam statuo uestra ē. Vr bem pro urbs.

In Antiptosi quot esse oportet? tria. unū subiectū ut urbē. unā p prietate ut ē. et q casus pro casu ponat ut urbē pro urbs

Quō fit euocatio? cū prima psona uel secūda euocat ad se tertiā ut ego Virgilius scribo: tu Cicero oras. Nos hoīes erramus: uos pueri non le gitis. Et troes te miseri uētis maria oīa uecti oram? i. nos troes oram?

In Euocatione quatuor esse oportet? Dictionē euocantem primā uel secundā personā. Dictionē euocatam tertiā personā proprietatem et remotionem copulā ut tu puer infans.

Appositio qd ē? immediata cōiunctio substatiuorū cū alterū ponitur ad declarationē alterius. ut Ignauū fucos pecus a praecepibus arcent.

Quot modis fit Appositio? tribus grā restringēda generalitatis ut aīal equus currit. grā remouēda æquiuocationis ut Comedi canē piscem

Gratia proprietatis attribuendæ ut Cæsar uir magno ingenio.

Quomodo fit synecdoche? cū ponit pars pro toto ut æthiops albus dētes mulier trūca manū. fit et p uerba ut expleri mentem neqt Dido: Item doleo Caput cū uero ex uno plures intelligimus ex parte totum ex Specie genus ex pcedētibus sequentia uel contra: est alia Synecdo che: quæ est significatio pleni intellectus capax: cum plus minusue p/

nuntiat: aut. n. pars tota parua de parte cognoscitur: Vt puppesq; tuæ
pubesq; tuorū a puppibus enim naues significat. a pube totos hoīes.
aut pars de toto ut ingens a uertice pontus in puppim ferit. non enim
totum pelagus: sed pars pelagi .i. fluctus nauem excussit. Itē fontemq;
ignemq; ferebant. In hac figura plurimū ualet numerorum illa liber/
tas ut ait Fabius .nam & Liuius saepe sic dicit Roman⁹ praelio uictor
& Virgilius hostis habet muros. Idem & armato milite complent. p
Romani uictores: hostis pro hostes: milite pro militibus. Et contra
Cicero ad brutū populo inquit imposuimus: & oratores uisi sumus:
cum de se tantum loqueretur.

Quot esse oportet i synecdoche cum est figura constructionis: tria to/
tū ut æthiops: pars quæ semper sit casus accusatiui: ut dentes¹. proprie/
tas ut albus. inuenitur etiam pars in ablatiuo ut Crine ruber. niger ore
breuis pede: lumine læsus: Rem magnā præstas zoile si bonus es.
Et notandum q; cum dicimus oculos suffusa nitentes: & id genus per/
participium: non est synecdoche: sed græca constructio.

Næc de figuris satis esse duxi erudiendis pueris: nam eas quas elo/
cutionis esse & sermonis ferunt consulto prætermisi tū ne mul/
titudine pceptionū confunderem ingenia ediscentiū: tū quia de illis a/
multis est copiose accurateq; perscriptū. qui si sic oīa quæ sunt erudien/
dis pueris necessaria complexi essent: consulissent labori meo. nō. n.
gloria cōmotus grammatices rudimenta composui. nam quæ esse po/
test gloria in re tam tenui: licet in tenui non tenuē gloriā consequi
summi queant uiri: ut potuit ille: q; ait In tenui laborat tenuis nō
gloria: si quem Numina leua sinunt: auditq; uocatus Apollo.
id tamen præstare non posse arbitror ingenium meum quod sentio
q; sit exiguum. & quoniam unde esse nunc quæstus possit studiosis ui/
ris non uideo: nam temporibus nostris pleræq; omnes diuitū manus
chiragra si dādum ē laborant: si accipiendum uero longe secus. ualent
enim q; optime nihil ē illis expediti⁹: nihil celeri⁹. ita sūt tēaces ut i eas
dici uere possit Plautinū illud. Noui ego istos polypos q; qd tetigerit
tenent. Fuit moris atiq; doctos uiros iuuar opib⁹ & ornar pecūia: nūc
uero ut alia speciosa: & egregia ita hoc i primis exoleuit. atq; adeo ne/
mo fauet ingentiis: ut uel doctissimo cuiq; si pauper est illud quod est a
Martiale ad Aemilianum scriptum dici uere queat.

89
Semper eris pauper si pauper es Aemiliane.

Dantur opes nulli nunc nisi diuitibus.
Non scripsi item spe questus. Sed & coactus ut breui cōmedeq; disci-
pulos erudirē: & pene plorans quod non in alta & digniore materia
ingenium exercerē: & praesertim cum uiderē plerosq; obtuso etiā inge-
nio uiros: quia dignā sibi materiā cui incumberent elegerunt plurimi
fieri ubiq; & maximis efferri laudibus: Me uero & quicumq; mihi est
simillimus non modo non aestimari: sed irrideri potius & haberi lu-
dibrio. Has igitur grāmaticas institutiones non spōte uenimus ad scri-
bendum. Sed quid facerem? docendi mihi omnino erant adolescētuli
nec id poteram cōmode quemadmodum cupiebam efficere: Grāmati-
cos enim libros qui essent instituendis pueris accōmodati nōdum q̄
quam meo quidē iudicio scripsit. q̄n quidem hic est saneq; breuis et cō-
ciscus: Ille admodum diffusus & uanus: Alius perineptus & durus. Et
quāq; sunt qui & docte & accurate scripserunt: tñ (dicam. n. quod sen-
tio) nec satis illi quidem mihi faciebant. Quod si quemadmodū ex
tanta grāmaticorum copia nemo mihi adhuc quod placeret: scripsit.
ita neq; ego scripsi quod sit aliis placiturū: Id tamen fuero consecut⁹
quod mihi met ipse satisfeci: q̄ quo maxime idigebā ad pueros breuiter
cōmodeq; docendum mihi conquisiui. At si forte ceteris quoq; satis-
fecero: Laudetur CHRISTVS IESVS qui mihi dedit quo & pla-
cere possem & prodesse hominibus.

Cce tibi latia ieci firmissima linguae

Fundamenta Puer: quod breue monstrat opus.

Iam potes Aonidum sacros haurire liquores:

Voluere & eloquii scripta diserta patris

Nunc studio assiduo: totis nunc uiribus usus.

Ipsa tibi uires docta Minerva dabit.

Te iuuat infano nunc indulgere labori:

Si labor Orpheæ plectra mouere lyræ:

Si labor ornatis complere est uocibus aures:

Quæ quo plus haustæ plus tamen usq; iuuant:

Si labor ambrosia est: aut dulci nectare pasci

Nulla unq; fatias unde uenire solet.

Est iocus est lusus libros uersare diurna:

Nocturna q̃ manu. quare age uolue libros

Sic Maro doctiloquus: magnus sic fecit **Homerus**

Sic patria dixit quem sua Roma patrem.

Sic regem aeterna lacerat qui uoce **Philippum**.

Plus olei impendit q̃ bibit ille meri.

Sic Plato graecorum facile doctissimus: & sic

Huius discipulus magnus **Aristoteles**.

Punicus & doctor: sacrum & qui nomen habebat:

Sic quicumq; uirum docta per ora uolat.

Tu quoq; si doctis potes impallescere chartis:

Polliceor tolles nomen in astra tuum.

Illud Nate precor (melioris partis & ipse

Sum pater: & sanctus quisq; **Magister** erit)

Sis bonus atq; pius: sanctos neu desere mores.

Heu fuge quae faciunt omnia Nate malum.

Sit cordi & **Virtus**: atq; altum nomen **IESV**

Vsq; tibi: sic te clarus in astra feres.

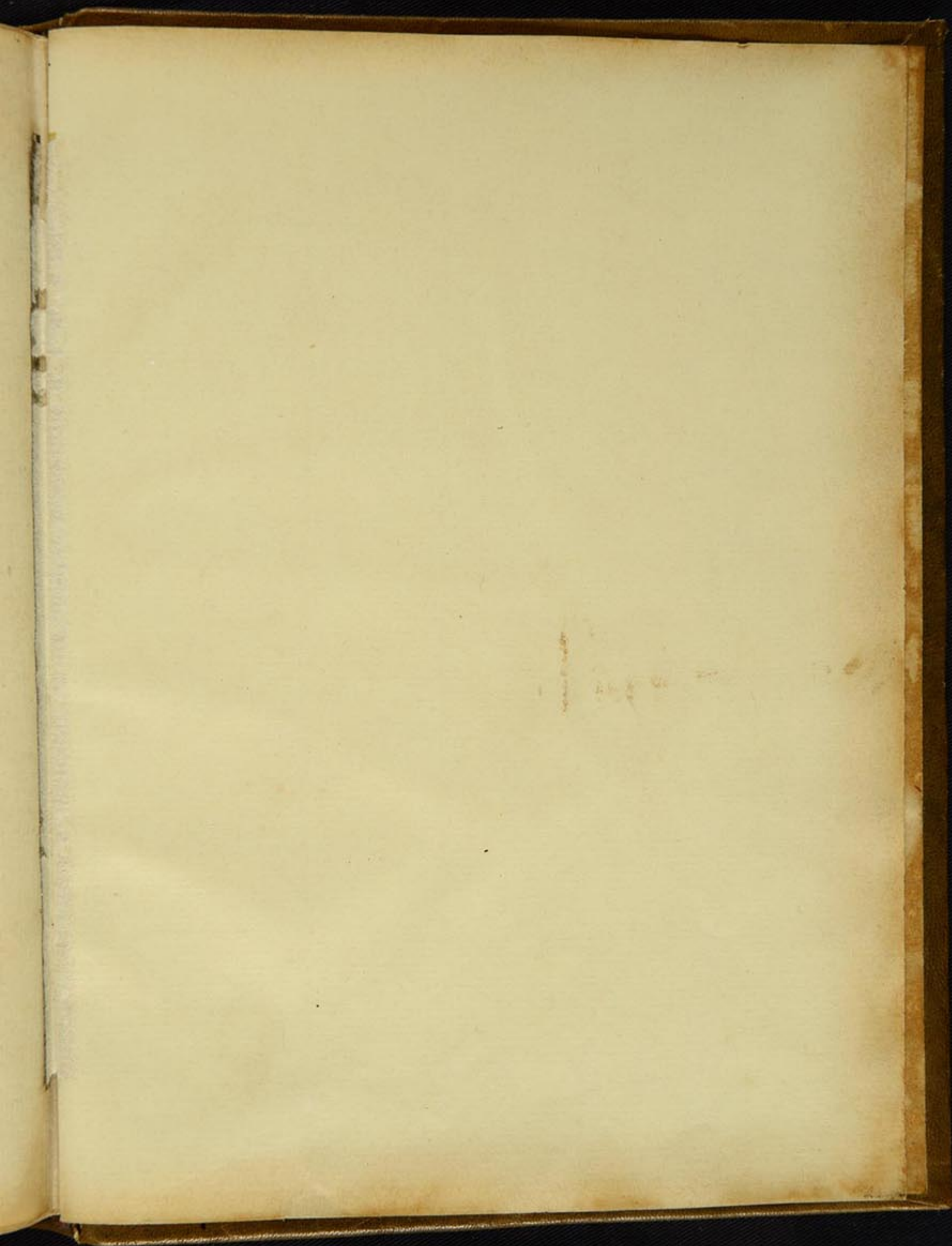
FINIS: ET DEO GRATIAS.

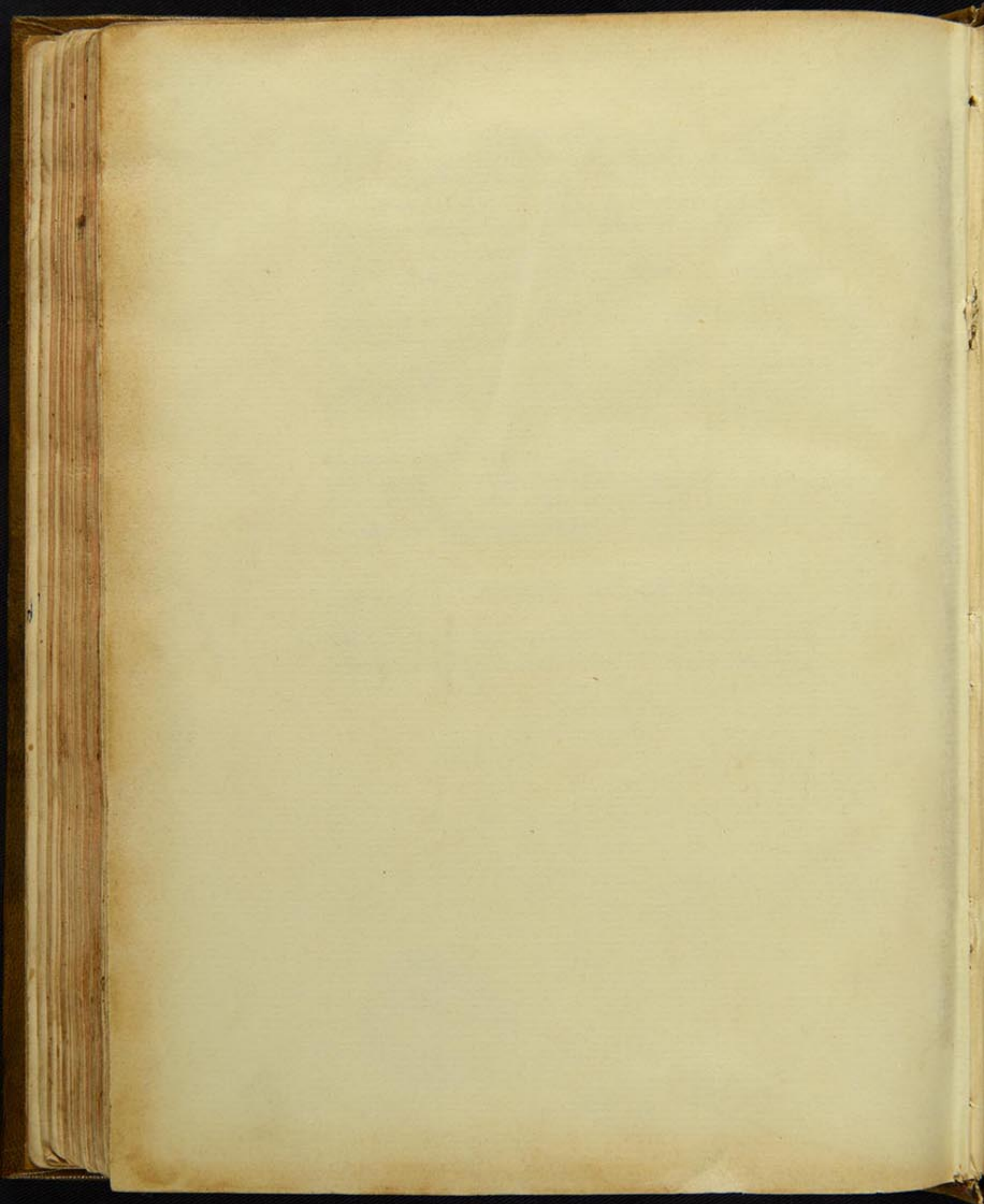
Vtilissima ac per quam breues Institutiones grammatice Impressae, Venetiis summa diligentia septimo Idus Martias. M. cccc. xciii.

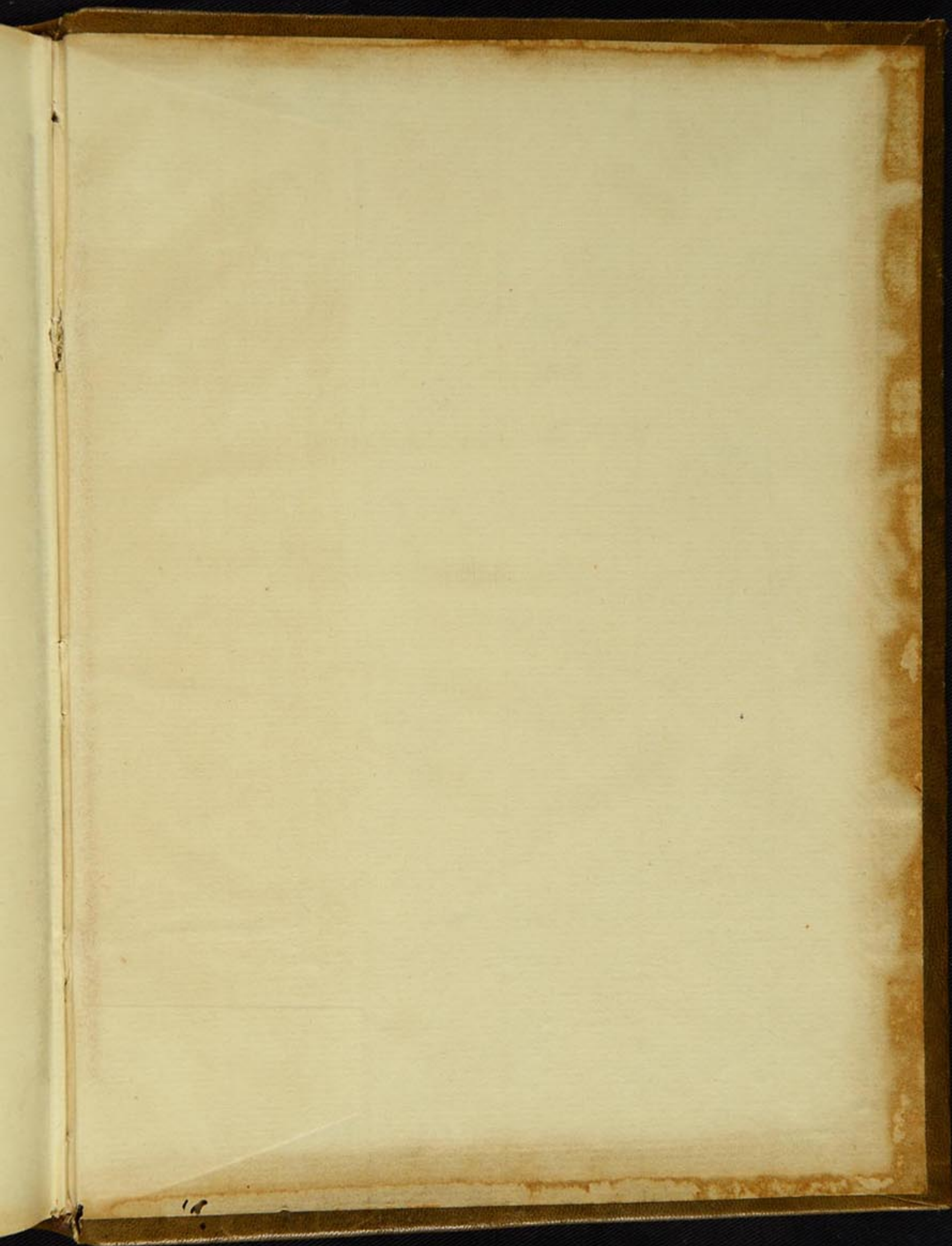

165956

90

BIBLIOTECA
INCUNABULI

V. 630

DI SAN MARCO